

EGYETÉRTÉS

Elfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi Önkormányzat
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 700.

'l' lass 'n' grias'n!

Budapest, február 22.

Hamisítatlan bécsi dialektussal és hamisítatlan bécsi kedélyességgel Bécs város báljáról ama Luegert üdvözölte így Szalvator Ferencz főherceg, aki nekünk magyaroknak legnagyobb gyalázónk és legpiszkosabb száju ellenségünk. A buffetben egy pohár pezsgő mellett lágyult el ennyire a fenséges ur. Éltette Luegert, fogta a pohár pezsgőt, egy hajtásra kiitta s kedélyes jóakarattal mondtotta a körülállóknak:

— Ha irnak Luegernek, írják meg, hogy tiszteltetem s ittam az egészségére!

Majd, hogy a hirhedt polgármester ott gyűrűző barátai mosolyogva hajlongtak s olvadoztak a megtiszteltetéstől, nagy kegyes hangulatában még rá is duplázott az első kegyes kijelentésre:

— Ja, ja; i lass 'n' grias'n!

Azon, hogy a fenséges ur ilyen tökéletes bécsi nyelvezettel nyilatkozott meg, nincs okunk csodálkozni. Valódi hamisítatlan bécsiek ők mind, öreg és ifju fenséges urak; nemcsak a nyelvük, nemcsak a kedélyük, hanem a szívük, a lelkük, minden érzésük, minden gondolatuk kifogástalan „weanerisch”. Sajnos, sok alkalmunk volt ezt tapasztalni a multban, nem szabad lát rajta meglepődnünk ma sem és vérmes reménység volna mást várni a jövőtől is.

Hogyha mégis fáj nekünk a Luegernek adresszált kegyes üzenet, annak

egyéb oka van. Szalvator Ferencz őfelsége nem a maga passziójából s nem mint privátember szerepelt a bécsi bálon. A császár személyét képviselte ott, azét a császáret, aki — hála egy közjogi monstruoitásnak — egyben Magyarország királya is. Tehát közjogi funkciót teljesített és így minden szava, minden tette más elbírálás alá esik, mint hogyha csak saját gyönyörűségét kereste volna a fényes bécsi bálon s a habzó pezsgővel szolgáló, mindenféle finom szeszes italokkal jól felszerelt buffetben. Az alatt a néhány óra alatt, amíg ott volt, az uralkodó nevében szólt, mozgott és cselekedett. Amit mondott, azt Ferencz József mondta, akitől, ha császár is, egy pillanatra sem lehet elvonatkoztatni a magyar királyt. A civillistát Magyarország nem a kvóta arányában fizeti, hanem éppen annyival járul hozzá az udvartartás költségeihez, mint Ausztria, ezzel is jelezni óhajtván, hogy az uralkodó egy személyben legalább is annyira magyar király, mint amennyire osztrák császár. A Szalvator Ferencz mondásainak felét tehát a magyar király mondta s ez az, ami ellen tiltakoznunk kell megalkuvás nélkül, teljes erőnkből. A magyar király nevében még ötven percentes arányban sem üdvözölheti senki Bécs város meghibbant fejét.

A Lueger neve és a luegerizmus ma már fogalom Magyarországon, ahol minden nemzetáruló pimaszra azt szoktuk mondani: „fiók Lueger.” Amit egy kri-

tikai érzékét elvesztett, alkohollal itatott beteg agyvelő elmondhatott, azt mind összehordta Lueger ellenünk. Lekicsinyli közjogi állásunkat. Propagandát csinál az „einmarschiren“ abszurd ideájának. Egy alkalom nem elég kicsi arra, hogy ellenünk vicsorgatva, ki ne mutassa fogafehérét. S egy alkalom nem elég nagy ahhoz, hogy megkimélje szennyes multu nyelvétől. Ennek az embernek Magyarországon csak a pellengéren van helye. Nevét a bitókra kell följegyezni. És most valaki mégis a legelső magyar ember, a király helyett beszélve merészelt dicsérettel és üdvözléssel kiejteni ezt a nevet!

Lehet, hogy Szalvator Ferencz személyes izlése gyönyörködik Luegerben. Az, hogy a fényes bécsi bálon eszébe jutott ez a sötét alak, erre vall. Bárha az eszmétársítást némileg megkönnyítette az, hogy éppen gyöngyöző pohár volt a kezében, amihez ama idült alkoholizmusban szenvedő paralitikusnak nagyon sok köze van. A főherceg illetően személyes szimpatiaját is meg lehetne kritizálni. Tőlünk, alattvaló népektől megköveteli az ildomosság és a tapintat, hogy az uralkodóház tagjait megkiméljük a kritizálástól, sőt a büntetőtörvénykönyv kellemetlen fogsággal védi az ő fölkezt személyük tisztességét. Ennek fejében azonban mi alattvaló népek is megkövetelhetnénk annyi ildomosságot és annyi tapintatot, hogy viszont a fenséges urak ne adjanak okot a kritikára s óvakodja-

Fáy András vendégei.

Irta: Váradi Antal.

(Utánnövomás tilos.)

Az a haz, amelyben az első hazai takarékpénztár lelkes alapítója összegyűjtötte az akkori magyar literatura virágát, a Kalap- most Irányi-utczában volt. „Ott vettem magamnak házat, mond Fáy, hogy könnyebb legyen a gyülekezés.” Egy akkori fiatal leány napló-följegyzéséből veszem ezeket a sorokat: „Itt már terebb volt a lakás, de azért korántsem hasonlított a mostani fogadó termekhez. Az asztalok azomban mindig válogatott ételekkel voltak megrakva. S mennyi tanulságos beszéd, mennyi életrevaló eszmecsere, mennyi tréfás, de senkit nem bántó vigság, élcelés folyt ez asztalok mellett! Táncz vagy társasjáték sohasem volt és mégis gyors szárnyon járt az idő. Ha az öreg urak sokszor vacsora előtt kraiczáros játékhöz ültek, a házi kisasszony minket, leányokat is megkímált egy játszmaival...”

Ha ez a sor nem árulta volna is el, mindenki érezhette az előadás stílusából, hogy női kéz vetette papírosra azokat a napló-jegyzeteket. Már most meg kell magyaráznom, hogy urak sokszor vacsora előtt kraiczáros játékhöz ültek, a házi kisasszony minket, leányokat is megkímált egy játszmaival...”

Fáy András olyan irodalmi és társasági kö-

zéppontot teremtett a kezdetleges Pest sivatagán, hogy egymagában ezért megérdemli a halhatatlanságot. Gondoljuk el csak, a homokbuczkás partu, sáros utcáján, mocsaras piaczu kis város, amelyben a magyar szónak alig van beszülete, egyszerre egy házi tűzhelyvel népesül meg, mely köré egy érzelmű, nagy szívű, a magyarság dolgát szívük mélyén viselő férfiak rendre gyűlnek össze és ott nemcsak üres panaszszal vagy időtöl mulatással töltik az időt, hanem valóságos hivatali és hivott buzgósággal terveznek, tárgyalnak, cselekszenek. Azok a régi literátorok, akikről a „modern” kor írógyermeké gnyos vállvonogatással beszél, Atlas gyanánt a vállakon hordták a mi egész világunkat s csak egy embert kell példaképpen felhoznom: Fáy Andrást, hogy kalapot emeljünk a hozzá hasonlók előtt is. Fáy író, nemzetgazda, filozófus, jurista, színház-igazgató, meseíró, regényíró, drámaíró és még a jó Isten tudja, hogy mi minden, de első sorban és mindvégig magyar ember, prototipusa annak a nemességnek, amely tett, alkotott, újításteremtett. Nem sokan voltak ilyen nemesek, az igaz, de hiszen ebből a sok megárt. Kovász az ilyen lélek, mely eszmék csíráival termékenyíti meg a nagy masszát, megkeleszti, nagygyá teszi s amilyen virtouz a tervezésben, olyan szilárd a kivitelben, olyan fáradatlan a munkában is.

Ezt a mondást az akkori magyar asszonyok megértették volna, mert akárhány diákos volt közöttük. A Fáy házában is sokszor folyt diák szó. De csakhamar átfordult magyarra. Az öregebb táblabírák azonban nagyobbára latinul szerettek komoly dolgokról beszélni. Magyarul csak anekdótázni meg káromkodni esett jól.

Csuszott ugyan a káromkodásba egy-két francia menydörgös menykő is, mert nemrég mult el a francia háboru, melynek az itt ápolit sebesültjei, vagy átvonuló hadtestjei egy pár „mort des hommes!” vagy „Gens de foudre!” féle áldást feleltettek itt, amiből lett a gyerekkorunkban annyit hallott „mordozom adta!” me „Zsámiutter teremtette!” No, legalább mi is hódítottunk el valamit a francziáktól!

Fáy Andrásnak téli lakása, mint mondtam, a Kalap-utczában egy régi emeletes ház volt, melyet Pest város tanácsa lerombolás előtt lefestetett. Ma üres tér van a helyén s annak északi oldalán kaszánya. A nyári lakás az illel- utat a soroksárral összekötő tavasz-utczában volt, melynek ma Kimizi-utca a neve. Ott kedves kis kerttel környékelt földszintes lakása állott, melyben nagy szeretettel fogadta a vendégeit, kiknek diszes sorából akarok egyik-másik érdekes alakról egyet-mást elmondani...

Ott ül az orgonabokor alatt Kazinczy. 1829-ben egy pesti látogatása alkalmával fölkereste Karacs Ferenczet, a rézmetsző művészt, akinek azt mondta, hogy többet használt volna hazája hírének, ha a külföldön működne. Mert a művész nem egy hazáé, hanem az egész világnak! (Lásd Karacs Teréz: „Emlékezések 1825—1829-ből.”)

A rézmetsző azt mondta rá, hogy ő hazájának nem hirt, hanem hasznat akart művei által szerezni. A Kazinczy látogatását pedig feleségüstül adta vissza. Mert az öreg Karacs azt mondta, hogy a férj egy a feleségével s így a Kazinczy látogatását is ketten viszonozták. Kazinczy a megyeházán volt szállva Szemerénél, aki rendszeresen Péczelen lakott ugyan, de szállása

nak még a látszatától is annak, hogy politizálnak. Akit oltalmazó paizs véd a közéleti kritikától, aki felelőtlen, szent és sérthetetlen, az ne is elegyedjék a közügyekbe, különben sérelmet szenved a köz, mert nem egyenlő kártyákkal folyik a játék. Aki olyan szerencsés, hogy közönséges halandó helyett főhercegnek született, viselkedjék illő méltósággal, költse el békén a civillistából rá eső jutalékot, de maradjon a ragyogó ködkárpit mögött „splendid isolation”-ban.

A jelen esetben mindazonáltal megengedhetünk magunknak azt a luxust, hogy ne törődjünk a fenséges ur személyes gyöngéivel. Szalvator Ferencz elég messze áll a tróntól ahhoz, hogy privát meggyőződése ne legyen közügy. Tisztára magára vessen azért, hogyha ezt a privát hajlandóságot éppen akkor hozta elő, amikor annak egy véletlen helyzet közjogi jelentőséget kölcsönzött s ezzel viharomat vetett, amiből ime viharrat arat. A ragyogó ködkárpitból előlépve, nagyon is félszeg pozitúrában mutatta meg magát s a közvélemény veszi magának azt a bátorságot, hogy a leghatározottabban kárhóztassa a fenséges urat.

Ha nagy közjogi kázust, nemzeti sérelmet nem is csinálunk belőle — balgaság volna minden szunyog miatt körülhordozni a véres kardot, — az eset még is jó arra, hogy tisztába jöjjünk a főherceg ur iránt táplált érzelmeinkkel. Magyarország hálás a Luegernek küldött üdvözlétért s a maga módja szerint szívesen köszönti Szalvator Ferenczet:

— Mir lass 'n grias'n!

Budapest, február 22.

A képviselőház hétfőn, e hó 24-én, délelőtt tíz órakor ülést tart, melyen folytatják a házszabályrevízióról szóló vitát.

A miniszterelnök bécsi utazása. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, mint értesülünk, titkára, dr.

volt a megyeházán hivatalból, amelyet berándulásai alkalmával használt. Odaszállt Kazinczy is. Amint Karacsék beléptek Kazinczyt látni, a tiszt férfiú a kandalló eléült ült, szította a paraszat és — kolbászt süített rajta, melynek átható szaga nem ambróziával tölté vala meg a megyeházi szoba levegőjét.

Karacsék megdöbbenek a dolgok illetén állásán s hazamenet az öreg a legnagyobb felháborodásának adott kifejezést, hogy Pest művelt családjai közt nem akad, aki Kazinczyt vendégül lássa s legalább a reggelijét ne kellessék magának süíteni a kandallóban. Teréz, Karacsék napló-író lánya azt teszi hozzá, „hogy a jelenkori fiatal dandy-írók ezt bizonyosan hihetetlennek fogják tartani, de higylék el ezt egy leíró vén leánynak, kinek aikat valótlan szó nem szennyezé!”

Még azt is hozzáteszi, hogy a kolbászt Szemeréné küldte be az urának Péczelről s így jutott hozzá Kazinczy, akinek a felesége — gróf Török leány — Teréz véleménye szerint „magas műveltségű, de inkább szellemi étellel tudott táplálni, mint rendes konyháról gondoskodni.” Pedig ez nem zárja ki a gazdasszonykodást, lán Szemeréné is írónő volt — Vilma volt az írói neve — mégis ellátta elemőzsiával Pestre ránduló férjét. De elég a kolbászból, lássunk a vendégek után.

Kazinczy meglehetősen életvidám öreg ur, aki megbotránkoztatja a jelenvaló Teréz leányzó egy nyilatkozatával. Az öreg ur előtte való napon Fáyval Jankovich Miklósnál volt ebéd. Jankovichné valóságos megbűvölte az öreg poétát.

— Valóban, barátom, Jankovichné oly gyö-

Bárczy István kíséretében, e hó 26-án, szerdán Bécsbe utazik. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a delegáció tagjainak tiszteletére adandó udvari ebédet e hó 24-ről 28-ra, péntekre halasztották el. Ennélfogva azok, akik e hó 24-ére kaptak udvari meghívót, a 28-iki ebédre hivatalosak.

Az osztrák delegáció tanácskozása miatt még nem valószínű, hogy a magyar delegáció 27-én megkezdheti-e tanácskozásait. Az osztrák delegáció eddig csak a rendes költségvetéssel, valamint a zárószámadással végzett, hátra van még a rendkívüli költségvetés, a tengerészeti költségvetés, továbbá az okkupált tartományok költségvetése. Ha az osztrák delegáció idejére végez tanácskozásaival, akkor a magyar delegáció 27-én, 28-án és 29-én tarthatja a záróüléseit. Ez esetben a magyar kormány tagjai és a delegátusok Wekerle Sándor miniszterelnökkel együtt utaznak Bécsbe.

A házszabályrevízió.

— Tervek a függetlenségi pártban. —

Budapest, február 22.

A házszabályrevízió napirendre kerülése óta a függetlenségi pártban állandóan élnek vitatkozások és tanácskozások folynak, amelyek arra vonatkoznak, hogy a függetlenségi törekvések jövője hogyan volna biztosítható. Nevezetesen arról van szó, hogy az általános választói jog életbeléptetésével egy táborba igyekeznek hozni az egész magyarságot a nemzetiségekkel és a nemzetközi szociálistákkal szemben. Állandó jellegű egységről van szó, amely lényegesen különbözik a mai koalíciótól. Ezt az új alakulást kezdik most előkészíteni oly egységes program alapján, amely a függetlenségi elveken épül föl és az egész vonalon számot vet a nemzeti és szociális fejlődéssel. A függetlenségi párt intéző bizottságának szerdai ülésén fog először foglalkozni ezekkel a kérdésekkel, amelyekkel kapcsolatosan a deési választásról — az ülést tulajdonképpen emiatt hívták össze — és a házszabályrevízióról is fognak tanácskozni.

Azok, akik ezt a mozgalmat kezdeményezik, első sorban a jelenlegi helyzetre nézve a következő négy pont teljesítését követelik:

1. Adjon a függetlenségi párt végleges

munkaprogramot, amelytől semmiféle körülmények között sem enged eltérést. Mert türelmetlen, hogy két év óta egyebet sem csinál a függetlenségi párt, mint hogy az efemer szűkség kedvéért fölfüggeszti elveit.

2. Rendszerűsítsék a második belügyi államtitkári állást és töltsék azt be függetlenségi politikussal. Ezt a követelésüket a deési választáson történekekkel okolják meg.

3. A végleges házszabályrevíziót vonják ki a sürgősség alól. Erre azért van szükség, mert nem látják biztosítottak azt a követelésüket, hogy a végleges házszabályrevízió a katonai kérdéseket és az Ausztriával való közös ügyeket kivézi a sürgősség alól.

4. Szorítsák meg az elnök diszkreczionális jogát.

Ezt a négy követelést már tudomására adták a kormánynak is és a szerdai intézőbizottsági ülésen határozni is fognak ebben a kérdésben. A házszabályrevíziós indítvány módosítására vonatkozó követeléseket a bizottsági ülés után Kmetty Károly fogja a képviselőház elé terjeszteni, amely nélkül a függetlenségi párt egy része a revízió ellen fog állást foglalni.

Justh az obstrukcióról.

A képviselőház folyosóján ma is igen élénken foglalkoztak a Nagy Emil-féle indítvány megváltoztatásának dolgával. Az ülés előtt arról beszéltek, hogy éppen tegnap volt három esztendője, hogy Justh Gyulát megválasztották a képviselőház elnökévé s éppen tegnap kezdte meg, az ő elnöksége alatt a házszabálymódosítás tárgyalását a képviselőház. Justh Gyula, amikor ezt meghallotta, a következőket mondotta:

— Én mindig ellensége voltam a rendszeres obstrukciónak. Volt idő, mikor a pártban egyedül én szálltam síkra ellene s másfélórás beszédben fejtettem ki álláspontomat.

— Csak hogy ez a házszabály nemcsak a technikai obstrukciót zárja ki, — jegyezte meg valaki. — Lehetetlené tesz minden obstrukciót. A Ház elnöke mosolygott.

— Nagy tévedés. Az új házszabály szerint is lehet obstrukálni; én tudom a módját, de persze — nem mondom meg. Ne beszéljünk nemzeti-ségekről, szociáldemokratákról. Magában véve az is abnormis dolog, hogy a költségvetés tárgyalása hosszú hónapokon át tart s naponként csak négy-öt órai időt szentelhet neki a Ház. Az egyes szónokok, a dolog természeténél fogva, többnyire hazabeszélnek és sokan, a növekvő

nyörü teremtés, hogy látására lángba zajlott fel minden csepp vérem!

Ezt hallották a körébe tóduló fiatal leányok s ezt a mondást sehogysem tudták kopasz fejével megegyeztetni. „Ah mily költői lélek!” sugdozták a Teréz mögött álló ifjak, neki pedig „akkor is fájts maig is sajnálja, hogy hallotta tőle e szavakat.” A vén lány nevenséges, — ugymond Teréz néni — ha fiatalost látszik, a vén férfi pedig — véleményem szerint — szánalomra méltó!

A kert házfalát Fáy által inspirált rajzok díszítették. Csupa élces kép. Az egyik egy körben ülő férfi-társaságot ábrázol, mely rengeteg dohánytartó körül helyezkedett el. Mindeniknek a pipaszára bele van dugva a nagy dohánytartóba s közösen szíjják. Az aláírása: „Közintézet.”

A másik falon nagy almafa, — a literatura, — mely tele van különféle nagyságu gyümölcsökkel. Egy jól megtermett, marczona ábrázatu férfi, íróitollát a szájaiba fogva, két kézzel rázza a fát. Aláírása: „Ne bántsd, jó kritikus, majd lehull a ferges!”

Kazinczy aztán megtudván, hogy a társaság női tagjai között számos literatura-kedvelő van, körüljárt s megszólította őket sorban. Karacsék Terézhez érve, szives kegygyel simogatta meg a fejét s inté, ébressze az olvasási buzgalmat leánytársai között. (Teréz Kazinczynak minden fordított munkáját elolvasta.) Hogy mennél előbb magyarrá legyen az elnémetesedett, elfranciásodott-magyar lány és szeressen olvasni is a csak főzni szerető magyar nő. Teréz hálát dadogott a figyelemért, és arra kérte, hogy írjon valamit az emlékkönyvébe. Kazinczy 1829. május 13-ikánt ezt írta bele:

„Türed, amit tünni kell, örüli, midőn lehet!”

De ez a mondás nem volt Fáy András jeligeje. Nem szeretett ő tünni. Ami rossz: pusztuljon. Adjon helyet a jónak. A sirva-vigadás, a magától való megvirradás tétlen várása nem az ő kenyeré. Tenni, merni, előretörni! Merész elvek, abban a korban, mikor a maradásig ülte kezdetben legszebb diadalait. Fáy, bár a tizen-nyolezadik század gyermeke — 1786-ban született — de a Fáyok és Szemerék vére, amely nem ismer tétlenséget. Így lett ő előretökítő tervével a Széchenyi munkatársa s ha meggondolom, hogy az 1825-iki országgyűlésre küldendő követek utasításának tárgyalásánál már ő pendített meg egynehány olyan eszmét, amely Széchenynek becsületére vált volna, a magyar színeszetnek, mint kulturális tényezőnek állandósítását, a javító-intézetek föllállítását, a büntető-kodexet, az ipar szabadságát, az igazságszolgáltatás reformját s egy nálunk teljesen új intézményt, az „apró kasszát” amely alatt a mostani takarékpénztárt értette, föltétlen bámulat illeti, mint reformátort. Mindez lassan-lassan megvalósult. Elsősorban az „apró kassza”. Ebben még Széchenyi sem bizott s Fáy alig tudott vele, privát szíveségből, egynehány hatvan forintot részvényt aláírni, amit Széchenyi megtett ugyan, de — á fond perdu. Nem bizott benne. Ki is bizott volna a magyar takarékoságban? De Fáy bizott s 1839-ben megtette az indítványt s 1840. január havában megindult a takarékpénztári üzlet. Hogy milyen eredményel? azt magyar embernek magyarázni felesleges.

És ez a takarékpénztár, melyhez jótékony-ságban, nemzeti ügyek lábrasegítésében alig van fogható, az ő szelleme által vezetettve, minden-

türelmetlenség miatt, szóhoz se juthatnak. Legalább nyolcz órai idő kell a költségvetés tárgyalására s akkor rendes mederben minden kívánság szóhoz juthat.

— De majd a katonai kérdést is obstrukció lehetősége nélkül rendezik, — hangzott az ellenvetés.

— A katonai kérdést rendezni kell, — mondotta Justh. — Mert, ha már hadseregünk van s költünk rá, annak bizony harcra képesnek is kell lenni. Így hát a hadsereget reformálni kell.

— Nemzeti engedmények nélkül?

— Arról szó se lehet. Nemzeti engedmények lesznek, hogyne lennének. De hát, ha van egy gonosz ellenség, emellett a hárszabály mellett megadhatják akár a magyar hadsereget is, mert csak husz-harmincz ember kell hozzá, hogy ne legyen belőle semmi.

Eötvös Károly a folyosón.

Déltájban megjelent a képviselőházban Eötvös Károly s nagy hallgatóságtól körülvéve, anekdotázott a folyosón. A vajda a hárszabálymódosítást hazaárulásnak, a koalíciót minden hazafias érzésből kivetkezett bandának tartja.

— Azt megértettem, — mondta, — hogy a horvátok ellen a legerélyesebb eszközökkel léptek föl. Helyesejtem is, mert aki a nemzetnek ellensége, aki a nemzet ellen itt szövetezik: az ellen jogosult minden fegyver. Azt se bánom, ha az elnök hóhéri erőszakkal bánik velük. De ami most itt folyik, az szegény és gyalázat: tönkre akarják tenni a magyarságot, mert a hárszabálymódosítás nem a horvátok, nem is a nemzetiségiek ellen irányul, hanem egyenesen a magyarság ellen, a magyar szónokok ellen. Ellenünk, tíz-tizenkét magyar ember ellen, aki még itt van ebben a Házban. Hiába, mindent megszavaztok, amit akarnak föleltek. Levettek benneteket a lábatokról. Csak a vak, vagy a rosszhiszemű nem látja, hogy a hárszabályrevízió sem jobb, mint amit Tisza Istvántól megtagadtatok. Magyarország tönkretételére csinálták s nagy hiba ez az alkotmány ellen. Tudja ezt mindenki.

— Kossuth Ferencz és Apponyi Albert is? — kérdezte valaki. — Lehetetlen ez, kedves bátyám.

— De bizony tudják: de nem merik bevalani maguknak sem — válaszolt a vajda szemhunyorogtatva.

Sándor Pál köbeszolt:

— Bizony, bizony, nemcsak, hogy nem jobb ez a hárszabályrevízió, hanem rosszabb, mint amit Tisza István teremtett. Tisza csak a költségvetés tárgyalására akarta megszigorítani a ház-

szabályokat s nem az ujonczlétszám felemelését akarta, mint a mostani kormány.

— Tévedsz öcsém, — válaszolt Eötvös Károly. — Tiszának nem voltak nemesebb intencziói. Bizony ő is az ujonczlétszám felemelését akarta szigorított hárszabályokkal elérni.

— De be tudom bizonyítani a beszédeiből, — vitatkozott Sándor Pál.

— A beszédeiből bebizonyíthatod, de nekem egyéb bizonyítékaim vannak, — mondta a vajda. — Nemes Zsigát küldte el hozzám, hogy megnyerjen a tervnek, de én nem álltam kötélnék.

Sándor Pál itt haragosan közbekiáltott: — Ez pedig nem igaz!

— No, no, hisz ha ilyen tenorban tárgyal, akkor én egy szót sem szólok hozzád többet! — mondotta kelletlenül a vajda.

— De én igenis vallom, hogy ez nem lehet igaz! — folytatta Sándor Pál. — Nemes Zsiga nem is volt intimusa Tiszának, őt tehát ilyen küldetéssel nem is bízhatta meg Tisza.

— Dehogy is nem! Sőt kétszer jött el hozzám Tisza üzenetével. Nemes Zsiga élő ember, elő lehet tehát cizálni. Szóval, kétszer jött hozzám. Első ízben ezt az üzenetet hozta Tiszától: nem volnék-e én hajlandó békét hagyni a kormánynak, hadd csinálja meg a revíziót? Nagy nemzeti vívmányokat kapunk érte cserébe. Én erre ezt feleltem Nemes Zsigának:

— Mondd meg a miniszterelnöknek, hogy bolond ember az, aki csak azért haragszik, hogy haragudiek. Én tisztában vagyok azzal, hogy Tisza a hárszabályrevíziót nem magáért a hárszabályért akarja megcsinálni, hanem emögött van valami. Én akarom tudni, hogy mi az? Ha én a miniszterelnök céljával egyet tudok érteni, nem bánom, csinálja meg a revíziót, békében hagyom. De jelentse ki nekem, hogy eszeágában sincs megcsinálni a létszámfelemelést. Tisza válaszával jött aztán másodízben hozzám Nemes Zsiga. Tisza azt üzent: ne törődjem én az ő céljával, bizzam benne, amit ő tesz, abból a nemzetnek csak haszna lehet. Erre én azt feleltem Nemes Zsigának:

— Add vissza megbízásodat Tiszának, mi ezen az alapon nem találkozhatunk soha! . . .

— Erről a Tisza Istvánról különben furcsa dolgok jutottak eszembe mostanában. Új kötetet adok ki nemsokára „Harc az alkotmányért” czímen. Ebben a kötetben parlamenti beszédeim is meg fognak jelenni. Amint lapozgatok, olvasgatok régi beszédeim között, hát bizony látom, hogy sok durvaság, meg gorombaság van bennük. De mi ez ahhoz képest, ahogy Tisza, ez a magyar műveltség nélküli ember beszélt a képv-

selőházban a magyar ellenzékéről, ahogy Apponyiról nyilatkozott a delegációban? Valóságos virágnyelv, oázis, amin jól esik megpihenni. Tiszáról ne beszéljete nekem! . . .

Ezután is még sokáig beszélt a vajda s még azt is mondta, hogy a legjobban szeretne a mandátumáról lemondani, annyira nem tetszik neki a mai helyzet. Végül Eötvös megígérte a disszidenseknek, hogy hétfőn újra eljön a Házba s felszólal a revízió ellen.

A revízió mellett és ellen.

A revíziós indítványról ezután is sokat beszéltek. Nagy Emil, az indítvány benyújtója így nyilatkozott:

— Komolyan nem tudom, komoly-e az akció, amelyről csak a lapokból szereztem tudomást. Egyébként kijelentem, hogy az indítvány nem noli me tangere. A párt bármikor változtathat azon s nem veszi rossz néven senki a Ház bármely tagjától, ha felszólal ellene.

Lesz is ilyen felszólalás, mert Hoffmann Ottó is kijelentette ma, hogy felszólal az indítvány ellen. Szász Zsombor pedig nagyobb körben ezeket jelentette ki:

— Nem járja, hogy a revíziót ilyen hirtelen terjesztették be. Ez már több, mint amennyit a pártfegyverem elbir. Sokan vagyunk, akik sokáig elfojtottuk személyes érzelmeinket, mert azt hittük, hogy hasznára leszünk az országnak. De úgy látszik, türelmünk inkább káros s egyébként is vége felé jár már ez a türelem. Ha a kormány tovább megy a maga ösvényén, akkor sajnálattal kell megállapítanunk, hogy utjaink elválnak. S valamennyien a magunk módja és felfogása szerint igyekezzünk a nemzet üdvösségére dolgozni.

Egy szóval a függetlenségi pártban tart a forrongás, de remélhető, hogy ez az erjedés a pártnak és az országnak egyaránt hasznára lesz.

A nemzetiségiek jelentkeznek.

A nemzetiségiek már jelentkeztek, hogy ők támogatják a disszidenseket. A „Tribuna” azt írja, hogy a nemzetiségi képviselők a jövő hét elején teljes számban Budapesten lesznek és mindnyájan fel fognak iratkozni a hárszabályrevíziós indítvány ellen. Hogy az obstrukció fegyveréhez nyulnak-e vagy nem, erre nézve a nemzetiségiek még nem határoztak, mert előbb bevárják a jövő hét fejleményeit és főképp azt, hogy a disszidensek és horvátok milyen taktikával indulnak a harcba. Ettől teszik függővé az ő magatartásukat is. Végleges határozatot a párt a jövő hét elején tartandó konferencián fog hozni. A „Lupta” szerint az ellenzéki pártok

ben támogatta a közügyet. Fáy pedig eszmét eszmére valóított meg s legutóbb egy nevelőnő-képző intézetet akart felállítani, mert a külföldi nevelőnők beleszólását a magyar leánynevelésbe perhorreszkálta s a fején találta a szöveget. Nevelj magyar nőket s a magyar nemzetet nevelted. De hát, ne kalandozzok messze. Nem magáról Fáyról, hanem a vendégeiről akarok beszélni.

Ott ül a kertfal mellett az öreg Virág Benedek, aki átsétált Budáról, a Szarvas-térről, ahol szerény lakása van az első emeleten; ott írta meg a Magyar Századokat, ezt a három kötetes munkát, melynek egy, már megírt, kinyomatott s a lakásában felhalmozott kötet-tömege a nagy tabáni tüzvész alkalmával elégett. Ezt a tüzvészt siratja a szemközti ház epigráfja, melynek az erkélyén egymásba fonódó vasbetük hirdetik a gazda nevét. És a tüzvész után, mely annyi veritékes munkáját tette semmivé, az öreg ur megint nekiült, megírta, kinyomatatta újra. A harmadik kötet kéziratát Toldy Ferencz találta meg és tette közzé 1863-ban. Maga Virág egy végtelenül szerény, magába vonult, türelmes öreg ur, akinek II. József eltörölve a szerzetét, világi pap lett és egy darabig tanár maradt. Aztán nevelő lett a Batthyányaknál, végre Budán telepedett meg valami nyomoruságos kegydíjon tengődve, melyet a vallás-alapból kapott. Ugy tudom, hogy háromszáz váltó forint volt a kegydíja, már addig, ameddig, mert a francia háborút követő devalváció, a bankó értékének leszállása, — eleinte egy harmadára, később még lejjebb, — valósággal koldussá tette szegény öregget. De segítséget nem kért senkitől s régi tanítványai, különösen Pyber Benedek, úgy lopták be hozzá az adományait, konyhába a fát, fiókjába egynéhány ezüstpénzt, amely, hogy

honnan jön, sohasem tudta meg. Később aztán a nádornak tudomására jutott az öreg pap szegénysége s megírvitotta a penzióját, az Isten is áldja meg érte, mert soha lelkesebb munkása nem volt litteraturánknak, mint ez a „szent öreg”, amint társai méltán nevezték.

Ott ül az öreg a kertfal mellett s hallgatja Fáy beszédét a nemzeti jótérszín hasznáról s megfogamzik benne az idea, hogy ő is meghozza a maga áldozatát s agy korára szindarabot ír „Hunyadiról”, amelylyel a magyar színművészetnek kíván segítségére lenni. Mikor meghalt, kis elhagyott, rideg szobácskájában egy macskát találtak mellette, meg egy összerágott czinkanalat . . . Hamvait emlék meg nyolczvan esztendő múlva sem jelölte, pedig Vörösmarty rég megírta a sirversét, mely így hangzott:

„Hamvait e környék fedi a szent keblű Virágnak.
Sirja fölött régen kis fakeresztje bedőlt.
Emléket neki egy jobb kor fog emelni, öröklöt,
S azt, hogy hű fia volt: a haza jegyzi reát!”

A haza aztán nagyon sokáig nem jegyeztet rá semmit, nem lévén mire jegyezni. Budai professzor koromban, a hetvenes évek közepén nagyon sarkaltam a tanítványaimat, állítsunk emléket. Meg is lett, ugy tudom, 1880-ban a lakóházát is megjelölte a város, Toldy László fáradozásai folytán. Az emlékvészt ő szerezte rá s most is ott diszlik a régi ház emeletén.

„Nemzeti léleknek tüzes ébresztője lakott itt,
Zengve dalát s irván nemzete „Századait”,
Itt élt, itt halt meg. Nem, meg nem halt, aki ugy él,
Mint a magyar nemzet disze: Virág Benedek!”

Reszkető öreg kezeivel csöndesen levelezget

a magyar újságokban, amelyek fedik a kert lakását. Fáy házában nagy becsületben állt a hirlapírás is.

A kert kis lécz-pavillon szőlő-befutotta hajlokában a képzőművészetek tanyáznak. Az akkori magyar festők kis falánkszsa, élén Karacs-csal, Marczinkay, Schöit, Heinrich, Richter és Simó piktorokból állott. Marczinkay szendrői születésű, világot járt művész volt, aki végtelenül szerette Franciaországot s a francziákat. Az arca hasonlított Bonaparte Lucziánhoz s erre nagyon büszke volt. Napoleont különben is istenítette s francia kifejezéseket kevert a beszédjébe. Festeni valója nem igen akadt, azért urí házaknál rajztanító volt és francia órákat adott. A másik nevezetesebb piktor Schöit. A fia világot járt ember volt. Magyar leányt vett nőül s vele bebarangolta a három világrészt. Hozott is magával egy szerecsen gyereket, meg egy szerecsen leányt. A fiu aztán elmaradt, vagy elszegődött Olaszországban valahová, a leány eljött velük Magyarországra. Maga az öreg Schöit a mai Képlő-utcában lakott, amelyet róla neveztek el. A „Hét Bagoly” nevű ház az ő tulajdona volt, amelyet később Szendrey vett meg. Az unokája fotográfus lett.

Simó Kolozsvárott telepedett le s rajztanár lett. Szentgyörgyi volt a kis kompániának a csendélet-festője. Gyümölcsöket, virágokat festett, néha arczképezzel is megbizták. Így az egész Lónyay-családot ő festette le, a Karacsleányokat is; Kisfaludy Károly „Eprészleány” című költeményéhez illusztrációt akarván festeni, a Teréz néni hugát, Rózát kérte el a szülöktől modellnek, de Szentgyörgyi a kép festése közben hirtelen halt meg s az „Eprészleány” bevégetlen maradt. Emlékszik még va-

a jövő hét végéig könnyen elhúzzák a vitát, azután pedig feljönnek az összes horvát képviselők, akikkel az ellenzéki képviselők száma meg fogja közelíteni a százat. Küzdeni fog a disszidensekkel 26 nemzetiségi, 5 demokrata, egy szocialista és negyven horvát. Ilyen nagyszámú ellenzéki megakadályozhatja a házszabályrevíziót. A nemzetiségi részéről egyébként Polit Mihály fog felszólalni, ki határozati javaslatot is fog benyújtani, melynek értelmében a házszabály módosítása a választói reform megalkotásáig függőben tartatnék.

Budapest, február 22.

A horvátországi választások. Dr. Mixich Nándor közoktatásügyi osztályfőnök e napokban Vukovrott tartotta meg programbeszédét s ekkor a közönségi helyzetre vonatkozólag a következő nyilatkozatot tette: „A történelem arra tanít, hogy Horvátország és Szlavonia a legrégebb idők óta fogva máig, ugyszólván félbeszakítás nélkül, a szomszédos Magyarország sorsában osztozkodtak. E történelmi tradíciót én nemcsak politikai örökségnek tartom, de utmutatóul a jövőre is. Kezdetül fogva a 18-ik századi Horvátország és Szlavonia királyságok viszonyai nem voltak rendezve. E tekintetben valami szokásjog-féle uralkodott. Az 1722. évi I. t.-cz. által Horvát- és Szlavonországnak Magyarországtól való elválaszthatatlansága állapított meg oly mértékben, melyben megállapított a Szt.-István koronája királyságainak a felső uralkodóhoz többi királyságai és országtól való elválaszthatatlansága. Ezzel Horvát- és Szlavonországnak Magyarországgal szemben való államjogi viszonyának alapja fektetett le. Ezen az alapon épült fel az 1868. évi I. t.-cz., az u. n. kiegyezés, mely az 1722. évi I. t.-cz. által kimondott elválaszthatatlansági elvek fentartása mellett a viszonyokat az akkori körülményekhez képest elrendezte. Az alap azonban változhatatlan, az épület azonban javításokat igényel, mert az, ami az előző generáció kívánalmainak megfelelt, nem felel meg a fiatalabb és haladóbb nemzedék szükségleteinek. Ezzel, azt hiszem, kifejeztem azt, hogy a kiegyezési törvénynek módosításai csak egy bizonyos keretben mozoghatnak, ezen keretet pedig képezik azon tekintetek, melyek nyolczszázados történelem által megszentelt testvéri egyetértésnek szövetségesünkkel való fentartását lehetővé teszik, melyre geográfiai fekvésünk folytán rá vagyunk utalva. Mi támaszkodni fogunk is ezen szövetségesünkre, mert a magyar királyságnak jól felfogott közös érdekében fekszik a horvát és szlavon királyságnak fejlődése, mely által Magyarország óhajtott szövetségstársra lesz szert. Főnk, vagyonságunk, az ő erejük és vagyonságuk. Mindkettő Szt.-István koronájának fényét emeli egyaránt. Ha támaszkodunk is társunkra, óvakodni fogunk azért mégis attól, nehogy jogainkat, kiváltságainkat érintse. E tekintetben fel kell említenem a legaktuálisabb kérdést, a vasutasok pragmatikájának kérdését. Ez a pragmatika törvény erejére tett szert,

laki a mesterileg gördülő, gyönyörű költeményre:

„Halld, édesanyám, melegen süt a nap,
Forr szinte a vér az ereimben . . .”

Ámbár ma már kórikus, mert nem szeczesz-sziós.

Ott ül a vendégek patriarchális sorában Vitkovits, a szerb nemzetiségű magyar költő. Szerbül is írt, magyarul is. Epistola-költő volt, egy szép költői levelet írt Horváth Istvánhoz, szerb népballadákat fordított s epigrammákat írt. Egy régi nyelvemléket is fődözött föl, amelyet róla „Vitkovits-kodex”-nek neveznek. Egerben találta meg, de hiányos. A 72. és 83. lap közt hézag volt. Ezt a hézagot kitöltő tizenkét lapot aztán megtalálták Miskolczon. A két lap közti hézagba az ott lelt 12 oldal teljesen beleillik. Van a könyveknek is gondviselésük, „habens ma fata libelli . . .” Vitkovits Kisfaludy Károlynak, Horváth Istvánnak és az öreg Virágnak kedves barátja, a háziurnak pedig mindig szívesen látott és sokáig siratott vendége. Még abban az esztendőben meghalt, Virág ugyancsak a következőben. 1829-ben Vitkovits, 1830-ban Virág. Akkor még nem ajándékozott a fő- és székváros „disz-sirhelyeket”. Azért kell ma keresni a hamvaikat.

. . . Most beszél meg a magyar tudós társaság dolgát. Vitkovits az egyik alapszabály-készítő. Ki álmodott még akkor a dunaparti fényes renaissancze-palotáról, amelyben 1878-ban Vitkovits születésének százéves jubileumát ültük meg.

A kert végében egy hosszukabátos, hófehér nyakkendő alak közeledik. A lányok összeszognak:

— Valami pap. Olyan papos ábrázata van!

ennek következtében tehát ténynek kell, hogy tekintsük és nem habozom, hogy azt mondjam — keserű ténynek. Nem akarok ma senkit sem vádolni, mert nem szabad kétségbevonnom azok hazaszeretét, kik nem tudták e súlyos politikai hibát megakadályozni. Minthogy tehát a pragmatika ilyennek jelentkezik, kell, hogy orvosoljuk azt. A bán programbeszédében azt hangsúlyozta, hogy a vitás kérdés a regnikoláris küldöttségek után orvoslandó. A regnikoláris deputációk további feladata a kiegyezési törvény többi sérelmeinek orvoslása lesz.” Dr. Mixicht Darnvárott is jelölték, hol a jelöltséget szintén elfogadta.

Zágrábból jelentik: Annak a féktelen izgatásnak, amelyet a koalíciós lapok folytatnak a magyar állam és a horvát kiegyezés ellen, báró Rauch horvát bán erőyes intézkedésekkel óhajt véget vetni. Erre vall az, hogy a paraszt-párt vezéré, Radics Istvánt letartóztatták és a zágrábi törvényszéken vizsgálói fogságba helyezték. Radics a párt „Dom” című lapjában amellet izgatott, hogy Horvátország egészen szakadjon el Magyarországtól. A lapnak azt a példányát a hatóság elkobozta.

Karlóczáról jelentik: Ideérkezett hírek szerint a Szerémségben a legnagyobb választási agitáció folyik a szerb önállópárti jelöltek érdekében. Sok helyütt a hatósági közegek is részt vesznek a korteskedésben, ezen ellenzéki jelöltek mellett.

Eszékről jelentik: Gróf Pejacsevich, volt horvát bán, tegnap több napi távolléte után visszatért és holnap Nasieban programbeszédet mond. A haladópartiak tegnap Vencelt, a Pokret szerkesztőjét pártönkivüli programmal jelölték. A parasztpárt Martinovic gazdát jelölte. Gróf Pejacsevich megválasztása azonban biztosítottnak látszik. Dolnji-Miholjacban Chavrak volt helyettes bán kerületében az alkotmánypárt programjával Suhopoljec Mato ot-tani földbirtokos lépett fel, dr. Polják haladópartii jelölttel szemben. Megválasztása igen valószínű.

A választókerületek szaporítása. Az új választói törvényben, hir szerint, a választókerületek száma szaporíthatni fog, mivel a népesség szaporodása és a kerületek beosztása igazságosan csak úgy tervezhető, ha ö t s z á z kerület fog képviselőt választani.

A fővárosi függetlenségi párt központi választmányának ülése. A fővárosi függetlenségi párt központi választmánya ma este a Terézvárosi Függetlenségi-Kör Andrássy-uti dísztermében Holló Lajos elnöklete alatt választmányi ülést tartott. Napirend előtt dr. Havass Rezső kir. tanácsos a tervezett községi adóemelés irányzata ellen szólt fel, kéri, hogy e részletekre a pénzügy- és belügyminiszter

— Nem, — mond az asszonysereg, — szerzetes. Olyan alázatos a tekintete.

Pedig sem az egyik, sem a másik. Fáy örömmel siet elébe, mind a két kezét nyújtja neki, — ő a nagy szónok, a jeles poéta és félelmetes kritikus: Kölcsey Ferencz.

Földig érő barna kabátot visel, azt nézik reverendának s a fél szemére világtalan, azért süti le gyakran a tekintetét. Himlője volt fiatal korában, abban vesztete el a fél szemét.

Ponori Thewrewk József, a Ponori Thewrewk Emil atyja, egy írók képesarnokát tervezte s elsőnek Kölcseyt rajzoltatta le. Karacsék ugynevezett „tisza szobája”, mely a mai „szalon”-nak felel meg, látszott e czéla legalkalmasabbnak s egy német piktor ott arcképezte le Kölcseyt. A vállalat azonban, talán pártolás hiányában, nem jött létre s így a képet Thewrewk visszaadta, illetőleg odaajándékozta Kölcseynek.

. . . És zsong a társalgás zaja, itt csevegő fiatal leányok, ott pengő sarkantyúval, vagy bokához szorított struipsz pantallóban az ifjak, az asztal körül az öreg urak, a lécz-szalótliban a piktorok. S miközben ott, a Duna másik partján, pirosodik a nyugati ég s tülkölő hajóvontatók verik föl a port a homokos parton, a vén Gellért nyugati oldala megbiborosodik s a fiatal leányok ajkán fölzendül a „Szép Lenka vár a part felett . . .”. Mialatt a félszemű, hosszú barna kabátos ember fényes lelkében megcsendül egy titkos akkord, egy távoli dal, mely egyre közelebb, közelebb hangzik, később nemzedékek fognak imádkozni a szavaival, olyan édes, olyan ismerős . . .

„Isten áldd meg a magyart . . .”

figyelme hívassék fel. Holló Lajos elnök kifejtette hogy a függetlenségi párt most nagy feladatok előtt áll, meg kell találnia a helyes középutat, hogy a függetlenségi párt a közgazdasági téren a megvalósítandó programmal a nemzet bizalmának megfeleljen. Halóthy Sándor jelentést tesz a márczius 15-iki események hatvanik évfordulójának miképen leendő megünnepléséről. Ezután Részelt Antal lakásinség enyhítése tekintetében tett javaslatokat. Holló Lajos elnök bejelentette, hogy márczius 8-án a Nemzeti Tornacsarnokban rendezendő nagy függetlenségi pártgyűlésre Kossuth Ferencz és gró Apponyi Albert miniszterek megígérték megjelenésüket s ugyanott fel is szólnak. A pártgyűlésen ezenkívül gróf Batthyány Tivadar, valamint a fővárosi függetlenségi képviselők és polgárság sorából választandó szónokok fognak a főváros érdekeit és az országos politikát érintő kérdésekben felszólalni. Ezután elhatározták még, hogy a nagy pártgyűlés előkészítését a fővárosi függetlenségi képviselők és a kerületi függetlenségi pártok elnökeiből alakítandó szűkebb bizottságra bízzák.

Egy szónok — egy gyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, február 22.

Azoknak a szónokoknak a szava, kik el vannak szánva a házszabálymódosításra vonatkozó indítvány megostromlására, ma csak egygyel fogott. Mezőfi Vilmos ugyanis a rendelkezésére álló időt a maga számára foglalta le. Az indítványt, persze, nem fogadta el és azt bőségesen igyekezett megokolni. A szólásszabadság megszorítása szempontjából nézte a házszabálymódosítást; ennél fogva sok kivetni valót talált rajta. A disszidensek élénken figyeltek a szónokra és helyeselték is neki.

Az ülés hátralévő részében Günther Antal igazságügyminiszter válaszolt Vlád Aurél régebbi interpellációjára egy megyebizottsági tagválasztás körüli állítólagos visszaélés ügyében. Az igazságügyminiszter azt válaszolta, hogy visszaélés nem történt. A Ház tudomásul vette ezt a választ. Kelemen Samu a szatmárnémeti törvényszék dolgában interpellálta meg a miniszterelnököt. Wekerle Sándor válaszában azt mondta, hogy az ő véleménye szerint Szatmárnémetiben is, Nagyváradban is kell lenni törvényszéknek. Ezt a választ is tudomásul vették.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött d. e. tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Rajk Aladár és Hammersberg László. Az elnök: Megnyitja az ülést.

Bizony Ákos, az állandó igazolási bizottság előadója, jelenti, hogy a bizottság Hajnó Ignác csikószerepai és Gyelms Gerő szabadkai képviselők megbizólveleit rendben találta. Javasolja, hogy a két képviselőt a szokásos harmincz napi panaszlási időfentartásával igazolják.

A Ház hozzájárul az előadó javaslatához.

Rajk Aladár jegyző jelenti, hogy Bozóky Árpád két indítványt jegyzett be és pedig az egyik a czigány-ügy rendezésére, a másik a kiscgazdák adóterheinek való könnyítésre irányul. Az interpellációs könyvbe hárman jegyeztek be interpellációt: Kelemen Samu, Bródy Ernő és Laehne Hugó.

Az interpellációkra fél kettőkor tér át a Ház a két indítvány indokolását pedig február 29-ére tűzte ki.

Napirend szerint a házszabályrevíziós indítvány tárgyalása következik.

A házszabály módosítása.

Mezőfi Vilmos nem fogadja el az indítványt, mert abban a szólásszabadság veszedelmét látja. Csodálja hogy a házszabálymódosítás ellen nem támad föl a nép, hogy elsőpörje a mai rendszer embereit. Az ifjuság sincs sehol. Nagy Emil indítványa ugyanaz, ami a Dániel Ernőé volt. Tisza Istvánt apróhirdetésben kellene visszahívni, mert kiderült, hogy neki volt igaza. Idézi Kossuth Ferencz korábbi beszédeit, majd azt mondja, hogy a módosítás bécsi parancsra történik (Zaj, derülttség), mert keresztül akarják vinni a létszámemelést.

Tíz percz szünet után

Mezőfi Vilmos folytatja beszédét s határozati javaslatot ad be, mely szerint vesse el a Ház Nagy Emil indítványát s utasítsa a kormányt, hogy az ál-

talános, egyenlő és titkos választói jogról terjesz-
sen elő törvényjavaslatot. A következő ülés napi-
rendjének megállapítása után

Válasz egy interpellációra.

Günther Antal igazságügyminiszter válaszol
Vlád Aurél interpellációjára, a nagyrápolti választó-
kerületben megejtett megyebizottsági tagválasztás
alkalmával elkövetett állítólagos visszaélések dolgá-
ban. A kormány szigorú vizsgálatot rendelt el eb-
ben az ügyben s kiderült, hogy semmi olyan dolog
nem történt, ami az igazságügyminiszter hatásköré-
ben vizsgálatot, vagy eljárást vonhatott volna maga
után s a közigazgatási hatóságoknak sem tettek pan-
aszt. A törvényt nem sértették meg s eljárásra ok
nincsen.

Vlád Aurél vitatja az erőszakosságok megtör-
téntét s nem veszi tudomásul a miniszter választát.

Günther Antal igazságügyminiszter újabb nyi-
latkozata s Vlád Aurél válasza után a Ház a minisz-
ter feleletét tudomásul veszi.

A nagykárolyi törvényszék.

Kelemen Samu a miniszterelnököt interpellálja,
a nagykárolyi küldöttség előtt tegnap tett kijelentése
miatt, hogy tudniillik Szatmárnémetiből vissza kell
vinni Nagykárolyba a törvényszéket.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Régi a versen-
gés Szatmár és Nagykároly közt a megyei székhely
ügyében. A kérdéssel már 1880 táján, pénzügyminisz-
tersége idején foglalkozott és akkor azt proponálta,
hogy a pénzügyigazgatóság Nagykárolyban legyen,
mert helyesebbnek gondolja, hogy a közigazgatás
és pénzügyigazgatás szervei együtt vannak. Erről
nyilatkozott, nem pedig arról, hogy hol legyen a
törvényszék. Ami Szatmárt illeti, soha esze ágában
se volt megfosztani a törvényszéktől. A nagykárolyi-
aknak azt válaszolta, hogy mások jogának csor-
bitása nélkül igyekszik kérésüknek eleget tenni. To-
vábbá azt is mondotta a küldöttségnek, hogy Nagy-
károly keleti, Szatmár északi irányban teljesít misz-
siót. A törvényszék kérdése most nincs napirenden,
azért arról most érdemben nem nyilatkozik. Ohaja
az, hogy Nagykárolynak is, Szatmárnak is legyen
törvényszéke. (Helyeslés.)

Kelemen Samu, bár úgy találja, hogy a minisz-
terelnök szavai nem teljesen megnyugtatók, tudomá-
sul veszi a választ.

A Ház szintén tudomásul veszi.

Laehne Hugó és Bródy Ernő kéri, hogy inter-
pellációjukat az előrehaladott idő miatt máskor tart-
hassák meg.

A Ház ebbe beleegyezik s az elnök negyed há-
romkor az ülést bezárja.

A deési választás után.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Deés, február 21.

A Deésen lezajlott választás országsszerte olyan
visszhangot keltett, annyi tendenciózus és téves hi-
resztelés tévesztette meg a közvéleményt, hogy nem
lesz érdekeltlen, hogy ha hiteles és innen a helyszí-
néről szerzett adatokkal világítjuk meg a történeteket.

A leghatározottabban megczafolhatom azt,
mintha Barcsayt a főispán pressziója révén választó-
tették volna meg. Nem igaz az sem, hogy Barcsay
a főispán hivatalos jelöltje lett volna. Hivatalos jelölt
egyáltalában nem volt s erre még a választás előtt
a Szolnokdoboka vármegyei szövetséget pártok hi-
vatalos lapja, a „Vármegyei Közélet“ figyelmeztette
a választókat, amidőn egy hosszú vezércikkének
így szúrta le a konkluzióját: „Ezek szerint a dolog
tehát úgy áll, hogy a koalíciónak, mint elfogadott
és érvényben álló pártszövetségnek a deési kerü-
letre hivatalos jelöltje nincs. A pártok a
maguk részéről állítottak hivatalos jelölteket, va-
gyis egy a függetlenségé, mint az alkotmánypárti je-
lölteket saját pártjuk elismerte, autorizálta, győzel-
miük érdekében agitál, buzdit. A többi azonban
a választók dolga. Ezeket akartuk
még tisztázni és ezután bizvást tekinthetünk
a hétfői választás elé!“

Az alkotmánypárt a helybeli koalíció szervezeti
egységét meg nem támatta, sőt a pártközi megálla-
podásokat tiszteletben tartotta, aminek legjobb bi-
zonyosága az, hogy Betegh Imrét, aki a vármegye
ellentétállási mozgalmában nagy érdemeket szerzett,
daczára a megye alkotmánypárti többségének, füg-
getlenségi program alapján egyhan-
gulag küldték a parlamentbe.

Betegh Imre mellett gróf Esterházy Gyulán
kívül Barcsay Tamás szerzett az alkotmányharc
folyamán nagy érdemeket s csak méltányos, hogy
ha ezeket az érdemeket most honorálni kívánta a
vármegyei közvélemény.

Arra, hogy gróf Wass Béla főispán pressziót
gyakorolt volna Barcsay érdekében, egyetlen
egy konkrét adatot sem tudnak fölhozni. Az el-
lenkezőre legjobb bizonyíték az, hogy a hivatalnoki
kar nagy része a főispán állítólagos jelöltje ellen
szavazott. Az elnökség és a pártok által közösen
megállapított katona- és csendőr-kordonok a válas-
tás napján sehol sem változtak, sehol karhatalmi be-
avatkozás szüksége nem forgott fenn. A Gaál-párt
megbukott, mert a párt szervezkedésében is több
mulasztást és technikai hibát követett el. Ez az
igazság. Minden egyéb hiresztelés csak az igazság
meghamisítását szolgálja.

A t. Házból.

I. Titkok.

A mikor Justh Gyula megjelent a képviselő-
házban, hívei és tisztelői kisütközték, hogy éppen
ma mult három éve, hogy elfoglalta az elnöki
széket. Az elnök ebből az alkalomból maga köré
gyűjtötte kedvelt zsurnalisztáit és velük jólel-
küen eldiskurálgatott az elnökség állapotáról
meg más egyebekről, főképpen a sajtó jóindula-
táról is úgy tudván a dolgokat, hogy ez alatt az
idő alatt semmiféle támadásban nem volt része.
(Ami igen természetes, minthogy Justh Gyulának
csak a dicséző cikketeket mutatták meg, a táma-
dókat ellenben eltitkolták.) Beszélgetés közben
aztán az a kérdés is felmerült, hogy vajon ez-
után hogyan leszünk. Vajon nem árt-e a nagy
vezéri népszerűségnek a mostani ügy, nevezet-
esen a házszabályrevízió, az obstrukció-gyil-
kolás. Mondogatták, hogy a revízióval megszünt-
tetik nemcsak a technikai obstrukciót, hanem
még a rendes beszédes obstrukciót is.

— Nem úgy lesz az — felelte Justh Gyula
— én bizvást mondhatom az uraknak, hogy a
revideált házszabályok mellett is lehetséges lesz
obstruálni. Én tudom, hogy miképpen lesz le-
hetséges.

— Tudja, tudja, a kegyelmes ur, hát hogyan
lesz lehetséges? — kérdezték egyszerre hár-
man, négyen, öten-hatan.

— Én tudom — válaszolta ő — én tudom,
de ez az én titkom.

— Justh már tudja, de nem mondja — szét-
oszlott a társaság.

... Később Eötvös Károly, a vajda, jelent
meg a folyosón és köréje szintén nagy társaság
gyülekezett, sőt nagyobb, mint az elnök mellé.
Mert Justh Gyulához csak azok mennek, akik
neki kellemeseket mondhatnak, de a vajdát olya-
nok is felkeresik, akik tőle kellemetlenséget és
korholást hallanak.

Elmondották, hogy Justhnak van titka, de
nem mondja. Azt is hozzátették, hogy talán
azért nem mondja, mert belső titkos tanácsos,
tehát a titkokat őriznie kell.

Eötvös Károly a maga módja szerint erős
kifejezésekkel ítélte el a mostani rendszert, en-
nek valamennyi vezető emberét, minden munká-
ját és minden tervét. De szidta nemcsak a jelent,
hanem a multat is, hogy a mostaniak olyan
rosszak éppen, mint a régi szabadelvűpártiak.

Ez a vonatkoztatás megszólaltatta Sándor
Pált, az egykori Tisza-párti képviselőt. Sándor
Pál védelmezte Tiszát és azt mondta, hogy ő
egyenesebb uton járt, mint a mostani kormány,
mert ő neki a házszabályrevízió csak a költség-
vetés tárgyalhatására kellett.

Most Eötvös megint beleszólt a vitába és
eimondotta egy tanácskozását, amit annak ide-
jén gróf Tisza Istvánnal folytatott. A vajda ak-
kor megkérdezte volt gróf Tisza Istvánt, hogy
mire kell neki a házszabályrevízió. Tisza azon-
ban ezt nem volt hajlandó bevallani és ragasz-
kodott hozzá, hogy az ő titka maradjon. Tehát
Tiszának is volt egy titka, de nem mondta, hogy

mire kell a házszabályrevízió. Justh Gyulának is
van egy titka, de nem mondja, hogy miképpen
lehet ezt a házszabályrevíziót obstrukcióval ki-
játszani.

A két nagy titokkal járnak-kelnek, amíg a
disszidensek váltig kiáltják, hogy nincs abban
semmi virtus, mert tudja már az egész világ,
hogy a házszabályrevízió arra való, hogy le-
gyen ujonczlétszámemelés, de ne legyen magyar
vezényszó.

Mialatt e probléma foglalkoztatta a gondol-
kozásokat, a disszidens Bozóky Árpád elővette
az indítványkönyvet és belejegyzett két tör-
vényjavaslatot. Mert hogyha már a kormány
minden törvényjavaslatot visszavont, hát a kor-
mány helyett úgy vélik, nekik — a dissziden-
seknek — kell gondoskodniuk, hogy az ország
ne maradjon törvények nélkül.

Hentz Károly átkukucsált a Bozóky Árpád
vállá felett, hogy megnézzze, mi az, amivel az
országot boldogítani akarja. Hát bizony oda az
volt írva fölül:

Törvényjavaslat
a cigány-ügy
rendezéséről.

A másikat már meg se nézték, mert meg-
elégedtek ezzel az egy titokkal. És mivelhogy
ha a mostani világban a disszidens felfogás sze-
rint a cigányügy rendezése a legfontosabb, hát
akkor nyugodtak lehetünk, nincs baj a hazán,
jöhet a házszabályrevízió.

II. Mezőfi seper.

A vitarendezők a szocialista Mezőfi Vil-
most léptették fel, mint vendéget. Tudniillik
Mezőfi nem tartozik a disszidensekhez, mert ő
nem volt tagja a függetlenségi pártnak, tehát ki
sem léphetett a függetlenségi pártból. És Mező-
finek nincsenek szocialista társai a parlament-
ben, de annál többen vannak az országban. El-
lenben a disszidensek a parlamentben vannak
vagy tizenketten, de szervezve még ennyien
sincsenek az országban. Az is bizonyos, hogy
Mezőfi a disszidensek nélkül is felszóltat volna
a házszabályrevízió ellen; de majd alkalomad-
tán beszél a disszidensek ellen is, hogyha ezek
nem akarnának szabad hazában jogot és kenyé-
ret adni a népnek.

A disszidensek nem is az iránt érdeklöd-
tek, hogy mit fog beszélni Mezőfi Vilmos (hisz
őt nem dirigálhatják, valamint a falusi kémény
kesernyés füstjét nem lehet báli legyezővel kor-
mányozni), hanem csak azt szerették volna
tudni, hogy mennyi ideig beszél. És meghallván,
hogy telik tőle akár estig, átengedték neki a
területet.

Mezőfi aztán fogta magát és rendezett első-
rangú seprést. Az egész koalíciót ki akarta se-
perni, nem kimélvén se kicsit, se nagyot, sőt
Kossuth Ferenczet sem. Ugyannyira, hogy rá-
fogta, hogy Kossuth Ferencz Bécsből kapott pa-
rancsot a házszabályrevízió megcsinálására.
Kossuth Ferencz erre nem felelt semmit, hanem
kiment a teremből. (Majd a végén úgy is meg-
mondja a magyar nép, ki igazabb barátja, Me-
zőfi-e, avagy Kossuth.) Csak éppn az volt a kel-
lemetlen, hogy egy közbeszólással Markos
Gyula akarta védelmezni Kossuth Ferenczet.

Egyébiránt Mezőfi nem akart egyebet, mint
csak azt a kicsit, hogy a házszabályrevíziós ja-
vaslatot vegyék le a napirendről és helyette
tüzzék ki az általános titkos választói jogról
szóló törvényjavaslatot.

— No erre még alszunk egyet — szól gróf
Andrássy Gyula.

Annál is inkább megtehetik, mert az idő el-
telt és Rakovszky István, aki Mezőfi beszéde

alatt elnökölt, a revíziós vita folytatását a hétfői ülés napirendjére tűzte ki.

III. Visontai méltóságos.

A hivatalos lap hozta a hírt, a király kézírattal tudatott hű népeivel egy fontos eseményt, nevezetesen, hogy Visontai Somát, aki kedves és népszerű, kinevezte saját királyi udvarába tanácsosnak. Eddig a Koburg Luíza jogtanácsosa volt, most a király udvari tanácsosa lett. Valószínű, hogy az udvar nem hívja oly gyakran tanácsra, mint Luíza főhercegné, még akkor sem, hogyha az udvarnak válogatott volna a magyar nemzettel, melyet Ungvár révén Visontai Soma képvisel. Mert, hogy minden képviselő, ámbár csak egy kerületben választották meg, az egész országot képviseli, azt mindenki tudja. No már most, fűzik e tényhez a megjegyzést az irigyek, hogyan lesz az, ha Visontai, amikor a nemzetet képviseli, egyúttal mint udvari tanácsos, az udvart is vállalja kliensnek, hogyan képviselhet egy ügyvéd valamelyes perben (már tudniillik, ha megint perre kerül a dófog a király és nemzet közt) két klienset.

A szíves gratulálók is ilyenképpen incselkednek Visontaival.

Azonban minden csipkedés ellen van Visontainak egy erős argumentuma: a felesége.

A lényeges a Visontai kitiüntetésében tudniillik nem az, hogy Visontai Soma udvari tanácsos lett, hanem az, hogy méltóságos asszony lett a feleségéből, a zseniális szellemű kedves és sikkes Sománéból.

Annak pedig mindenki örvend, s még az is gratulál, aki különben jobban szeretne volna, hogyha nem Visontai Somát tüntetik ki, hanem — őt.

Budapest, február 22.

A csanádi püspök a Házban. Csernoch János, az új csanádi püspök, ma megjelent a képviselőházban. Már a folyosón sokan siettek üdvözlésére, bent az ülésteremben meg éppen megélejték. Drohobycz horvát képviselő esetét kivéve, aki szintén püspök, nem fordult még elő, hogy magyar egyházfejedeleme tagja lett volna a képviselőháznak.

Ankét az erdélyi birtokrendezés ügyében. Az erdélyi birtokrendezésről szóló törvényjavaslat tárgyalása alkalmával a képviselőház tagjai közül többen annak az óhajnak adtak kifejezést, hogy a törvényjavaslatához kibocsátandó utasítást beható megbeszélés után adja ki az igazságügyminiszter. Günther Antal igazságügyminiszter, az Erdélyben a volt Kraszna-, Közép-Szolnok, Zarándmegyék, valamint a volt Kővárvidék területén az urbéri, elkülönítési, arányosítási és tagosítási ügyekben e hó 28-ára délután 4 órára értekezletet hívott egybe. Az értekezletre az erdélyi országgyűlési képviselők is kaptak meghívót és felszólítást, hogy ha személyesen nem jelenhetnek meg az ankéten, úgy észrevételeiket írásban vagy szóban adják elő az igazságügyminisztérium VIII. ügyosztályában.

A geryeszegi választás. A geryeszegi kerület képviselőjelöltje, Farkas Albert tegnap fejezte be körútját a kerületben. A képviselőjelöltet mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták. Ellenjelölt még nincs és valószínű, hogy Farkas Albertet egyhangulag fogják képviselőnek megválasztani.

AZ EGYETÉRTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van

A szerkesztőség telefonja 788. szám

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 23-45. szám.

KÜLFÖLD.

A Balkán vasutak. A belgrádi Samouprava mai számában foglalkozik Görögország ama tervével, hogy saját területén különböző vasúterveket megvalósítson s készséggel helyesli e terveket. Mert a Pyraeus-Larissa vonal által a török vasutakhoz csatolt Görögország vasúttal kapcsoltnak össze Nyugat-Európával is. A szerbek e terv mielőbbi megvalósítását kívánják, mert a Saloniki-Larissa vasútvonal csak előnyökkel járhat a szerb kereskedelemre, amennyiben közvetlen összeköttetést hoz létre Szerbia és Görögország között. A szerbek tölük telhetőleg támogatni fogják e tervet.

A Lokalanzeiger szófiai tudósítója beszélt Paprikow miniszterrel, aki a Balkán-vasutak tervéről a következőket mondotta:

Meg vagyok arról győződve, hogy a novibazári vasút létre fog jönni. Ez a vasúti kapcsolat nekünk se nem árt, nem használ, tehát nem lehet ellene kifogásunk. Azt sem hiszem, hogy Oroszország ellenézne ezt a vasúti tervet, mert reá nézve ugy kereskedelmi, mint stratégiai szempontból jelentéktelen, de azért sem, mert különben Ausztria-Magyarország a tervezett Duna-Adria vasútra bármikor rátehetné kezét. A szerb-olasz tervről már inkább lehet beszélni, de amit Szerbia tervez, t. i. a Novibazaron és Montenegrón át vezető vasút politikailag és pénzügyi szempontból is aligha viheto keresztül. Ami Bulgáriát illeti, mi már 10 év óta foglalkozunk a wranja-szaloniki vasútvonalnak kumanovoi csatlakozásával. Ezt nem ellenzi a szultán és nem hinném, hogy valamely más állam felszólalna ellene.

A portugál helyzet. Lisszabonban az utóbbi napokban állhatatosan terjesztették azt a hírt, hogy a király ellen összeesküvést terveznek, azonban ezek a hírek külsőleg nem zavarták meg a város nyugalomát. Az összes pártok versenyeznek lojalitásuk kifejezésében. A hadsereg viselkedése is megnyugtató hatást tesz. De mégsem szünnék meg a nyugtalanító hírek. A középületeket, a birodalmi bankot, az arzenált és más nevezetesebb épületeket állandóan katonaság és rendőrség őrzi. Az újságok szerkesztőségei előtt is rendőrök állanak. Egyes csapatok folytonosan készenlétben vannak. Több hadihajó hosszabb időre szénrel látta el magát. Az összes pártok szükségességnek mondják a rendőrség reformálását s ezt a sajtó is ajánlja. Ferreira admirális miniszterelnök tegnap sokáig tanácskozott a királlyal a helyzetről. A tanácskozáson részt vett a lisszaboni kormányzó és a téparancsnok.

Lisszaboni magánjelentés szerint magasállású udvari méltóságok összeköttetést tartanak fenn a Veronában időző Francoval, noha ezt hivatalosan letagadják. Nagy feltűnést kelt a királyi palotához szolgálatra beosztott Lobo őrnagynak az a mondása, hogy három megbízható emberrel és ugyanannyi ágyuval egy óra leforgása alatt az egész forradalmi mozgalomnak véget tud vetni. Lobo őrnagy megcáfolja ezt a hírt, mégis biztosra veszik, hogy az udvari hivatalokban, a polgári és katonai hatóságok vezetésében alapos változások lesznek a király egyenes kívánságára. A konzervatív nemesség el van keseredve, amiért a kormány megengedte, hogy a királygyilkosok sírjainál a forradalmárok és a republikánusok olyan hatalmas tüntetést rendezhettek. Ez a felvonulás még a múlt héten történt, de most is csak erről beszélnek Lisszabonban. Abban is bizakodott a konzervatív nemesség, hogy a király nem fogja fogadni a kihallgatásra jelentkezett megkegyelmezett tengerészeket, de a király nem hederített az udvari pártra és fogadta ügyvédek vezetésével a matrózokat. Amália királyné ragaszkodott ahhoz a kívánságához, hogy a király fogadja ezt a küldöttséget és a fiatal király azóta a republikánusok egynemely vezetőjével is tanácskozott.

Velenczéből jelentik, hogy Franco tegnap ideérkezett és hosszabb ideig gondolázott a csatornán, aztán visszautazott Milanoba.

A svéd kamarából. A második kamarában Staav volt miniszterelnök a külügyminiszterhez a következő két pontból álló interpellációt intézte: Hisz-e a kormány, hogy a svéd politikának szüntelenül arra kell törekednie, hogy a semlegességet megingathatatlanul fenntartsa. Következőképpen kerülnie kell

minden olyan szerződést, amely közvetve is alkalmas volna arra, hogy konfliktus esetén ártson és Svédország semlegességét veszélyeztesse? Adhat-e a kormány továbbá már most felvilágosítást az Allandszigetek megerősítése tárgyában elfoglalt álláspontjáról vagy ez irányban folytatott eddigi tárgyalásairól? A külügyminiszter a következő választ adta: Svédország az utóbbi időben kénytelen volt és a viszonyok következtében ezután is kényszerítve lesz arra, hogy politikájában főleg semlegessége fenntartására legyen tekintettel. A kormány nem kért garanciát, de nem utasította vissza azon terveket, amelyek a Keleti-tenger területén a státuskvó fenn-tartások eredményre fognak vezetni, a legteljesebb garanciánk lesz területünk integritására nézve.

Oroszország és Montenegro. A montenegrói ellenzék a pétervári kormányhoz fordult azzal a kérelemmel, hogy legyen békeltető közvetítő a nacionalisták és Nikita fejedelem között. Az orosz kormány azt felelte a montenegrói ellenzéknek, hogy Oroszország egyetlenegy Balkán állam belügyeibe nem avatkozik, tehát Montenegróval sem tehet kivételt.

A barcelónai ostromállapot. A spanyol szenátus tegnap folytatta a vitát a barcelónai alkotmányos biztosítékok felfüggesztése tárgyában. Deccamés márkai kataláni szolidarista a barcelónai kormányintézkedések ellen foglalt állást, elismerte azonban, hogy a kormány diszkrétül és hazafiasan cselekszik Barcelónában. Kijelentette, hogy a szolidaristák nem táplálnak szeparatiztikus törekvéseket, hanem hívei a királyság eszméjének.

Lopez Dominguez demokrata bírálta ezután az alkotmányos biztosítékok felfüggesztését, védelmezte a liberális kormányok álláspontját, amelyet a terrorizmussal szemben tanúsítottak és kifogásolta a jelen kormány kívánságát, hogy barcelónai intézkedéseiben az ellenzék támogatását kéri. Föl-említette, hogy minden nemzet közül a spanyol az, amelyen legkönnyebb uralkodni, ha szigorúan ragaszkodik a kormány a törvényhez.

Maura miniszterelnök kijelentette, hogy az alkotmányos garanciák felfüggesztése kizárólag a közrend és a nyugalom biztosításának szükségességével van megokolva. Diktatúráról szó sem lehet. A kormánynak kötelessége, hogy a legutóbb történetekhez hasonló merényleteket megakadályozzon, még ha az ez irányban tett intézkedések represszáliákhoz vezetnének is. Minden egyes esetben — úgy mond a miniszter — meg fogják tenni kötelességüket. (Viharos helyeslés a többség részéről.) A miniszterelnök végül kijelentette, hogy a kormány minden lehető meg fog tenni a terrorizmus letörésére és tenni fogja ezt az ellenzéki pártok támogatásával, amelyhez joga van és hogy ha e pártok a támogatást megtagadják, akkor egyedül is el fog járni.

A szenátus végül tudomásul vette a Barcelónában az alkotmányos garanciák felfüggesztésére vonatkozó dekrétumról szóló bizottsági jelentést.

Amerika és Japán. Báró Uchida, Japán bécsi nagykövete, a „Matin” azon hírére vonatkozólag, hogy Roosevelt elnök jegyzéket intéz a hatalmakhoz a japáni kormány Mandzsuriában tanúsított magatartása miatt, a következőket mondotta egy bécsi újságrónak:

— A magam részéről a „Matin” híresztelését fölötte valószínűtlennek tartom. Japán semmi tekintetben sem sértette meg Mandzsuriában a nyitott kapu elveit, mert ha ezt megtette volna, akkor ezt nemcsak az Egyesült Államok, hanem mindazon hatalmak, amelyeknek kereskedelmi érdekeik lennének ott veszélyeztetve, érintve éreznék magukat. A valószínűség az, hogy Mandzsuriában nehézségek támadtak Kína és Japán között. Kína ugyanis a mandzsuriai vasúttal párhuzamosan második vasutat akarna északra kiépíteni. Miután pedig Kína kötelezte magát, hogy ezt a vonalat nem építi meg, Japánnak érdeke, hogy ez létre ne jöjjön. Ez az ügy annál jelentéktelenebb, mert mindössze 35 kilométerről van szó. Az egész ügy tehát csak csekély nézeteltérés Japán és Kína között, semmi egyéb. Az egész hír tarthatatlannak tetszik előttem, annál inkább, mert véleményem szerint Japán és Északamerika között jelenleg a viszony a lehető legjobb és ez a jó viszony előreláthatólag ezután is megmarad.

Vankouveri jelentések szerint a japánok földözése megint elhajlott. A hatóságok New-Westminsterben el-

ítéltek a Natal-törvény alapján két japán bevándorlót pénzbírságra és fogságra, akik egy hét előtt vándoroltak be brit Kolumbiába. A japánokat ezután a határon túl tolonczolták. Ez volt az első eset, hogy a Natal-törvényt alkalmazták. Azok a japánok, akik a múlt héten Viktoriába érkeztek, nem mehettek a városba, mert a hatóságok összefogdoszták őket. Van-kouverbent nagy az elkeseredés az ázsiai elemek ellen és félt, hogy megint véroatásra kerül a dolog.

Marokkó. El Mokri Abdul Aziz szultán küldetésében Berlinbe érkezett, hír szerint azért, hogy a szultánnak adandó kölcsön ügyében tárgyaljon. A spanyol kormány hosszabb jegyzéket tesz közzé, melyben kijelenti, hogy a mellilai spanyol hatóságok azért támogatták a marokkai seriffi meghallát és ezt a pozíciót azért szállották meg, hogy ne juthasson a lázadók birtokába. A jegyzék kijelenti továbbá, hogy Spanyolország élénken óhajtja a rendes viszonyok visszatértét. Nagyon csodálkozik azonban, hogy Mohamed El Torresz a meghall által az említett pozíciót visszafoglalatni kívánja és tiltakozni akar a spanyol okkupáció ellen, melyet végrehajtása pillanatában közölték az összes hatalmakkal és amely ellen egyetlen kifogást sem tettek.

A mai francia minisztertanácson Pichon külügy-miniszter közölte, azon válasz tartalmát, amelyet Jaurésnek Marokkóra vonatkozó interpellációjára adni fog. Pichon felolvasta továbbá a kazablankai francia konzul közvetítésével kezei közé jutott Muley Hafid-féle levelet, amelyben ez tiltakozik Franciaországnak Abdul Aziz javára történendő intervenciója ellen és közölte ama instrukciókat, amelyeket a konzulnak ez ügyvel kapcsolatban adni fog. Pichon ezután eseteli a maczedóniai vasutkoncessziók megadása által előállított helyzetet.

A szerb király apanageja. A szkupstina mai ülésén a család többi tagjainak adandó 360,000 dénárnyi apanage folytatóságos vitája során kijelentette Pasics miniszterelnök, hogy alaptalan Prodanovics képviselő ama szemrehányása, hogy az apanage ellenkezik az alkotmánnyal. Szintugy egyáltalán nem mondható a jelenlegi időpont kedvezőtlennek az apanage megszavazására, mert Szerbia legutóbbi négy évben 25 millió költségvetési fölöseleget ért el és a szerb export ugyanezen idő alatt 22 millióval emelkedett. Az apanage megadása annál jogosultabb, mert a király a Karagyorgyevics család annak idején elkobzott birtokainak visszaadását nem kívánja. A szkupstina az apanage megszavazásával Szerbia méltóságának fog használni. (Helyeslés és taps jobbfelől.)

Prodanovics (ifju-radikális) rámutat arra, hogy minden, a király részére megszavazandó pénzüsszeget törvényben kell megokolni, ami a jelen esetben nem történik.

Nikolics Andra közoktatásügyi miniszter megállapítja, hogy a vita folyamán csak az apanage megadásának szükségessége és lehetőségéről lehet szó. Az az ok, amely a vitát előidézte, a politikai pártok egymás iránti határtalan bizalmatlanságban keresendő. A képviselőknek azonban arra kell gondolniok, hogy a nép képviselői, nem pedig magánszemélyek.

Stojanovics Ljubának kijelenti, hogy tekintettel arra, hogy a trónörökös visszautasította az appanaget és az különben törvényileg megállapítva nincs, az ellenzék az egész felelősséget a kormánypártra hárítja és ezért elhagyja a termet. Ezután az összes ellenzéki szónokok eltávoznak. Amidőn ezután elnök Stojkovitsnak az apanage törlesztésére vonatkozó javaslatra fölött szavazást akar elrendelni, Protics kormánypárti utal arra, hogy Stojkovits távolléte következtében a javaslat elesik. Az appanagera vonatkozó javaslatot ezután névszerűen szavazásban 83 szavazattal I ellenében elfogadják. (Tehát egyhangulag! kiáltások jobbfelől.) A ház ezután folytatja a költségjavaslat részletes tárgyalását. Az ellenzéki képviselők visszatérnek a terembe.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Országgyűlési képviseléválasztók Pest vármegyében. Pestplissoltkiskun vármegye központi választmánya márczius 2-án, hétfőn délelőtt fél tizenegy órakor Budapesten, a vármegye székházában ülést tart. Az ülésen megalakítják az országgyűlési képviseléválasztók névjegyzékének 1909. évre le-

endő kijelölését a küldöttséget. Ezenkívül a központi választmány tagjai leteszik az esküt.

Tisztújítási panaszok. A közigazgatási bíróság közigazgatási osztályának első tanácsa Wlassics Gyula elnöklésével és Nagy János előadása mellett döntött a maros-tordamegyei törvényhatóságnak általános tisztújító közgyűlésén megválasztott összes tisztviselő választása ellen beadott panaszok tárgyában. A panaszokat, amint a Bud. Tud. értesül, a bíróság elutasította, de az árvászéki elnök választása ellen beadott panasz tárgyában végleg még nem határozott, hanem további eljárást rendelt el. A közigazgatási osztály második tanácsa Wlassics Gyula elnöklésével és Harnos Gábor előadása mellett foglalkozott a háromszékvármegyei tisztújítás ellen beadott panaszszal is s a panaszt beható indokollással elutasította.

A fővárosi tanítóegylet újjászervezése.

Két pártra szakadt a tanítóegylet most, amidőn ujonnan „szabályozták” az ugynevezett hivatalos tanítóegyletet. Sokan azt gondolják és mondják, hogy azért nem kell a hivatalos tanítóegylet, mert „annak gyűléseire el kell járni; ott szabadon nem szabad, nem lehet beszélni, mert aki oda belép, utjába állnak a hivatalos szellem végrehajtói”.

A féltékenység eloszlatására szolgáljon például a következő, elődeink reánk hagyott példája:

A tanítógyűlések Németországban kezdődtek. Fejlődésüket és elterjedésüket első sorban Diesterwegnek köszönjük. Az általa 1832. évben alkotott pädagogiai egyletből fejlődött az általános „Német tanítógyűlés”. Sok küzdelmébe került, de mégis 1834. illetve 1842. évben létrehozta azt.

Hogy a tanítóügynek szolgálatot iparkodott tenni, eme törekvését állásával fizette meg. Ő volt a vértanu.

De az eszméjét nem hagyták meghalni; feléledt az és pedig úgy, hogy mostanáig él. Eszméjének életrevalósága áthatott hazánkba is. Hazánkban az első tanítógyűlésre a német nyelvű Dobsinán, Gömör vm. és Szepesvármegyében bukkantunk, ahol 1835. évben a református tanítók alakítottak tanítóegyletet. Éveken át virágzott az, de a későbbi politikai nyomás, a gáncs s a féltékenység (amely még most is kísért), az üldözés felülről bénítólag hatott annak működésére.

Az 1835. évben a délvideki tanítók az egyesülésre törekedtek és augusztus 6-ik napján gyűltek össze először Temesvárott. De mint ezen, úgy az 1841. évi kísérletük is hajótörést szenvedett azon ellentálláson, melyet a hatóságok ellenük gyakoroltak.

Zárt ajtók mögött, titokban gyűltek össze tanácskozásra a tanítók és reménykedtek ügyük sikerességében. És nem hiába!

Ujabb buzgalommal 1838-ban fogtak hozzá a már megkezdett, de abbahagyott német nyelvű eszme terjesztéséhez. Ez sem sikerült; dugába dőlt részint a közömbösség és részint a fennállott országos viszonyok következtében. De az eredménytelenség ellenére az eszmét nem ejtették el többé. Ujból és újból felébrésztették az eszmét és ezért az érdekeltség fokozódott.

1861. évben ujonnan Temesvárott tervezték egy gyűlést, de az elnyomatás miatt ez is elmaradt.

És miért nem engedték a tanítógyűlések megtartását? Mert a világi és egyházi hatóságok félttek az iskola és tanító emancipációjától. Azt gondolták és talán még ma is sokan azt gondolják, hogy „ha a tanítóknak a hatóságok gyámkodás alól felszabadulni sikerül, ezáltal úgy a hazára, mint az egyházra veszélyt hozhatnak”.

És mit tettek a tanítók tervük kivitele érdekében? Összeköttesbe léptek a külfölddel, de nem azért, hogy hazánk ellen tüntessenek — de csak amolyan észbeli szövetségből. És ezen eljárásuk bűnnek tartott.

Igy tartott a bizonytalanság, a felhívások érája 1867-ig, midőn hazánk alkotmányosságának teljes élvezetbe lépett.

Diesterwegnek 1861. és a későbbi években Rill Józsefhez (a mostani honfoglalás ker. tanfelügyelő-höz) érkezett válaszaiból ébresztette fel a tanítókat. Az egyleti zászlót már bátran kitzették, amely alá a tanítói kar tagjai örvendezve sorakoztak. 1867. évi május hó 16-án Rill József tanító társait össze-

hívta Perjámosra tanácskozásra és ott zárt ajtók mögött (mert mindig figyelemmel kísérték lépteiket) megállapították a módokat, melyek szerint akcióba fognak lépni és megalkotják az egyletet. És így majdnem félszázados küzdelem után végre sikerült a magyarországi tanítóknak 1867. december 27. és 28. napjain az első „Bánáti gyűlést” Temesvárott megtartani, hol a „Bánáti Tanító-Egylet” megalkottatott, mely 1870. évben „Délmagyarországi Tanító-Egylet” elnevezést nyert.

A tanítóegyletek munkásságát nem lehetett többé elfojtani, mert nemcsak a bánáti tanítók, de Budapesten is 1848-ban gyűléseztek és megtartották az első „Orsz. tanítói gyűlést”.

Az izraelita tanítók 1861-ben tartották az első tanítói gyűlést Budapesten, de a másodikat már nem tarthatták meg, mert az alapszabályukat a helytartótanács nem hagyta jóvá. A tanítóegylet az egész országban mozgott a gyűlések megtartására. És csodák csodája!

Ami ellen a kormány, a politikai hatóságok, az egyházak vezetői, a papok évtizedek óta agitáltak, azt később az 1868. évi törvény 147. §-a rendelte el, amidőn kimondta, hogy: „A tanítók testületeket alapítani tartoznak”. Mily megható, mily lélekemelő!

A tanítói pálya egén megjelent ama fényes csillag, amely az elnyomatás sötétjén keresztül törve, bevilágította a tanítók harczmezéjét!

És ti kedves fiatalabb ügytársaim azt mondjátok: nem kell hiv. tanítóegylet? Avagy azt mondjátok: a tanítóegyletek határozatait semmibe sem veszi a végrehajtó hatalom, kár szót vesztegetni. Nem így tettek az elődeink — ők kitartóan küzdöttek céljuk eléréséért. Ti meg türelmetlenkedtek és a harczot nem folytatjátok. Legyünk állandóan szemtől szembe igazmondók és nem hátrorbuljva bármit elfogadók, nekünk egyetemlegesen dolgoznunk kell!

Ha mi együtt tartunk, egy szellemben dolgozunk, akkor lassacskán bár, de öntudatosan belátja a nép is, hogy a legszentebb nemzeti érdek kezünkbe vannak letéve. A folytonosan hulló cseppek a kőbe vályut válnak.

Eloszik a tanítói állást kicsinylők tábora és annál előbb, minél jobban tart együtt a tanítók serege és minél jobban szolgálja ügyét, hazáját, nemzetét! Nekünk együttesen dolgoznunk kell nemcsak az iskolai falak között, de észrevehetőleg a társadalmi életben is, mert a gyámság alóli felszabadulást hirdető eszmét mi még nem vívtuk ki; ez a munka még reánk vár. Ki kell vívni annyi jogot és önállóságot, a mennyi a munkánk és felelősségünk!

Aki egygyé és szabadá, meg erőssé akarja nevelni a polgárokat, az maga is bizonyítsa példával, hogy erős, szabad és egy nagy élő egyesületnek a tagja. Az együvé tartozás érzetét nem lehet csak szóval, de élő példával fejleszteni, élesíteni és fenntartani. Gyáva vezér nem nevelhet bátor vitézeket. Milyen nemzedéket nevelhet a szabadságát nem élvező tanító? Rabszolga tanító — rabszolga jellemeket nevel.

Fájdalommal látjuk, hogy a 48 évi egyetemes tanítógyűlés szellemében kartársaink nem működnek, ahhoz szeretettel nem ragaszkodnak és így a tanítói állás intencióját nem szolgálva erős testülettel fejleszteni nem segíti. Szegyenkezve kell bevallanunk, hogy a tanítói testület egysége megbomlott (bár ezt egyházi féltékenykedés nem is gátolta) az egyéni szabadság elnyomatása által.

A tanítók az elüljáróik, igazgatóik indolens magatartása miatt meggyűlölik egymást, kerülnek egymás társaságát, elhidegülnek a tanító barátjaitól és közömbösök lesznek a tanügyi dolgok iránt.

Hogy ez így áll, világosan bizonyítja dr. Bárczy István (volt fővárosi tanügyi tanácsos) éles megfigyeléséből és széles, alapos tapasztalatából eredő 1903. évi márczius hó 19-én kelt körlevelének eme, magában minden ördögi bajt rejlő észrevétele: „Az iskola egyik fontos biztosítéka a tantestület tagjainak összetartása, a jó testületi szellem, ami pedig nem egy iskola tantestületében hiányzik...” Ime, székesfővárosi tanító-testületekről szóló — bizonyítvány!

Hogyan? Talán a székesfővárosi ügytársak nem úgy élnek, mint az elődeik — testvérként — s jó barátként? Bizony nem.

És miért nem?

Amikor még Budán Pesten földszintes, avagy egy-kondignációs házakban tanítottak a Schulmeisterek, egy-egy iskolában hat, legfeljebb tizen, akkor a tanítók naponként találkozhattak az igazgatóval reggel és délután is. Ki-ki örömmel ment iskolába, ahol kolleghiális társalgás, bajok elbeszélése, egymást rokonszenves támogatás, tanács, esetleg segítségnyújtás felvidította a bajbaesőt. Az igazgató kollega volt, nemcsak mint most, névleg — de istenigazában az volt. Akkor a tanítók egymást lelkesítve tanították is a német bürgerkindokat nemcsak a kedves magyar szóra, de a közismereti tárgyakra is. Az eredményért nincs mit szégyelniük. Ráérték ők nemcsak tanítani, nemcsak egymást támogatni, de a közéletben is működve, a társadalomban tevékenykedve, a tanítói állás tekintélyének kivívásán is fáradozni, az egyesületi szellemet terjeszteni és az együvé való érzelmét élesíteni. Ezt bizonyítják a Turista-Egyesület, a Tanítók Segély-Egyesülete, a Népművelők Lapja fentartása, az Eötvös-alap és a Magyar Tanítók Kaszinójának a létesítése.

De Budapest nagy város lett — és kicsinyek lettek benne a tanítók.

A régi, ősi iskolák helyébe felépültek a kaszárnyaszerű iskolák. Minden iskolában van 16—30 osztály 20—40 tanítóval és egy vagy két igazgatóval. Az iskolai szabad szellem kaszárnya-fegyelmű fuvallatává változott át, amelynek kürtjét az igazgatók fújják. A tanulók jogai, szabadságai meggyarapodtak (még megpirongatni sem szabad), de a tanítók jókedve, munkabuzgalma és a tanítói közszellemből fakadó ihlettség az üzemi munkafoglalkozásává lett a bürokratizmus által. A tanítók már nem kollegái az igazgatóknak (az igazgatók más munkát végeznek, már nem is tanítanak). Ők üzemi munkát végeznek. Hogy az igazgatók a tanítók ellenségei, bizonyítják azok az elkülönített igazgatói irodák, amelyek a tanítók testületi szellemének, jó viszonyának, ügybuzgóságnak s lelkesedésnek a feneketlen sírjai. Ezekbe az irodákba gubózzák be magukat az igazgatók és innét nyilazzák az elkeseredett tanítói szivekbe az édesmértő nyilakat. Ezek az urak mindig csak négy szemközti preparálják a kedves kollegákat.

Van a székesfővárosi iskolák között olyan is — anno 1908. — ahol az igazgatóknak egy nagy — 32 embert befogadni képes — pazarul fényesen berendezett irodájában három íróasztal is díszlik és a tanítók, a kedves kollégák, az iroda mellett lévő szolgák szobájában — a szolgálakkal együtt — tartják napi összejöveteleiket. A tanítók még a beíró könyvet sem írhatják alá tanítói sorukban az igazgatói trónus számolyánál. Ezen tantestület tagjai olyanok, mint akik temetésre gyűlnek össze. Kezük összecsukszik — de nem imádságra, de olyaténképen, mint akik átkot szólnak. Tudják ezek az igazgató urak, hogy könnyű lefegyverezni és kommandírozni a szétvert hadat. Ki kételkedik abban, hogy ezen tantestület lelkesedése olyan, mint a dobsinai jégbarlang lehellete? És hány olyan iskola van Budapesten, mint ez is, ahol a tanítók egymással s annál inkább az igazgatóval, alig érintkezhetnek?

És nem találkozik ember, aki dr. Bárczy István tanácsos fent jelzett szavait megérteni akarná.

Ebben rejlik az ok, hogy tanítótság saját állásbeli emberei iránt bizalmatlan. Alig ismerik egymást.

A mai bürokratikus rendszerben a tanítótestület csak egy gép, amelynek tagjait az igazgató, szakfelügyelő, tanfelügyelő, a felhalmozott utbaigazgató szabályzatok alkalmazására és alkalmaztatásáért ránczigálják.

A mostani iskolai szellem üzemi-intézeti szellemhez hasonló, mert itt is, ott is látható dolgot adnak és látható produkciót követelnek. Hol lehet itt a lelkesedés, amikor a lelkiállapot agyonnyomasztódik a sok ügyirat, előírás, szabály-, törvény-tervek betartásának a súlya alatt?

A lélek helyes művelése csak a lelkes tanításnak lehet a végeredménye.

Amíg a székesfővárosi tanítótságot nem oldják fel a szellemi gyámság alól és nem dobják tűzbe a sok didaktikai apró-cseprő tuskéket, az órák, félórás tananyag beosztást, a sok tervet, előírást és nem adják az „egyéni szabadságot az iskolában”, mint a módszer, úgy a tananyag menetének a megválasztásában, addig ne várijanak nemcsak lelkesebb, de jobb tanítókat sem.

A bilincsbe vert tanítói lélek nem produkálhat szabad lelki műveleteket, de csak imitációkat.

Sok, igen sok fájó sebe van még a kultúra és a tanítói testének, lelkének. Igen sok a munka, melyet elvégeznünk kell.

Némuljon el a pártoskodók nyelve és kapjunk egy életerős, minden ízében lelkes „magyar tanítói szellemű egyesületet”, melynek főharcosai, vezetői a székesfővárosból küldjenek lelkesítő, bátorító, irányító szótatot.

Blelek Antal.

Mozgó képek.

Könnnyü neki.

(József főherceg fia, József Ferencz herceg tegnap meglátogatott egy nyilvános iskolát.)

LAJCSI: (mesél) . . . És akkor bejött egy éppen olyan fiú, mint én, vagy a Staubinger és akkor mindenki meghalt, leszédült. A Prónay tanár ur lecsuszott a katedréről, a magyar tanár úgy támolygott, mintha ivott volna . . .

BŐZSIKE: Minek ivott?

LAJCSI: Igazán, ti lányok olyan buták vagytok . . . Nem is ivott, csak úgy szédült, mert ott volt a herceg.

BŐZSIKE: Ja?!

LAJCSI: És akkor a herceg beült a padba és azt mondta, hogy az jó. Persze, mert ő nem úgy ült be, hogy a Kern beszurt előbb egy tollat a padba, amitől frászt lehet kapni. És neki nem csiptek be a csuszilival a husába. Általába neki minden tetszett. Könnnyü neki, nem merik bántani. Később jött, a tanár már benn volt, de azért nem mert szólni, mint a Stengernek, akinek azt mondták: te sliherli, ha még egyszer ilyenkor jössz, megírom az apádnak, hogy pofozzon össze, te gazember . . . Azután a padban körülnézett, amit szintén nem szabad, mert az osztályfőnök mindjárt beír az osztálykönyvbe.

BŐZSIKE: Őt is beírták?

LAJCSI (megvetéssel): Ördögöt . . . még az igazgató is úgy forgatta a fejét, ahogy ő . . . A Bruckner tanár ur magyarázott, de nem ordított, mint máskor és nem is járt egy bottal le föl az osztályban, hanem még a Bergernek is azt mondta: kedves fiam.

BŐZSIKE: Mindig kellene egy ilyen hercegfium.

LAJCSI: Mindig, mert úgy nagyszerűen lehetne felelni. A Staubingertől kérdezték, mennyi hatszor hét és amikor szemtelenül mondta, hogy harmincznyolcz, akkor az osztályfőnök egy nagyot köhögött és a tornatanár sugta negyvenkettő, de a Staubinger azt hitte, hogy beakarják csapni, ráadott még ötöt és kivágta: negyvenhét. Akkor a tornatanár meglökte a széket és a kraválban nem lehetett hallani mit mond Staubinger, akkor valamennyi tanár rámondta, hogy nagyon jól van, fiam . . . A Staubinger örült, de korán örült, mert amikor a herceg elment és még kint se volt a szobából, a Staubingert már húzták és pofozták, de nem hagyták kiabálni.

BŐZSIKE: A herceg is felelt?

LAJCSI (alkibgyiszetve): Felelt-e? . . . Na ja, felelt. Kérdezték tőle, hogy igaz-e, hogy Páris Franciaország fővárosa és volt szíve mondani, hogy nem.

BŐZSIKE: És aztán?

LAJCSI: Aztán elmentek és mi szünidőt kaptunk. Az igazgató azt mondta, hogy csirkefogók vagyunk, mert úgy viselkedtünk, hogy az botrány és a tanárokkal kezdet fogott, mert olyan jól sikerült minden. Azután kimentek, de később visszajött a földrajztanár és pofonvágtá a Bergert.

BŐZSIKE: De miért vágta pofon?

LAJCSI: Én nem tudom, csak pofonvágtá.

BŐZSIKE: De mégis, miért?

LAJCSI: A Berger, ez a hülye, azt mondja, hogy talán azért, mert ő helyeselt, amikor a herceg mondtotta, hogy nem Páris Franciaország fővárosa.

BŐZSIKE: Hát nem?

LAJCSI: Persze, hogy nem, de a Berger stréberkedett s egész jó volt, hogy lepofozták. Amit egy hercegnek szabad, azt nem lehet egy ilyen hosszufüli csibésznek . . . Ennyit tudhatna.

Ray.

Beszakadt bánya.

Budapest, február 22.

— Nagy bányaomlás Máramarosban. —

Máramarossziget tőzsomszédságában, Aknaszlatinán a Kunigunda-sóbánya tegnap délután beszakadt s ezzel Máramaros legnagyobb és legbővebben termő sótelepe megsemmisült. A katasztrófa nem történt váratlanul. Négy éve elmúlt, hogy a bányától alig egy fél kilométer távolságra folyó Tisza vize a Kunigunda-bányába beszakadt. Azóta nagy apparátussal dolgoztak a nagy sótelep megmentésén, de, mint a következmények mutatják, minden fáradozás hiábavaló volt. Csodaszámba vehető, hogy a katasztrófa emberéletben nem követelt tömeges áldozatot, mert fél Aknaszlatina alá van aknázva s az országút is jó darabon a beomlott bánya fölött vezet.

Híreink a nagyarányú katasztrófáról ezek:

A katasztrófa.

Az aknaszlatinai kincstári sóbányában rendkívül nagy beomlás történt ma reggel negyed kilencz órakor. A Kunigunda- és Albert-bánya fölött százötven méter hosszúságban beomlott a föld, földrengéshez hasonlatos morajjal a mélységbe zuhant s mikor a roppant nagy földtömeg az ötvenkét méter mélységben levő boltozatot elérte, áttört rajta és magával nyomta a százhetvenhat méter mélyen fekvő bányafenekre. A besüppedt terület szélessége tizenkét méter és harmincz méter között váltakozik. A Kunigunda-bányát két esztendővel ezelőtt elöntötte a víz, amely most százhat méter magasan áll. A gőzszivattyúk szakadatlanul dolgoztak azóta, mert a bánya vezetőségének az volt a terve, hogy a tárna alatt új, boltozatos rendszerű tárnát épített, hogy folyathassa a kiaknázást. A mentő kísérlet azonban meddő maradt. Akármennyi vizet szivattyúztak ki, nem csökkent a mélysége. Attól fogva, hogy a víz elöntötte a tárnát, kisebb-nagyobb süppedés többször is történt s a bánya vezetői és munkásai állandó rettegésben éltek, hogy még nagy szerencsétlenség is történik. A bánya környékén a tél eleje óta sok hó rakódott le, amely egészen eláztatta a föld alsóbb rétegeit is, a bánya boltozatáig. Így készült elő a mai nagy beomlás, amely egy kilométer távolságra megrázta a földet s a házakat. Ledöntötte a bánya tornyát és eltemetett négy szivattyúzós gépet, amelynek darabja tizenhatezerkoronába került. Ezenkívül egy szerenári épületet is magával vitt a mélységbe a beomló föld. A kár itt huszezer korona.

A mentés.

A szerencsétlenség nagy rémületet keltett Aknaszlatinán és Máramarosszigeten. Nyomban hozzáfogtak a mentéshez, de a veszedelmes helyet még megközelíteni sem lehetett mindjárt. Azzal tisztában voltak, hogy a Kunigunda-tárnában nem volt senki, hiszen a tárna két esztendő óta nincs üzemben, de attól tartottak, hogy a népes forgalmi úton, amely Alsó-Apsára visz, talán jártak emberek, mert akkor ezek elsülyedtek. Eddig csak egy asszony és két gyermek szerencsétlenségét sejtik, akik a veszedelem idején arra jártak, de a mentéshez teljesen lehetetlen még hozzáfogni, mert a roppant nagy mélységbe, amelyben százhat méter magas a víz, nem lehet leereszkedni. Alsó-Apsa felé ezen az úton megszakadt a közlekedés: nemcsak a kocsiközlekedés, hanem a táviró és a telefon is, mert a vezeték oszlopai elsülyedtek s a drótok elszakadtak és összekuszálódtak.

Még jó, hogy a szerencsétlenség szombaton történt, amikor sokkal kisebb a forgalom ezen az úton, mint más napokon, különben sok emberélet pusztult volna el. A környék fuvarosai ugyanis jobbra zsidók, akik szombaton nem dolgoznak. Hogy utasok, az említett asszonyon és gyermekeken kívül ott veszték-e, egyelőre nem lehet tudni, de lehetségesnek tartják, hogy az Albert-tárnában munkások bentrekedtek. A gépész, aki az utolsó pillanatban menekült el, nem tudja, hogy mi történt odalent. Az igazgató délutánra összehívatta az összes munká-

sokat; a szemlén kiderül majd, hogy történt-e munkáséletben kár.

Domokos László főbányatanácsos vezetésével bizottság ment délelőtt Máramaroszigetről a szerencsétlenség színhelyére. Ott van már Szaplonczay főszolgabíró is, aki az utat elzáratta és csendőroket rendelt ki a rend fentartására. A bányákban nemcsak az lledelem nagy, hanem az aggodalom is. Délután újabb omlás is történt, bár csak kisebb méretű, de a vizsgálat megállapította, hogy a föld még körülbelül nyolczszáz méter hosszúságban aggasztóan megrepedt s ha előbb nem, a tavasi hóolvadáskor bizonyára beomlik. A tervezett új tárna építésének lehetetlen voltát tisztán látják már, mert nyilvánvaló, hogy az üzemnek minden időkre vége ezen a helyen. A bánya geológusa azt hiszi, hogy a megnyílt helyen tengerszem fog kialakulni, amelynek tükre körülbelül harminczhét méter mélységben lesz a föld felszínétől. A kincstár kiszámíthatatlan kár éri a bánya megszűnése miatt, mert az aknaszlatinai bánya a magyarországi sótermelés legdusabb forrása volt.

A bányakapitányság még ma délelőtt jelentette a szerencsétlenséget a pénzügyminisztériumnak s amíg a miniszter küldöttje meg nem érkezik, addig nem tesznek semmi intézkedést, csupán a szükséges és lehetséges mentőmunkálatot fogják elvégezni, más utat jelölnek ki Alsó-Apsa felé és a táviró- és telefonvezetéseket hozzák rendbe. Ez is eltart majd napokig, mert a nyílást áthidalni lehetetlen s csak úgy segíthetnek a bajon, ha nagy kerülővel más irányban állítják fel a póznákat. Egyelőre a ma délutáni munkásszemle igazítja az embereket, mert mindenki szeretné tudni, hogy a munkások közül nem veszett-e ott senki.

A legújabb hírek.

Újabb érkező táviratok szerint a föld a Kunigunda- és Albert-sóbánya között 110 méter hosszban, helyenként 30 méter szélességben szakadt be a Kunigunda-bánya fölött. A mélységben elünt felső földterület a Kunigunda-sóbánya mélységével együtt meghaladja a 200 métert. A süppedés pillanatában az erős légnomás folytán a környéken földrengést észleltek. A Kunigunda-bányaépület tornya leszakadt. Az Apsa felé vezető országutat a süppedés kettévágta.

Mintegy 800 méterre a süppedés helyétől, ahol már házak is vannak, a földterület veszélyeztetve van és a lesüppedés minden pillanatban várható. A lakókat a házakból kilakoltatták. Bányászok nem pusztultak el, csak egy ismeretlen rutén asszony és két gyermek, akik épp a süppedés idejében mentek át a Kunigunda-bánya előtti országúton, a mélységbe zuhantak. A mélység a bánya fenekén 222 méter. Domokos főbányatanácsos a pénzügyminiszternek jelentést küldött.

Emberélet szerencsére áldozatul nem esett. A főbányahivatal intézkedett a vízemelés és a víz alá került szivattyúkhoz hozzáférhetése és működésbe hozatala iránt. Domokos bányatanácsos Steiger és Fox főmérnökökkel, Kompolthy mérnökkel szakszerűleg intézkedik, a védekezés szempontjából a csendőrokrót ideiglenesen több fővel megerősítették. Remélhető, hogy a víz alá került szivattyúk is működésbe lesznek hozhatók. A lakosság különben nyugodt és serényen vesz részt a védekezési munkálatokban. Skrovina államvasuti főmérnök megtekintette, hogy a vasúti pályatest és az állomási épületek nincsenek-e veszélyeztetve. Remélhetőleg a súlyedések abban az irányban nem fognak terjedni. A földomlást lehet, hogy a víz terjedése okozta, de nincs kizárva földrengés sem. A bányakincstár különben már évek óta több szivattyút tart működésben és egy nagyobb vízvezeték építését is megkezdte.

Egy éjszaka érkezett távirat azt üsáolja, hogy emberéletben egyáltalában nem esett kár.

Újabb katasztrófa.

Ma délután félhárom óraker egy újabb tíz méteres földterület szakadt be a bányába. A föld-süppedés következtében a Miklós- és Albert-bányákat is keresztültörte a víz, úgy, hogy most mind a három bánya oda van. A kincstár kára több száz ezer korona.

A Nemzeti Szalon botránya.

— A hivatalos körök nyilatkozatai. —

Budapest, február 22.

A magyar művészek egyetemessége egyértelműen elítélte ma az Egyetértés hasábjain azt a gazdálkodást, mely a Nemzeti Szalon-ban folyik. Valahány festő, szobrász, építész egyértelműen vallották, hogy a tisztviselők összeférhetetlenségi állapotát meg kell szüntetni. De kemény szavak hangzottak el a vidéki kiállítások ellen is; nevezetesen legielesebb művészeink panasztolták fel, hogy a Szalon vidéki tárlatai mai formáikban hivatásuknak egyáltalán nem felelnek meg; azoknak instruktív és kultúra-terjesztő érdeke egyenlő a semmivel s művészi nivójuk napról-napra hanyatlak.

Most módunkban van az illetékes hivatalos körök két legkompetensebb személyiségét, a kultuszminisztérium művészeti osztályának fejt, K. Lippich Elek miniszteri tanácsost s a Szépművészeti Múzeum igazgatóját, Kammerer Ernő miniszteri tanácsost megszólaltatni. Az ő véleményük a vitát egyébként ma már nem is képező kérdésben, bizonyára döntő súlyjal esik a mérlegbe, nemcsak a hivatalos állásuknak is kijáró tekintély, de az egyéni kiválóság s a művészi ügyekben való alapos tájékozottság jogán is. Megkérdeztük mindkettőjüket, mi a véleményük a Szalon tisztviselőinek inkompatibilitásáról s hogyan vélekednek az egyesület által rendezni szokott vidéki kiállításokról?

Kammerer Ernő

a Szépművészeti Múzeum igazgatója

a kérdés személyi részéről nem kíván nyilatkozni; a dolog elvi oldalát illetőleg természetesen kizárólag az egész magyar művészet, helyesebben az összes művészek érdekeit tartja megszívlelendőnek. Sokkal fontosabbnak itéli azonban ennél a kérdésnél a vidéki kiállítások dolgát, melyeknek instruktív célját és a képzőművészeti kultúra terjesztésében e tárlatokra váró fontos feladatokat — nézete szerint — egy percze sem volna szabad szem elől téveszteni. Nagyon kívánatosnak tartaná, hogy a Nemzeti Szalon a vidék művészi nevelésében öt terhelő követelményeket a legnagyobb gondnal és fokozott mértékben teljesítené, még pedig oly módon, hogy a tárlatokon az egész magyar művészet fejlődése, helyesebben minden irányban evolúciója szemléltethető legyen.

A Szépművészeti Múzeum nagytekintélyű igazgatójának kiméletes szavaiba nem akarunk ugyan többet belemagyarázni, mint amennyi azokban expressis verbis van, de aligha tévedünk, mikor sokatmondó hallgatását és általános, elvi jelentőségű kijelentéseit a magunk purifikálási akciójának helyesléseként értelmezzük. Am még a qui tacet, consentire videtur elvére sincs szükségünk, mikor Kadocha-Lippich Elek miniszteri tanácsos nyilatkozatait reprodukáljuk. Azok ugyanis kiáltó ékesszólással beszélnek.

Kadocha Lippich Elek min. tanácsos,

a kultuszminisztérium művészeti osztályának feje ugyanis a következő nagyjelentőségű nyilatkozatot tette:

A tisztviselők inkompatibilitását a Nemzeti Szalon-nál nemcsak hogy magam is elítélem és feltétlenül megszüntetendőnek tartom, de évek óta ismételtlen igyekeztem személyes befolyásommal oda hatni: a tisztviselőket szabadítsák fel attól a kényszerűségtől, hogy a maguk képeit is kénytelenek legyenek az cladásnál közvetíteni. Hatalmi szóval, hivatalos beavatkozással nem akartam a dolgot elmérgesíteni, hát mindig elhallgattam, látva, hogy a szép szó nem használ. Meg kell jegyeznem — s ezt, azt hiszem mindenki természetesnek fogja itélni, aki ismer — hogy ez ügyben tett magánlépéseimmél emein a Szalon tisztviselőivel szemben nemcsak az animozitás nem vezetett,

de a dolog személyi részét egészen figyelmen kívül hagytam. Mert ők nem is hibásak ebben a kényszerűségben. Ők csak kerekai egy gépezetnek s a gép az, ami rossz. A rendszer a hibás, mely ott uralkodik. Azon kell változtatni mielőbb.

A vidéki kiállítások dolgába pláne ismételtlen beleavatkoztam, de itt már hivatalosan. Egyszer váratlanul és meglepetésszerűen, előleges bejelentés nélkül s a vernissage-ünnepségek lezajlása után megjelentem egy vidéki kiállításon, hogy lássam: miként felel meg a Szalon ama feladatának, hogy terjessze a vidéken a művészi kulturát? Hogy mit tapasztaltam, arra most nem akarok kitérni; legyen elég annyi, hogy visszaérkeztem után a kultuszminisztérium hivatalos leiratot intézett a Szalon igazgatóságához, melyben erélyesen megintette hogy a vidéki tárlatok nivójának emeléséről sürgősen gondoskodjék és minden erejével hasonoda, hogy ezek a tárlatok instruktív céljuknak a jövőben megfeleljenek. Hinnem kell, hogy a leiratot annak idején bemutatták a választmánynak.

De történt más is a kultuszminisztérium részéről. Mikor a Szalon új hajlékát fel akarta építeni s e célra kormánytámogatást kért a minisztériumtól, ezt a támogatást — ugyancsak egy hivatalos leirat kíséretében — amaz intelem kíséretében adtuk meg, hogy a Szalon a maga kulturális kötelességét, főleg vidéken — amely célra a szubvenciót kapja — a jövőben fokozottabb mértékben és nagyobb gondal fogja teljesíteni.

En ugyanis a vidéki kiállítások színvonalát illetőleg még nagyobb garanciákat követelnek, mint a fővárosi tárlatoknál, hol a művésztületek s a kultúrelemek más csoportjai akaratlanul is gyakorolnak bizonyos ellenőrzést s irányítják azokat, míg a vidéki tárlatok egészen néhány ember önkényére vannak bízva s jórészt minden ellenőrzés híjjával vannak. Éppen ezért, én e célra egészen külön intézmény szervezését óhajtanám, még pedig oly módon, hogy a Szalon válaszszon e célra 3—4, errevaló, művészi kulturájú s agilis embert s e bizottságban foglaljon helyet a kormány képviselője is. Ennek a speciális intézőségnek tartanám én fenn a vidéki tárlatok rendezésének jogát.

Abban a reményben mondom el ezt, hogy a Szalon igazgatósága talán jószántából is megvalósítja ezt az — úgy vélem — minden eddigi mizériát megszüntetni hivatott eszmét. De ha nem, módot fogok keresni rá, hogy hivatali állásomnál fogva csináljak rendet ezekben a dolgokban, természetesen az egyesületi és művészi autonomia sérelme nélkül.

Eddig a minisztérium művészeti osztályának feje. Fontos és a jövőendő művészeti politikára — hiszszük — erősen kiható nyilatkozatai — ime — teljesen fedik az Egyetértés álláspontját. Lesz-e eredménye a mi — most már a kormány által is támogatott — purifikálási akciónknak, elvállik nem-sokára. Még most azzal tartozunk csak, hogy igazoljuk Kammerer Ernő fent kifejtett aggodalmát, vagy óhaját, azt t. i., mely azt célozza, hogy a vidéki tárlatokon a művészi evolúció egész vonala szemléltethető legyen. Hogy ez mennyire történik most, annak illusztrálására ide iktatjuk az immár hirhedtté vált máramaroszigeti tárlatról szóló, egyik ottani helyi lapban megjelent kritikát:

Amit kizárólag a művészeti szempontból a tárlat produkált, arra nézve teljes tárgyilagossággal ki kell jelentenünk, hogy a Nemzeti Szalon kiállításának művészeti anyaga tulnyomó részben a tegnapi művészetéből való.

Ime a tavalyi pórlázadás gyönyörű eredménye! A Szalon új rezsim-ének művészetét még Máramaroszigeten is tegnap művészetnek bélyegzik!...

Rózsa Miklós.

Udvari tánczestélyek.

— Saját tudósítónktól. —

A budai királyi vár fényben uszó termeiben majajlott le a második és a közbejött gyászestek folytán utolsó udvari tánczestély. Ez is, mint elődje, egyesítette a felséges uralkodóház tagjai előtt a magyar társaság színe-javát. Külön ez alkalomra érkeztek ide Mária Valéria főhercegnő, akit élete legkedvesebb és leggyengédebb emlékei fűznek a palotához, férjével, Ferencz Szalvátor főherceggel, továbbá Izabella főhercegnő, aki ilyen alkalomokra mindig szívesen lerándul a fővárosba, leányával, Gabriella és Izabella Mária főhercegnőkkel. Résztvevett ezen az udvari eseményen Augustza főhercegnő, aki családjával együtt a királyi várpalotának éveket óta kedves lakója.

Kilencz órára a régi szertartás-terem egészen megtelt. Az urak feketében jelentek meg, a katonák színes egyenruhájukban, a hölgyek pedig teljes bálipompában, pazar ékszerdíszszel.

Kilencz óra után bevonultak a fenségek, élükön Mária Valéria főhercegnővel, Nepaldeck Vilmos udvari szertartási igazgató és gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy előléptével.

Mária Valéria főhercegnő asszony után jöttek: Izabella és Augustza főhercegnők, Ferencz Szalvátor főherceg, huszárezredének egyenruhájában, azután pedig Gabriella és Izabella Mária főhercegnők. A fenségek után haladtak kíséreteik: gróf Bellegarde Rezső százados, szolgálattevő kamarás, Bombelles Henriette grófnő urvarhölgy, gróf Saint-Quentin-Bigot Antal főudvarmester, gróf Pálffy János főhadnagy, kamarás, gróf Wimpfen Simonné főudvarmesternő, Ludwigstorff Mária bárónő udvarhölgy, gróf Takács-Tolvay József százados és Szegedy Gina udvarhölgy.

A társaság a belépő fenségeket néma fölajtással és meghajlással fogadta és tiszteletteljes bámulattal a fenségeik fejedelmi fényű és izlésű öltözékét nézte.

Mária Valéria főhercegnő asszony után jöttek: zésű halaványsárga bársonyöltözékét viselt, fején gyöngy-sor-diadémmal. Csaknem szenzációs látás volt Izabella főhercegnő ékszerdíszje, amelyből káprázatos fényvel tünt fel a broche, közepén tyuktojásnagyságu briliánszal, amely alkalmasint sok kincses kamarában ritkán párt. Augustza főhercegnő hasonlóképpen gyönyörű és izléses öltözkében, pompás ékszerdíszszel jelent meg. Kellemes, üde benyomást keltett a bájos megjelenésű két legifjabb főhercegnő, Gabriella és Izabella Mária, élőkön egyszerű, világoszöld atlaszruhájukban, akiknek egyetlen ékszerdíszje egy gyöngygyakék volt.

A főhercegnők elfoglalták a számukra fenartott ülőhelyeket, mire gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy bemutatta Mária Valéria főhercegnőnek gróf Cziráky József előtánczost és gróf Apponyi Henrik, gróf Degenfeld Miklós és ifj. Ivánka László pálcázsurakat, mire Berkes zene-kara rázendített a „Jertek ide darutollas legények” kezdetű dalra és perdült a táncz. A tánczrend ez volt: 1. csárdás. 1. keringő. 1. négyes. 2. keringő. Füzértáncz. 2. csárdás. 2. négyes. 3. keringő. Gyorspolka.

Elsőnek Augustza főhercegnő asszonnyal gróf Cziráky József kelt a csárdásra. Izabella Mária főhercegnővel gróf Teleky Tibor, Gabriella főhercegnővel gróf Woraciczky Antal tánczolt.

Ezalatt Mária Valéria főhercegnő asszony a páronkint melléje települő palotahölgyekkel folytatott szeretetreméltó és élénk társalgást, míg Izabella főhercegnő asszony csakhamar elhagyta helyét és elvegyült a főrangú hölgyek társaságába, majd bemutatta magának Návay Lajos, a képviselőház alelnökét, egy ideig elbeszélgetett vele, utóbb nyájasan báró Kemény Kálmánhoz fordult, kezét nyújtott neki és hosszabb társalgás után Andrassy-Kaunitz grófnéval, majd több főrangú hölgyvel beszélgetve, gróf Csekonic Endrét, majd gróf Szapáry Lászlót tüntette ki megszólításával. Azután pedig hosszabb társalgásba vonta gróf Apponyi Albertet.

Mária Valéria főhercegnő asszony a palotahölgyekkel folytatott hosszabb és szíves társalgás után felkelt helyéről és a társaság soraiba lépve, elsőnek Wekerle Sándor miniszterelnököt, majd gróf Nákó

Sándor flumei kormányzót tüntette ki hosszabb megszólítással.

Azután bemutatták Mária Valéria főhercegnő asszonnyal gróf Bissingen Rezsőné leányát: Johanna comtesset gróf Esterházy László leányát: Erzsébet comtesset, valamint báró Jeszenszky Sándor nejét, született Zichy Ilma grófnőt s leányát, Alexandrine baronessét.

Ferencz Szalvátor főherceg a terembe lépése után Wekerle Sándor miniszterelnökkel társalgott egy ideig, majd hosszabb beszélgetésbe vonta gróf Üxküll-Gyllenband hadtestparancsnokot és utána Jekelfalussy Lajos honvédelmi minisztert, majd Csekonic Endrét, gróf Desseffy Auréllal, a főrendiház elnökével, Wlassics Gyulával, a közigazgatási bíróság elnökével, Justh Gyulával, a képviselőház elnökével és gróf Zichy Tivadarral, a delegáció alelnökével társalgott.

Táncz közben a vendégeknek frissítőkkel szolgáltattak. A tánczterem képe az előző udvari tánczestélyéhez képest annyiban megváltozott, hogy a teremmel oldalt párhuzamosan haladó oszloposarnok délszaki növénydíszszel el volt különítve a teremtől magától. Ez az új elrendezés csak kellemesen fokozta a mulatság intim jellegét. Az első négyest megelőző hosszabb szünet alatt már teljesen érvényre jutott a hangulat kellemes közvetlensége. Az uralkodó család tagjai a vendégszerető házigazda melegségét árasztották az egész vendégseregbe. Itt is, ott is csoportokra vált a társaság egy-egy főhercegnő körül. Izabella Mária és Gabriella főhercegnők is vidáman társalagtak a vendégekkel, köztük báró Fejérváry Gézával és Széll Kálmánnal. Báró Fejérváry Géza Izabella Mária főhercegnő felé nyújtott kezét megcsókolta. Mária Valéria főhercegnő asszony bemutatta magának Schönburg-Waldenburg herceget, az új német főkonzult, majd gróf Desseffy Auréllal, a főrendiház elnökével társalgott hosszabb ideig.

Az első négyest Augustza főhercegnő asszonnyal gróf Üxküll-Gyllenband hadtestparancsnokkal tánczolta. Vis-a-vis-a Teleki Tiborné grófné, gróf Széchenyi Béla leánya volt, Rohonczy Gedeonnal. Gabriella főhercegnő gróf Zichy Jánossal tánczolt, vis-a-vis-a Izabella Mária főhercegnő volt gróf Zichy Bélával.

Az egész éj folyamán teával szolgáltattak két szalonban a vendégeknek, 12 órakor, a füzértáncz után pedig vacsora volt. A vacsora alatt feltűnt keltettek a vendégek közt kiosztott bonboniere-k, kivétel nélkül a magyar ipar termékei. A vacsorát a palota északi szárnyának termeiben és a déli szárny dunai szalonjaiban szolgáltatták fel.

Ott voltak:

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök és neje, Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter és neje, gróf Andrassy Gyula belügyminiszter, gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, gróf Nákó Sándor flumei kormányzó, Kupecz Ödön, Bezerédj Viktor, Imling Konrád, Tóry Gusztáv és Molnár Viktor államtitkárok,

gróf Csekonic Endre, gróf Apponyi Sándor (nejevel) és gróf Széchenyi Béla zászlósúrak, a főrendiház elnöksége: gróf Desseffy Aurél elnök és báró Kemény Kálmán alelnök (nejevel), a képviselőház elnöksége: Justh Gyula elnök, Rakovszky István és Návay Lajos alelnökök, Wlassics Gyula, a közigazgatási bíróság elnöke (nejevel), Latkóczy Imre, a közigazgatási bíróság alelnöke, Dárday Sándor, az állami számvevőszék alelnöke, Székely Ferencz koronaelőnök, Fazekas Ágost pestmegyei alispán, Vassiljevics János és Rózsavölgyi Gyula alpolgármesterek,

gróf Üxküll-Gyllenband Sándor hadtestparancsnok,

a diplomáciai kar részéről: Derussi román főkonzul és neje, Constantinovics Spas bolgár kereskedelmiügynök, neje és leánya, Lutfi bég török főkonzul, herceg Schönburg-Waldenburg Herman német főkonzul,

Bánó Jenő mexikói főkonzul, Durazzo márkai olasz alkonzul, Straelborn orosz alkonzul, Mallet amerikai alkonzul,

gróf Almássy Györgyné és leányai, gróf Apponyi Lajos, neje és leányai, özv. gróf Andrassy Tivadarné és leányai, gróf Almássy Dénes, neje és leányai, gróf Andrassy Géza és neje, gróf Andrassy Sándor és neje, báró Atzél Endre és neje, gróf Apponyi Gyula, gróf Apponyi Henrik, gróf Apponyi Rezső, gróf Apponyi Antal,

gróf Bissingen Ernő, neje és leányai, özv. gróf Bissingen Rezsőné és leánya, özv. gróf Bissingen Ottó, dr. Bárczy István, Barcsay Andor, báró Berg

Herman, Beniczky István, gróf Bánffy Miklós, ifj. gróf Bethlen Pál, Bárczy Gyula, gróf Batthyány Gábor, Barcza György, Borbély György, ifj. Bolgár Ferencz, Barthos Tivadar, Berczelly Jenő,

gróf Csáky Lajos, neje és leányuk, örgróf Csáky, Pallavicini Roger és neje, özv. gróf Cebrían Istvánné gróf Csáky Béla, gróf Csáky István, gróf Cziráky József,

gróf Degenfeld Lajosné és leánya, Degenfeld Paulina grófné, gróf Degenfeld Imre, gróf Degenfeld Pál, gróf Degenfeld Miklós, Dobay István, Döry László, gróf Draskovics Iván.

gróf Esterházy László, neje és leányuk, gróf Edelsheim-Gyulay Lipót, gróf Esterházy Móricz, gróf Esterházy Alajos, ifj. gróf Edelsheim-Gyulay Lipót, báró Fejérváry Géza, testörkapitány, gróf Festetics Pál és neje, báró Fiáth Pál, neje és leányuk, báró Fiáth Béla, báró Feilitzsch Berthold, Fejér Elemér, lovag Floch-Reyherberg Alfréd,

báró Györfy Sámuel, gróf Haller György és neje, Hieronymi Károly, Hegedűs Ferencz,

báró Inkey József, báró Inkey Pál, ifj. Ivánka László,

báró Jeszenszky Sándor, neje és leányuk, Jekelfalussy Zoltán és neje,

gróf Keglevich Béla, neje és leányuk, özv. gróf Korniss Miklósné, Kazy János, gróf Keglevich Pál, gróf Kielmansegg Ede,

gróf Lónyay Gábor és neje, Lukács György és neje, Lukács László, ifj. gróf Lónyay Gábor, Liphay Béla,

Mocsonyi Antal, Mocsonyi Sándor, Mihalovich Géza,

Návay Lajosné és leánya,

herceg Odessalchi Gézáné,

örgróf Pallavicini Ede, báró Piret Lajos és neje, Pejacevich Dóra grófnő, dr. Plösz Sándor, báró Pongrácz Albert, Péchy Gyula, Palkovic sPál, Palkovics Miklós, Patay György,

báró Révay Gyula és leányai, özv. Rosty Flórisné és leánya, báró Radvánszky Albert, ifj. báró Révay Gyula, Rohonczy Lőrincz, Rohonczy Gedeon, Rakovszky Antal, Radisich Elemér, Reviczky István, Roskoványi Dezső,

gróf Sztáray Sándor és neje, Sztankovánszky János, neje és leányai, gróf Széchenyi Tivadar, gróf Szapáry László, Széll Ignác, Szalavszky Gyula, gróf Semsey László, gróf Szirmay Sándor, gróf Somsich Géza, gróf Széchenyi István, Szílló Géza, Salamon Andor, Szmrecsányi Béla, Szent-Ivány Egon, Szücs Andor, Suhay Imre,

gróf Tisza István és neje, gróf Teleki Tibor és neje, gróf Török József, gróf Teleki Sándor, gróf Thun Leonard, Tomcsányi Árpád, Tomcsányi Móricz, gróf Uchritz-Amade Emil,

gróf Vay Tibor, neje és leányuk, gróf Vojnits Sándor és neje, gróf Vigyázó Ferencz, Vörös László, Végess Árpád, báró Vécsey Miklós, báró Vécsey László, Vermes Zoltán, gróf Vay Artur,

gróf Wenckheim Frigyesné és leánya, gróf Wenckheim Dénes és neje, Wenckheim Matild grófnő, gróf Wenckheim Béla, gróf Wenckheim Károly, gróf Wickenburg Márk, gróf Walterskirchen Fülöp, gróf Woraciczky János, ifj. Wlassics Gyula, gróf Wolkenstein-Trostburg Oszvald, báró Waldbot Kelemen,

gróf Zichy Béla és neje, gróf Zichy Tivadar, gróf Zichy István.

Toilettek:

Az alatt felsorolt főúri hölgyeknek toilletjei az Arvay János és Társa (cégtulajdonos Mezey Gyula) magyar királyi udvari szállító cég divatpalotájában készültek:

Apponyi Sándor grófnő: Kék princess damast-brocat-toilette, fekete chantille és fekete paillette díszítéssel valódi csipkével,

Apponyi Albert grófnő: Fehér satin beathy-princesse-toilette, gazdag ezüst kézi himzés-sel, valódi csipkével,

Andrassy Tivadar grófnő: Fekete chantilly csipke-toilette, dus fekete paillette és ivoir, valódi csipke díszítéssel, kiválóan szép volt.

Andrassy Géza grófnő: Fehér grosgrain-toilette, ezüst kézi himzés és valódi csipke-dísz.

Almássy Dénes grófnő szül. Károlyi Ella grófnő: Fekete chantilly, csipke-fondra, kézi himzés-sel, magasan bedolgozott orchideákkal, mely heliotrope színű lybertyre esik, valódi csipke ecrué alanconnal díszítve,

Almássy György grófnő: Világoskék satin, beuti alapon, kiváló szabásban készült toilette, mely egy havanna színű arany bedolgozása tüllel van borítva, mit valódi csipke és aranyszalag dísz egészíti ki, összeállítás és kiválóan szép díszítése általános feltűnést keltett.

Atzél Elemér báróné: Tengerzöld pikkely-toilette egybeszabott és csak a decolletage körül kevés antique csipke-dísz.

Batthyány Lajos grófnő: Ezüstszerű gros de londre toilette, valódi csipke-díszszel,

Batthyány István grófnő: Világoskék mosseline-toilette, ezüst himzés és bársony-díszszel.

Bissingen Ernő grófnő: Pastellkék gros de lyonból készült rendkívül gazdag alanccon csipké-

vel diszitett toilette, alj hasonlóan csipkével és saját-
ságos színt látszó csiszolt gyönyvetékekkel diszítve,
Dessewffy Miklós grófnő: Fekete ve-
lour de Lyon toilette, valódi fehér csipkével diszítve,
Dessewffy Emil grófnő: Világoskék ve-
lour souple princesse szabásu toilette, valódi guipure
és aranyhímzéssel bedolgozott diszítéssel,
Degenfeld Paula grófnő: Rózsaszínű ton
sur ton csikos mousseline-toilette, gazdagon csipké-
vel diszítve,
Edelsheim Lipót grófnő: Ametist színű
velour chiffon-toilette, ugyanilyen degradé-hímzés,
disz és csipkével,
Eötvös Rolanda bárónő: Fekete bársony-
toilette, antique csipke és gyöngyhímzéssel diszítve,
ö.z.v. Forgách grófnő: Grisperle satin du-
verből készült toilette, egybeszabott, alul ezüst csip-
kével, decolletaget valódi csipke környezte,
Hadik János grófnő: Tengerzöld alapa-
dolgozott, remek rajzu nacre, pikkelyekkel gazdagon
kidolgozott toilette, fehér fillet, csipkediszszel,
Károlyi Imre grófnő: Ivoir színű alancan
csipke toilette, champagne faondra, fekete incrus-
tatióval,
Károlya Gyula grófnő: Fekete chantilly
csipke toilette, ivoir fondra, fekete incrustatio-diszszel,
nemeskéri Kiss Pál grófnő: Fehér satin
duchesse-toilette, kézi hímzés, ezüst diszítéssel,
Révay Simon bárónő: Fehér satin duver-
toilette, fehér préselt chine bársony kazakkal, gazdag
arannyal hímzett, valódi csipkediszszel,
Semsey László grófnő: Borszinű velour
de Lyonból készült toilette, gazdag kézi hímzés, de-
vant és crepe de soi diszszel, kiválóan jó izléssel
összeállítva, meglepő szép volt,
Sztankovánszky Jánosné: Szürke satin
duver-toilette, ezüst hímzés és bársony-diszszel,
Szegedy Gina udvarhölgy: Fehér
csipke-toilette, kék brocat frakkal, valódi csipke és
ezüst diszszel,
Szentkereszthy baronesse: Mauve
színű satin duver-toilette, beur színű csipke és hímzés
disz,
Teleki Sándor grófnő: Cravet faille,
francaise-toilette, irish csipke és hímzés diszszel,
Teleki József grófnő: Pastellék satin-
toilette, valódi csipkével,
Zichy Jakab grófnő: Világoskék princess
szabásu, velour du nord toilette, gazdag valódi brüsz-
szeli csipkével incrustálva és csipke-diszszel,
Haller György grófnő: Nacre páncél-
szerű pikkelyekből készített, egybeszabott toilette,
csipke és virág-diszszel,
Andrássy Iona comtesse: Rózsaszínű
princesse toilette, crepe de chine diszítéssel, derék
diszítése görög stylben, csipke diszszel,
Andrássy Boy comtesse: Rózsaszínű
princesse toilette, crepe de chinnel, derék diszítése
görög stylben, csipke diszszel,
Almássy Emma comtesse: Saille színű
gaze de chamberie-toilette, sugárban elvarrt, szalag-
disz és arannyal kidolgozva,
Almássy Denise comtesse: Saille színű
gaze de chamberie-toilette, sugárban felvarrt szalag-
disz és arannyal kidolgozva,
Forgách Rosty Marietta: Fehér chepoise
toilette, ezüst pikkelyes fehér csipke és szalag disz-
téssel,
Eötvös Rolanda baronesse: Rózsaszínű
mousseline-toilette, ezüst bordure disz, igen eredeti
diszítéssel és virágdisz,
Eötvös Iona bárónő: Rózsaszínű mousseli-
ne-toilette, ezüst bordure, igen eredeti diszítéssel és
virágdisz,
Degenfeld Ilka grófnő: Rózsaszínű gaze
de chamberieből készült, igen fiatalos és apparte toi-
lette, mely valencienne csipkével volt diszítve,
Degenfeld Vicza grófnő: Rózsaszínű
gaze de chamberieből készült, igen fiatalos és apparte
toilette, mely valencienne csipkével volt diszítve,
ö.z.v. gróf Cebrián Istvánné: Világos-
szürke faille toilette, ezüst gyöngy bortni és csipke-
diszszel, melyeket gyöngyből készült íél dió tart
össze a válon és elején.

AZ EGYETERTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van

A szerkesztőség telefonja 788. szám

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 23-45. szám.

TÁVIRATOK.

A porta engedett.

Konstantinápoly, február 22. (Saját tudósi-
tónktól.) A porta elhatározta, hogy nem ellenzi
tovább a macedoniai polgári ügyöntök és a re-
form-csendőrtiszteknek, valamint a nemzetközi
pénzügyi ellenőröknek mandátum meghosszabbítá-
sát. A szultán megengedte, hogy további hat évre
hosszabbítsák meg a megbízást.

Báró Stenge! felmentése.

Berlin, február 22. A Reichsanzeiger közli
báró Stengl birodalmi pénzügyi államtitkár felmen-
tését és a vörös sas rendnek számára történt ado-
mányozását, valamint Sydow birodalmi postai-
ügyi államtitkárnak pénzügyi államtitkárrá való kineve-
zését. A Staatsanzeiger közli Sydow államtitkár ki-
nevezését államminiszterre és az államminiszterium
tagjává.

Közgazdasági táviratok.

New-York, febr. 22. Terménytőzsde. Gyap. New-
Yorkban 11.40, márcz.-ra 11.55, máj.-ra 11.70, New-Orle-
ansban 11.55, Petroleum stand withe New-Yorkban
8.75, Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90, Credit
Balances of oil City 178.—, Zsir. Vestern Steam 7.60.
Rohe testvérek 7.75. On 23.12-28.50, Réz 12.25-12.50.

Csikagó, febr. 22. Gabona-tőzsde. Zárlat. Buza irány-
zata állandó, márcziusra ——— K., májusra
92.50-92.25 K. Tengeri engedő, máj.-ra 59.63-60.75.

Csikagó, febr. 22. Terménytőzsde. Zsir februárra
7.—, tegnap 7.05, májusra 7.25, tegnap 7.32.
Szalonna short clear, 6.31 tegnap 6.24. Sertés-hus má-
jusra 11.15, tegnap 11.27.

Olvasóinkhoz!

Immár a negyvenharmadik évfolya-
mába lépett az Egyetértés, a legrégebb, leg-
elterjedtebb s tartalomra a legnagyobb független-
ségi napilap. Az a hosszú út, melyet a független-
ségi és 48-as eszmék törhetlen kiküzdésében
megtett, olvasóink egyre bővülő lelkes tábora
s azok az eredmények, melyeket az ország füg-
getlenítésében elért, mind igazolják, hogy ez alatt
a hosszú idő alatt nemcsak Magyarország ön-
állóságának leghevesebb előharcosa, hanem en-
nek a harcznak legerősebb tényezője is volt.

Az Egyetértés multja egyuttal a jelene
és a jövője is.

S ahogy a multban, úgy a jövőben is pillana-
tig sem szününk meg szakadatlanul munkálkodni
önálló államiségünk kiépítésén, pillanatig sem
pihenünk a nagy 48-as eszmék kivívásában.

Emellett az Egyetértés úgy hazai, mint
külföldi legelső hírszolgálati összeköttetéssel foly-
tán a legbővebben s a legnagyobb változatosság-
gal adja a napi eseményeket s úgy társadalmi,
mint szépirodalmi és közgazdasági téren min-
denkor csak a legkiválóbbat nyújtja.

Az Egyetértés ezenkívül a magyar csa-
lád számára a Magyar Szalon rendkívül
villtozatosan és irodalmi nivón szerkesztett havi
folyóiratot küldi meg teljesen díjtalanul.

Az Egyetértés a magyar olvasóközön-
ség legkedveltebb lapja, s ezt a szeretetet a jövő-
ben csak fokozottabb munkássággal fogja gyara-
pítani.

Az Egyetértés előfizetési ára:

- Egy hónapra . . . 2 kor. 40 fill.
- Negyedévre . . . 7 kor. — fill.
- Félévre . . . 14 kor. — fill.
- Egész évre . . . 28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tiszelt olvasóinkat, akiknek
előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés
megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a
lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

UJDONSÁGOK.

Thaliarchushoz.*)

— Horatius. —

Hótól fehérlik, nézd, Soracte orma,
Bokor s fa görnyed téli súly alatt,
A folyamok mind légbilincsbe verve,
Csobogó hab medrükben nem halad.

Raki fát a tüzre, éleszd, hadd lobogion,
És tégy élénk, amely már rég kiforrt,
Sabini kancsók öblös üregében
Búgyilkoló, négyéves, tiszta bort!

A többit bizd az égi istenekre,
Ha ők akarják, csillapul a szél,
S vihar szüntével kőrös, cziprus ágán
Nyugodtan áll a zöldelő levél.

Ne kérdezd azt, hogy mit hoz majd a holnap
Ha reggre virradsz, nyereséged az,
A táncot és szerelmet oh ne vedd meg,
Mig életedben tart a szép tavasz!

Mig öszöd eljő, járd a harcmezőket,
S az éjjeli találgán megjelenj,
Ott lágynyelgés, édes suttagás közt
Hölgyed kariában részed lesz a menny.

Keressd a lányt, ha elbuvik, s kaczagja
Rejtekhelyén, a mint kutatsz körül,
És elrablott csókokkal zálogold meg,
Csak szóval tiltja, szive — az örül!

Zoltán Vilmos.

Pólusok találkozása.

* * *

A háromsoros újsághírekben van az élet,
a meztelen, a cizírázatlan valóság, ami olyan
hétköznapi, hogy színezni sem lehet a szürke-
ségét.

Ez a szabály, amit maga a szuverén tömeg
állított az események értékelésében. Ma azon-
ban valami hiba történhetett a szabály alkalma-
zásában, mert másként nem is érthetem azt a
véletlent, hogy a háromsoros eldugott sablonok
közé miként kerülhetett a legraffináltabb finom-
ságokkal teljes, pikáns szenzáció.

Két név egymás mellett. A pólusok találko-
zása . . .

Tolstoj és Edison!

Soha még újsághír akkora benyomást nem
gyakorolt rám, mint ez a mai háromsoros ap-
roság. Pedig be sok hasábos szenzációnak néz-
tem végig a születését!

Nem tudom, talán bizarrság úgy látni a dol-
gokat, ahogyan én látom. Talán romantika, ta-
lán szentimentalizmus, talán naivság! Mit tudom
én!

. . . De hát bánom is én, hogy más akárho,
hogyan látja! Engem megkapott. Nekem téma.

A legnagyobb pozitívista, az ujkori Tamás,
aki odajárul a legnagyobb álmódó elé és arra
kéri, hogy álljon szóba egy pillanatra a való-
sággal . . .

Edison elküldte Tolstojnak legújabb, tökéle-
tes konstrukciójú fonografját és megkérte, hogy
mondja bele a hangfogó tölcserbe az evangélium
egyik szakaszának magyarátatát.

Lehet, hogy az a hatalmas, világot hódító
fizleti szellem, az a szentimentalizmus nélkül
való valóságember, hidegen számító agyvelejé-
ben csak az óriási reklámot mérlegelte, amikor
a jasnalja-pollánai remetét egy pillanatra fölrázta
álmódásából, hogy odaállítsa öles alakját a pa-
rányi mikrofon elé, amelynek ágbogas finom

* Carm. lib. I. 9

acél teste riadtan berregni kezd, majd amikor az áshoz szokott bütykös, hatalmas ököl ügyetlenül feléje nyúl.

És lehet, hogy amikor nem ajánlást, üzleti reklámot, politikai szónoklást, interviút kér a nagy kalmár a nagy tékozlótól, hanem evangéliumi magyarázatot, — lehet, hogy az is csak óvatos üzleti ravaszkodás. Olyan konzesszió-féle, amivel a boltos kénytelen a vevője rigolyáit tűrni.

Lehet!

És én nem tudom miért, de nekem mégis jobban esik úgy hinni, hogy ez a két ember, ez a két véglet, az abszolút anyag és az abszolút utópia két Messiása ma, a nagy vajadások előestéjén, a holnapi nagy harcok vérrel és verejtékekkel öntözött választó mesgyéjén találkozott az evangéliumban... (—vay.)

NAPIREND. Napár. Vasárnap, február 23. — Róm. kat.: E. Harv. V. — Prot.: Sexag. — Görög-orosz: Február 10. Septuag. — Zsidó: Adar 21. — A nap két reggel 6 óra 57 perccel, nyugszik délután 5 óra 32 perccel. — A hold két éjjel 11 óra 14 perccel, nyugszik délelőtt 9 óra 56 perccel. — A miniszterek nem fogadnak. — A Lipótvárosi Kaszinó finépi lakomája Mihalovics Odón tiszteletére. — A Törökvs Sport Egyesület birkozó versenye. — A süti- és péksegédek hála a Vigadóban. — A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének igazgatóság ülése délelőtt 11 órakor Alkotmány-utca 16. — A Kisfaludy-társaság Shakespeare-bizottságának ülése délelőtt 11 órakor a Nemzeti Múzeumban. — A FTK és a Testgyakorlók matele délelőtt 3 órakor a millenniumi versenypályán. — A Magyar Ifjak Körének matele délután 3 órakor a légymányosi pályán. — A Magyar Turista Egyesület kirándulása. — Zempléni Tivadar kiállítás a Könyves Kálmán műintézetben (Nagymező-utca 37-39.) nyitva 9-12-ig. Belépődíj nincs. — Az Uránia Kiváló-téri szalonja nyitva 9-1-ig. Belépődíj 20 fillér. — Axell Gallen kiállítás a Szépművészeti Múzeumban nyitva 10-2-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum összes tárai nyitva 9-12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10-2-ig. — A földtani int. múzeuma nyitva 10-1-ig. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva 9-12-ig. — Az Erzsébet-múzeum nyitva 9-1-ig. — A fővárosi könyvtár nyitva 9-12-ig. — A többi múzeum és könyvtár zárva.

Naptár. Hétfő, február 24. — Róm. kat.: Szökőnap. — Prot.: Etelurt. — Görög-orosz: Február 11. Balázs vt. — Zsidó: Adar 22. — A nap két reggel 6 óra 54 perccel, nyugszik délután 5 óra 33 perccel. — A hold két éjjel 12 óra 6 perccel, nyugszik reggel 9 óra 40 perccel.

— **Császári jubileum.** Bécsben a hadügyi levéltár az uralkodó 60 éves jubileuma alkalmából ünnepi albumot fog kiadni. A szövegét és művészi illusztrációját neves írók és kiváló művészek dolgozzák.

— **A német császár Korfuban.** Vilmos császárt Korfuban a szultán külön küldöttsége fogja üdvözölni. A yildiz-palotában komolyan gondolnak arra, hogy hadihajó vigye a küldöttséget Korfuba és a tengerészeti minisztérium felhatalmazást kapott arra, hogy azonnal tegyen ezirányú javaslatokat a szultánnak.

— **Oszták-magyar hajóhad a spanyol vizeken.** Alfonso király márczius közepén látogatást fog tenni a spanyol vizekre érkező oszták-magyar hajóraj tengernagyiján. Az oszták-magyar tengerésztisztek aztán Madridban vendégei lesznek a királynak s tiszteletükre több udvari ünnepet fognak rendezni.

— **A Bülow-Brand-pör utójátéka.** A nemrég bevégződött Bülow-Brand-pör kapcsán a birodalmi kancellár unokaöccse, Bülow jogszigorló pörbefogta Weber Ottót, a Wahrheit szerkesztőjét több cikk miatt, amelyekkel őt meggyanúsította. Weber azt írta a fiatal Bülowról, hogy a birodalmi kancellár rágalmozói nem a liebenbergi asztaltársaság tagjai között keresendők, hanem a kancellár rokonai és közvetlen környezete között. A cikk megnevezte Bülow herceg unokaöccsét, mint aki a birodalmi kancellárt ferde helyzetbe juttatta rágalmaival. Ma ment végbe a tárgyalás a büntetőtörvényszék előtt. Az államügyész négy havi fogházat indítványozott a vádlottra, aki beismerte a cikkek szerzőségét. A törvényszék Weber Ottót két havi fogházra ítélte.

— **Kitüntetés.** A király Almásy Andor erdőigazgatónak, saját kérelmére történt nyugalmába helyezése alkalmából, sok éven át teljesített hű és hasznos szolgálatai elismerésül a Ferencz József-rend tisztí keresztjét adományozta.

— **Ludvigh Gyula betegsége.** Ludvigh Gyula főrendiházi tag, a máv. igazgatóságának elnöke néhány nap óta erős influenzában fekszik Andrássy-uti lakásán. Kezelőorvosa, dr. Tótfalussy Gyula máv. igazgató-főorvos véleménye szerint a betegség aggodalomra okot nem ad, a betegnek mégis néhány napig ágyban kell maradnia, minthogy az influenzából kiölyögő lázas tünetek is mutatkoznak. Lud-

vigh Gyula állapota iránt napról-napra igen sokan tudakozódnak.

— **A filadelfiai inségesek zendülése.** A rettenetes inség, amelyben Amerika nagyobb városában az ipari munkások ez idő szerint selymődnek, Filadelfiában zendülésre bírta a szerencsétlen éhezöket. Vért folyt az utcákon s úgy a rendörök, mint pedig a munkások közt sok a sebesült. A zendülő munkások olaszok, oroszok és magyarok voltak s vezérük egy amerikai anarchista leány, Voltairine Kleure volt, aki bár fiatal, mégis nagy hirben állt a felforgatóknál s akit már most is az amerikai Michel Lujzának neveznek. Ez a leány a munkásokat naponként gyújtó beszédekben zendülésre biztatja. Mult csütörtökön este is e leány szenvedelmes beszéde után a munkások a feketével beszegett vörös anarchista zászló kibontásával elindultak. Az uton minden kocsit megállítottak s bennük ülő embereket felszólítottak, hogy hozzájuk csatlakozzanak. Végre a Broad-street sarkán körülbélül három száz a lovas- és gyalogosrendőr állott eléjük s meg akarta akadályozni, hogy az anarchisták tovább mehessenek. Erre félóránál tovább tartó utcai harc kezdődött, melyből végül a rendörök kerültek ki, mint győztesek. Sok tüntetőt letartóztattak és tizenkét anarchista, aki lött sebet kapott, a börtönkörházban fekszik. Az anarchisták vezérét, Voltairine Kleuret még eddig nem tudták letartóztatni. A leányt rendkívül szépek és igen műveltek mondják. Ezelőtt három esztendővel egy kétségbeesett imádója, a kit visszautasított, meg akarta gyilkolni, de a leányt csak könnyen sebesítette meg. Merénylőjét hét évi fegyházra ítélték.

— **Meszlényi hagyatéka.** A szatmári közjegyző előtt most tárgyalják Meszlényi Gyula püspöknek mintegy másfélmillió koronás hagyatékát. A tárgyaláson ötven örökös és hagyományos jelent meg. A végrendeletet mindnyájan el is fogadták, kivéve Meszlényi Antal törvényszéki bírót, aki az ellenalaki és anyagi kifogást támasztott és az ügyet a bíróság elé viszi. Meszlényi Antal a püspök olvashatatlan aláírása ellen is kifogást támasztott.

— **A magyar cigányzenészek szervezkedése.** A Vig-Opera-kávéházban körülbelül kétszáz cigányzenész gyűlt egybe a Magyar Cigányzenészek Egyesületének megalakítására. Az értekezlet vezetésére Rácz Pált kérték fel. Rácz Pali meleg szavakban kérte szépszámban megjelent kártársait, hogy szívvel-lélekkel működjenek közre, hogy ez a cigányzenészekre nagy fontossággal bíró egyesülés létrejöhessen. Farkas János beszámol ezután az előkészítő-bizottság eddigi működéséről. Az értekezlet elfogadta, hogy a kiküldött bizottság készítse el a Magyar Cigányzenészek Egyesülete alapszabályait. Vörös Elek a sajtónak, mely eddig is lelkes támogatásban részesítette a cigányzenészek egyesületét, köszönetét fejezi ki. Rácz Pali elnök ezután az ülést bezárta.

— **A Könyv Kiss Józsefről.** A Kiss József jubileumát rendező bizottsághoz érkező jelentések országsszerte uralkodó érdeklődésről tesznek tanúságot, úgy a költő ügye, mint ama díszmí iránt, melynek gazdagításához Rákosi Jenő, Beöthy Zsolt, Alexander Bernát, Herczeg Ferencz, Mikszáth Kálmán s irodalmunk más jelesei tehetségük minden erejével fognak hozzájárulni. A százakoronás összegek egyre érkeznek a Belvárosi Takarékpénztárhoz. A bizottság ez uton is kéri azokat a tagokat, akiknek aláírás íve beküldésre már alkalmas, hogy azt az adminisztráció egyszerűsítése érdekében mihamarabb visszaküldeni sziveskedjenek.

— **Tüzoltók országos kongresszusa.** A Magyar Országos Tüzoltó-Szövetség Óváry Ferencz orsz. képviselő elnöklésével ma este ülést tartott, amelyen az idén tartandó országos kongresszus helyéül Szatmárnémetit, időpontjául pedig augusztus 18-át tűzte ki.

— **Ismét fenyegetés Husz miatt.** Máramaroszigeten Várady Gábor törvényszéki bírót, esküdt-bírósági elnököt ma újabb fenyegető-levelet kapott Husz halálra ítéltése miatt. Hozster — írja a levél — tíz rendbeli rablógyilkosságot követett el, mégsem ítélték halálra, pedig ő tetteit be is ismerte, míg Husz még a bitóán is tagadott. Legyen — írja tovább — elkészülve a halálra, mert ön ellen ezer és ezer ember van és ezt nem zsidó írja, hanem katolikus német ember, ezt is jegyezze meg magának. A levelet Máramaroszigeten adták postára. Várady bírót a levelet átadta a rendőrségnek.

— **Hatszáz ezer korona jótékony célra.** Carnegie, az ismert nevű amerikai milliomas újabban 600,000 koronával járult a Koch-féle alapítványhoz, melynek rendeltetését tudvalevőleg a tüdővész elleni védekezés elősegítése képezi.

— **Lemoine sikere.** A híres párisi gyémánt-csináló, Lemoine reménykedni kezd és — mint ezt párisi táviratok hirdetik — látszólag van is oka a reménykedésre. Wernheer délafrikai gyémántbányatulajdonossal való szembesítése alkalmával ügyét oly sikeresen védelmezte, hogy maga Wernheer sem tiltakozik már az ellen, hogy tanuk előtt megismételje a gyémánt mesterséges előállítását. Ez a kísérlet természetesen szakértő vegyészek közbenjöttével fog történni. E fordulatban az a nevezetes, hogy Lemoine-nek alkalmasint megadják a feltételes szabadságot.

— **Ulmo elítélték.** Toulonban a haditörvényszék Ulmo hajózáslóst, akinek árulási pörével már részletesen foglalkoztunk, lefokozásra és élethossziglani fogházra ítélte.

— **Kloroformmal dolgozó rablók.** Rejtélyes és eddig nagyon is földéretlen büneset hire érkezik Máramaroszigetről. Ott ma hajnali három óra felé ez történt: Fuchs Simon odaváló tánczmester lakásán bekopogtatott valaki. Fuchs ajtót nyitott és meglepetésére egy férfit látott, akin sem felsőruha, sem cipő, sem kalap nem volt. Majd megfagyott szegény a nagy hidegben és hóban.

— **Eresszen be, uram, mert elpusztulok, —** mondta a jövevény.

Még beszélt valamit, de azután összesett. Fuchs bevitte a szobába, leültette a kályha mellé, a felesége pedig teát főzött hamariában. Amikor magához tért az éjjeli vendég, ezt mondta:

— **Ne nézzenek csavargónak, betörőnek, sem másfajta elzüllött embernek.** Munkás vagyok. Blasek István a nevem és Kapnikbányáról Szatmármegyéből jöttem.

Azután a következő különös dolgot mondotta el. Tegnap jött a városba, hogy meglátogassa a leányát, aki ott Máramaroszigeten szolgál. A leánya elhívta magához tegnap este egy barátinőt, aki szintén kapnikbányai és éjjelig együtt maradtak. Éjjel után hazakisérte Blasek a másik leányt s mikor vissza akart térni a leányához, ahol megszállt, az Asztalos Sándor-utcában megtámadta egy ember s egyik kezével leszorította a fejét, másikkal kloroformmal átitott vattát nyomott a szájába és az orrába. Blasek tehetetlen volt, még kiáltani sem tudott, mindjárt elkábult és elaludt. Negyed három órakor ébredt föl. Egészen levetkőztette a támadó és elszedte ami pénze volt. A jobb lába elfagyott, amíg aludt. Fuchsék lefektették a szerencsétlen embert és maguknál tartották reggelig. Akkor adtak neki ruhát és elbocsátották. Délelőtt keresték mindenfelé, de nem találták meg. Sem a leányához nem ment vissza, sem a rendőrségen nem jelentkezett.

— **Liftszerencsétlenség Bécsben.** Bécs kilenczedik kerületében a Ferencz József-fogadóban az elmúlt éjjel súlyos liftszerencsétlenség történt. Egy Herzfeld Viktor nevű 42 éves bankhivatalnok liften ment fel a harmadik emeleten levő lakására, de abban a pillanatban, amikor ki akart szállni, a lift súlyedni kezdett, Herzfeld lebukott és teste az akna fala és a felhúzó közé jutott, ahol annyira beszorult, hogy nem tudták kiszabadítani. Végül a tűzoltóságot hívták, mely a lift egy részét szétdarabolta és így a szerencsétlenül járt ember testét kiszabadította, aki akkorára már halott volt. A halál feladás következtében állott be.

— **Házasság.** Stein Mór, a Török-bankház cégjegyzője holnap, vasárnap délelőtt féltizenegy órakor tartja esküvőjét a dohány-utcai izr. templomban Jellinek Stefániával, özv. Jellinek Salamonné leányával.

Dr. Torday Ferencz, az állami gyermekmenhely főorvosa eljegyezte Szilágyi Szilárdkát, dr. Szilágyi Ede ügyvéd és neje Walder Paula leányát.

— **Szédarabolt holttest az utcán.** A „Fekete kéz” rémítettől ad megint hírt egy Brooklynból érkezett távirati tudósítás. Ott ugyanis az utcán egy szédarabolt holttestet találtak, amelyről csak annyit sikerült megállapítani, hogy olasz munkás. A nyelvét ki volt szakítva, keze-lába levágva. A jelek azt mutatják, hogy a fekete kéz bandájának emberei ölték meg az olasz munkást.

— **Bérekocsis-sztrájk.** Münchenben ma délután 6 órakor a bérekocsisok és az automobil-bérekocsisok sztrájkba léptek. A bérekocsis-sztrájk általá-

— Nelly Roussel Budapesten. Kiválóan érdekes előadást rendez legközelebb a Feministák Egyesülete. Ugy az előadó, mint a tárgy különös érdeklődést biztosít a felolvasásnak. Mme Nelly Roussel ugyanis a legkiválóbb francia előadónak ismerik és lapjainkban, a külföldi tudósítók után, gyakran meg is emlékeztek róla, mint a nőmozgalom egyik legzseniálisabb agitátoráról. Előadásának tárgya: L'amour et Maternité (Szeretem és anyaság), melyet azonnal magyarul tolmácsolnak. Az előadás f. hó 28-án, pénteken este 6 órakor lesz az újvárosi háza közgyűlési termében (IV., Váci-utca 62.). Jegyek már most kaphatók a Feministák Egyesületében (V., Mária Valéria-u. 12.) és Alberti és Társa zeneműkereskedésében (IV., Kossuth Lajos-u. 15.).

— **Mogyoródy Adolf temetése.** Mogyoródy Adolfot, az elhunyt szabadságharcost ma délután fél 4 órakor temették a kerepesi temető halottas házából. A díszes koporsót, amelyet délszaki növények borítottak, két oldalra 48 as honvédek állták körül. A szertartáson testületileg megjelent a Ferencz-csatorna Részvénytársaság tisztviselői kara, melynek az elhunyt igazgatója volt. A temetésen az olasz konzulátus is képviseltette magát és a gyászoló családon kívül számos jóbarát és ismerős vett részt a végtisztességen. A temetési szertartást Bakács János plébános végezte. Ezután a Deák-mauzóleum közelében a főváros által felajánlott diszkrét helyre helyezték örök nyugalomra a hős szabadságharcos holttestét.

— **A Nagykárolyi Kossuth Lajos-Asztaltársaság ünnepélye.** Nagykárolyban a Kossuth Lajos-Asztaltársaság ma tartotta meg szokásos évi estélyét, amelyen dr. Bischoff Béla fővárosi hírlapíró olvasott fel a jelenlevő előkelő közönség nagy és állandó tetszése mellett.

— **Szélhámo könyörödmánygyűjtők.** A rendőrségen többen tettek feljelentést, hogy egy uriasan öltözött, körülbelül harmincz éves, középtermű férfi sorra járja az uri családokat s mindenütt könyörödmányokat gyűjt a Magyar Gazdasszonyok Egyesülete nevében az egyesület egy szerencsétlenül járt alkalmazottja részére. Mindenütt ahol megjelenik, az egyesület tisztviselőjének adja ki magát. Ivet mutat föl, amelyen előkelő emberek aláírása van hamisítva. Az illető közönséges szélhámos és az összegyűjtött könyörödmányokat a saját céljaira fordítja. A rendőrség figyelmezteti a közönséget, hogy a szélhámost, ha valahol jelentkezik, adja át a rendőrnek.

— **Vissza a fogságba.** A budapesti rendőrség ma délelőtt letartóztatta ifjú Kohn Gyula volt síófoki lapszerkesztőt, aki ellen család miatt tettek följelentést a pécsi törvényszéken. Pár hónappal ezelőtt Pécsen már letartóztatták, de akkor ezer korona kauczió ellenében szabadlábra helyezték. A kaucziót Kohn édesanyja tette le, de a minap megjelent a törvényszéken, és elmondta, hogy adják ki neki az ezer koronáját, mert nagy nyomorúságban él. Az anya kérésének eleget tettek, de a fiut újból letartóztatták.

— **Hirtelen halál.** Tichy Béla ötvenöt éves máv. főfelügyelő ma este Fuchs Béla mérleggyáros fiókjában szívizélethiány következtében hirtelen meghalt. Hulláját a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

— **A Kardos-féle bank csődje.** A letartóztatott Kardos-család szomorú nevezetességű bankjáról, a Budapesti József- és Ferencvárosi Koronahitel-szövetkeztől hivatalosan jelentik, hogy a törvényszék kimondotta a csődöt. Az értesítés így szól:

Budapest József- és Ferencvárosi Koronahitel-szövetkezet budapesti bej. cég (üzlete IX. ker., Ráday-utca 5.) ellen a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék ez év február 21. napján 25.205. sz. alatt kelt végzésével a csődöt megnyitotta. Kinevezettek: Csődbiztos: Tomcsányi László kir. törvényszéki bír. Tömeggondnokká: Epstein Vilmos ügy-

véd. Tömeggondnok-helyettesé: dr. Battlay Dezső ügyvéd. A követelések bejelentésére 1908. évi márczius 26. napja, felszámolási tárgyalásra 1908. évi április 23. napja, a csődválasztmány megválasztására 1908. évi április 25. napja tűzött ki határidőt.

A vizsgálóbíró egyébként ma folytatta a kihallgatásokat. Kihallgatta dr. Kócs Elemér volt bankügyészt és Brunner Mór volt bankkönyvelőt. A jövő héten báró Perényi és ifj. Vécsey Tamás kihallgatása kerül sorra.

— **A Lukácsfürdő orvosi szaktanácsának ülése.** A Szt. Lukácsfürdő orvosi szaktanácsa, melynek elnöke Korányi Frigyes főrendiházi tag, egyetemi tanár, Kétyl Károly udvari tanácsos, egyetemi tanár, Bókay Árpád udvari tanácsos, egyetemi tanár, Réczey Imre udvari tanácsos, egyetemi tanár, e hó 20-án tartotta ez évi rendes ülését, melyen Palotay Rezső vezérigazgató egy új gyógyfürdő építési tervét ismertette. Korányi tanár a helyiségek higiénikus beosztására és a berendezésekre tett fontos és érdekes javaslatokat. Kétyl tanár különös súlyt kívánt helyezni az egyszerű igényeknek is megfelelő olcsó árszabásokra. Bókay tanár a fürdőknek gyógyvízzel való lehető dus ellátását gyógytani szempontból fontosnak jelentette ki és az orvosi rendszer helyes megoldása tekintetében adott utbaigazító irányítást. A szaktanács egyhangulag kijelentette, hogy a tervezet kivétel balneológiai és gazdasági szempontból kiváló értékű új alkotást fog képezni és elhatározta, hogy a részletes tervek megírása és megvitatása végett külön ülést tart, melynek egybehívására Palotay Rezsőt kérte fel. Ezután dr. Bosányi Béla kir. tanácsos, főorvos részletesen beszámolt a Szent-Lukácsfürdő múlt évi beteg- és vendéggorgalmáról, mely szerint a Szent-Lukácsfürdőben a lefolyt év alatt 6360 beteg állott fürdőkezelésben, kik közül 18 százalék budapesti, a többi vidéki és külföldi vendég volt. A tisztálkodási és üdítő fürdőknek több százezer egyén használt. A tárgyaláson Palotay Ödön igazgató is részt vett, ki az orvosi szaktanács óhajtása folytán a legközelebbi ülésen a részletes terveket műszaki szempontból fogja ismertetni.

— **Zsaroló szövetkezet.** Amerikában van okuk a gazdagoknak rettegni az ugynevezett „Fekete kéz” bandájától, mely a legszélsőbb gonosztettektől sem riad vissza. Mesterségük nevezetesen abban merül ki, hogy egyeseket megszarolnak, mondván, hogy hozzátartozóikat megölik, ha pénzt nem tesznek valamely kijelölt helyre. Fenyegetéseiket rendszerint végre is szokták hajtani. Ugy látszik, hogy erre a mintára alakult egy zsaroló szövetkezet Münchenben is. Ott Londovici nevű gyártulajdonos és kereskedelmi tanácsos mintegy tíz nap előtt „Meyer” névvel aláírt levelet kapott, amelynek írója százezer márkát kért a gyárostól azzal a fenyegetéssel, hogy különben két fia közül az egyiket meg fogják gyilkolni. Londovici nem sokat törődött a zsaroló levéllel, de pár nap előtt ismét kapott levelet, amely erősebben ismételte meg a zsarolást és amennyiben a levél írója kijelenti, hogy most már a gyáros második fiát is meg fogják gyilkolni, akinek az életét ha meg akarja menteni, ezért már egy millió márkát kell fizetnie. A gyáros ezt a levelet is félrelokte. Hétfőn a zsarolók megkísérelték, hogy fenyegetéseiket végrehajtsák. Mintegy félöt óra tájban a gyáros két fiát, akik közül az egyik 10, a másik pedig 14 éves, amikor a gimnáziumból hazafelé mentek, az utcán két ismeretlen suhancz követte, akik palackokból hátulról salétromsavat locsoltak a fiuk fejére. A folyadék csak az egyik gimnazistának érte a nyakát és ott könnyű égési sebeket okozott. A két merénylő elmenekült. Az egyik fiu azt állítja, hogy a sav az egyik merénylőnek összemarta a kezét. A rendőrség mindent elkövet, hogy

a merénylőket kinyomozza, ami azonban eddig nem sikerült.

— **A Kossuth-szobor zsúrija.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat ma értesítette a polgármestert, hogy a Kossuth-szobor bíráló-bizottságába Zala György és Telcs Ede szobrászművészeket küldötte ki.

— **Férje után a halálba.** Prágában nagy feltűnést kelt a Gilbert-házaspár öngyilkossága. Dr. Gilbert Károly Hannoverből jött Prágába és a Brosche-féle spirituszgyárnak fővegyésze volt. Feleségével a gyár házában lakott. Dr. Gilbert e hó 18-án cziánkálival megmérgezte magát. A temetése után az özvegy készült visszautazni Hannoverbe, annál nagyobb volt ma környezetének rémülete, mikor az asszonyt lakásán holtan találta. A vizsgálat kiderítette, hogy ő is megmérgezte magát cziánkálival. A kettős öngyilkosságuk okát nem is sejtik.

— **Halálozások.** Némethy Miklós, a vidéki őr-gárda egyik tehetséges tagja Szatmáron elhunyt.

Ma délelőtt temették el Nemetújváron özvegy gróf Batthyány Ferenct 75 éves korában. A temetésen a vármegyét Herbst Géza alispán képviselte.

— **A részeg kocsis.** Kecskés Károly kocsis Szatmárról Pálfalvára menőben a dohánybe-váltó munkásnök közül ötöt felvett szekerére. Kecskés ittas lévén, Homoród mellett a töltésen vágatva ment, mire a szekér a csatornába zuhant a munkásnökkel együtt. Asztalnok Róza munkásnő rögtön szörnyet halt és a többiek életveszélyes sérüléseket szenvedtek, a lovak is vízbe fulltak. Kecskés látva a veszedelmet, ijedtében megszökött. A súlyosan sérült leányokat a mentők a kórházba szállították.

— **Szengázmérgezés.** Az éjszaka az Angyal-utca 32. számú ház felügyelője, amikor kaput nyitni ment, észrevette, hogy az egyik földszinti lakásból erős szengáz-szag árad ki. Bezörgetett a lakásba s amikor választ nem kapott, betörte az ablakot, majd az ajtót. A szoba levegője tele volt szengázzal. Az ágyakban eszméletlenül feküdt Bauer János napszámos, a felesége, 23 éves Mari nevű leánya és harmadik éves János nevű fia. A mentőket hívták hozzájuk, akik eszméletre kelettették a családot. A vizsgálat során kiderült, hogy este a kályhát túlerősen bejuttatták s amíg aludtak, a kifejlődött szengáz a kéményen nem talált utat s a szoba levegőjét töltötte meg. A család állapota nem súlyos.

— **A Közbiztonság** című rendőri hetilap vasárnap száma változatos tartalommal jelent meg. A vezércikket Vándor Zsigmond írta a halálbüntetésről. Cikkeket írtak: Prockl Sándor a modern erkölcsökről, dr. László Berthold „A csavargó és a közbiztonság” címmel, dr. Moskovits Mór a plözensei fogházról. A tárcza-rovatban szemelvényt közöl Tábori Kornél és Székely Wladimir „A bűnös Budapest” című könyvéből. A lap Székesfehérvár rendőrségét ismerteti.

x **Csuz (rheuma) és köszvény** villamos hő- és fényfürdőkkel való kezelése még oly esteknél is vezet sikerre, melyek hosszú éveken át minden orvosi kezeléssel dacoltak. E kezelés idegcsatornáknál, főleg ischiásnál is bevált és dr. Hönig Izó elektroterápiái intézetében (Károly-körút 24.) kerül alkalmazásba.

x **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna és vívásra.

x **Zászlók,** címerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **A Magas Tátrából.** Tátrafüredről gyönyörű téli időjárásról adnak hírt. A különösen gondozott sport-pályát simára fagyott magas hóréteg fedi. Az egészséges és üdítő téli sportok vigan folynak, a kellemesen eltöltött nappal pedig táncvizsgálommal egybekötött estélyek és egyéb vidám szórakozások váltják fel a Grand Hotel fényes szalonjaiban. Naponta új vendégek érkeznek. A hangulat folytonosan kitűnő, a jókedv kifogyhatatlan. A téli életéről és szórakozásokról részletes prospektus a Magyar Királyi Államvasutak Központi Menetjegyi-irodájában (Budapest, Vigadó-tér 1.) kapható, ahol a szállodaterv alapján lakás, továbbá a vasuti állomásra kocsi vagy szán bundával és lábzsákkal előre megrendelhető.

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csuz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombírt) üvegekben 1 korona 90 fillérért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postán-tárvét mellett teljesítetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulthatatlan házissor mindama gyomorbagoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postán-tárvét mellett teljesítetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

Mikor a grófkisasszony szive megszólal.

Budapest, február 22.

Nagy port vert föl a minap az az eset, amikor egy előkelő mágnás kisasszony, gróf Pongrácz Henriette a szülői háztól megszököve, egy vágrévfallasi parasztleányhoz költözött, kijelentvén, hogy ez a fiatal gazda az ő szive választotta, akihez feleségül kíván menni. Az előkelő család természetesen nem hagyhatta könnyedén abba a dolgot s most nagy háborúság folyik a grófkisasszony, aki szive jogát védi és a család között, aki el akarja választani a parasztleánytól a fiatal leányt.

A szenzációsan érdekes perlekedésről a következő tudósításunk számol be:

Megírták a lapok, hogy gróf Pongrácz Henriette megszökött a szülei háztól és Ondrasik János nevű vágrévfallasi parasztleánnyal akar házasságra lépni. A grófkisasszony családja mindent elkövet, hogy ezt a házasságot megakadályozza s a szülők kérelmére az árvaszék meg is tagadta a házassághoz szükséges gyámhatósági beleegyezést s arra kötelezte a grófkisasszonyt, hogy 15 nap alatt külföldben végrehajtás, illetve karhatalommal való visszaszállítás terhe alatt térjen vissza a szülői házhoz, hogy innen a „Jó pásztorhoz” címzet nevelőintézetbe elvihessék. A grófkisasszony előre tudta, mi lesz a trencsényi árvaszék döntése, azért időközben kérvényileg kérte a részére kirendelt Szalavszky Pál megyei főügyész-gondnoknak gondnoki tiszttől való felmentését s helyébe dr. Lengyel Zoltán ügyvéd, orsz. képviselőnek gondnokká való kinevezését. Az árvaszék helyt adott a kérelemnek s az árvaszék határozata ellen az új gondnok a belügyminiszterhez felülvizsgálati kérelemmel fordult.

A felülvizsgálati kérelemben a grófkisasszony először is az árvaszéki határozattal foglalkozik s úgy tartja, hogy ennek kettős tartalma is elárulja, miszerint az összes rendelkezések közös alapja az, hogy grófi származásánál fogva Ondrasik János, mint rangnélküli emberrel törvényes házasságra nem léphet s ez iránt minden akaratelhatározása, minden eszközzel, akár egy nevelőintézet czime alá burkolt magánfogházba hurcolással is megakadályozandó. A szülőházhöz karhatalom útján foganatosítandó visszatérítés csak ál-jogczim és ürügy arra, hogy ezzel kapcsolatban a „Jó pásztor”-hoz címzett nevelőintézetnek nevezett magánfogságba helyezés-sel szándékolta törvényes házasságra lépés megakadályoztatásak.

A beadvány többek között ezeket mondja: Amidőn az árvaszék azt hozza fel, hogy „ezen házasság a kiskoru társadalmi állásának születése révén szerzett igényeinek nem felel meg” — kissé sajátos, hogy a középosztályhoz tartozó gyámhatósági urak felfogásával szemben, nekem, mint u. n. mágnásleánynak kell felszólalnom, s fennen hirdetni szóval és tettel, hogy ne a születés és rang szerint mérlegeljük az egyént, mert azt a munkás és hasznos polgárrát a hazának, aki néhány hold földcsekéjét hangya-szorgalommal műveli és özvegy édes anyját hat kisebb testvérrel együtt kedves, családi otthonban fenntartani képes, dolgos kezével hasznosabb polgárnak, jobb, gondosabb házasúrnak, egy megalapítandó család erősebb oszlopának tartom, mint azt a renyhe mágnás-urfit, aki ösök vagyonát löverseny, kártya és pénzen vásárolt szerelmi élvezetben meríti ki s házasságot csak a viharos múlt pihentőjéül tekint!

Ettől eltekintve, az árvaszék ezt a születési különbségre alapított középkori felfogást amúgy is tévesen alkalmazta, mintán Ondrasik János édes anyámmal való rokoni kötelékben áll, csak vagyoni különbségről lehet szó, mert az én édes anyám, szül. Bielik Zsuzsanna, ugyanabból a családból, rangból és sorshól való, mint az én választottam.

A házassági beleegyezést azon a czimen is megtagadta az árvaszék, hogy engem szellemileg esetlenség tart a házasság czéljainak mérlegelésére és így elhatározásomat nem érett megfontolásnak, de hirtelen fellobbanó muló szenvedélynek tulajdonítja. Az árvaszék ezen állítása is légből kapott, mert nincs semmi jelenség, ami arra engedne következtetni, hogy immár 17 éves koromhoz mértem gyenge elméjű vagy csak korlátolt felfogású is volnék. Az én koromban pedig éppen a gyámhatóság által is jól tudott, gondos, alapos neveltetés, taníttatás mellett, miután 10 éves koromig a szülői háznál okleveles tanítónők tanítottak, 10—15 éves koromig Bécsben a Dominikánér apáczáknál, majd egy évig Budapesten a Notre dame de Seinx francia apáczáknál

nál nyertem oktatást és kiképzést, beszélek és írok magyarul, németül, francziául és angolul és tótul: éppen nem lehet rólam azt állítani, hogy kellő szellemi érettséggel nem bírnék.

Ondrasik János nekem anyal ágon rokonom, gyermekkori játszótársam, aki engem még mint gyermekpajtásait a Vág vizéből mentett ki, akizhez én gyermek-éveimben a hála érzetével ragaszkodtam, a mihez később a korrall hozzájárult a természet rendje szerint a nő vonzalma a férfiak iránt, a jellemes munkás, kifogástalan igazi férfi iránt. Ezt a testi-lelki, szellemi képességeimmel együtt évek során kifejlesztett komoly alapon nyugvó kölcsönös vonzalmat a szenvedély fellobbanásának csak a rang mániája minősítheti.

Az árvaszék a házassági beleegyezés tekintetében a kiskoru meghallgatásával, kizárólag ennek érdekeit tartja szem előtt. Hát kérdem, hogy akkor, amidőn ezen házassághoz szándékom miatt a szülői házból a testvérem és nagybátyám által ellenem felizgatott szülők kegyetlenségei elől megszökni kényszerültem, a legyesem és családjának házában menedéket és nyugalmat találtam, ott élek már hónapok óta, a világ előtt társadalmi felfogás szerint meghurcoltak: érdekemben állónak találja felettes gyámhatóságom azt, hogy a legyesemmel való vadházasság látszatában maradjak meg? És ezek után önként kínálkozik még egy kérdés: érdekemben állónak tartja a gyámhatóság, a tisztességes, becsületes házasságot lehetetlenül tételével, engem legyesemnek ágyasává tenni, mint annak idején édesatyámmal tették, ki 10—15 évi vadházasság után éphetett csak törvényes házasságra?

A beadvány végül arra kéri a belügyminisztert, hogy a sérelmes határozatok megváltoztatásával adja meg részére Ondrasik János vágrévfallasi lakossal létesítendő törvényes házasság tekintetében a gyámhatósági beleegyezést és az alsóbb hatóságoknak minden ezzel ellenkező rendelkezéseit semmisítse meg.

NYILATKOZAT

A Kerpel-kézfinomítót az eddig használt kézfinomítók között a legjobbnak találtam és azért használom.

Károly Kálmán

Kerpel-kézfinomító ára 90 fill. 4 üveget bérmentve küld: Kerpel győgyss., Budapest, Lipót-körút 28.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Tatárjárás.

(Bakonyi Károly és Kálmán Imre operettjének bemutatója a Vigszínházban.)

Budapest, február 22.

A Lipót-köruti barokk-ház, mely oly lázasan kinálja bájjait a mai budapesti gyönyörkereső útján, természetrajzában is olyan, mint a mai ember: nincsenek elvei. Ha vannak is néha, csak arra jók, hogy jó pénzért eladják őket. Ha éppen elvet kellene vallania, csak egy szóval felelhetne: siker. Nem épen tiszteletreméltó elv, de menten komikussá válik, ha a siker — nem sikerül.

A Vigszínházban pedig gyakran mulatnak, de a Vigszínházban ritkán. A konkurrens színházak sem. A Vigszínház minden műfajt végigpróbál. A francia tréfa inyencz-specziálitájának indult és a hazafias drámán keresztül eljutott az operettig. És ma este csinos operettsikert vívott meg. Mindegy. Őt ennek csak a második fele érdekli: a siker.

Az operettet is a mai budapesti inyéhez szabta. Nem mitológiai, nem is etnográfiai keretbe választott és amennyiben kosztümös darab a Tatárjárás, egy, ha a politikában nem is, a mulató világban népszerű kosztümnek: a huszártitlának viselője. A csatazai, ágyuk dörge és szivek izgalma régi rekvizituma a színpadnak és amennyiben a Tatárjárásban is hallatszik ez a zaj, persze, hogy nem igazán csatáé, hanem csak — hadgyakorlaté. A hadgyakorlat

vezeti a huszárságot egy vidéki kastélyba, melyet egy válóféltben levő bárónő lakik. Az operettek közismert jóangyala úgy akarja, hogy ez ezred egyik főhadnagya éppen az a főhadnagy, akit a bárónő leánykorában szeretett, de akitől mégis elszakított. Még mindig szeretik egymást, de a fiu dacos és nem akar hallgatni régi melódiák csábításaira. Nem akarja átlépni a bárónő küszöbét, de minden igaz ok nélkül megígéri, hogyha mégis átlépi, akkor reggelig járja odabenn a tánczot. Aztán megtudjuk, hogy mégis oka volt ezt megígérni. Azért, hogy a bárónő egy fölvonással később szaván foghassa. Ez a drámai mag. A főhadnagy lekésik a rohamról, minek következtében csaknem hogy lefokozzák. Szerencsére, közben boszúból eljegyz magát a vezénylő altábornagy leányával s így elnyeri az altábornagy bocsánatát. Végül persze mégis a szerelmes bárónővel lesz egy pár.

Ambiciózusan ragaszkodtam hozzá, hogy összefoglaljam a Tatárjárás tartalmát. De sokkal fontosabb, hatásosabb és kedvre derítőbb nála ennek az operettnek sok kedves részlete, alakja, ötlete, melyet igazi jókedvében írt meg Bakonyi Károly. A második felvonást a szó szoros értelmében végigtánczolták és még ez sem unalmas, mivelhogy néha boszont, néha pedig csárdást járnak. Ami pedig fő, a közönségnek tetszenek ezek a dolgok így farsangidőben, hiszen még a táncz is szebb, mikor nem magunk izzadunk benne, hanem kedves, „fess” és jól megízeltt színészek, akik egy fényes színpadról nyújtják nekünk, nyugodalmas zsölylyékben ülőknek, a táncz-illúziót.

Még a szöveg ötleteinél is kedvre derítőbb pedig a zene, amelyet friss invenczióval, szerelmes, fiatal szívvel és fiatal, bokázó lábbal gondolt ki egy nagyon művelt zeneszerző: Kálmán Imre, akinek még műveltségénél is nagyobb az az ösztöne, melylyel a népszerűség útjéren tapogat. Melegek, bátrak a melódiái és pompásan szines a zenekara, melytől Puccini-apparátusokat sem sajnál. De azért minden melódiáját úgy gondolja el, hogy a cigányzenekar, sőt a nótázó Mari zenei eszközeivel is népszerűsíthető legyen. Lesz is, kétségen kívül. Egy háromszor ismétlődő finomszövetű keringőjét már ma este a zenekarral dudolta a közönség.

A közönség általában jó volt, kegyes volt, torkaszakadtig újrátartott minden lehetőt és nagyon sokszor kitapsolta a szerzőket meg a szereplőket. Ez utóbbiak közül a szépen fejlődő Keleti Juliska, Kornai Berta, Harmath Hedvig és Hegedűs Gyula énekeltek és tánczoltak a homloktérben. Vigan, kedvesen. Sarkadi Aladár a darabnak legjobb figuráját játszotta elsőrendű komikummal. A többiek közül Szerémi, Vendrei, Tapolezai, Tanay, Tihanyi és Győző szolgálták a derűtséget. A sikerből nem csekély rész illeti a darab rendezőjét is: Bródy Istvánt is, aki a Vigszínházban szokatlanul nagy tömegeket kitűnően mozgatta.

B-s.

(*) Opera. Wagner „A bolygó hollandi”-ját ma ismét besorozták a repertoírba. Új betanítással és új szereposztással hozták színre ezt a nagyszabású dalművet, amelylyel az opera igazgatósága ezuttal igazán nagy munkát végzett. Olyan tökéletes, művészileg kidolgozott előadást hallottunk, amilyenben régen volt részünk. Magánszereplők, énekkar és zenekar a feladat egész magasságában álltak előttünk és páratlan élvezetet szereztek a nagyszámú előkelő közönségnek. Legelől állt a sorban Szemere a cím-szerepben. Nem is tételeztük volna föl ettől a fiatal művésztől, hogy ilyen átgondolt, mélyen érzett alakítást fog nyújtani. Egészen nagyra nőtt a szerepben és egészen Wagnert énekelte: stíl és felfogás dolgában. Mellette áll Erdős Richárd mint Daland, aki minden újabb szerepével száz lépést halad előre. Mai alakítása ismét bizonyosságot nyújtott arra, hogy erős vállalai nagy terheket bírnak el. Zeneileg és játékban megértette a szerepet és úgy tolmácsolta, hogy élvezhettük. A rányi szép hangú művész Erik, akit dicsérünk fölösleges. Senta szerepét Medek Anna énekelte, mint vendég. Szép hangú, nagy intelligenciájú énekesnő, akit magasabb szempontból lehet megítélni. Grandiózus volt a zenekar Márkus Dezső vezénylete alatt. Fényllett minden ezen az estén és meglátszott az össz munkán a vezető-karmester kiváló erejű művészi keze.

e. a.

(*) A Nemzeti Szalon ügyében az Egyetértés és a Pesti Hírlap hasábjain lefolyt polémiának személyi része a következő jegyzőkönyvvel nyert elintéztet: „Jegyzőkönyv, felvétel e hó 23-án a dr. Bárdos Artur és Kézdi-Kovács László urak között felmerült lovagias ügyben.

Alulírottak, mint a két fél megbízottai megbeszélvén a feleknek az Egyetértésben és a Pesti Hírlapban megjelent nyilatkozatait, egyhangulag a következőkben állapodtak meg:

Konstatálván, hogy egyik félnek sem volt szándékában a másikat személyében megsérteni, vagy becsületében meggyanúsítani; lovagias eljárásnak helye jelen esetben nincsen.

Purjesz Lajos, Makra Imre,
Bede Jób, Porzsolt Kálmán
mint dr. Bárdos Artur mint Kézdi-Kovács
ur megbízottai, László ur megbízottai.

(*) Két vizsgálati előadás. Ma este a színművészeti akadémia növendékei „A jó falusiak” című színművet mutatták be az Urániában. Pompás összjáték, ügyes rendezés, ez jellemzi főképp az előadást. A növendékek kitétek magukért s ebben nagy része van Császár Imre tanárnak. A főszerepet Váradi Ilke játszotta igen bájosan. Ügyes és nagyon tehetséges leány, határozottan szép jövő vár rá. Sokat tapsoltak Gerzsó Szerénnek és Dobos Margitnak is. Szép megjelenésű csinos leány Varga Reen. A férfiak közül Harsányi tetszett legjobban. Jó volt a marquis szerepében Mártonffy Róbert. Andrassy Dénes jó kabinetalakítást produkált a kertész szerepében. Kár, hogy tulzott egy kissé.

Délután a Király-Színház telt meg zsufolásig. A Rákosi-féle színiiskola növendékei teljesen telt ház előtt mutatták be Hervé örökbecsű operettjét, a Nebántsvirágot. Ezuttal oly előadásról kell megemlékeznünk, melyet még ritkán produkált az iskola. E nagy siker első sorban a czimszerep személyesítőjének, Németh Juliskának az érdeme. Egyáltalában majdnem minden taps és kihívás neki szólt. Nem a szokott sablonszerű családias tetszésnyilvánítás volt ez, hanem a nagy tömeg őszinte érzelme. Németh Juliska kész színésznő. Nagy temperamentumu szubrette tehetség s ha igaz a hír, ugy ő lesz a Király-Színház jövődőlbeli primadonnája. Hangjával kedvesen bánik s majdnem minden dalát kétszer-háromszor ismételte el. A második felvonás után még atyját, Németh Józsefet, a népszerű kómikust is kitapsolták a függöny elé. A fiatal művész, — ezuttal, mint hálás tanítvány — egy csókkal honorálta mesterét a közönség előtt. Partnere Dobos László volt. Máskor jobban tetszett, mint ma. A hangja különben jó. Ügyes volt még Fenyvessy Jenő és Szántó Jenő.

(*) Zeneakadémiai hangverseny. Három ifju zongorista sikerében kulminált a Zeneakadémia friss, kedves és hangulatos estélye. Reiner Frigyes, az Akadémia igen fiatal és igen szenális növendéke már régen kinőtt a növendék-ruhából és így szinte vendégszereplés számba megy, ha a jó öreg Zeneakadémia-ban találkozunk vele s nem a nagy hangversenyek műsorán. Beethoven C-moll szonátájának első tételét játszotta el olyan intím eleganciával és a megérzésnek és megértésnek olyan finom készségével, hogy artisztikus szempontból feltétlenül neki volt a legigazibb diadala. Mint új szenzáció Adler Marianna tűnt fel a határon. Szinte megdöbbentő biztonság ütözik ki a játékból; könnyű és kellemes hangulatok csapják meg a hallgatót, még oly relative száraz műrén is, mint amilyen a Bach-Tausig D-moll toccatája és fugája. Az a kis kékruhás lány föltétlenül ur a zongorán és azt hisszük, hogy rövidesen a közönséget, a nagyközönséget is megszerzi magának. Köglegkisebb feladat, mert hiszen Dolmányi gyönyörű vács Sándor a harmadik hős; talán az övé volt harmadik rapszódiaja szinte játszotta önmagát. Mindenesetre igen disztíngvált és nagyon intelligens zeneészre akadt, — amit különben Kovács elméleti működéséből is tudunk — s így valóban kár, hogy a

publikum egy része nem ismerte kötelezőnek, hogy a program utolsó számát is kitüntesse becses ottmaradásával. Vaibert Aranka, Gleviczky Irén és Makray Erzsébet énekeltek nem nagyon rosszul, az igaz, hogy valami forradalmat se keltettek. Ipolyi Lipót és Langer János comme il faut gondokáztak. Egészen: érdekes estéhez volt szerencsénk. (k. m.)

(*) Növendék-hangverseny. A Budapesti Zenekedvelők Egyesülete ma este intézete növendékeivel igen sikerült hangversenyt rendezett. Elismerésméltó készséget mutattak Smodits Elza és Kovács Miczi a zongorán. Előbbi Beethoven: „Rondo”-ját, utóbbi Field „Nocturne”-jét adta elő nagy igyekezettel. Vértel művésztalantumot kintertünk meg Foglár Krisztinában. A bájos fiatal leány férfias biztosságot fejt ki a vonókezelésben és lehetőszerűen tudja a hurokrol leváltani azokat a hangokat, melyek nemcsak a női kéz könnyűségéhez, de a női lélek legszubbtilisabb átéréséhez appellálnak. Dvora: „Sonnatina”-ját helyenként a megérkezett művészek tökéletességével adta elő. Igen jók voltak még Pritz Stefi, Seredi Böske és Hollub Jenő, akik hangjukban csillogtak értékes, sokat ígérő kvalitásokat.

(*) L. Rózsa Lili a Modern Színházban. A Magyar Színház népszerű szubretteje, Rózsa Lili, ma este nagy siker kíséretében mutatkozott be ismét a főváros közönségének, az Andrassy-uti Modern Színház színpadán. Egy románczot adott elő és egy tánczot lejött bájos és disztíngvált művészzel, nagy tetszés mellett. A művész a márcziusi program egyik operettjében a főszerepet fogja játszani, addig is minden este fellép a Modern Színházban.

(*) A belügyminiszter a vidéki színészetért. Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter az ország valamennyi törvényhatóságához körrendeletet intézett, melyben figyelmezteti azokat, hogy az eléggé nehéz viszonyokkal küzdő vidéki magyar színészetnek a hatóságok részéről való támogatása és a kulturmissziót nem teljesítő vállalatok versenyétől való megóvása, a törvényhatóságoknak elsőrendű hazafias kötelessége. Felhívja ennélfogva a törvényhatóságokat, hogy a helyhatósági engedélyek kiadására jogosított hatóságokat megfelelő utasítással lássák el, s a hatóságoknak a színgazgatókkal szemben tanusított magatartását állandóan ellenőrizték.

(*) A „Sámson” Szegeden. Tegnap zsufolt nézőtér előtt volt a szegedi színházban Bernstein „Sámson”-jának bemutatás-előadása. A szenzációs darab Szegeden is megtette a kötelességét és az előadás is gondos volt. Almásy Endre és Fodor Ella a főszerepekben nagy hatással játszottak s a második felvonás után tizenhatszor hitták ki.

(*) Felolvasás. A budai közművelődési körben e hó 24-én, hétfőn este fél hét órakor Kósa Miklós Bernhard Shaw-ról előadást tart.

(*) Az ötödik hét. A Modern Színház új, márcziusi műsorának bemutatását el kellett halasztani márczius elsejére, mivel a mostani, még januárban bemutatott nagyszerű műsor, főleg Lehárnak Miczi hercege révén, még mindig telt házakat vonz. Ilyenformán a februári műsor ötödik hetébe lép; Lehár operettjein kívül az egyfelvonásos bohózatok, a magánzámok, Medgyaszay Vilma, Nyárai, Sarkadi, Kelti Juliska, Vörös Ili, Poór Lili előadásában, természetesen műsoron maradnak. A színház igazgatósága szerződtette Rózsa Lilit, akit, mint a Magyar Színház szubretteje, pár évvel ezelőtt a közönség kedvence volt; konferenciának pedig végleg szerződtette Palásthy Marcellt.

(*) Hangverseny-naptár. Holnap, vasárnap, délután 3 1/2 órakor tartja az Akadémiai Zenekar harmadik hangversenyének a nyilvános főpróbáját népszerű helyárok mellett. A műsoron Wagner, Grieg és Hubay egy-egy újonsága mellett Beethoven Pastoral-szimfoniaja szerepel. A dirigens Hubay Jenő, mint szólista Geyer Stefi k. a hegedűművész lép föl. Maga a hangverseny másnap, hétfőn este lesz. Jegyek a „Harmóniá”-ban és a Liszt Ferenc-téri pénztárnál kaphatók.

Culp Julia elhalasztott dalestélyét márczius 27-én tartja meg a Royal-teremben. A február 21-re szóló jegyek érvényben maradnak.

Slaviansky d'Agreneff Dimitri jövő csütörtökön, február 27-én kezd meg a Vigadó nagytermében három napra tervezett 50 éves jubileumi bucsu-hangversenyeit híres orosz énekkarával. A

népszerű helyárok folytán ezen érdekes estélyek a legszélesebb körök figyelmét vonták magukra. Műsoruk is rendkívül színes és változatos. A sok eredeti nemzeti dal mellett Zajc, Lwof, Kalinikoff és Rubinstein karai is szerepelnek a műsoron.

Kedden, márczius 10-én bucsuzik a Csehvo-nósnégyes harmadik és utolsó estélyén a főváros közönségétől. Ezen hangversenyen Popper Dávid, Beethoven és Brahms négyesei vannak kiszemelve előadásra.

Párisi kabaretestély. A párisiak legelőkelőbb és legnépszerűbb kabaretja, a hirneves Boite á Fursy jövő hónap elején Konstantinápolyban fog vendégszerepelni 3 hétig és átutazás alkalmával Budapestten összes tagjaival csütörtökön, márczius 12-én egyetlen estélyt rendez a Royal-teremben. Fursy társasága 4 év előtt volt először nálunk, de még mindenki előtt emlékeztetése a szellemes és kedélyes, magas művészi értékű előadások, amelyekkel Fursy társasága mulattatott minket. Culp, Slaviansky, a Csehek és Fursyék estélyeit Méry Béla rendezi.

A Grünfeld-Bürger-társaság VIII-ik s ezidei utolsó hangversenye márczius 8-án lesz. A műsor két érdekes újonságot tartalmaz: Koessler új vonónégyesét és Reger Max hegedűszonátáját, melynek zongorarészét Bartók Béla tanár fogja játszani. Jegyek kaphatók Rózsavölgyi és társánál.

Kérjük mindenütt a világhírű
Hercules-sör
MALÁTA-TÁPSOR - különlegességét.

Mulatságok.

** B. T. C.-bál. A főváros derék atlétái ugyan csak becsülettel vették ki részüket az idei farsangi mulatságokból. Természetes, hogy a Budapesti Torna Club, mint sportéletünk egyik legelőkelőbb faktora csak rátétozhetett azokra a sikerekre, melyeket a többi sportegyesületek már elértek. Félkilenc órá-tól kezdve szakadatlanul robogtak a kocsik a Magyar Tisztviselők Országos Egyesülete Eszterházy-utcai palotája elé, ahol a B. T. C. ezidei bálját rendezte. A főváros összes sportegyesületei képviselték magukat a bálon, ahol a többi előkelőség sorában ott láttuk gróf Teleki Sándort, a Budapesti Torna Club elnökét, dr. Kollár Lajost, a Budai T. E. elnökét, dr. Botzenhardt János országgyűlési képviselőt, az Óbudai T. E. elnökét és dr. Gerenday Györgyöt, a M. A. C. alelnökét. A rendezőség valóban szép és előkelő izlésre valló plakett-szerű táncrenddel kedveskedett a hölgyeknek, amely bizonyára kedves emléket fogja képezni a kitünő estélynek, amely csak reggel 7 óra tájban ért véget.

A jelenvolt hölgyek közül a következők neveit sikerült feljegyezni:

Asszonyok: Dr. Bokor Gézané, Buda Istvánné, Bermüller Alajosné, Czipauer Jánosné, Czipauer Lászlóné, Czizler Sándorné, fái Fáy Dezsóné, Forgách Károlyné, Fagyas Gézané, Goreczky Zsigmondné, Graboviczky Leoné, Gábor Andrásné, Hauszmann Ferenczné, Házy Pálné, Harsádyné Házy Böske, Korb Flórisné, Krammer Károlyné, Katzer Jánosné, Lipovniczky Istvánné, Legza Viktorné, Mayernik Károlyné, Magy Ignáczné, Patachich Béláné, dr. Pokorny Sándorné, öz. Szabó Jánosné, Schneider Vilmosné, Szücs Istvánné, öz. Stainer Józsefné, Vladár Róbertné, Wagner Vilmosné, Witkovszky Sándorné, Barna Nándorné, Emericzky Lajosné, Farkas Károlyné, Gönczy Pálné, Kölbl Agostonné, Hayts Jakabné, Zimmer Tódorné, Keresztessy Gyuláné, Müller Hugóné.

Leányok: Buda Anna, Bermüller Magda, Cselényi Margit, Czizler Gizike, Czipauer Erzsike, fái Fáy Berúke, Fuchs Eugénia (Pécel), Farkas Rózsa, Emericzky Jolánka, Gönczy Sárika, Graboviczky Margit, Gábor Veronka, Horváth Gizike, Hayts Emma, Hauszmann Czinzi, Hauszmann Margitka, Katzer Adél, Kersáncz Emma, Korb Margit, Krammer Irénke, Kölbl Berta, Langer Irma, Lipov-

SZÉN, koks, briket, antracit összes gazdasági, ipari és házi célokra

Telefon: Detail 75-26, Engros 164.

27701

Radnay Károly

BUDAPEST, V. kerület, Váci-körut 80.

Sürgönyezim: ANTRACIT BUDAPEST

nizky Sárika (Simonytornya), Legza Ilona, Leidenberger Erzsike, Maczourek Poldi, Mayernik Juliska, Merényi Alice, Nagy Eleonóra, Marady Mariska, Patachich Kamilla, Patachich Leona, Révay Margit, Schneider Erzsike, Szücs Irén, Stulek Mariska, Stainer Erzsike, Szabó Mariska, Topf Milli, Ungersheim Adrienne baronessze, Wagner Margit, Weinwurm Miczike.

** Tisztviselők bálja. A Royal nagytermét ma a Budapesti Kerületi Munkásbiztosító-pénztár tisztviselői foglalták le maguknak. A közönség már kilenc órákor minden talpalatnyi helyet betöltött, mennyiségileg a legnagyobb elite-bálokkal véve fel a versenyt. Az estélyt hangverseny vezette be, melyen nagy sikerrel közreműködtek: Pásztor Ferike, a kecskeméti színház tagja, P. Kornai Margit zongoraművész, Hickisch Richárdné és Hickisch Richárd, a Nemzeti Zenede tanára. Különösen sok tapsot kaptak: Komlósi Emma, Papp Mihály és Papir Sándor, akik énekkel, kupaikkal és szavatokkal mulattatták a közönséget. A hangversenyt tánc követte, mely a 23. gyalogezred zenekara muzsikája mellett a reggeli órákig tartott.

Ott voltak: Friedmann Henrikné, Friedmann Sárika és Annuska, Juszkovich Gizike, Vajda Károlyné, Vajda Margitka, Rózsa Józsefné, Braun Gizi, Farkas Józsefné, Fleischmann Irma, Kemény Mórné (Bunica Hunyadn.), Schwarz Jolánka (Salgótarján), Biel Riza és Ella, Fischer Flóra (Lonckó), Biel Lipótné, Schubert Gizike, Hertzka Ignáczné, Sági Adolfiné, Klaus Anna, Klaus Jakabné, Fischel Ella, Fischel Márkuszné, Kovács Károlyné, Kovács Julia, Rasmuss Róza, Rasmuss Rezsőné, Braun Sándorné, Kertész Rezső, Kertész Gizella, Stein Elza, Stein Adolfiné, Andrassy Dezsőné, Andrassy Ilona, Stein Sándorné, Biró Sománé, Radványi Elza, Deutsch Bernátné, Deutsch Etelka, Morgenstern Jolán, Popper Arminné, Klein Margit, Schönfeld Adolfiné, Schönfeld Irma, Balajthi Lujza, Luther Erzsike, Luther Teréz, Weisz Hermin, Weisz Illi, dr. Csilag Ignáczné, Goldner Jolán, Havas Samuné, Galambos Irénke, Rozsnyai Margit, Goldman Pálné, Weil Paula, Steiner Rózi, Turt Irén, Vut Ilonka, Kürchner Nándorné, Stern Vilmosné, Weisz Rezső, Rech Jenőné, Gonda Emilné, Dévény Jozefin, Schnitzerné, Steinerné, Faludy Lajosné, Széll Arminné, Jankovits Arnelde, Vajda Károlyné, Farkas Józsefné, Weil Rózi, Feldmann Ilonka, dr. Goldner Adolfiné, Margó Henrikné, Jankó Bernátné, Szűcs Róza, Fürster Jozefin, Szűcs Francziska, Kardos Izorné, Engel Pálné, Hahn Angela, Koncsok Istvánné, Kelemen Margit, Strauss Józsa, Fuster Juliska, Pajor Sándorné, Büchler Etel, Weisz Béláné, Kariunkel Anna, Schwarz Terus (Pirczehegy), Havling Richárdné, Engel Paula, Baracz Miklósné, Brukner Gyuláné, Kiss Stefike, Müller Berta, Büchler Adél, Schlesinger Riza, Schlesinger Albertné, Krausz Teri, Krausz Emmi, Brukner Etelka, Brukner Szidónia.

** A Ferencvárosi Torna Klub bálja. Nagy érdeklődés és zsúfolt terem mellett rendezte a F. T. K. ez évben elite bálját a Ferencvárosi Polgári Körben. Az az óriási érdeklődő támogatás, melylyel a Ferencvárosi társadalmi körök a népszerű sportegyesületet részesítette, tanúbizonyságot tesz arról, hogy a klub nemcsak a magyar sportban, hanem a kerületben is számottevő tényező. A sportszövetségek és társaságok, a Magyar Athletikai Szövetség, Magyar Labdarúgók Szövetsége, Magyar Úszó-szövetség, Főiskolai Szövetség stb., míg az egyesületek közül a M. A. K., B. T. K., B. A. K., M. T. K., M. A. F. K., B. E. A. K., Föv. T. K., U. T. E., Tör. S. E. stb. képviselték magukat és segítettek a tánc és hangulat-keltésben a F. T. K. agilis munkájához nagyszámú rendező bizottságának. A megjelent hölgyeknek a klub ezüst plakettjéből díszített miniatűr másolatával díjazott táncrenddel kedveskedett. A tánchoz Csóka Józsi kitűnő bandája muzsikált, ki az estére írt F. T. K. csárdásával nagy hatást keltett. A táncos párok emelkedett hangulatban reggelig voltak együtt. A négyest 120 pár táncolta.

Ott voltak:

Leányok: Deák Erzsike, Deák Mariska, Gregersen Lujza, Schön Anczika, Zsufaly Ilonka, Zsufaly Annuska, Körmendy Edit, Pagács Etelka, Friedrich Annuska, Stankovics Mariska, Wiesner Pöry (Czegléd), Erdélyi Erzsike, Mazsak Annuska, Braun Olga, Grosz Ilona, Weichert Irmuska, Szántó Margit, Szántó Ella, Petrovics Irmuska, Keglovics Erzsike, Fritz Irma, Fritz Elza, Klein Szeréna, Dobner Anna, Dobner Gabriella, Chwalla Emilia, Wagner Irénke, Wagner Elza, Satzinger Irmuska, Scheibl Ilonka, Mátrai Irmuska, Kamarás Mariska, Herczog Miczike, Herczog Ilonka, Sulyok Miczike, Lipovetz Irma, Rumbold Olga, Damjanovich Annuska, Czeglényi Irma, Jablonszky Margit, Lirhardt Margit, Czoni-czer Margit, Nádas Erzsike, Weisz Irmuska, Damjanovich Irénke, Krischky Inczike, Krischky Jankica,

Szakaly Juliska, Szakaly Boriska, Bichu Elza, Erő Juliska, Brunner Cecília, Pinterics Annus, Wilhelm Erzsike.

Asszonyok: Özv. Deák Imréné, Gregersen Gusztávné, Schön Mártonné, Zsufaly Mátyásné, özv. Pankó Gyözné, Körmendy Antalné, Ritter Sándorné, Pagács Jánosné, Fridrich Józsefné, Stankovics Jánosné, Vesner Lajosné (Czegléd), Erdélyi Mihályné, Braun Károlyné, Malaky Jánosné, Grosz Simonné, Weichert Károlyné, Szántó Lászlóné, Petrovics Józsefné, Keglovics Adolfiné, Lipp Ferenczné, Rothauszer Gézné, Varga Victorné, özv. Dobner Antalné, Chwalla Imréné, Kurzweil Jánosné, Saszinger Józsefné, Galdon Lajosné, Scheiber Károlyné, özv. Mátray Lajosné, Király Lajosné, özv. Herzog Adolfiné, Sulyok Gyuláné, Török Sándorné, Lipovetz Antalné, özv. Lázics Józsefné, Damjanovich Mihályné, Czeglényi Henrikné, Horváth Lajosné, Bárdos Lipótné, özv. Jablonszky Vinczéné, dr. Zanitzer Mártonné, Gertler Adolfiné, Deutsch Frigyesné, özv. Neumann Józsefné, Weisz Józsefné, Damjanovich Lászlóné, Krischky Bódogné, Klement Jánosné, Winter Gyözné, Olbrich Lőrinczné, Kirsch Bertalané, Szakaly Menyhértné, Pinterics Ferenczné, Gebauer Józsefné, Borbély Vidorné, Löw Sándorné, dr. Davida Miklósné, Fort Oszkárné, Reiter Márkuszné, dr. Epstein Manóné, Bichu Jánosné, dr. Waldhauser Gézné, Erős Ignáczné, Rajos Lajosné, Braun Józsefné, dr. Vita Emliné, dr. Melly Béláné, Hönig Edéné, Jung Péterné, dr. Hecht Ernőné.

** Mészáros-bál. A Mészáros és Hentesifjak bálja iránt, mely a Mészáros Ipartestület védnöksége alatt áll, e hó 29-én lesz a Royal dísztermében megtartva, a legnagyobb érdeklődés mutatkozik. A táncrend igazi meglepetésszámba fog menni. Jegyek 3 és 7 koronáért a rendező bizottságnál, este pedig a pénztárnál kaphatók.

** A kereskedőifjak jelmezestélye. A kereskedőifjak társulata ma tartotta minden évben szokásos jelmezestélyét Semmelweis-utcai helyiségében. A díszterem ez alkalomra gyönyörűen volt díszítve Biedermeyer-stílusban és stilszerű volt a táncrend is. Nagyszámú és előkelő közönség volt jelen a mulatságon s szébbnél-szebb jelmezek élénkítették a helyiségeket. Tánczról az esti órákban bizony alig lehetett szó, csak éjfél után kezdődött az igazi tánc. A négyeseket 120 pár táncolta.

SPORT.

( ) **Ferencvárosi-M. T. K. bajnoki mérkőzése.** Vasárnap délután fél 3 órákor találkoznak a Thököly-utcai pályán a két régi rivális az 1907-1908. évi bajnokságért. Az idei bajnokság legkomolyabb jelöltje a M. T. K. és a múlt évi bajnokcsapat, a F. T. C. találkozásai mindenkor nagy sportérdeklődést nyújtottak a nagy közönségnek, mely nagy izgalommal szemlélte a két csapat elkeseredett tusáját.

( ) **A margitszigeti ezüstlabda.** Legértékesebb labdarúgó vándordíjként, a margitszigeti ezüstlabdát, melyet Polónyi Géza országgyűlési képviselő alapított, ez idén ismét sorompóba lépnek legjobb csapataink. Az első selejtező mérkőzést holnap tartják meg a margitszigeti sporttelepen. A Magyar Athletikai Club és a „33” F. C. csapattal mérkőznek egymással délután 3 órákor.

( ) **Budapesti birkózó bajnoksága.** A Törekvés Sport-Egylet vasárnapi bajnoki versenybirkózásához az összes előkészületek megtörténtek. A keleti pályaudvari (érkezési oldal, III. kiszögélés, I. emelet) tanácsteremben emelvények vannak, hogy a nézők a versenyt tökéletesen élvezhessék. A küzdelmet a könnyűsúlyúak délelőtt 9 órákor kezdik és reggel 8 órákor, lemérlegelés után, a párok összeállítására céljából, sorsot húznak. Aki indul, az 8 órákor a helyszínen tartozik lenni. A legszebb küzdelmek már délelőtt is láthatók. A közép súlycsoport délelőtt 11 órákor húz sorsot. A nehéz súlyból csak egy pár indul és ez — a Weisz-Pay'r küzdelem, lesz a nap legérdekesebb sporteseménye. D. u. 1-4 óráig szünet lesz, hogy a közönség, a jury s a birkózók ebédelhessenek. A rendező-bizottságnak az a reménye, hogy esti 10 óráig valamennyi verseny eldől. Belépésre a 2- és 1- koronás programot jogosít. Az egyes súlycsoportok győztesei „Budapest, 1908. évi amatőr birkózó bajnokai” aranyéremmel kívül még tiszteletdíjat is kapnak. A birkózásnál a jury elnökei: Brüll Aliréd és Szalágyi Egyed; tagjai a birkózással foglalkozó egyesületek legkiválóbb szakemberei. A bírói ízséget elvállalták: Dr. Tatits Péter (MAC.), Vida Henrik (MTK.), Vörös György, Mike Gyula, Csanády Mór, Mezey Sándor (Törekvés), Erődy Béla (Postás), Radványi Jenő (BAK.), Versenyorvosok: Dr. Zaborzsky István és dr. Ungár Dezső.

Téli sport-cikk

Mű- és versenykorcsolyák, Jégátok, Hockey, Jég-hockey szabály 2) Hóler. Svéd-, norv. s. svajci-, finn-, holl.- és amerikai rodel sport és gyermek-szánkók, tobogán stb. Lillanföldi ski 3) korona Norvég skilábszárak, hólapok Téli sportolások és felszerelések Sportárjegyzék ingyen.

KERTÉSZ TÓJR sportüzlet, BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézet. **Elektromágneses gyógyítás**

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102-38.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
— **Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.** —
Kezelés egész napon át. — — **Kívánatra prospektus**

Ideggyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdések (Paralysis).
Idegfájdalmak, idegzsábák (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelő-sorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, huyagsavas lerakódások, ízületi és csontbajok).
Székrekedés.
Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vésrszegénység, Bőrbajok, Bőrvészketeg)
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszág).
Aranyeres csomók.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Itélet a villamos vasuti sztrájkolók ügyében.** A budapesti büntető törvényszék Jamnitsky bíró elnöke alatt ma mondott ítéletet azon volt villamos vasuti alkalmazottak fölött, akik 1906. évi október 25-én — közvetlen a Rákóczy-ünnepség előtt — sztrájkba léptek s a hozzájuk csatlakozni nem akaró alkalmazottakat a villamos vasuti kocsikról lerángatták s véresre verték s ezenfelül még a vasuti kocsikat is megrongálták. Magánosok elleni erőszak büntetéseért kerültek a zavargó sztrájkolók vád alá. A törvényszék a lefolytatott tárgyalás adatai s dr. Keserü Lajos kir. ügyész vádja alapján a sztrájkoló alkalmazottak vezetőjét, Malik Márton lakatost 6 havi börtönrre, Denhoffer Mór villamos vasuti lakatost 4 havi fogházra, Henczinger István kocsivezetőt 3 havi fogházra, Böhm Jenő könyvkötő-segédet 2 havi fogházra, Horovitz József ércszertergályost 1 havi és Kohn Vilmos mészáros-segédet 1 havi fogházra ítélte, négy vádlottat pedig dr. Gyödy Ö. ügyvéd hatóságos védelme után felmentett a vád alól. Az ügyész súlyosbításért, a vádlottak és védők felmentésért felebeztek.

§ **Ügyvédi kamarai választások.** A budapesti ügyvédi kamara vasárnap délelőtt és a következő napokon tartja meg rendezés évi közgyűlését, amelynek tárgya lesz a kamara tisztikarának és választmányi tagjainak választása is. A kamara tagjai már hónapok óta két táborban szervezkednek a holnapi választásra. A régi, u. n. „reformpárt” és a tavalyi részleges választás alkalmával alakult „új ügyvédi párt” mérkőzik egymással. A két párt listája a tisztikart illetőleg ugyanazonos. Mindkettőn a mostani tisztikar: Dr. Szivák Imre elnök, Brüll Ignácz elnökhelyettes, dr. Papp József titkár, dr. Baracs Marcell ügyész, Novák Sándor pénztáros nevei szerepelnek s így a jelenlegi tisztikar megválasztása bizonyos.

§ **A volt háznagy póra.** A képviselőház határozata alapján a kincstári jogügyi igazgatóság Csávossy Béla volt képviselőházi háznagy ellen pört indított 6590 korona erejéig. A kincstárnak Csávossy Béla elleni perét most tárgyalta a budapesti törvényszék dr. Bothos Gyula bíró. Csávossy Béla a jogügyi igazgatóság keresetével szemben arra hivatkozott, hogy ő az elnök utasítására eszközölte a fizetéseket. Neki azt kötelessége volt megtenni s ezért őt semmiféle felelősség sem terheli. Csávossy ezen nyilatkozata után a jogügyi igazgatóság képviselője a tárgyalás elhalasztását kérte és egyidejűleg azt javasolta a képviselőháznak, hogy a pert tegye le, mert a bíróság előreláthatólag Csávossy védekezését el fogja fogadni s a kincstárt tehát felhívási keresetével elutasítja. A képviselőház elnöke a kincstári jogügyi igazgatóság ezen jelentését tegnap terjesztette a képviselőház elé s indítványozta, hogy azt a számvizsgáló és jogügyi bizottságoknak adják ki.

§ **Négymillió kártérítési pör.** Posch Emil magánzó Székesfejervárott téglagyárat akart létesíteni. A város törvényhatósága ingyen telket szavazott meg

Va
számá
rült v
zett f
komp
egyez
tár is
mert
megbi
vonta.
fejérv
erejét
felvét
S
délutá
rovott
dr. Kis
gatás
emeleti
tönör
külni.
s a föl
ért álló
hiusult
S
ipartel
lakost
ször ug
vedett
vényz
küdték
bűnösne

rovatb

V
és nem
lom szől
és alkalm
E gyógy
Dr. K
Rendés
szól —

1Ecsel eg
908. 4 //
Klovál, a
érom.

SEI

Téli fu

kezelés, ma
ido -, bört
kimerítő pr
gatósága, I

K

számára. Mikor azonban a telekengedélyezésre került volna már a sor, a rendőrség oly dolgokat fedezett fel Posch Emil multijában, amelyek súlyosan kompromittálják személyét. A város ezek után nem egyezett bele a gyár létesítésébe és a katonai kincstár is tiltakozott a kijelölt telep átengedése ellen, mert bérben bírja azt a várostól. Erre Posch Emil megbizottja a telekengedélyezési kérvényt visszavonta. Most aztán a város meglepetésére a székesfejvári törvényszéknél 4 millió 206 ezer korona erejéig kártérítési pert indított a város ellen. A perfelvételi tárgyalás a napokban lesz.

§ Meghíusult szökés. Nagy izgalmat keltett ma délután fél kettő táján a büntetőtörvényszéken egy rovott multu tolvaj vakmerő szökési kísérlete. Mikor dr. Kiss vizsgálóbíró osztályáról a megejtett kihallgatás után az őr visszakísérte a fegyházba, az első emeleti csigalépcsőnél hirtelen elugrott az öreg börtönőr elől s eszeveszett futással igyekezett menekülni. Bihari börtönőr azonban utána vetette magát s a földszinti folyosón — ahol az állampénztár előtt álló katona szuronyral várta — elfogta. A meghíusult szökés után a rabot visszavitték czellájába.

§ Munka közben. Kopacz János gyulafelelvi fapartelepi munkás Német Gergely szintén oda való lakost munka közben egy csákány nyelével többször úgy fejbevágtá, hogy az koponyarepedést szenvedett és szörnyet halt. A kézdívasárhelyi kir. törvényszék mint esküdtbírósg Kopacz Jánost az esküdték véleménye alapján szándékos emberölésben bűnösnek mondta ki és tíz évi fegyházra ítélte.

Nyílt-tér

(A rovatban közöltékek nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Liqueurs
ROCHER
Frères
La Côte St. André
Cherry-Brandy

Vérgyógyítás.

Hemopatia

Uj, eredeti gyógymód, mely ronckivül sikerrel alkalmazható köszvény-, asztma-, görvélykór-, szív-, tüdőgyomor-, bél- és idegbajokban (neurasthenia) és nemoly fontosabb borbajban (pl. Lupus). Biztos védelem szelíhdés és elmezavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének
Dr. Kovács J. egyet. orvosnak (Hemopatia) rendelésintélete van.
Budapest, V. Vácz-körút 18. szám alatt.
Rendelés naponta 6-1-ig és 3-6-ig. Díjazott levélre válaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

18 évi egészségügyi kiállítás
908. a / ami díj. dísz.
Kivétel, arany érem.

SERRAVALLO

China-bor vassal.

Gyógyólk edőknek és lábadozóknak.

Különb. stb. Kapható gyógyszerárakban
pa'aczokban 1/2 ltr. 2 k. 80 f. 1 ltr. 4 k. 80 f.

Téli fürdőkhura a Szt.-Lukácsfürdőben.

Természetes forró-melek kén-s források. Iszapfürdők, iszapborogatások, mindennemű thermalis fürdők, vizgyógykezelés, massage. Lakás és gondos ellátás. Csuz, kószvény ide-, borbajok gyógykezelése és a téli fürdőkhura elől kimerítő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatóság, Budapest-Buda.

„Szt.-Lukácsfürdő“ Részv.-Társaság.

KALIPTAS

le legújabb és már is a legkedveltebb fogpó
Kapható: **MÜLLER J. L.** és társai
Budapest, IV., Koronaherozsg-u. 2.
Foggyógyászati, árogeria és finomabb üzletekben.
Kis tubus 40 fillér.
Egy tubus 1 korona. **Fogpó**

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank mérlege.

Budapest, február 22.

Vezető intézeteink zárszámadásai közül már a legtöbb nyilvánosságra került s ezek megjelenése után mindenesetre nagy érdeklődésre tarthat számot a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank mérlege, melyet ma állapított meg az igazgatóság.

A Leszámitolóbank aránylag fiatal intézet, de máris első helyet foglal el vezető bankiaink sorában. A banküzletnek ugyszólván minden ágát felöleli működési köre, sőt az áruüzlet egyes szakmáit is bevonta a bank üzletkörébe.

A lefolyt év általánosan ismert gazdasági nehézségei, különösen az értékpapírpiacon éreztették kedvezőtlen hatásukat és ezzel kapcsolatban meggátolták minden nagyobb szabású pénzügyi tranzakció keresztülvételét. Ez az oka annak, hogy a Leszámitolóbanknál az értékpapír és értékpapírbizományi üzletek, valamint az ezen üzletágakat kultiváló fiókok eredménye csökkenést tüntet fel és hogy a társasüzetek számláján is csupán csekély nyereség mutatkozik. Az ismert kedvezőtlen viszonyok dacára is kétes követelések címén, azoknak legszigorubb bírálása mellett, aránylag csekély összeget kellett leírnia az intézetnek. A jelzálogosztály eredményének csökkenése a fix kamatozású értékpapírok piacának az elmúlt év egész folyamán tartott teljes üzlettelenségére vezethető vissza. A bank áruosztályának üzletmenete az elmúlt év folyamán is igen kedvező volt; a gabonabizományi és különösen a gabonaelőlegüzlet forgalma a gyenge gabonatermés dacára az előző esztendőhöz képest további emelkedést mutat s így ezen üzletágak lényeges nyereség-többlete érték el. Az áruosztály vállalatok közül jó eredménnyel dolgoztak a barcsi és jümei tárházak, valamint a Forgalmi Bank r.-t. Fiumében, mely utóbbi állandóan örvedetesen fejlődik. Ezzel szemben a nyerstermény cominanditból az elmúlt év folyamán alapított Nyerstermény r.-t.-nál való részesezés, a nyersbőr áraknak Amerikából kiinduló és az összes piacokra kiterjedő krizisszerű áresése folytán nagyobb veszteséggel járt, mely veszteség a jelen mérlegben történt leírások és tartalékolások után fedezetet nyert. Ez által a különféle nyereségek számlája, mely különben lényegesen meghaladta volna a mult esztendő eredményét, a tavalyi évhez képest csökkenést mutat. A fővárosi közraktári vállalat üzletmenete igen kedvező volt, a forgalom és a raktárállomány teliesen kielégítő s így a vállalat a fővárosi szubvenzió igénybevétele nélkül is igen jó eredményt ért el.

A lefolyt év kedvezőtlen pénzügyi viszonyai természetesen erős visszahatással voltak a társasüzetekben való részvételre. Mégis néhány jelentékenyebb ilyen tranzakcióban vett részt a bank, így a Magyar Általános Takarékpénztár r.-t., a Kőbányai Polgári Serfőző r.-t. és a Budapesti Városi Villamos Vasut r.-t. tőkefelelőségének keresztülvételében és az ezen üzletekből eredő nyereség a jelen mérlegben el is számoltatott. Résztvett továbbá a Magnezit-Ipar és Bányászati r.-t. részvényeinek átvételére alakult szindikátusban és a Budapest székesfővárosnak nyújtott 10 millió folyószámlakölcsönben. E két szindikátuson kívül elszámolatlanok még a régebbi nagyobb társasüzetek közül a Danubius hajó- és gépgyár r.-t., a Magyar Folyam- és Tengerhajózási r.-t., a Részvénytársaság Villamos- és Közlekedési Vállalatok számára, a Magyar Telepítő és Parcellázó Bank r.-t., a Magyar Agrár- és Járadékbank r.-t., a Fiumei Forgalmi Bank r.-t., a Fiumei Nyilvános Raktár r.-t., az Első Magyar Papírpap r.-t., a Czeija, Nissl u. Co. Egyes. Tel. és Telegraigyár r.-t., Austrian Banking Syndicate Ltd. és a Marokkói Állami Bank részvényeire vonatkozó konzorcionális üzetek, valamint a Magyar Jelzálog Hitelbank konverzionális szindikátusának második része.

A megállapított mérleg és nyereség- és veszteségszámla részletes adatai (a zárjelben levő számok a mult évié) a következők:

Vagyoni: Pénztári készlet 3.187.674 K 34 f
(— 291.938.42), értékpapírkészlet 5.540.095 K 06 f

(— 2.757.083.72), záloglevélbiztosítéki alap értékpapíriai 3.041.450 K (— 9275.—), záloglevélkészlet 3.239.922 K 34 f (+ 302.750.34), nyugdíjalap értékpapíriai 1.879.618 K 18 f (— 23.000), külföldi váltók és pénzek 1.318.605 K 62 f (— 788.040.74), váltótárca 39.905.745 K 93 f (+ 3.391.388.46), előlegek a lombardüzletben 38.622.789 K 72 f (— 2.787.132.87), társasvállalati befizetések 8.522.072 K 03 f (+ 733.565.95), különféle adások 34.495.421 K 46 f (— 198.974.74), zálogleveles jelzálogkölcsönök 32.443.603 K 06 f (+ 1.797.088.45), a budapesti közraktárak befizetett bérátalánya 7.470.180 K 28 f az áruosztály-bizomány, előleg és raktárüzletében igénybe vett összegek 30.005.118 K 51 f (+ 5.854.471.34), ingatlanzámla 2.250.000 K (— 100.000), fiókok ingatlan és felszerelési számlája 187.600 K (+ 8500). Összesen 212.109.896 K 53 f (+ 5.132.299.05). Teher: Részvénytőke 40.000.000 K, tartalékalap 6.719.947 K 58 f (+ 150.000), külön tartalék 1.760.958 K 64 f (+ 71.966.27), budapesti közraktárak törlesztési számlája 1.181.945 K 74 f (+ 75.870.48), nyugdíjalap 3.149.379 K 07 f (+ 236.605.99), elfogadványszámla 20.965.600 K (+ 290.100), betétek takarékpénztáraké, cheque- és folyószámlán, pénztárijegyek 96.346.807 K 79 f (+ 11.655.990.12), különféle hitelezők 5.606.881 K 81 f (— 8.044.797.19), jelzálogadósok ideiglenes követelése 333.647 K 06 f (— 1.046.085.22), forgalomban lévő 4%-os záloglevelek 30.608.200 K (— 183.800), forgalomban lévő 4½%-os záloglevelek 1.992.000 K (+ 1.992.000), nyereség a mult évről áthozott 303.387 K 76 f-el együtt 3.444.528 K 84 f (— 65.551.40). Összesen 212.109.896 K 53 f (+ 5.132.299.05). Nyereség- és veszteségszámla. Követel: Nyereségáthozat az 1906-ik évről 303.387 K 76 f (+ 60.232.34), kamatszám 6.241.260 K 62 f (+ 1.238.869.83), levonva a passzív kamatokat 3.059.081 K 21 f (+ 822.546.26) tehát 3.182.179 K 41 f (+ 416.323.57), jutalék- és bizomány, 625.494 K 79 f (+ 64.388.17), nyereség értékpapírüzletben és társas vállalatoknál 253.257 K 67 f (— 298.534.67), nyereség külföldi váltókon és pénzekben 52.109 K 91 f (+ 9331.96), nyereség a fiókosztályoknál 186.655 K 19 f (— 74.669.09), különféle nyereségek 88.651 K 19 f (— 122.587.32), nyereség a jelzálogkölcsönüzletben 144.793 K 84 f (— 70.382.66), hájlövedelem 96.469 K 24 f (+ 4.278.79), lövedelem a budapesti közraktáraknál 414.043 K 46 f (+ 5.017.40). Összesen 5.347.042 K 46 f (— 6.601.51). Tartozik: Tiszti fizetések számlája 642.732 K 65 f (— 1.654.90), költségszámla 906.367 K 72 f (+ 27.390.66), behajthatatlan követelések leírása 90.315 K 56 f (+ 41.389.71), leírás a felszerelési számlán 15.291 K 79 f (— 61.256.53), adószámla 235.805 K 90 f (+ 50.080.95), a bank felügyelő-bizottsága 12.000 K (+ 3000), nyereség az 1906. évről áthozott 303.387 K 76 f-el együtt 3.444.528 K 84 f (— 65.551.40). Összesen 5.347.042 K 46 f (— 6.601.51).

Az elért eredmény kizárólag a folyóüzletből eredő nyereségekből származik. Első sorban a kamatszám mutat lényeges emelkedést, mely a mult évi kedvező kamatkoniunkturán kívül a betéteknek közel 12 millióval való emelkedésének a következménye.

Végül közöljük az igazgatóságának Beck Miksa elnökletével tegnap tartott ülésében hozott határozatát, melyet a közgyűlés elé terjesztettek.

A megállapított mérleg, nyereség- és veszteségszámla az 1906. évről áthozott 303.387 korona 76 fillér betudásával 5.347.042.46 korona brutto nyereséget és az összes költségek, adók és leírások levonása után 3.444.528 korona 84 fillér tiszta nyereséget mutat az előző év 3.510.080 korona 24 fillérrel szemben. Az igazgatóság elhatározta, hogy a folyó évi márczius hó 12-én tartandó közgyűlés elé azt a javaslatot fogja terjeszteni, hogy minden 400 korona névértékű részvény után, úgy mint az előző esztendőben 28 korona, azaz 7%-nyi osztalék fizetessék, ezenfelül a tartalékalap a külön tartalék mérlegszerű 71.966 korona 27 fillér gyarapításán felül 150.000 koronával és a nyugdíjalap 20.000 koronával dotáltassék. Ezen előterjesztések elfogadása esetén — az igazgatósági taniémelek levonása után — az 1908-iki üzletévre 360.414 korona 73 fillért visznek elő.

A Magyar általános takarékpénztár mérlege.

Ma tette közzé a Magyar Általános Takarékpénztár r.-t. a lefolyt évre vonatkozó mérlegét, melynek adatai szembeállítva az előző év adataival, az intézet rendkívül kedvező üzletmenetét bizonyítja. Mialatt az összes nagyobb intézetek a tavalyi osztalékot fizetik, a Magyar Általános Takarékpénztárnak módjában van egy koronával nagyobb osztalékot juttatni részvényeseinek, mint az előző üzletévben.

A ma tartott ülésen az igazgatóság előterjesztette, hogy az intézet zárszámadása az 1907-iki évben, hűségesebb tartálékolás után, 1,479.470 korona 58 fillér tiszta nyereséggel zárul, a tavalyi 1,177.378 korona 36 fillérrel szemben, mely eredmény az év második negyedében négy millió koronával (16 millióra) emelt alapítke 9,25 százalékos kamatozásának felel meg.

Hogy a takarékpénztár a lefolyt évben a mult esztendő adataival szemben milyen eredménnyel működött, azt a következő adatok szemléltetik:

	1907	1906
Váltószámítás	126,906.997.46	107,348.373.57
Előleg értékpapírokra	13,708.644.09	13,229.367.22
Óvadékok és adóhitelek	8,574.635.68	8,293.588.77
Betétek pénztintézeteknél	2,622.790.56	1,634.208.53
Betétállomány	20,018.078.67	16,315.115.63
Váltótárca	15,550.103.31	13,163.886.10
Pénztárforgalom	674,883.127.--	610,177.348.--
Összforgalom	2,423,241.502.--	2,188,444.225.--

A veszteség- és nyereség-számla fontosabb adatai ezek:

	1907	1906
Tiszta kamathozam	1,368.935.74	1,047.436.01
Jutalékok	302.761.18	245.652.49
Jelzálogüzlet eredménye	171.173.71	151.529.72
Különféle nyereségek	92.832.55	101.505.16

Áttérve a lefolyt esztendőben folytatott üzleti működés egyes részleteire, kiemeljük, hogy különösen lényeges az emelkedés a betétállományánál, amely 16,315.115 koronáról 20,018.078 koronára szaporodott. A jelzálogüzlet kölcsönállománya az 1907. évben folyósított 3,555.909 korona 30 fillér összegű új kölcsönökkel 27,469.041 korona 47 fillérre növekedett. A takarékpénztár összes kibocsátmányait, a befektetési értékek piacának mindenütt és állandóan kedvezőtlen viszonyai dacára is 417.400 korona névértékű maradékösszeg kivételével, eladta.

A mérleg összeállítására vonatkozólag fel kell említenünk, hogy az intézet tulajdonát képező értékpapírok, amelyek a mérlegben 968.139 korona 14 fillér összeggel szerepelnek és javarészt a takarékpénztár alapításainak részvényeiből állanak, a beszerzési árban vannak beállítva. Ezen részvények árfolyamszerű többletértéke az egyéb rejtett tartalékokkal együtt igen tekintélyes összeget képvisel és nemcsak az egyes kötelezettségekből származható eshetőségek fedezetét biztosítja, de a részvényesek látható vagyonán kívül annak még nagyon lényeges kiegészítő részét képezi.

A mérleg adatai ezek:

Vagyoni: Pénztár számla 759.973.49; Váltószámla 15,230.488.52; H. E. váltószámla 319.614.79; Zálogl. biztos. alap értékpapírai 3,056.150.--; Nyugdíjpénzt. értékpapírai 307.177.08; Különféle állami és magánsorsjegyek, záloglevelek és állampapírok 284.833.88; saját értékp. készlet 968.139.14; saját záloglev. készlet 383.686.--; Előlegek értékpapírokra 13,708.644.09; Adóssok óvadékokért és adóhitelekért 8,574.635.68; Jelzáloggal fedezett folyószámlai hitelek 426.517.01; Jelzálogkölesönök záloglevelekben 27,469.041.47; Intézeti ház 1,495.000.--; Betétek giro-számlán és pénztintézeteknél 2,622.790.56; Különféle adóssok 3,195.790.27; Átmeneti tételek 498.707.82; Követelésünk a váltóüzlettel 1,293.579.22; Berendezés, pénzszekrények stb. tökéletesen leírva. Összesen 80,594.769.02.

Teher: Részvénytőke 16,000.000.--; Tartalék-alapítke 1,965.028.--; Hivatalnokok nyugdíjpénztára 307.826.32; Betétek 20,018.078.67 Hitelegyl. biztosítékszám 41.865.--; Alapítók szá 90.32; Fel nem vett részvény és alapítói elism. osztalékok 731.--; Beváltandó záloglevél-szelvények 20.447; Adóhitelek 3,785.300.--; Forgalmában levő záloglevelek 27,441.800.--; Forgalmában levő kisorsolt záloglevelek 320.600.--; Leszámitolt kölcsönökből még nem folyósított összegek 105.340.63; Jelzálogadósok előre fizetett törlesztési részletei 873.707.93; Különféle hitelezők és átmeneti tételek 8,234.483.57; Tiszta nyereség 1,479.470.58; Összesen 80,594.769.02.

Az igazgatóság a legközelebb egybehívandó 26-ik rendes közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a

kimutatott 1,479.470 korona 58 fillér tiszta nyereségből a tartalékalap az alapszabályszerű 68.862 korona 90 filléren kívül további 66.109 korona 10 fillér, tehát összesen 134.972.-- koronával javadalmazassék, ami által a tartalékalap 2,100.000 koronára emelkedik; az intézeti ház értékéből 25.000 korona irattassék le; a hivatalnokok nyugdíjpénztárába 20.000 korona utaltassék; a részvénytőke darabonként 33 koronával, 6,6 százalék, (a tavalyi 32 koronával szemben), a még forgalmában levő 1000 darab alapítói részleg szelvénye pedig darabonként 13 koronával váltassék be és a fennmaradó 119.545 korona 36 fillér új számlára vezetessék elő.

A Kereskedelmi Bank közgyűlése.

Budapest, február 22.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ma este tartotta 66-ik évi rendes közgyűlését Láncoz Leó főrendiházi tag elnöke alatt, a részvényesek fennkivűl érdeklődése mellett. Az elnök melegen üdvözölte a nagyszámban megjelent részvényeseket és konstátálta a közgyűlés határozatképességét, amennyiben jelen van 96 részvényes 2981 részvény képviselésében 479 szavazattal. A jegyzőkönyv vezetésére dr. Görgey István királyi közigazgató kérte fel, hitelesítésére pedig Zoltán Elek és Baumgarten Lajos részvényeseket. Az elnök meghatottan emlékezett meg arról a súlyos csapásról, amely az intézetet Kohner Zsigmondnak halálával érte. Azután meleg szavakkal méltatta a megboldogult alelnök buzgósságát, előrelátó okosságát és minden részről elismert munkásságát. Az intézethez három évtized fűzte és ezalatt az idő alatt irányadásával és tanácsaival nagy részt vett ki az intézet sikeréből. Ezután előterjesztette az igazgatóság jelentését a bank elmúlt évi működéséről.

Az igazgatóságnak a lefolyt üzletéről szóló jelentése mindenekelőtt ráutal azokra a nagy nehézségekre, melyekkel ezen üzleti évben az európai pénzügyviszonyokból kifolyólag meg kellett küzdenie, amennyiben e pénzügyviszonyok különösen az év második felében mindinkább válságos jelleget öltöttek és egész erejét igénybe vették, hogy a reája bizott érdekeket köteletséghez híven megoldalmazza és e mellett közgazdasági hivatásának is megfelelhessen. E törekvése nem is volt eredménytelen és a bank üzleteinek két főágazata jelentékeny haladásról számolhat be. Ugyanis betéti állománya 23 millióval emelkedett, saját kibocsátású cizimleteinek eladása pedig 19 millióval haladta túl azokat a visszavásárlásokat, melyeket cizimleti forgalmi képességének fentartása érdekében eszközölt. Ez a két szám legjobban megvilágítja azt az örömdetes tény, hogy az a válságos idők, melyet a lefolyt évben átél a bank, nem akasztotta meg az intézet fejlődését. Egyes nagyobb pénzügyi műveletek lebonyolítására csak az év első fele nyújtott alkalmas piaci viszonyokat, melyeket még kellő időben kihasználta sikerült, míg az év későbbi részében működése ezen a téren szükségképpen meddő maradt; viszont azonban az emelkedett kamatláb következményeképpen bővebb pénzkészleteit jövedelmezőbbben tudta elhelyezni, úgy, hogy nagyobb kamatbevételei kárpótást nyújtottak nemcsak ezért, hanem azért az értékesítésért is, mely a társaságban lévő jelentékeny összegű befektetési értékeknek bekövetkezett.

Az elmúlt évben folytatott üzleti tevékenység részleteinél ezután is első sorban kiemeli az igazgatóság, hogy a bank mobilitása minden tekintetben megfelel a legszigorúbb követelményeknek, mert eltekintve a kisorsolatlan cizimletek forgalmától, mintegy 240 millió koronára rugó összes passzívával szemben 335 millió koronára könnyen realizálható értékek, mint pénzkészlet, váltótárca, előlegek, értékpapírok, bankári követelések, adóssok stb. busás fedezetet nyújtanak. Ez a kedvező helyzet soha sem bizonyult értékesebbnek, mint a lefolyt üzleti időszakban, melyben ezen ritka mobilitásnak, mely, igaz, rendes időkben csak pénzáldozatok árán tartható fenn, köszönhetőe azt, hogy a bank az iránta támasztott igényeknek mindenképpen megfelelhett és hogy nehéz időkben lehetett erős támasza a megszorult magyar pénzügynek.

Banküzleti tevékenység egyik fő ágazata, a váltószámítás üzlet, ezidén is a működésnek jelentékeny tényezője maradt, amennyiben az 1907. évben 343,788.400 K összegű váltót számítottak le, szemben az 1906. évben leszámított 278,411.000 koronával. A jelzálog- és közpénzi kölcsönügyletben a lefolyt évben 535 beadványt tárgyaltak, melyekben 16,504.100 K kölcsön kértet s melyek alapján összesen 7,347.000 K-t szavaztak meg. (1906-ban 10,472.600 K-t.) Az 1907. évben 406 félnek folyósított záloglevél-kölcsönök összege kitétt 8,015.300 K-t (az 1906. évben 5,026.200 K). A jelzálogkölesönök állaga 1907. végével 180,385.876 K és 34 f volt. A hátralékos törlesztési részletek összege kitétt 1907. év végén 1,162.461 K 43 f, melyre már a folyó év első napjai-

ban 175.673 K 26 f folyt be, úgy, hogy ezen év tényleges hátraléka csak 986.788 K 17 f (1906. végén 934,090.67 K volt). 1907-ben folyósítottak 78 félnek 5,230.300 K közpénzi kölcsönt (1906-ban 7,381.800 K), az év végével fennállott állag pedig kitétt 195,461.458 K és 35 f-t. A hátralékos törlesztési részletek összege ezen üzletágban csekély és csupán 35.349 K 71 f-re rugott. Forgalmában levő ki nem sorsolt záloglevelek összege 181,370.200 K-t, közpénzi kötvényeiké pedig 195,299.109 K 12 f-t tett ki.

A kormány, a megyék és községek követeléseinek kívül a betétek állománya az 1907. év végén 170,011.049 K volt, ami az 1906. december 31-iki állományával szemben 23,047.165 K (1906-ban 4,540.000 K) emelkedést jelent. A bank által kezelt betétek és különféle hitelezők követeléseinek egész összege az 1907. év végével 252,651.722 K-ban állott fenn. (A megelőző évben 223,918.951 K). Ami 28 millió koronányi emelkedésnek felel meg. A bel- és külföldi commanditok és affiliált intézetek, melyeknél érdekelve van a bank, kivétel nélkül jó eredményekkel záródtak és legifjabb alapításuk, a szaloniki Banque de Commerce et de Dépôts szintén megvalósította hozzá fűzött várakozásokat. A keleten az Aug. Dall' Orso banküzlet Galatza betéti társasággá változtatták át, melynek első üzletéve igen kielégítő eredménnyel zárult. A Kassai Jelzálogbanknál fennállott commandite-betétek régebbi megállapodás alapján a részvénytőke felemelése után refundáltatott és ennek helyébe átváltatták a megfelelő részvényeket, melyeket a társaságba helyeztek.

Egyébként az összes régebbi fővárosi és vidéki fiókjai a banknak ez idén is eredményesen működtek és állandóan emelkedő forgalmat tüntettek fel, amint ez a következő számadatokból kivüláglik:

	1907.	1906.
az össziforgalom kitétt	2,011 millió K-t	1,424 millió K-t
a pénzforgalom	1,473 " "	1,030 " "
a betétüzlet forg.	867 " "	649 " "

Ez évben elvállalta a bank két építés alatt lévő helyi érdekű vasút finanszírozását, amennyiben a 64 kilométernyi Fogaras-brassói helyi érdekű vasút körülbelül 6 millió korona névértékű elsőbbségi részvényeit és a 103 kilométernyi Borsavölgyi (Dolha-Beregszász-Nagyszőlősi) keskenyvágányú vasutnak körülbelül 4 milliónyit névértékű részvényeit (e társaság csak egynemű részvényeket bocsát ki) átvették. A bankhoz közel álló bukaresti Banque Marmorosch, Blank & Co. kezdeményezésére ennek a 72 kilométer hosszú helyi érdekű romániai vasutnak létesítése céljából elsőrangú német és francia pénztintézetekből álló konzorciumot állítottak össze, melyben a bank is megfelelő részesedést vállalt. Régebbi megállapodás alapján optió-jogot biztosított a bank magának a Brailai közúti vasút részvényeire, nemkülönben a Budapesti villamos városi vasút 21,250 darab, összesen 4 1/2 millió korona névértékű új társulati részvény kibocsátását eszközölte oly módon, hogy régi részvényeseinek a részvényekre az elővételi jogot biztosította. A fő- és székváros ideiglenes szükségleteinek fedezésére az egyes fővárosi pénztintézetekkel összesen 10 millió koronára rugó előlegkölesönt kötött, amelyhez a bank maga részéről 1,600.000 koronával járult s résztvett a Salgótarjáni köszönbánya r. t. tökéfelemelésében, amennyiben 20.000 részvényt vett át. Résztvett továbbá a Felten és Guilleaume magy. kábelgyár részvénybevezetésében és a Danubius textilművek r. t. tökéfelemelésében, míg konzorciumot alapított a Nagykanizsai malátagyár és serfőzde r. t. tökéfelemelésébe, amelyben a bank is megfelelően részesedett. Az Egyesült tégl- és ceme-mentgyár r. t. elsőbbségi részvényeit megszerelte s a Bőrgyár részvénytársaság, ezelőtt Süss A. H. és Fiai cégét részvénytársasággá alakította át. A gyár teljes üzemet a folyó évben fogja megkezdeni. Megalapította továbbá a Fiumei magyar olajipar részvénytársaságot s megszerelte a Besztercebányai első magyar posztó- és gyapjúárnyár r. t. részvényeinek túlnyomó részét.

A válságos konjunktúrának az intézetet nem érintették, mindamellett el nem kerülhetett a bank, hogy egyes kisebb követeléseknél veszteségeket ne szenvedjen, melyek összesen 170.000 koronára rugnak és melyek a mérlegben leírtak.

Ezek után az igazgatóság a közgyűlés elé terjeszti, hogy a zárszámadás szerint az 1907. év 9,089.408 K 52 f tiszta nyereséggel zárul, ami a teljesen beizetett részvénytőke 21,64%-os kamatozásának felel meg. Hozzáadva az 1906. évi nyereség-átmozgatót, 755.477 K 05 f-t, ez kitesz 9,844.885 K 57 f-t. Ebből levonandó az alapszabályok 56. és 60. §-ai értelmében 1,226.305 K 32 f, úgy, hogy a t. közgyűlés rendelkezésére áll 8,618.580 K 25 fillér. Indítványozza az igazgatóság, hogy ebből 6,720.000 K az 1907. évi osztalék-szelvénynek 160 koronával való beváltására fordíttassék; az osztalék-tartalékalap javadalmazására 700.000 K, az új banképület építkezési tartalékára 300.000 K használtassék fel; a 985.580 K 25 f-nyi maradvány pedig, mint nyereség-átvitel az 1908. év javára irassék.

A közgyűlés a jelentést egyhangulag tudomásul vette, az igazgatóság indítványait elfogadta és a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-

bizottságnak megadta és jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Láncozy Leó elnök-vezérigazgatónak, a vezetőség többi tagjainak, valamint a tisztikarnak. Végül a választásokat ejtették meg úgy a kisorsolt igazgatósági tagokat névszerint: Gajári Ödönt, haraszi Jellinek Henriket, Láncozy Leót, Szabó Jenőt és gróf Széchenyi Bélát, valamint az elhunyt Kohner Zsigmond helyébe új tagnak dr. Kohner Adolfot választották be egyhangulag, ugyszintén a felügyelő-bizottság eddigi tagjait is. Az osztalék kiizetése hétfőtől kezdve veszi kezdetét.

A Hitelbank személyi ügyei. Mauthner Alfréd, a Magyar Általános Hitelbank igazgató-helyettese, ki a bank cukorosztályát vezette, — amint értesülünk — nyugalomba vonul. A cukorosztály vezetését Rech D. József veszi át, akit a napokban neveztek ki cégvezetővé s aki már ezelőtt is helyettesítette Mauthnert. Megirtuk, hogy a bank temesvári fiókjának főnök-helyettesét, dr. Keller Józsefet, a debreczeni fiók főnökévé nevezték ki. A megüresedett főnök-helyettesi állásra Fodor Jenőt, a Budapesti Pótvárosi Takarékpénztár r.-t. főtisztviselőjét nevezte ki az igazgatóság.

Új államvasuti üzletvezető. Megirtuk, hogy Tolnay Kornél, a budapesti-jobbparti máv. üzletvezető megvált a magyar államvasutaktól és a Magyar Általános Hitelbank kötelékébe lépett. Helyébe üzletvezetőül — mint értesülünk — Zelovich Kornél vasuti- és hajózási főfelügyelőt nevezték ki. Zelovich ma délelőtt bemutatkozott az üzletvezetéségnél és hétfőn foglalja el állását. Az üzletvezető-helyettes továbbra is Ofner marad, míg az üzletvezető másodhelyettese Hóltsy Gida máv. felügyelő lesz.

Egy vegyészeti gyáros kiüntetése. Dr. Heidberg Tivadar ismert vegyészeti gyárost — amint értesülünk — közgazdasági téren szerzett érdemeiért legközelebb nemességgel tünteti a király. Itt említjük meg, hogy dr. Heidberg már nevét Helveyre magyarosította.

A Sulkovszky-féle uradalom hérbeadása. Az aradmegyei Sulkovszky-uradalmaknak azt a részét, amely Pankota, Barokony, Apáti, Szöllös, Magyarád és Kerek községek határában fekszik és összesen 12.300 katasztrális holdat tesz ki, évi 275.000 korona hérösszegért — 12 éven keresztül — Halmai Andor vette hérbe. Az erre vonatkozó szerződést — jelentik Aradról — az aradmegyei árvaszék és a bonni gyámhatóság jóváhagyta.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság osztaléka. Már megirtuk, hogy az Első Magyar Általános Biztosító Társaság az idén jubiláris közgyűlést tart, melyet a részvényeseknek is emlékeztetéssé tesznek, de az igazgatóság még nem döntött végleg e tárgyban. Arról is beszámoltunk, hogy olyan hírek is voltak forgalomban, melyek szerint a társaság az idén nagyobb osztalékon kívül a részvényeseknek ingyen ad egy új részvényt. Most jó forrásból kapjuk azt az értesülést, hogy az intézet a jubileumi év alkalmából 500 koronát fizet osztalék fejében a tavalyi 400-al szemben.

Gyáriparosok ülése. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatósága tegnap Hatvány-Deutsch Sándor alelnök vezetése alatt ülést tartott, melynek tárgysorozatából különösen a következőket emeljük ki: Az ipartörvény új tervezetét a Szövetség azon egyes nagy kérdések szempontjából tárgyalja külön-külön, amelyek a gyáripart legközvetlenebbül érdeklik s ezért a tervezetnek eddig közzétett részéből először a munkaközvetítés, másodsor a munkaidő kérdését tárgyalja le. A megvitátást külön bizottság végzi, melyben a nagy és középipar egyenlő arányban lesz képviselve s melybe az igazgatóság a maga részéről Fodor István és Thaly Zsigmond igazgatósági tagokat küldte ki. Az 1910-ben Brüsszelben rendezendő világgiallítás iránt a Szövetségben egyesült hatszáz gyár közül 128 a

kiállításon való részvétel ellen nyilatkozott, több mint négyszáz gyár nem érdeklődik a kiállítás iránt s csak tízenhárom ipartelepnek van a kiállításon való részvételre hajlandósága. A gyáripar tehát nem tartja érdekesnek valónak azt, hogy a kiállításért az ország áldozatokat hozzon. Leipziger Vilmos igazgatósági tag tett indítványt aziránt, hogy a magyar ipar függetlenítése érdekében a Szövetség alkossa meg a Magyar Iparosok Kazánvizsgáló Szövetkezetét. Miatán a kereskedelmi kormány hajlandóságot nyilvánított aziránt, hogy a Szövetkezet vizsgálatait hiteleseknek ismeri el s miután az alapszabályok már elkészültek, az igazgatóság egyhangulag elfogadta Leipziger Vilmos indítványát és kimondotta, hogy a Magyar Kazánvizsgáló Szövetkezetet megalkotja s kázatulajdonosokat körlevélben hívja fel a csatlakozásra. Fodor István erre a Kazánvizsgáló Szövetkezet mellé kísérleti állomás létesítését indítványozta s erre felajánlotta a Budapesti általános villamossági társaság új telepét, a mit az igazgatóság köszönettel vett tudomásul. Jellinek Lajos tarifailgyi előadó a közzétartják s a papirgyárosok tarifasérelmei tárgyában tett beható előterjesztést, melyhez az igazgatóság hozzájárult.

Jubileum. Tíz éve annak, hogy Fodor István, a Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság nagy szaktudású vezérigazgatója a társulat élén áll. Ez alkalmából a vezetése alatt levő tisztviselői kar a Kazinczy-utcai központi irodába gyűlt össze Fodor üdvözlésére és művészies kivitelű emlékalbumot nyújtott át neki, amelyet az ünnepekt meghatottan köszönt meg. Fodort számosan üdvözölték levélben és táviratokban.

A szövetkezetek a költségvetésben. A földművelésügyi minisztérium folyó évi költségvetésében egymilliószázkilencvenöt ezer koronát látunk felvéve különböző címeken a földművelő nép szövetkezetekének támogatására. A rendes költségvetésnek ezek a tételi kerekén kétszáz ezer koronával gyarapodtak, a múlt évhez képest. E tételi legnevezetesebbjeiül említhetjük a gazdasági irányú, különösen pedig fogyasztási, termelési és értékesítési szövetkezetek és vállalatok segélyezésére előirányzott négyszáz ezer koronát, továbbá a gyümölcsértékesítési szövetkezetek és vállalatok támogatására, valamint a gyümölcsfeldolgozás fejlesztésére szánt százhatvan ezer koronát és a munkásügyi költségek között szereplő ötszáz ezer koronát, amely a községi munkás segélyalapok, segély-egyletek, szövetkezetek és egyéb eifajta egyletek létesítésének előmozdítására és támogatására is szolgál. A hegyvidéki szövetkezetekre külön van huszonnégy ezer korona előirányozva, az erdélyrészi akció területén létesülő szövetkezetekére pedig hatvan ezer korona. Ezek az összegek kivül a beruházási törvény által az országos közgazdasági alapnak biztosított tizenkétfélmillió koronából támogatást kap tizenöt községi, illetőleg szövetkezeti kenderázató, százhuszonegy ezer koronát kapnak a tejszövetkezetek és megfelelő segítséget kapnak a pinceszövetkezetek termelő és értékesítő, valamint gőzeke-szövetkezetek. A felsorolt adatok nemcsak arról tesznek tanúságot, hogy Darányi nagy súlyt vet a nép széles rétegeire ható szövetkezeti intézmények fejlesztésére, hanem arról is, hogy ezek az intézmények aránylag rövid idő alatt igen nagyot fejlődtek.

A M. F. T. R. beruházása. A Magyar Kir. Folyami- és Tengerhajózási r.-t. — értesüléseink szerint — nagyobb beruházásokat vett tervbe. Így a társaság egy új termes gőzöst szándékozik építtetni, mely az Aldunán közlekedne, mivel egy nagyobb személyszállító hajója már régebben elsüllyedt. Azonkivül az eddig a Máv.-tól bérelt uszályhajókat is megvásárolja a társaság és másféle beruházásokat is eszközöl. Ez investíciók keresztlyvitelére a M. F. T. R. 3 1/2 milliónyi függő kölcsönt vett fel a kormány jóváhagyásával, folyószámlakölcsön alakjában, mely tranzakciót a Hitelbank segítségével vitte keresztül a társaság.

Mezőgazdasági kiállítás Békésmegyében. Békéscsabán a Békésmegyei Gazdasági Egyesület ez év őszén mezőgazdasági kiállítást rendez. A kiállítás érdekében gróf Wenckheim Dénes és Belliczay Géza egyleti elnökök buzgólkodnak. Ma délelőtt a gazdasági egyesület küldöttségben kereste fel Fábry Károly orsz. képviselő vezetésével Mezőssy Béla földművelésügyi államtitkárt, akit arra kértek, hogy a kiállítás erkölcsi és anyagi támogatását biztosítsa. Mezőssy Béla államtitkár kijelentette, hogy a költségvetésben e célra rendelkezésre álló összeg keretén belül a lehetőség szerint hozzá fognak járulni a kiállítás létesítéséhez, erkölcsileg pedig mindent elkövetnek, hogy a kiállítás sikere minél fényesebb legyen.

Nyugdíjalap a Kereskedelmi Bank affiliált intézetinél. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank az affiliált intézetinél alkalmazott tisztviselőket és szolgákat is részletetni kívánja a nyugdíj-intézményben. E célra egy külön intézményt létesített a bank védnöksége alatt, mely hivatva lesz a bank érdekkörében fennálló és a jövőben is érdekkörébe belépő pénzintézetek és iparvállalatok tisztviselőiről, szolgáiról, valamint azok családjaíró az alkalmazottak munkaképtelensége, illetőleg halála esetére gondoskodni.

Gazdasági előadások a Köztelken. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületben ma délelőtt vette kezdetét a három napra terjedő gazdasági előadási ciklus. Az előadásokat gróf Dessewffy Aurél nyitotta meg, üdvözlőlvén a nagyszámban megjelent hallgatókat. Kerpely Kálmán gazdasági akadémiai igazgató ezután hosszabb előadás keretében fejtegette, hogy mily eljárásokat kell követni a szilvas takarmánynövények természetesenél. Csikós István akadémiai tanár a Kellner-féle keményítő-értékelmélet gyakorlati alkalmazásáról tartott előadást. Délután az előadás hallgatói a Mezőgazdasági Múzeumot tekintették meg, hol Saárossy-Kapeller Ferencz min. tanácsos és a múzeum tisztikara kaulozták őket.

Egy szövetkezet felszámolása. Mai számunkban megirtuk, hogy az Országos Takaré- és Hitelszövetkezet (VII., Rákóczi-ut 20.) felszámol. E hírünkre vonatkozólag Elek Bernát, az intézet ügyvezető igazgatója annak közlésére kért fel bennünket, hogy az Országos Takaré- és Hitelszövetkezet nem számol fel. Ezt kötelelességszerűen konstatáljuk, de egyttal megállapítjuk, hogy az ügyvezető igazgató ezen kijelentése homlokegyenest ellenkezik az intézetnek a Budapesti Közlöny, tegnapi, 43-ik számában közzétett hirdetésményével, amely szerint az intézet február 29-én tartja VIII. évi közgyűlését s a közgyűlés tárgysorozatának 7-ik pontja pedig:

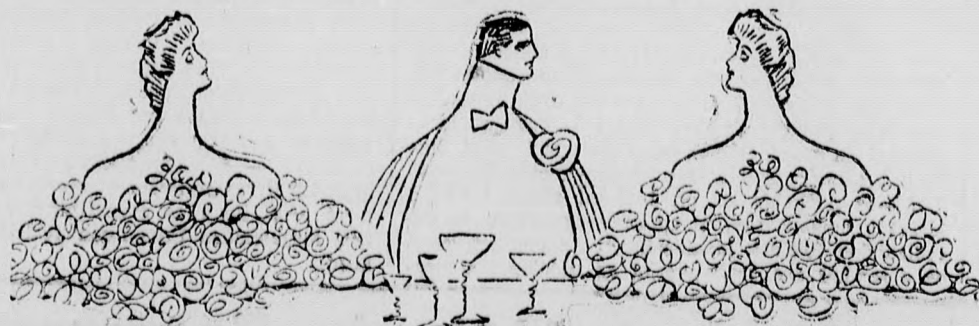
„Öt felszámoló választása”.

A mi tudomásunk szerint pedig felszámolókat csak akkor választ a közgyűlés, ha az intézet felszámol. Mi pedig csak ezt írjuk.

A Villamossági részvénytársulat holnap tartja közgyűlését, amely elé a következő mérleget terjeszti az igazgatóság:

Mérleg-számla. Vagyon. Pénzkészlet 13,957.33 K, pénzintézeteknél elhelyezve 724,454.93 K, értékpapírok 1,896,889.49 K, áru- és anyag-készlet: leltár szerint 254,643.15 K, budapesti központi telep 10,056,424.12 K, fiumi központi telep 1,671,821.98 K, Internationale Electr.-Ges. részesedése 501,546.59 K, folyó évi nyereség része 49,934.28 K, egri központi telep 627,973.39 K, butor és berendezés 19,977.40 K, szárszám 13,164.29 K, fogatok 16,111.19 K, adóskok 598,426.14 K, nálunk letett óvadékok 96,040.— K, Összes vagyon 15,440,382.54 K.

Telher. Részvénytőke 8,000,000.— K, tartaléktőke 916,441.40 K, külön tartalék 800,000.— K, adótartalék 70,000.— K, újítási alap 418,096.50 K, érték-

LADYS WITH PORCELANOUS POWDER.

by OLIVER HERFORD.

Herford világhírű rajza, mely a „New-York Herald”-ban jelent meg. Szövege magyarul azt jelenti: Porcellán-poudert használó hölgyek.

Amerikai Porcellán-Pouder Részvénytársaság, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1.

csökkenési tartalék: budapesti központi telep részére 1906-ig 2.325.857,25 K, leírások 1907. évben 262.683,74 K, fiumei központi telep részére 1906-ig 503.651,94 K, ebből: saját részünk 352.556,35 K, Internationale Electr.-Ges. része 151.095,59 K, leírások 1907. évben 51.600,30 K, ebből: saját részünk 36.120,21 K, Internationale Electr.-Ges. része 15.480,09 K, egri központi telep részére 1906-ig 177.132,08 K, leírások 1907. évben 16.847,27 K, butorzat és berendezés részére 1906-ig 11.215,75 K, leírások 1907. évben 1.752,33 K, szerszámok részére 1906-ig 8.431,33 K, leírások 1907. évben 946,59 K, fogatok részére 1906-ig 11.481,86 K, leírások 1907. évben 1.157,33 K, szelvény-számla: beváltatlan szelvények 1.641,44 K, hitelezők 562.899,72 K, különféle letétek: nálunk letett óvadékok ellentétele 96,040.— K, nyereségáthozat 1906. évről 129.023,33 K, nyereség 1907. évben 1.073.482,38 K. Összes teher 15.440.382,54 K.

Nyereség- és veszteség-számla. Tartozik. Általános költségek: tisztii fizetések, igazgatási és üzleti költségek 342.974,10 K, jutalék: Budapest fő- és székváros közönsége javára szerződés szerint 118.417,87 K, adó-számla 171.036,35 K, árfolyam-különbözet 47.937.— K, tartalék értékesítések: 226.539,99 K, nyereség-áthozat 1906. évről 129.023,33 K, nyereség 1907. évben 1.073.482,38 K. Összes tartozás 2.149.411,02 K.

Követel. Nyereség-áthozat 1906. évről 129.023,33 K, adómentes értékpapírok kamatai 76,815 K, adómentes kamatok: pénzügyintézetek folyószámláin 27.277,44 K, kamat-számla 6.208,73 K, áramfogyasztási eredmény budapesti központi telep 1.755.101,27 K, fiumei központi telep nyeresége 116,560.— K, egri központi telep nyeresége 38.425,25 K. Összes követelés 2.149.411,02 K.

Akció a Vacuum Oil Co. ellen. A Standard Oil tröszt, magyar és osztrák csemetéjeinek féktelen versenye ellen Ausztriában egyre jobban sorakozik az érdekltség, úgy a gyárak, mint a kereskedők. Az osztrák finomítók nemrégiben elhatározták, hogy az ismert tank-kocsi rendszer ellen felír a kormányhoz és kéri a belföldi ipar védelmét az amerikai társasággal szemben. Korytowski pénzügyminiszter ugyan kijelentette nemrégiben, hogy nincs módjában megrendszabályozni a társaságot, mely egyébként osztrák vállalat, mivel ott van bejegyezve, bár tökéje külföldi, mivel ez veszedelmes precedens lenne, ha kormánybeavatkozással ellensúlyozná ezt a nagyon is kifogásolni való módját a versenynek. Bennünket azonban sokkal jobban érdekel Rockefellerék magyarországi előrenyomulása, amelyvel már több ízben foglalkoztunk. A magyar gyáraknak az osztrákokkal karöltve, az volt az első lépésük, hogy az ugynevezett baisse-klauszult a Vacuum-ra is alkalmazzzák. A gyárak köteleveiben ugyanis olyan pont van, hogy ha valamely másik gyár olcsóbban kínál a félnek, mint ahogyan az a kötelevben kikötött, akkor a szállításra szerződő gyár is tartozik ugyanolyan, a kötés áránál olcsóbb ár mellett szállítani. Eddig a baisse-klauszula nem vonatkozott a Vacuum ajánlataira, s így az amerikai társaságnak módjában volt konkurálni. Ujabb az említett klauszult a Vacuum ajánlataira is kiterjesztik a gyárak, tehát, ha ez olcsóbban ajánl a kötött áránál, más gyár is szállít ugyanolyan feltételek mellett. Azonkívül — s ez a legérdekesebb — a Vacuum elleni mozgalomban — a gyárak legutóbb olyan határozatot hoztak, hogy ott, ahol a kereskedők elfogadják a Vacuum ajánlatait és engedik rontani az árakat, ott a hazai gyárak maguk íratnak majd tank-kocsikat. Több nagykereskedő máris írásban kijelentette a gyáraknak, hogy nem veszi figyelembe a Vacuum ajánlatait és egyben arra is kötelezték magukat, hogy saját vevőkörükben, a kiskereskedőktől nyilatkozatokat vesznek ebben az irányban s ha a kiskereskedők vonakodnának, megvonják tőlük a hitelt más cikkekben is. Ezek a Vacuum elleni harc újabb fejleményei s bizonyos, hogy a magyar és az osztrák gyárak még nem mondták ki ezekkel sem az utolsó szót. Végül itt adjuk egy szakember nyilatkozatát a „Műszaki Világ” nyomán:

A Vacuum Oil Co., ez a nagy tőkével és még nagyobb erőszakossággal dolgozó ipari vállalat nemcsak a régi magyar petroleumipar tönkretetését célozza, hanem a közvetítő kereskedelem szájából

is ki akarja csavarni a betevő falatot tank-kocsik járatásával, amelyek egyenesen a fogyasztókhoz és részben a kiskereskedőkhöz viszik a jó magyar gyártmányuk minőségben alatta álló petroleumot. A magyar gyárak biznak abban, hogy úgy a kormány, mint a fogyasztók mielőbb frontba helyezkednek az amerikai vállalat fogásaival szemben. A tank-kocsi-üzem már több vidéki városban megindult ezelőtt pár héttel és most Arad városában is igyekeznek ezt meghonosítani a Vacuum Oil Company. Tekintettel már most arra, hogy a petroleumfinomítóknak engedélyezett különféle díjkezdmények rendszeresen minden év március hó végével szoktak lejárni, a magyar petroleumipar érdekében állónak találók, ha a kormány a Vacuum Oil Companytól minden ilyen kedvezményt megvonna. A nagykereskedők és a fogyasztók pedig mondják ki a bojkottot az amerikai társaság termékeire. A régi magyar petroleumipar amugy is súlyos veszteségek érték az 1903—1907. évek között. A kisebb gyárak legtöbbje már is a végelgyengülésben szenved, ami fényes jele annak, hogy azok keletkezése nem a magyar iparfejlesztés érdekében történt.

Felszámolási indítvány egy vállalatnál. A Magyar Szénsavipar-Társaság e hó 29-én tartja rendes közgyűlést, melyen a mérleg megállapítási és egyéb tárgyakon kívül a felszámolási indítvány is sorra kerül. Érdekes, hogy míg egyfelől az igazgatóság az értékesítési alap javadalmazását terjeszti elő, a tárgysorozat utolsó pontján szerepel: Dr. Mandler H., és V. évi indítványa a társaság felszámolására.

Az Északmagyarországi Köszénbánya közgyűlése. Az Északmagyarországi Egyesített Köszénbánya- és Iparvállalat r.-t. ma délelőtt tartotta XXVI. évi rendes közgyűlést báró cselei Herzog Péter elnöklése mellett. Az igazgatóság jelentése kiemeli, hogy az élelénk érdeklődés minden fajta szentermék iránt az elmúlt év folyamán is mindvégig tartott és az igazgatóság igyekezete oda irányult, hogy lépést tartva a sürgős kereslettel, a társulati bányák termelése lehetőleg fokoztassék. A legnagyobb nehézséget a munkaerő megszerzése okozta, azonban jelenlegény béremelésekkel és új munkástelepek létesítésével elérték azt az eredményt, hogy már az ősi munka-évszak kezdetén teljes munkás-létszám állott rendelkezésre. A termelést és elszállítását időközönként a vagonhiány okozta, hanem azért sikerült az eladásban — a múlt évvel szemben — nagyobb többletet elérni. A széneladás összege 3.599.703 métermáza volt, 280.304 métermázzal több, mint az előző évben. Tiszta üzemeleslegül 572.088 korona 47 fillér marad. Ebből, az alapszabályoknak megfelelő levonások után, hat és fél százalékos osztalékul 260.000 koronát fordítanak. A szelvényeket március 2-ától kezdve váltják be, darabonként 13 koronával, a Magyar Általános Hitelbanknál. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, a felmentést minden irányban megadta és köszönetet mondott a vezetőségnek és tisztikarnak az eredményekért. Végül az igazgatóságból most kilépett dr. Danaj Fülöpöt, valamint a felügyelő-bizottságba Deutsch Antal, Bálint Dezsőt és Grósz Nándort újból beválasztották.

Pénzügyintézetek és az adóreform. A Magyar Pénzügyintézetek Országos Szövetsége nagy terjedelmű emlékirattal fordult a pénzügyminiszterhez az adóreformjavaslatoknak a pénzügyintézetekre, valamint általában a tőkére és hitelre nézve sérelmes rendelkezéseinek megváltoztatása czéljából.

A beadvány rámutat azon számos okra és körülményre, amelyek az egész adóreform időszerűsége ellen szólnak, s azután behatóan tárgyalja a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok tervezett kereseti adóját, mely az egyedüli adó, ahol az adókulcs le nem szállított. A pénzügyintézetek hármennyire indokolt is, nem kívánják terheik könnyítését, ennek fejében azonban elvárják, hogy ebből a megbélyegző rendelkezések feltétlenül töröltsenek. Megbélyegző és törölendő a javaslat azon rendelkezése is, — mondja az előterjesztés — mely az igazgatósági és felügyelő-bizottsági kereseteket, mint igen könnyű szerzeményt a más keresetek után fizetendő 4—5%-os adókulcs helyett 10%-kal sújtja, holott a társaság említett szervei egész vagyonukkal és becsületükkel felelnek hivatásuknak. Adóemelést jelent az a rendelkezés, mely szerint az adóalapot a meg-

előző év adóköteles jövedelme alkotja. Súlyos kifogás tárgyát képezi az a körülmény, hogy a törvényjavaslat a kereskedelmi törvény szerint megkövetelt és az adókövetési czélokra a pénzügyi hatóság által szerkesztendő mérleg között különbséget állapít meg. A jövőben nem az lenne az adóalany, amit a mérleg és a részvényesek közgyűlése nyereségként megállapít, hanem valami egészen más, amit a hatóság állapít meg a nyereséghez való hozzáadások és azokból való levonások után. A levonható és le nem vonható tételeket a beadvány egyenként bírálja és kimutatja, hogy közöttük igen sok nélküldőzi a következtetést és méltányosságot. Legjobban hívják ki azonban a kritikát a törvényjavaslat büntető rendelkezései, amelyek a társaság valamely bejelentésének vagy bejelentése pótlásának elmulasztását 25%-os bírsággal sújtják, ami a társaságokat teljesen kiszolgáltatja a pénzügyi hatóságok önkényének. Az pedig a büntetőjogi felelőség alapelveibe ütközik, hogy olyankor, amikor a társaság valamely közege hiányos nyilatkozatot tett, amely adórovíditésre alkalmas, a jövedéki büntető eljárás során kiszabott büntetésért az igazgatóság egyetemlegesen szavatoljon. A tőkekamat és járadékadóról szóló javaslat szerint a hitelező minden kamatkövetelésére kivetteik az adó, még azon esetben is, ha nem kapja meg a kamatokat, sőt amelyekről bizonyos tudja, hogy befolyini nem fognak. Az uonnan behozandó jövedelemadóval szemben a beadvány kifejezést ad annak a felfogásnak, hogy a pénzügyintézetek mint jogi személyek helyesen egyáltalán nem vonhatók jövedelemadó alá, mivel ennek czéja nem a hozzáadót, hanem a jövedelmet a maga személyi vonatkozásaiban adóval megvonni. Ha a pénzügyintézetek jövedelemadó fizetésére kötelezettek, hozzáadók többszörösen fog megadóztatni. Miután a pénzügyintézetek ezt az új adót alapjában jogosulatlanok és hatáskörükön kívül tartják, viszont azonban adóterhek csökkentésére nem törekszenek, kéri a mai állapot, vagyis a jelenlegi pótdadórendszer fenntartását, amit a jelenlegi pénzügyminiszter 1893. évi emlékiratában maga részéről is kívánatosnak jelzett. Sérelmes a jövedelemadó tervezett kivételének és az adóalap megállapításának módja is, de legsérelmesebb az adómentes papirokból származó jövedelem megadóztatása s ezenkívül még ott lebeg a bizonytalan adóterhek Damokles kardja felettük, mivel a jövedelemadóról szóló javaslat az esetre, ha a jövedelemadó összege már az első évben 46 millió koronát ki nem tenne, pótelőírásnak ad helyet.

A Hitelbank új építkezése. Néhány nappal ezelőtt jeleztük, hogy a Magyar Általános Hitelbank tárgyalásokat folytat a Szabadság-tér 5. és 6. szám alatti épület megszerzése iránt, mivel a mérlegben amugy is nagyobb összeget fordítottak az új épület létesítése czéljából egy külön tartalékalapra. Most megbízható helyről azt halljuk, hogy a tárgyalások befejeződtek és a bank közel egy millió korona összegért megszerezte a fentemlített ingatlant, ahova egy a legmodernebb igényeknek megfelelő impozáns bankpalotát fog építtetni.

A tientsini osztrák-magyar telepről. A kereskedelmi muzeumban a tientsini osztrák-magyar telepről, a monarchia egyetlen gyarmatáról igen érdekes előadást tartott Fischer Emil, egy ottani bevitteli cégnek a főnöke. Az előadást a nagy számmal megjelent közönség tetszéssel fogadta és hosszabb cszemecserével követte.

A Közuti Vasút részvényei külföldön. Ismertettük már a Budapesti Közuti Vaspálya társaságnak azt a szándékát, hogy új kibocsátási részvényeinek egy részét — többek között — Brüsszelben akarja elhelyezni. A társaság — mint értesülünk — már nagyobb tételt helyezett el Belgiumban, az ottani átvevők azonban ahhoz a feltételhez kötötték a részvények megszerzését, hogy a társaság 1908-ra nagyobb osztalékot fog fizetni.

Hajózás. A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy e hó 24-ével az árufelvételt a már megnyitott állomásokról (Regensburg, Passau, Linz, Korneuburg, Wien Praterquai, Donauquai, Bahnhof és Nordbahnhof, Pozsony, Gönyő, Győr és Budapest Batthyány-tér, dunaparti pályaudvar a Száva összes állomásaira, Zimony, Belgrád, Pancsovára és Szerbiába, továbbá az Alduna összes állomásaira, valamint a Levantéba, egymásközi forgalmában megkezdte. — A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága pedig közhírré teszi, hogy az áruszállítást a vasuti és hajózási forgalomban Pozsonyon át február 24-én megkezdte.

Nagyszombati cacao és csokoládégyár Nagyszombat.

Kérjünk: földrajzi, történelmi, természetrajzi és mesecsokoládét.

Tanács egy férjnek.

A „Demokrat and Chronicle” című lapból.)

Ha nő egy dőben nagy örömmel mutat egy rózsaszínű dobozt, a melylyel a bácsikája lepte meg, a mely amerikai porcellán pouderral van tele, — légy meggyőződés, hogy a poudert igasi, — de a bácsi hamis.

Amerikai Porcellán Poudert Részvénytársaság Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Tőzsdei hangulatok.

Budapest, február 22.

Ez a hét az értéktőzsdéken az ijesztgetések hete volt. Sok mindenféle ijesztgetésben volt része a börzének, ha meg nem volt, akkor a kontremin ugrasztotta felül a kurzusokat azzal, hogy baj van. Kezdődött a dolog ott, ahol a multkor végződött, a Szandzsák-vasutnál, amelylyel kapcsolatban úgy nekihuzdultak a francia meg az orosz lapok, hogy az ijedt spekuláció már a térképeket nézte, vajjon mit fognak az oroszok bevenni minálunk. Hát a háboru sem utolsó dolog a börzén, ha már megüzenték, mert akkor tisztán áll előttünk, hogy a hitelrészvényeket kell adni, buzát meg főleg zabot venni. De ameddig nem üzenték meg, tanácstalanul áll a spekuláció, jó szerencse, hogy van egy kis perzsa-török határvillongás, ami valami bátorítást önt a kontremin lelkébe. Az ijesztgetésekkel azonban még nem vagyunk készen. A gabonatőzsdét azzal ijesztgetik a makói földesgazdák, hogy az egészet levegőbe röpitik, amiért elvesztették még a fehérneműjüket is. Már eddig talán gyűjtene is pokolgépre, ami pedig azonfelül a gyűjtésből megmarad, abból szanatóriumot építenek, hogy oda uri módon bedugják azokat, akik sokat találtak veszíteni. Mboh, mondják a börzén és amilyen rövid ez a nembánomság és nemtörődömség kifejező szó, olyan röviden végeznek is a makói robbantással.

Hanem még mindig nem vagyunk készen az ijesztgetéssel. New-Yorkban egészen komolyan megijesztették a börzét azzal, hogy fölrobbantják. Az anarkisták nem akarnak várni, amíg Rooseveltt elpusztítja a Wall-Streetet. Pénzemberek fenyegető leveleket kaptak, az utcán röpiveket osztogatnak, menünk a börzére és kezdjük meg a mérszálást. És a börzei Bertalan-éj indítványozói a vérfürdőhöz fűrdőszolgáknak és masszöröknek, tyukszemvágóknak akarják szerződteni — amint a newyorki hírek mondják — a munkanélkülieket. Akkor legjobb lenne, ha a budapesti értéktőzsde tagjai vállalnák föl ezt a munkát. Azoknak úgy sincs munkájuk. Kiválaszthatnák a legkövérebb, a legjobb maszkurán, a nép zsírján hizott milliomosokat, aztán hadd következzen a leszámolás, ha mindjárt az értéktőzsi leszámolási naptáron elő nem fordul időpontban is. Well, mondják a Wall-Streeten (ez az angol mboh) csak ijesztgessenek az anarkisták. Hogy a kedvükben járjunk, legközelebb jegyeztetjük az árfolyamlapon: Pokolgép márczius közepére ... ennyi dollár, bomba prompt szállításra ... annyi dollár.

Ijesztgetésekről és ijedtségekről lévén szó, azért van ott Spaszmacher bácsi, hogy nyomban kirukkoljon egy anekdotával. Ez pedig a következő: Poszton állott a katona, valami Pferpflegs-Magazinnál. Estére járt az idő, amikor arrafelé vetődött egy lengyel zsidó, aki a boltját is magával cipelte a batyujában.

— Halt, wer da... — kiáltotta a katona és máris a vállához kapta a puskáját.

— No, ne kiabáljon, — kiáltotta feléje a gyalogbolto, — ne féljen tőlem, nem csinálom én magának semmit...

Az adóreform ügyében szót emelt már az egész ország mindenféle testülete, érdekszövetsége. Csak éppen a börze nem, pedig minden épkézláb embert úgy a kamatláb-embert is érinti a reform. Itt alább következik egy reformterv, válaszul a reformra. Ez a terv pedig egy börzeánerekből álló asztaltársaság nevében készült. Ennek az asztaltársaságnak a tagjai azokból állanak, akik kevés alkuszdiát (magyarul courtage-t) szereztek az idén, innen a neve: „Kaparj courtage-t, neked is lesz.” Hogy a reformot elkészíthessem, követtem egy ismert budapesti egyetemi professzor elveit, aki azt szokta kérdezni a vizsgákon: Ha felmegy a Gellérthegyre, mit lát? Embereket, házakat, mondja a jelölt. Nem igaz, szól a professzor, adóalanyokat és adótárgyakat. Felmentem tehát a Gellérthegyre és miután meggyőződtem arról, hogy onnan tényleg látni adóalanyokat, sőt adóállományokat is, megcsináltam megbízóim nevében a tervezetet, amely itt következik:

1. Mivel már a nagy Napoleon megmondta, hogy legjobb adó az egyenesadó, mert azt mindenki szidja, tehát mindenki fizeti, maradjon csak meg ez úgy, ahogyan van, azzal a különbséggel, hogy szidási pótdótot is vessenek ki és pedig progresszív alapon, aki jobban szidja, többet fizet.

2. A pénzügyi közegeknek kötelességük kikutatni, hol van a kutyának háza, hogy ez is adó alá vonassék, erre szolgálja egy régimódi adó, az ebek harminczadja.

3. Ha ez nem lehetséges, akkor el kell törölni a kutyaadót, be kell hozni a macskaadót.

4. Nehogy a betétek megadóztatására vonatkozó tőkekamat- és járadékadóról szóló törvényt rosszul magyarázzák, ki kell mondani, hogy operettekben előforduló betétek, továbbá nőruhában alkalmazott betétek (pl. csipkebetét stb.) kivételnek e törvény hatálya alól.

5. Hasonlóan a boritaladóhoz, be kell hozni a bájitaladót, méregitaladót.

6. A hozományadót is be kell hozni, de ne a kifizetett, hanem a beígért hozomány sujtassék adóval. Így mindenesetre nagyobb lenne a kincstár jövedelme. Vagy pedig egyszerűen csak a két összeg, a beígért és a kézhezvett közötti különbséget kellene megadóztatni, így is elég tekintélyes lenne a bevétel. (Meg kell jegyezni, hogy a magyar bizonyára azért mondja így: adóval sujtani, mert adó és átok egy fogalom.)

7. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, az értékpapír forgalmi adót, másként a tőzsdeadót sem. Ezzel, úgy látszik, annak idején a századokkal elébb gyakorlatban volt „zsidók adóját” akarták reaktiválni. Ehelyett meg kell adóztatni azt, aki még tud valamit keresni a budapesti értéktőzsdén.

8. Végül legcélszerűbb lenne, ha a föntieket nem lehetne keresztülvinni, egyáltalán eltörölni mindenféle adót, ahelyett fölállítani egy „Magyar kir. országos nemzeti pinkát”, a köztelhivselés nemes erényét pedig nem kontingentálás, nemis kivetés, hanem guberálás utján gyakorolják a honpolgárok. Minden az adóügyből fölmerülhető panaszt pedig, még azokét is, akik reformtervezetemenl nincsenek megelégedve, a jövőben kikötővárosokban a sóhivatal, egyéb helyeken pedig a magyar kir. tengerészeti hatóság intézze el.

Kova.

Gabonatőzsde.

Az enyhe esős időjárás ma az új októberi buza árfolyamára volt erősebb hatással. A vidékről eladási megbízások érkeztek és ezek a különben is lanyha tendencia folytán csak csökkenő árak mellett voltak foganatosíthatók. Az új buzának ára 10 koronáról 9.84-ig esett vissza. Az áprilisi terminusok kurzusa ellenben alig változott a tegnapi zárathoz képest, bár az irányzat tartósan gyenge maradt. A készáruipiaczon valamivel élénkebb forgalom fejlődött. Elegendő kínálattal szemben a malmok ma inkább akartak vá-

sárolni és minthogy az árutulajdonosok engedékenyek voltak és 50 kilónként 10 fillérrel kevesebbel is megelégedtek, 15 ezer métermázsát tudtak eladni. Rozs zab és tengeri szintén 10 fillérrel olcsóbb volt.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 78 kg. 23.40 K, 106 mm. 79 kg. 23.40 K, 550 mm. 76 kg. 23.10 K.
Felsőmagyarországi: 100 mm. 75.4 kg. 22.60 K.
Bánsági: 6810 mm. 76.3 kg. 22.90 K.
Becskekereki: 4000 mm. 74.8 kg. 22.60 K.
T.-Marosi: 3650 mm. 76.3 kg. 23.20 K.
Rozs. 300 mm. 19.90 K.
Zab. 100 mm. 16.— K.
Tengeri. 600 mm. 13.88 K, 100 mm. 13.60 K.
Az árak 100 kg.-ként koronákban értendők.
A határidőpiazcon köttetett:

Délolti:

Előfordult kötések (50 kg.-ként):
Buza 1908. áprilisra 11.53, 11.54, 11.48, 11.45, 11.51, 11.55, 11.50.
Buza 1908. októberre 10.—, 10.01, 9.99, 10.03, 9.97, 9.94.
Rozs 1908. áprilisra 10.14, 10.15, 10.13, 10.16, 10.26.
Rozs 1908. októberre 8.60, 8.61, 8.57, 8.60, 8.64, 8.61.
Zab 1908. áprilisra 7.66, 7.68.
Tengeri 1908. májusra 6.59, 6.60, 6.58, 6.57, 6.56, 6.53

1 óra 30 perczkor zárulnak:

áprilisi buza	11.49	11.50
októberi buza	9.90	9.91
áprilisi rozs	10.24	10.25
októberi rozs	8.60	8.61
áprilisi zab	7.67	7.68
májusi tengeri	6.58	6.59

Délutáni forgalom.

Délután csekély forgalom mellett az irány nem változott.

4 óra 30 perczkor zárulnak

Buza 1908. áprilisra	—	—	—	11.50	11.51
Buza új októberi	—	—	—	9.83	9.84
Rozs 1908. áprilisra	—	—	—	10.21	10.22
Rozs új októberi	—	—	—	8.54	8.55
Zab 1908. áprilisra	—	—	—	7.66	7.67
Tengeri 1908. májusra	—	—	—	6.54	6.55

Budapesti gabonaforgalom.

1908. február 20-tól február 21-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	2349	—
Rozs	100	100
Arpa	1355	57
Zab	—	98
Tengeri	1326	—
Liszt	10	10380
Korpa	200	4856

Értéktőzsde.

Ma sem változott lényegesen az üzlet képe s csak később váltotta föl a tartózkodó magatartást valamivel élénkebb üzleti tevékenység.

A külföldi tőzsdékről ma reggelre érkezett jelentések kedvező megítélésben részesültek, ennek következtében szilárdan és a tegnapi zárathoz némileg magasabb jegyzésekkel nyílt meg az előtőzsde. A forgalom folyamán meglehetősen jó vételkészség mutatkozott különösen a két hitelrészvényben és az Államvasutban, mire ezek mérsékeltén még tovább javították a jegyzéseiket. A déli tőzsde magasabb berlini jegyzésekre szilárd irányzattal nyílt meg, az üzlet folyamán azonban heti realizálásokra a forgalomba került értékek árfolyamai némileg lemorzsolódtak. Jelzálogbank részvények azonban fedezésekre javultak és 4 koronával drágábban zárultak. Az előtőzsdén alig volt üzlet, az irányzat nyugodt maradt. Jelzálog-részvények javultak.

Előtőzsde.

Előtőzsde javult.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 640.50—641.—
Magyar hitelrészvény 774.50—776.50 Osztrák magyar államvasut 670.50.—672.50. Rimamurányi vasut 532.50
532.25. Magyar leszámító bank 491.—. Jelzálogbank 417.25—415.50. Városi villamos vasut 276.——276.50.
Magyar koronajáradék 94.10.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde gyengült.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 641.——640.75.
Magyar hitelrészv. 777.—775.75. Osztrák-magyar

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használat valódli áldás gyomorbajosoknak és székeszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
3-8 óra alatt tel.
josen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér.
nagy üveg 60 fillér.

lefolysa következtében kevés figyelemben részesültek, addig német értékek határozottan kedvező megítélés mellett magasabb árfolyamon zárultak. Bankok csekély ingadozások mellett indultak, később megszilárdultak. Bányáértékek közül, amelyek általában szilárd irányzatot követtek és árfolyamban emelkedtek, gelsenkirchiek kevésbé gyengültek. Vasutrésvények emelkedtek Béccsel egybehangozva, míg meridional- és földközi tengeri vasut árfolyamai csökkentek. A készpénzpiac iparértékei szilárdak voltak. Magánleszámítási kamatláb 4 1/2%, napi pénz 4 1/2%, ultimó-pénz 4 1/2%.

Zárlatok jegyzetiek: 4-2 százalékos papíráradék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 98,90, osztrák hitelrészvény 204,90, Déli vasut 26,10, orosz bankjegyek 214, —, 4 százalékos új orosz kölcsön —. Disconto Commandit 175, —, Dinamit-truszt 159,60. Harpeni 197,90, Unifikált török járadék 95,70, 4-2 százalékos ezüst-járdék 97,50, 4 százalékos magyar aranyjárdék 94, —, Magyar koronajárdék —, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 84,95, Olasz járadék 104,10, Alt. villamossági Edison 200,50, Gelsenkircheni 185,50, Laurakohó 213, —. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) február 22. 4-2 százalékos papíráradék 99,50, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 98,85, 4 százalékos magyar aranyjárdék 94,10, Osztrák hitelintézeti részvény 201,60, Osztrák-magyar államvasut 143,90, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204,65, Bécsi Bankverein 135, —, Villamos részvény 147,50, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77,40, 4-2 százalékos ezüstjárdék 99,50, Osztrák koronajárdék 97,60, Magyar koronajárdék 94, —, Osztrák-magyar bank 123, —, Déli vasut részvény 26, —, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 849,25, Párisi váltóár 812,50, Union bankrészvény 139,90, Alpesi bányarészvény 320, —. Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat.) február 22. 4-2 százalékos ezüstjárdék 99,50, 1860. sorsjegy —, Déli vasut 26,25, 4 százalékos Aranyjárdék 98,80, Osztrák hitelrészvény 201,50, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 104, —, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 94,10 Engedő.

London, február 22. Angol consol 87 1/2.

Páris, február 22. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 97,10, Osztr. aranyjárdék 99,50, Magyar aranyjárdék 94,50, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről —, 4 százalékos Olasz járadék 103, —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 315, — 5 százalékos marokkói járadék 504, —, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90,05, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 92,25, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 96,85, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 508, —, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 94,20, 4 százalékos unifikált török jár. 96,25, Török sorsjegy 179,75, Török dohányrészvény 444, —, Osztrák föld-hitelintézet 1125, Osztr. Länderbank 462, —, Magyar felzálogbank 457, —, Banque de Paris 14,75, Banque Ottomane 716, —, Osztr. magyar államvasut 722, —, Déli vasut 149, —, Meridional vasut 658, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 550, —, Rio Tinto 15,86, Sucrerie d'Egypte 33, —, Tula 304, —, Thomson Houston —, Urikányi kőszén 152, Chartered 20, —, De Beers 345,50, East Rand 88,25, Jagersfontein 93,50, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 47,25, Váltó Anis-terdamra (rövid) 208,18, Váltó német piacokra (rövid) 123,96, Váltó Bécsre (rövid) 104,56, Váltó Belgiumra (rövid) 145, —, Olasz aranyváltó (rövid) pari, Váltó Svájcra (rövid) 1/2, Csek Londonra 252,20, Magánkamatláb 2 1/2, Bányadt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, február 22-én. (Hivatalos tudósítás.) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér. Közep (páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 118—120 fillér. Fialat közep (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 120—121 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 120—122 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) — fillérig, közep (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig.

Sertésliészám: 1908. évi február 20. napján volt készlet 21161 drb., 1908 február hó 21-én felhajtott — darab, 1908 február 21. napján elszállított 102 darab, 1908 február 22. napjára maradt készletben 21059 drb. A hízott sertésliészet irányzata: csendes.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, febr. 22. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 249 darab sertés, 71 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő, — malacz. Mai napi felhajtás 369 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 618 darab sertés, 27 darab süldő, — darab malacz. Eladott 522 darab sertés, 71 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 97 drb sertés, — darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirtertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül életsúlyban 88—92 fillér, életsúlylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig — 88 fillér, életsúlylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, életsúlylevonással 111—120 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, életsúlylevonással 114—120 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, életsúlylevonással 114—120 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — 88, könnyű 140—300 kilogrammig 113—114 fillérig, életsúlylevonással — fillérig. Belföldi süldő 96—110 fillérig, horvát süldő 80—88 fillér. Malacz — fillérig. (Árak minden levonás nélküli kilogrammonként, élőszulyban értendő.) A vásár irányzata közepes, az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 22. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Timár Alajos gödöllői és Lipcsey Sándor szinyérváraljai járásbírói telegkönyvvezetőket, jelenlegi alkalmazásuk helyén, a IX. fizetési osztályba sorozott telegkönyvvezetőkké, Herczegh Lajos budapesti törvényszéki irodatisztet a pestvidéki törvényszékhez telegkönyvvezetővé, Stüber Richard pestvidéki törvényszéki díjnokot a kúlai és Verzár Gyula erzsébetvárosi törvényszéki díjnokot a szerdahelyi járásbírószékhez irnokokká; a pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök a nagyszombati adóhivatalhoz Trostler Gyula tamási adóhivatalt adóhivatallá, — eddigi a vallás- és közoktatásügyi miniszter Fleischacker Elek okleveles tanítót a mezőtelegyi gyártelepi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Szörényi Emma okleveles tanítónő a karánsebesi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Hullmann Mária okleveles tanítónő a máramaroszirodai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Fodor Gyula okleveles tanítót az erdi állami elemi népiskolához rendes tanítónak; a budapesti itélőtábla elnöke Staud Miklós budapesti lakos, jogszigorlót a budapesti itélőtábla területére díjas joggyakornokká nevezte ki.

Megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Igonda János hevesi gazdasági ismételő iskolai szaktanítót jelen állásában megerősítette.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter Kraszó-Szörényi vármegyében a karánsebesi városi anyakönyvi kerületben Fileriu Athanáz városi díjnokot anyakönyvvezető-helyettesévé nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskörmű Schwarz Rezső budapesti lakos Sugárta és kiskörmű Kohn Ernő budapesti lakos családi nevének Pálra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. Naszodon közjegyzői, a tokaji adóhivatalnál ellenőri, a máramaroszirodai adóhivatalnál segédi, a pápai adóhivatalnál adóhivatalt állásra 2 hét; Budapest székesőváros tanácsánál II. oszt. tanácsjegyzői, a pécsi törvényszéknél telegkönyvvezetői, a szegedi törvényszéknél irnok, a komáromi katonai műszaki igazgatóságnál jegyzőkönyvvezetői állásra 4 hét és Arad vármegye törvényhatóságánál két irnok állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLAS.

Table with columns for location (e.g., Danubius, Tisza, Körös), date (febr. 22, febr. 21), and water level (méter). It lists various river gauging stations and their current water levels.

IDEGENEK UTMUTATOJA

Ajánlható beszerzési források Budapesten.

Élelmezési cikkek.

Wikus Tátra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bonbongyár, teasütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközli.

Fleischmann Lipót szalámi és füstölt húsrú gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27—08. Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár. Allandóan 24 mupkás.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Trieszti áll. biztosító-társaság.) Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 300 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Élelbiztosítás minden módozat szerint, valamint fuellátási és leánykiházasítási biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, betöréss elleni és útvagbiztosítások. — Légbiztosítás a Magyar lég- és vízszállításos részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. áll. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Gyermek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermek- és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosított állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogköleső Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályosjáték főelárusító helye: VI. Andrássy-ut 5. Kézi zálogjegyek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irányi-utca sarkán, VII., Király-utca 57; VIII. ker., József-körút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Háztartási cikkek.

Drogna és háztartási cikkek V., Báthory-utca 9. sz. („Szabadság”-kávéház mellett.) Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12—30. Hossz Izidor és Társa „Korona”-drogeria.

Hazai vas- és rézbutorgyár.

Bruck J. Henrik, Budapest. Gyár: IX. Liliom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrássy-ut 82. Ajánlja különösen legdivatosabb rézbutorait legmodernebb kivitelben. Árak a legújításosabbak. Vidéki megrendelésekre különös szult fektetünk. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Víz- és légszuszveték és csatornázás.

Pizzurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII. Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbelső vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vízeldek, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvízgyógyintézetek, melegvízkészítő-berendezések fűtőhőhely összekötéssel vagy saját tüzhelylyel. Ambergi légszuszvető gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszusz-készülék minden házbán. Telefon 20—83.

Angol férfi- és nőiszabó.

Pohner Ferenc férfi és női szabó Váci-utca 26. Párisi-utca sark. Allandó nagy választék a legújabb divatszövetekben.

Villamossági berendezések.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamossági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket. Villamos-vasutakat. Bányá-vasutakat. Egyenáramu, forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikket. Különlegességek: feivonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos furdógépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüsttárgyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztalisz, tálak, fényűzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható. Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben, szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemárak.

Szenásy, Hoffmann és Társa selyemáruháza IV. Bécsi-utca 4. Az összes farsangi udonságok dus választékban már megérkeztek. Miniatkát vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szenásy” cég van, tisztelettel kérjük, selyemáruházunknak szóla. rendeléményelneél a pontos címünknek szives kirását, Szenásy, Hoffmann és Társa selyemáruháza kizárólag IV., Bécsi-utca

SAKK.

Zovavezető: Gajdos János.

165. számú játszma.

Játszották a Budapesti Sakk-Kör háziversenyén 1908. február 14.

Hollandi védelem.

Világos:	Sötét:
Dr. Bródy Miklós.	Kiss László.
1. d2-d4	f7-f5
2. c2-c4	e7-e6
3. Hb1-c3	Hg8-f6
4. e2-c3	....

Sokan igen jónak tartják itt 4. a2-a3 lépést, mely megfosztja a sötét futárt a legjobb bontakozástól.

4.	Ff8-b4
5. Ff1-d3	d7-d6
6. Hg1-e2	0-0
7. Vd1-c2	....
Akadályozza 7. .... e6-e5-öt.	
7.	Vd8-e7
8. 0-0	c7-c5
9. d4xc5	Fb4xc5
10. a2-a3	Hb8-c6
11. c3-c4	....

Számtalpa jön 11. b2-b4, Fc5-b6 12. Fc1-b2. 11. .... f5xc4

Figyelmet érdemel 11. .... Hf6-g4, mire 12. e4xf5 nem történhetik Ve7-h4 miatt; s ezen fenyegetés ellen pedig nincs más mint 12. Fc1-f4, amire sötét folytathatja 12. .... e6-e5, vagy a merésznek látszó 12. .... g7-g5 s utána esetleg 13. .... f5-f4-el.

12. Hc3xe4	Hc6-d4
13. He2xd4	Fc5xd4
14. He4xf6	g7xf6
15. Fc1-h6	Bi8-f7
16. Ba1-d1	Fd4-b6

Fenyegetett 17. Fd3xh7? Bi7xh7 18. Vc2-g6?, Kg8-h8 19. Bd1xd4 stb. gyalognyeréssel. A tett lépésnél azonban jobbnak látszik 16. .... e6-e5 s utána f6-f5.

17. Kg1-h1	Fc8-d7
18. f2-f4	Fd7-c6
19. Bd1-c1	Kg8-h8
20. Fd3-c4	Fc6xe4
21. Vc2xc4	Ba8-c8
22. b2-b4	Vc7-d7

Jobb volt azonnal 22. .... Vc7-c7.

23. Be1-d1	Vd7-c7
24. Bf1-f3	Bi7-d7
25. g2-g4	Vc7-c6
26. Ve4xc6	b7xc6
27. c4-c5!	....

Világosnak nem szabad d6-d5-öt megengedni, mert a szabad gyalog igen veszélyessé válna; így pedig izolálva lesznek.

27.	Fb6-c7
28. c5xd6	Be8-d8

Jobb volt azonnal ütni a gyalogot.

29. Bf3-c3	Bd7xd6
30. Bd1xd6	Bd8xd6
31. b4-b5!	Kh8-g8
32. Bc3xc6	....

A 27. lépéssel bevezetett kombináció eredménye: egy gyalognyerés.

32.	Bd6xc6
33. b5xc6	Kg8-f7
34. f4-f5	....

Az f4-gyalog csak ily módon védhető, de ez egyszerűsre mind a királyt is távol tartja. A következő végjáték igen nehéz, de világosnak több kilátása van.

34.	c6xf5
35. g4xf5	Kf7-c7
36. Fh6-c3	a7-a6

Sötétnek itt nehéz a választás; 36. .... Ke7-d6-tal megnyerhetné volna az előnyomult c-gyalogot, de oda kellett volna adni az a-gyalogot. Sötétnek azonban ez esetben is rosszabb játék van, mert míg királyával kénytelen a szabad gyalogot őrizni, az alatt a világos király a h7-gyalogra mehet.

37. Fc3-c5?	Ke7-f7
-------------	--------

Természetesen nem 37. .... Fc7-d6, 38. c6-c7 miatt. Jobb volt azonban a királylyal d8-ra lépni.

38. Kh1-g2	Kf7-g7
39. h2-h4	h7-h5

Nem jobb 39. .... Kg7-h6 sem; következne 40. Kg2-f3 és Kh5-h5-re 41. Fc5-f2.

40. Kg2-f3	Kg7-f7
41. Kf3-c4	Kf7-c8
42. Ke4-d5	Fc7-g3

A futárnak menekülni kell 43. Fc5-d6 elöl.

43. Kd5-e6	Ke8-d8
44. Fc5-b6?	....

Világosnak nyert játéka van 44. Fc5-e7?, Kd8-d7. 45. Fe7xf6, Kc7xc6. 46. Ff6-c7 stb. után is.
44. .... Kd8-c8
45. Ke6-f6 Fg3xh4?
46. Kf6-g6 Fh4-e7
47. Kg5xh5 Fe7xa3
48. f5-f6!

Egyedüli helyes lépés. 48. Kh5-g6, Fa3-b4. 49. f5-f6, a6-a5. 50. f6-f7, a5-a4 után a játszma döntetlen volna.

48.	Fa3-b4
49. f5-f7	Fa3-f8

Most már természetesen a b6-a5 nem ér semmit, egyszerűen 50. Fb6xa5 miatt.

50. Kh5-g6	Kc8-b8
51. Kg6-h7	f6fadja.

Sakk-hírek.

Nemzetközi verseny Prágában. Még a múlt év folyamán hírt adtunk róla, hogy abból az alkalomból kifolyólag, hogy a prágai kereskedelmi és iparkamara ez évben kiállítás rendez, egy nemzetközi sakkverseny megtartását is tervezték. A verseny, mint a „Bohemia” jelenti, a megvalósulás stádiumába jutott s már megállapították a programot is. Eszerint a verseny a bécsi verseny után kezdődne, május hó 17-én. A verseny egyfordulós és 20 mester vehet részt. A következő 10 díj van kitűzve: 4000, 3000, 2000, 1500, 1000, 800, 600, 400, 300 és 200 korona. Hetenkint 5 játéknapp.

A mesterversennyel egyidejűleg egy nemzetközi főturna, vagyis mesterjelölt-verseny is kezdődik: erre 1650 koronát fordítanak és első díj 500, második díj pedig 350 korona szerepel. Tét nincs, csak bálnapénz 20 korona, mely a jelentkezéssel egyidejűleg elküldendő. Jelentkezési határidő április 1. A főturnán remélhetőleg hazai játszók közül is többen résztvesznek.

A Budapesti Sakk-Kör házi versenye jó hatással van a kör beléletére: a kört minden nap sokan látogatják és figyelemmel kísérik a verseny folyását, melynek vezetését Havasi Artur és dr. Paul Leó, a kör illusztris tagjai vállalták el. A verseny rendes mederben folyik, bár a versenyzők száma 15-re apadt le, miután Bayer, Gerdecz és Székely kiléptek s ennélfogva a lejátszott játszmáikat törölték. Péntek estig nyolc fordulót bonyolítottak le s az első helyen dr. Bródy Miklós, kiváló régi mesterjátékának vezet, megnyerve összes eddigi játszmáit. Dr. Bródy kitűnő formában van s kétségtelenül legjobb kilátásai vannak az első díjra. Utána következnek Mattusch és Rothmiller, kik eddig egy-egy játszmát veszítettek, azután Barász, Demeter és Földes két veszített játszmával.

Varsóban ez idő szerint Alapin, Salve és Flamberg részvételével hármass verseny folyik. A varsói sakkör elhatározta, hogy ebben az évben késő őszi nemzetközi versenyt rendez, melyen 5 orosz mestere kivül 9 meghívott külföldi mester fog résztvenni. A verseny díjaira körülbelül 8500 rubel van biztosítva.

Janowski győzelme Marshall fölött. Múlt számunkban jeleztük, hogy Janowski és Marshall között Suresnesben 5 nyert játszmára menő match van folyamatban. A mérkőzés Janowski fényes győzelmével végződött, amennyiben az öt nyert játszmájával szemben, három remis mellett, Marshall csak kettőt nyert. E két ellenfél ezuttal már harmadszor matchelt, először 1899-ben, mikor Janowski lett a nyertes és másodszer 1905. elején, mikor tudvalevőleg Janowski kudarcot szenvedett. Marshall akkor 4 remis mellett 8 játszmát nyert és ötöt veszített, de Janowski legyőzetését nem ismerte el realisan s hajlandó volt az amerikaival egy revanche-matchben mérközni és hogy megmutassa fölényét, hajlandó volt Marshallnak 4 játszmát előnyül is adni. Ez a match azonban nem jött létre; Marshall azóta mérközött dr. Tarrasch német mesterrel és dr. Lasker világmesterrel és mindkettővel szemben kudarcát most betetőzte ezen újabb vereségével, ami viszont a párisi mester rehabilitálását jelenti.

A Komáromi Sakk-kör kétfordulós házi versenye e hó 15-én kezdődött. Ez a verseny a tavalyihoz képest öröndetes haladást jelent, mert nemcsak a résztvevők száma nagyobb, de a játékosok átlagos ereje is emelkedett. A következő 9 játékos vesz részt: dr. Balázs Ernő (a Győri Sakk-kör tavalyi versenye 3. díjas), Beliczay Endre, Hajnal Márton, dr. Mike Lajos (a tavalyi házi verseny első győztese), Nagy János, Schweiger Fülöp, Sulyok József, Tahis János és Tóth Kálmán. A versenybizottság tagjai: Steiner Miklós elnök, dr. Madarassy Pál, Lakatos Izsó és Szalkai Vilmos. Minden második napon van versenynap.

Sakk-üzenetek.

M. Sándor, Pozsony. Akik hozzánk fordulnak, bármilyen sakk-kérdésben szívesen szolgálunk felvilágosítással. 1. Ez a könyv még nem jelent meg. 2. Rendelje meg 2½ márkáért (Brügel & Sohn, Ansbach) a Pillsburg emlékkönyvét. Ott megtalálja

benne az 1895. hastingi versenytől kezdve csaknem az összes versenyek eredménytáblázatát.

S. Andor, Kassa. A beküldött játszma egyik részről sincs olyan jól megjátszva, hogy alkalmas volna a közlésre. Talán kaphatnánk jobbat.

S. Miklós, Komárom. Remélhetőleg kapunk néhány játszmat a most folyó versenyről? A szíves tudósításokat pedig továbbra is kérjük, legkésőbb péntekig. Szíves üdvözlét!

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. február 22-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban még mindig enyhe és szeles idő uralkodott. A délnyugati és délkeleti részek kivételével sok helyütt volt csapadék, különösen a nyugati Kárpátok mentén, a kis Alföldön és a nagy Alfölddel határos délkeleti és északkeleti hegyvidékeken. A hőmérséklet maximuma Csáktornyan 11 C° és minimuma Tátrafüreden -9 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Továbbra is még változó és enyhe idő várható a csapadék csökkenésével. Később javulás valószínű.

Allomás	Legnyomás mm 700 +	A hőmérséklet Celsius árszint	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék (mm)		Hőmérséklet		
					max.	min.	max.	min.	
Budapest	58.8	-1.6	W	1	—	7	1	—	—
Debrecen	57.4	0.8	N	1	4	9	1	—	—
Körmend	59.0	3.0	—	2	2	3	0	—	—
Lorincz	58.2	0.0	—	2	2	2	2	—	—
Ujvára	58.3	2.6	—	4	10	5	—	—	—
Budapest	58.7	3.8	N	1	4	12	7	—	—
Orény	59.5	3.4	—	4	1	5	—	—	—
Köszvény	59.7	4.2	—	4	1	6	—	—	—
Körmend	60.6	4.5	N	2	4	1	8	—	—
Ágárd	61.6	7.1	N	2	1	—	11	—	—
Szente	61.3	6.3	—	1	4	—	11	—	—
Szeged	60.0	3.8	N	1	4	2	4	—	—
Komlóvár	59.1	2.2	N	1	3	9	4	—	—
Nagyvárad	59.1	3.2	N	0	1	—	2	—	—
Körmend	59.5	1.9	NW	2	1	2	7	—	—
Nagyvárad	57.7	1.5	NW	3	0	1	8	—	—
Mezőtúr	—	0.8	W	3	4	6	2	—	—
Mező	—	1.6	N	3	3	—	3	—	—
Arvad	—	4.0	E	1	—	12	1	—	—
Selmeczbánya	—	1.2	W	3	4	4	5	—	—
Komárom	—	3.2	NW	1	4	18	6	—	—
Magyaróvár	—	5.2	NW	4	4	14	8	—	—
Sopron	—	6.0	NN	4	4	4	4	—	—
Keszthely	—	3.8	NW	1	4	ny	4	—	—
Keszthely	—	6.3	—	—	—	—	11	—	—
Érden	—	3.7	SW	1	3	12	1	—	—
Jebrecz	—	3.0	N	3	4	7	4	—	—
Csákomén	—	1.4	NW	3	4	7	2	—	—
Iroszló	—	2.0	NW	1	4	9	3	—	—
Urad	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Iszombolya	—	3.2	—	—	—	—	—	—	—
Versce	—	4.5	NE	2	4	7	4	—	—
Orsova	—	—	—	2	5	6	1	—	—

Felölös szerkesztő:

PURJESZ LAJOS,

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND**

Fényképezőgépek
Grammofonok
Hangszerek
Látcsövek és
Fegyverek
 esekély havi
részletfizetésre
 kaphatók
Aufrecht és Godeschmied
 áruházában
Budapest, VII., Rákóczi-ut 26.
 Külön-külön képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vasárnap
 Szer
 Gondos
 ran az „éj
 dalommal
 zunk, kik
 miatt kínos
 merülven,
 nyugtatás
 ismétlődő
 éjjel felria
 anyja ágya
 szobában,
 nak egymá
 nál állítja
 hozzá buvi
 saját fekhe
 csak szimp
 velőnek. D
 embernek e
 mekeinknek
 őket az ag
 megzavarja
 e rettegett
 őt meséljü
 másik nem
 mézetet, r
 látja, hallja
 a mi parán
 B. Kál
 sát néha az
 mestersége
 eszegetnek
 séges trágy
 talabbak, s
 Orvoslás é
 a beteg gal
 J. J.-I
 országbán
 zik, mely c
 állomás év
 be, ellátja
 mely gyülr
 ható. Az ál
 folyton az
 karikák eg
 kit felkér a
 ezen az ut
 eszközölni,
 madarak v
 leginkább a
 letekre és
 nemcsak M
 és Olaszor
 lett messzi
 látva. A r
 hogy Afrik
 Nissza gyü
 K. K. J
 fizetni. Ho
 dani.
 Érdekl
 delkezéstin
 J. J.
 nában indu
 Az angol s
 J. Ara
 lesz, ha 1.
 alom legv
 ten újra k
 kell, de ne
 következt
 Fürtetés v
 zott bírdan
 3. A kutyá
 ellen véde
 Divat.
 bullálkal c
 fogos agit
 zetek alak
 hogy sérti
 dasági hát
 amugy is
 rak létszá
 tési célra
 lomnak leg
 különböző
 tandó diva
 egyik kar
 taizolta n
 apró fojás
 arezán a
 rözök. A
 nem sainál
 gény anyá
 azt válasza
 „Honnan v
 On kalapj
 M. S.
 társaink e
 milyen a
 H. D.
 Önken
 Skolas
 alkotó rés
 lennek, fé
 forrásává,
 halálára e
 övek foly
 melyet se
 tanácsáv

Szerkesztői üzenetek.

Gondos anya. A hallott mese káros hatása gyakran az „éjjeli félelemben” is nyilvánul. Ezzel az aggodalommal rendszeresen érzékeny gyermekeknél találkozunk, kik éjjel az emlékeztetükbe visszatérő képek miatt kinos, gyakran ijesztő képekkel telt álomba merülve, felriadnak és csak a szülők hosszas megnyugtatója után alszanak ismét el. Egy állandóan megismétlődő esetben a 8 esztendő gyermek minden éjjel felriad, ágát elhagyja, négykézláb zaitalanul anyja ágya felé tart, néha órahosszat bolyong a sötét szobában, mert izgatott agya a megszórt tárgyaknak egymástól való távolságát és térfogatát helytelenül állítja be a sötét térbe; végre megtalálja anyját, hozzá buvik és csak a reggeli napfényben merészel saját fekhelyére visszatérni. Ez még nem betegség, csak szimptomája a feliztatott, valamint féltő agyvérnek. De ha a lélektani tünetek már az izmok reflex mozgásaiig változnak át, azok leküzdésében embernek erő nem adatott. Ne meséljünk tehát gyermekeinknek ijesztően rémes alakokról, óvjuk meg őket az agyvelőbe tolaikodó káros képzettől, melyek megzavarják nyugalmukat; legyen ismeretlen előttük e rettegett szó: félelem. Vigyük ki őket a szabadba, ott meséljünk erdőről, virágról és virág illatáról; a másik nem létező világa helyébe állítsuk az örök természet, melynek legkisebb alkotását is megérti, ha látja, hallja, vagy gvenge kezével csak elérni tudja, a mi parányi emberünk is.

B. Kálmán S—z. A galambok tömeges pusztulását néha az okozza, hogy ott, ahol erre alkalom van, mesterséges trágyaszerekből, kivált chilisalétromból eszetteknek. A tavaszi vetés idején az elszört mestereséges trágyaszerekből étkező galambok, kivált a fiatalabbak, sürin betegednek meg és pusztulnak el. Orvoslás érdekében ajánlatosnak mondják azt, hogy a beteg galambok víz helyét tejet kapjanak.

J. J—i. K—a. Ismeretes dolog, hogy Keletporoszországban Rositten nevű madárfigyelő-állomás létezik, mely dr. Thienemann vezetésé alatt áll. Ez az állomás évenként ezekre menő vándormadarakat fog be, ellátja azokat illetőleg azok lábait fémkarikákkal, mely gyűrűkön az állomás neve és az évszám olvasható. Az állomás számtalan szaklap és hatóság után folyton azon van, hogy a vándormadarakra illesztett karikák egy részét legalább visszanyerje és mindenkit felkér a karikák visszaszolgáltatására. Az állomás ezen az uton egy nagyobb kísérleti sorozatot akar eszközölni, melynek nyomán adatokat nyerne a madarak vonulásáról, koráról stb. Az állomás eddig leginkább a sirályokat használta fel a mondott kísérletekre és nagy számban kapott vissza karikákat nemcsak Németországból, hanem Orosz-, Francia- és Olaszországból. Az idén több mint ezer golya lett messziről látható széles alumíniumgyűrűvel ellátva. A rositteni állomás vezetője most azon van, hogy Afrikából, a golyák másik hazájából kapjon vissza gyűrűket.

K. K. J. Az új törvény szerint kevesebb adót fog fizetni. Hogy mennyit, azt előre nem lehet megmondani.

Érdeklődő. A kérdésre semmi adat sem áll rendelkezésünkre.

J. I. Nagyszében. Magyarországon mostanában indult meg egy szaklap „A bánya” cím alatt. Az angol szaklapok címeit nem ismerjük.

J. Aranka. A kutyák szőre szép fényes és sima lesz, ha 1. megfelelő fekvőhelyről gondoskodunk. Az alom legyen száraz, tiszta szalma. Minden 2—3 héten újra kell almozni. 2. A kutyát fésülni és kefélni kell, de nem túlságosan gyakran, mert a sok fésülés következtében a szőr fénytelen lesz, sőt ki is hull. Fürdetés vagy mosás után a szőrt gyengén beolajozott bőrdarabkával kell dörzsölgétni, míg fényes lesz. 3. A kutya eledele legyen tápláló. 4. Hidegség és eső ellen védeni kell az állatot.

Divat. Mindenben önnök adunk igazat. A madárhullákkal diszített kalapok ellen folyton nagyobb a jogos agitáció. A nők körében impozáns szövetkezetek alakultak ez ellen a divat ellen, mely nemcsak, hogy sérti a finom ízlést, hanem jelentékeny közgazdasági hátránnyal jár, mert nagyban csökkenti az anyag is számtalan ellenség részéről üldözött madarak létszámát. A madárhulláknak és tollaknak disztési célra való használata ellen megindult mozgalomnak legújabbán a dán királyné is élére állott. A különböző szövetségek és egyesületek a kárhözátandó divat ellen nagy teleményességgel küzdenek. Egyik karrikaturistánk egyszer a következő jelenetet rajzolta meg: Egy fiú kezében madárfészkét tart, apró tojásokkal. A fiú előtt egy fiatal urnó áll, kinek arcán a neheztlenség és felháborodás kifejezése tükröződik. Az urnó megszólal: „Nem röstelled és nem sajnálsz a fészkekrablást, — mi lesz majd a szegény anyával, ha fészket nem talál?” A fiú erre azt válaszolja: „Asszonyom, az nem fog visszatérni.” „Honnan tudod?” — „Mert ott van, asszonyom, az On kalapján.”

M. S. J. Miskolc. Csak a rendes munkatársaink cikkeiket díjazzuk s így sajnálatunkra semmilyen ajánlatot sem tehetünk.

H. D. P. Vajszló. Két n. Önkéntes, 600 forint.

Skolasztikus. Alig van a keresztény kultusznak alkotó része, amely annyi vizsálynak, elszánt küzdelemnek, félreértésnek és visszaélésnek lett volna a forrásává, mint éppen az Urvacsoira. Ebből a Jézus halálára emlékeztető egyszerű szertartásból a száz-évek folyamán olyan különös misztorium alakult ki, melyet sem a szentírás tanításával, sem a józanész tanácsával összegyeztetni nem lehet. A hálás és ke-

gyeletos emlék az egyházi érdek befolyása következtében hatalmas bilincscsé lett a lelkek leigázására. Ezért Luther említett művében elsősorban az Urvacsoirával történt visszaéléseket világosítja meg s ezt a szentséget a lehetőleg evangéliumi alapra helyezni igyekszik.

A. S. Zólyom. Sorsjegyei még nem nyertek. Régi előfizető, Győr. Józsv-sorsjegyeit nem sorsolták ki.

G. K. Fekete balogh. Sorsjegyei közül a következőket húzták ki: Magyar nyereséms-sorsjegy 327.36 korona, Pálffy-sorsjegy 124.50 korona, Braunschweigi 75 márká, 2982. porozatu olasz vörös kereszt sorsjegyei 35 lira, 397/64, 5825/59 és 6969/45. számú Józsv-sorsjegyek 4 koronával és a Salm-sorsjegy 136.50 koronával. Dijkölcsön nevű sorsjegyet nem ismerünk.

B. D. Kolozsvár. A sorsjegyekre vonatkozó mindennemű felvilágosítással a Wahrmann és Tsa fővárosi bankcézég szolgál. (VI., Teréz-körut 35.)

Közéiskola. A gyógyszerészeknek nem kell érettségi, csak hat gimnázium. Hat közéiskolai osztállyal lehet még az ember anyakönyvvezető, mehet a vasúthoz, feszteszeti vagy szobrászati mesteriskolába, a színművészeti akadémiába, a gimnáziumot végzett katolikus ifjak a váci, egri, esztergomi, győri, pécsi, kalocsai és gyulafehérvári papnevelő-intézetekbe, a benedekrendi, piarista és ciszterciata-rendekbe stb. Arra vonatkozóan, hogy melyik pálya volna valakinek alkalmasabb, tanácsot nem adhatunk, mert a pályaválasztás mindenkinek a legprivátabb dolga.

G. V. Balkeszi. A kért cime: Budapest, Főherceg Sándor-utca.

N. J. Budapest. A tárczát nem közölhetjük. Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség.

R. Sándor. B—a. Az állami zálogházi igazgató, ellenőr, könyvelő, pénztárnok és ellenőrző számtiszték nézve főgimnáziumi, vagy főreáliskolai vagy felső kereskedelmi érettségi bizonyítvány szükséges. Az alsóbb tisztviselőknél négy gimnázialis vagy reál-tanodai vagy polgári iskolai osztálynak szabályszerű bevégezése kívántatik. Javadalmazás: segédtitst 1400—1800 korona, tiszt 2000—2400 korona, pénztáros és könyvelő 2600—3200 korona, ellenőr és aligazgató 3600—4400, igazgató 4800—6000 korona fizetés és lakbér.

R. J. N—cz. Az összes szerek, amelyeket készen árulnak, ölmot tartalmaznak s ezért károsak. Tessék orvoshoz fordulni.

Oceamá. Sorsjegyei nem nyertek.

O. J. Hidalmás. Nem nyert.

K. Gy. Igazfalva. A visszautasításokat mi nem tudhatjuk. A kereskedelmi miniszterhez megfelelőbezhető.

Érdeklődő. Nagyon szívesen közöljük. 1. A budapesti postaigazgatóság a postai motorvezetők részére 1908—1910. években előreláthatólag szükséges 450 drb chronicerszerű bőrből készült vízhatlan bőrkabát s bőrnadrág és 730 bőrsapka szállítására hirdetett pályázatot, amelyre az ajánlatok márczius 20-áig nyújthatók be a postaigazgatóságnál. 2. Legjobb lesz személyesen utána járni.

Gazda. Debreczen. Ügyével legjobb, ha a földmivélségi miniszterhez fordul. Mi nem tudnánk rajta segíteni.

S. M. A cikket sajnálatunkra nem közölhetjük. A kéziratokat elvből nem őrizük meg.

Nagybecskerek. Forduljon Vass József antiquariumához Budapest, Erzsébet-körut 42.

Sz. K. Budapest. Az egyik cikket mai számunkban közöltük. A másik is jönni fog.

B. S. Kassa. Már többször megizentük, hogy az államsegély iránti kérelmeket legjobb ha a kereskedelmi és iparkamarához adja be, amely véleményével együtt felterjeszti a kereskedelemi miniszterhez. Kisiparosoknak a miniszter — tudomásunk szerint — pénzsegélyt elvből nem ad, hanem csak gépsegélyt.

Kisgazda. Kedvezményes marhasót természetesen kaphat s jóga is van rá. Ha valami kellemetlensége van ez ügyből kifolyólag, forduljon a Magyar Kereskedelmi Részvénytársasághoz.

K. P. Sorsjegyei után készségesen utána nézünk, szíveskedjék azonban a sorsjegyek számát velünk közölni.

Debreczeni. Ügyét elintéztük s a lapunk ezután — remélhetőleg — pontosan meg fog érkezni.

Cz. J. T—ny. Eleinte csak gyakornoknak 70 koronával. A kértzett főur állandóan Pozsonyban lakik.

Régi előfizető. Zalaik. 1. Szepember és február hónapokban. 2. Az illető postaigazgatósághoz. 3. Születési, matural bizonyítvány. 4. Az idő nincs kötvé, a kinevezés esélveitől függ s ez helyenkint s hivatalonként változik. 60 korona. 5. Budapestben, nem nevezik ki azonnal. 6. A tisztnek való kinevezéshez érettségi kell.

Üzleti hetiszemle.

Őrteovásár. Budapest-Kőbánya, 1908 febr. 21. Az üzlet igen csendes volt. Heti átlagárak magyar válogatott áru 320—380 kilogr. nehéz 118—120 fill. 280—300 kgr. nehéz, 120—121. Öreg 300 klg. tulli — fillér, vidéki sertés — fill. Szerb — fill. tiszta klg.; páronként 45 klg. életsúlylevonás és 4 százalék engedmény szokásos. Egységárak: Tengeri uj K 14.—. Arpa K 16.20 Kőbányán átvéve. Helyi állomány: Febr. 14-én maradt 21305 drb. Felhajtás: Belföld 1056 drb. Szerbiából — egyéb államokból 1056 drb, összesen 22361 drb. Elhajtás: Budapesti fogyasztásra (I—X. ker.) 113

drb, belföldre 519 drb, Bécsbe 260 drb, osztrál tartományokba 304 drb, német birodalomba (Bajorország) — drb, egyéb országokba (Hélvétia) — drb, a szappangyárban feldolgozott: 1 szállásokban elhullott 2 drb, waggonokból kirakott hulla 2 drb, borsókásnak találtatott 4 drb, összesen 1200 drb, maradt állomány 21.161 drb. A részvénytársaságokban elhelyezve 4937 drb van.

Bécsi vásár: febr. 18. Felhajtás 13120 drb sertés; köztük 6247 drb süldő. Vásár lanyha volt. Nehéz 107—111 fill. közép nehéz 102—106 fill. süldő 80—106 fill. 100 kgr.-ként elevensúlyban.

Dresdat vásár: febr. 17. A vásáron volt 2270 darab vidéki és — drb. magyar sertés; előbbiek 54—60 utóbbiak — márkán keltek; 50 kg. eleven súly szerint.

Berlnt vásár: febr. 15. Felhajtás 12867 darab sertés. Az üzlet lassu volt. Finom husos 55—56, husos 52—54, silányabb 48—51 szalonna sertés — márká.

Széna, szalma, takarmány. A hetivásáron széna és szalmában csekély behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 2.60—3.80 K, muhar 4.20 K-ig, alom szalma 2.50 K, zsupszalma 3.10 K, szecska 3 K per 50 kiló fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 3.50—4.— K, préselt szalma 11.80—2.— K 50 kilónként a jözsefvárosi pályaudvaron.

Petroleum. A kereskedők az 1909. márczius végéig való szállításra szóló eladásokat szívesen fogadták és a nekik felajánlott mennyiségeket már nagyrészt lekötötték.

A Kőolajfinomítógyár Részvénytársaság gyártmányainak árjegyzése nagybani eladásoknál a következő: Fiumei kristály-kőolaj 38 K, fiumei White-Star kőolaj (háromcsillagos) 32 K, fiumei Standard-White kőolaj (kétesillagos) 30 K. (Az árak 100 kg. tisztasúlyért tényleges göngysúlylyal, hordóstul Budapestre bérmentve szállítva értendők). Egyes hordók 1 K-val drágábbak.

Ásványkőolajok. A kereslet némi gyengülése következtében az árak mérsékelten lejobbmentek.

A Kőolajfinomítógyár Részvénytársaság kenőolajgyártmányainak árjegyzései nagybani eladásoknál a következők: Fiumei 0. számú tisztítóolaj 20 K, fiumei 1. számú orsóolaj 30 K, fiumei 2. számú könnyű gépolaj 34 K, fiumei 3. számú nehéz gépolaj 40 K, fiumei 4. számú vulkán (henger) olaj 20 K, fiumei 5. számú fénytelen olaj 24 K, fiumei 6. számú kiváló nehéz gépolaj 42 K, hengerolaj sötét 68 K, 00 jegyű hengerolaj, világos 73 K. (100 kg. tisztasúlyért, hordóstul, valódi göngysúlylyal, Budapestre szállítva).

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása) A télies időjárás a lefolyt héten is megmaradt, jóllehet, hogy az utóbbi napokban kissé feljebb szállt a temperatura, a fagyponton felül azonban csak igen kevéssé emelkedett. Ennek dacára oly nagy számban érkeztek rendelések, hogy a készletek kiegészítése már most szükségesnek mutatkozik. Sajnos, hogy luczernából baltaczim- s néhány féle fűmagból megbízható mag már csak nagyon kevés kapható és ezt a keveset is lényegesen magasabb árral kell fizetni, ugy, hogy magasfoku csiraképeségű, tiszta árunak bevásárlási ára jelenleg magasabb, mint 4—6 héttel ezelőtt az eladási ára volt. Vörös lóherének folytatólag is nagy kelete volt. A legfinomabb mag ára emelkedett, míg a kevéssé finom minőségűnek ára nem változott. Luczerna irányzata emelkedő. Az ebbeli forgalom rendkívül nagy volt. A világos szemű tiszta minőségűekért a mult héthez képest szívesen fizettek 6—8 koronával 100 kilónként többet, míg ellenben a barnásabb szeműek csak 3—4 korona ártóbblettel keltek el 100 kilónként. Takarmányrépamag. Impregnált árua még fokozottabb mértékben érkeztek rendelések, mint a megelőző héten. Nem impregnált répamagból sok olyan áru fordul elő a forgalomban, mely gyöngén csirázik, ennek folytán feltétlenül szükséges, hogy a gazda vetés előtt, minden zsák répamagot csiraképeségre vizsgáltsasson meg. Baltaczimmagból is sok silány gyöngé áru van forgalomban, tehát itt is jó lesz az óvatosság. Bükköny és muhar mag ára változatlan. Jegyzések nyersáruért 100 kilogrammonként: Vörös lóhere 190—200 K, Vörös lóhere nagy arankás 170—180 K, Luczerna világos szemű 170—175 K, Luczerna barnás szemű 150—160 K, Nyulszapuka 150—155 K, Biborhere 36—40 K, Baltaczim 38—40 K, Tavasz bükköny 18—19 K.

Kőolaj. Az „Apollo” Kőolajfinomítógyár Részvénytársaság jegyzései a következők: Lilliomkirályolaj 40 K, Háromsziv kőolaj, 32 K, Csillagkereszt kőolaj 31 K, tisztasulyu 100 kg.-ként, hordóval együtt, 20% vagy tiszta göngysúlyszámítással, Pozsonyban átvéve, készpénzben engedmény nélkül. III. Apollo könnyű gépolaj 30 K, VI. Apollo nehéz gépolaj 42 K, Apollo hengerolaj 60 K, tisztasulyu 100 kg.-ként, hordóval együtt, tiszta göngysúlyszámítással, Pozsonyban átvéve, fizetendő készpénzben 2% engedménnyel vagy 4 havi váltóra.

SZÍNHÁZAK
Vasárnap, 1908. február 23-án

Remzeti Színház
Délután fél 3 órakor
Pry Pál.
Vígjáték 5 felvonásban. Írta John Poiré. Fordította Csiky Gergely.
Hardy békebíró Uihás
Hardy Frank Bonis
Witherton Gabányi
Pry Pál Bózsahegy
Doubledeoi Bartos
Simon Szóka
Eliz, özvegyes leánya László J.

Este fél nyolcz órakor

A boszorkány.
Dráma 4 felvonásban. Írta Sardou. Viktor. Fordította Fái J. Béla.
Ximenes bibornok Ivánfi
Don Lopez Szacsraf
Juana leánya Lenkey
Don Enrique Odry
Ramiro Bónis
Zaraya, mórno Márkus
Alba, cselédje Paulaynd
Cardenas Gyenes
Clafas Pethes
Oliveria Rózsahegy
Katam Fáy Sz.
Afrida Jászai M.

Urdnia színház
Délután fél 4 órakor.
A táncz.
Este fél 8 órakor
A szerelem története.

III. Kir. Operaház
Troubadour.
Opera 4 felvonásban. Zenéjei Szerzette Verdi.
Személyek
Mannico Lounardi
Luna gróf / Kacsér
Leonora Fodor A.
Azucena Kárpát
Fernando kertész
Ruiz Palóczsiné
Inés Nápolyi
Hímök Budaí
Egy cigány

Utána
Magyar táncgyűveleg.
Kezdeté 7 órakor.

Várszínház
Zárva
CHICAGO
színház.
VII., István-ut 39 szám.
Telefon 93-09. szám.

Hetenként többször változó
válogatott műsor.
Kittnő zene, +++++
++ Kellemesen fütye.
Előadás kezdete 5 órakor
Film előadás és kölcsönzés
Kérjen ajánlatot

FŐVÁROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 17.
Ma, vasárnap
két nagy előadás.
Kezdetük d. u. 4 és esti 8 órakor.
Mindkét előadásban a saison slágere, a világhírű
Merian-féle KUTYASZÍNHÁZ.
Bővebbet a falragaszok.
A télikerben reggel 5 óráig **VÖRÖS ELEK** cigányzenekara hangversenyez.
Jegyelővétel: 10-1 és 3-6 óráig.

Varieté-Színház
ezelőtt: Nemzetközi Orfeum.
BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám
Uj műsor! Uj műsor!
Brothers Bill & Will kómikus akrobáták.
The Elrados kómikus nyújtó tornászok.
G. Gobson fejenjáró-művész.
A TOLYAJ. Bohózat egy felvonás. Írta Tábori Emil.
Éjjeli 12 órától, reggel 5 óráig
zene és táncz.
Hegedűs Gyula elsőrendű cigányzenekara hangversenyez
Vasár és ünneppapokon délután fél 4 órakor délután előadás mérsékelt helyekkel.

FOLIES CAPRICE.
RÉVAY-UTCZA 18.
Igazgatók: LEITNER és KELETI. Rendezők: ROTT SÁNDOR.
Az előadás kezdete 1/2 9 órakor.
1/2 10 órakor: Ma Ujdonság
„A Házibarát“
bohózat
Írta Nemó. Rendező Werner Manó.
Végül **Was Männer fesselt?** 11 órakor
Bohózat írta: Satyr. Rendező Trebitsch Sándor.
Nappali pénztár 9-11-ig és délután 3-6 óráig.
Az 1-ső emeleti Casino de Parisban reggel 5 óráig zene és tánc.

Megnyilt átalakítva a
Grand Caffe LOUVRE nagykávéház.
Andrassy-ut 54. Andrassy-ut 54.
Fényesen berendezve.
A főváros éjjeli életének központja
S.-A.-Ujhelyi **LUKÁCS KÁROLY** bíres kuruczprimás
zenekara hangversenyez.
Buffet! :: Külön fülkék! :: Télikert!

A jövő házi zenéje a HARMONIUM.
mori már most is a legelőkelőbb körök szalonját megnódtatja. Ahol Zongora van, ott csakis akkor teljes a Harmonia, ha vele szemben egy Harmonium van.
A Harmoniumok legelőkelőbbje az **AEOL-HARMONIUM** melynek egyedül képviselőjét az előnyös és szolid kiválóításáról híres
Reményi Mihály özég m. kir. zeneakadémia házi hangzerkészítője nyerte el.
Ne verjen tehát Harmoniumot, míg **REHÉNYI** legújabb képes Harmonium árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestről, VI., Király-utca 58. szám.
Iskolák, dalárdák, kápolnák és templomok
érezre különösen alkalmasak az Aeol-Harmoniumok, mer azok hangja teljesen olyan, mint az Orgonáé és azt teljes en pótolja. Javítások szakértelen mórakelti árakon. Zongorák, Pianók, újak és újjazottak 100 főtől följebb minden árban. Kétszerő levelek megtekinthetőek. Telefon 97-84

Veszek zálogcédulákat
szálogcsított briliánsokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket a legmagasabb összegig költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem.
DEUTSCH ALFRED ÉKSZERKERESKEDŐ
BUDAPEST, Király-utca 34. Petőfi-utca sark

Nászajándékok
jubileumra díszítárvak, evő-eszközök, műtári cikkek
részletfizetésre
is kaphatók jutányos áron
POLGÁR KÁLMÁN
műtörás ékszertelepen
Budapest, Erzsébet-körut 29. l. em.
Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

Michelstädter Utóda
Óskó Géza
BUDAPEST,
IV., Váci-utca 3. sz.
Cipő-különlegességei,
Ászabottáraka talpa vésvé.

Valódi brünni szövetek
az 1908. évi tavaszi és nyári időnyre.
Egy szelvény 3-10 m. hosszú teljes férfruhához (Kahát, nadrás és mellény) elezendő, csak
1 szelvény 7 korona
1 szelvény 10 korona
1 szelvény 12 korona
1 szelvény 15 korona
1 szelvény 17 korona
1 szelvény 18 korona
1 szelvény 20 korona
Egy szelvényt fekete szalonruhához 20. — K.-ért, szintügy felöltőszövetet, turistalódent, selyem-kamagart stb. stb. gyári árakon küld a mint megküldő és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár
SIEGEL-IMHOF Brünn.
Minták ingyen és bérmentve,
Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek.
Szabott, legelőkelőbb árak. Óriási választék.
Mintához, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Szálloda
Az **ARANY BÁRÁNYHOZ**
BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4.
Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2-60 koronától felfelé, 5 percznyire az Operától és Kärntnerstrassétól.
Világos szobák. Világos szobák.

RÓZSATEJ
kittnő tejr-ápolószor 2 K
balsamozappan hozzá — 60
OSAN kittnő fog-ápoló szájvív 1 K 70 all.
Fogpor — 88 K.
TANNINGENE
legjobb hajfestőszor 6 kor.
ANTON J. CZERNY, WIEN, XVII., Carl Ludwigstr. 6. L., Wallfischgasse.
Raktár: gyógymórtárakban, parfümeriákban stb.

Siessünk
árunkat beszerezni, mivel tetemes áremelkedés lesz. — Kérem a hirdetést kívágni és összegyűjteni, mivel mindég más árut hirdetek ugy, hogy a t. vevő közönségnek összes áruimról meglesznek az árak.
Vendéglő és kávéházi berendezés.

1 drb csiszolt boros-üveg	1 lit.	1/2 lit.
	24	19 kr.
1 drb csiszolt boros-pohár		5 kr.
1 drb csiszolt vizes-pohár		6 kr.
1 drb csiszolt spritzeres-pohár	0-3	18 kr.
1 drb sörös pohár	0-3	19 kr., 0-5 23 kr.
1 drb likör pohár		10 kr.
1 drb gulyás mély tálka		10 kr.
1 drb ovál pörköltös tál kicsi		15 kr.
1 drb ovál pörköltös tál nagy		18 kr.
1 drb ovál 2 füles tál		25 kr.
1 drb dupla erős tányér partie nagy		10 kr.
1 drb dupla erős tányér czakos nagy		14 kr.
1 drb dupla erős fehér csésze teás vagy kávé		20 kr.
1 drb dupla erős fehér tej és kávé kanna csak		15 kr.
1 drb sajt takaró üveg	50 kr.	nagy 70 kr.
1 drb dupla erős szines csésze kávéházi teás vagy kávé		35 kr.
1 drb talpas gardinett tál üveg csak		30 kr.

Tessék figyelemmel lenni a legközelebbi hirdetésre.
Nászajándékok nagy választékban, ingyen láda, ingyen csomagolás!
Takács Ferencz
BUDAPEST,
VIII., Baross-tér 4. sz.

Vasárnap
Népszinh
Délutá
Tündé
Fantasztikus
ban. Írta Mar
jót szerző
Máté
Borbála, a fo
Görög, a fu
Orszo, a háv
Csababér, a há
Csababér, a há
Vig. király
Csilla, leánya
Cinczer, tücs
Remelo
Mar, parasz
Este fél
A na
Ennek viá
Csiky Gerg
padra alkalm
rendjét szerz
Szerény gró
Mária
Piroška
Baró Orkény
Gróf Szerey
Pr. Okényi K
Kozla
Lángó Szeraf
Tóthok Szilv
Fénteken 14
Mar
egy
Jenyek
Fénteken,
Frie
másod
Jenyek
Hétlön,
Ró
HA
Jenyek 2-
désb
Csütörtökön
Bo
Jenyek:
Sl
d'Agrenof
3 hangv
més
Népszeri h
Rendező:
K
Cs
négye
Műsor:
kezek: 20

SZÍNHÁZAK

Vasárnap, 1908 február 23-án

Népszínház-Vígopera

Délután 3 óraker

Tündérszerelem

Fantasztikus operett 8 felvonás
ban. Irla Maros Ferencz. Zené-
jét szerző: Huszka Jenő.

Máté Kilián
Borbála, a felesége V. Agh. I.
Görbő, a fiú Kényes
Orsolya, a lányuk Tullán
Csababé, a baktör Nagy
Csababé Izsná
Víz király Horváth
Csilla, leánya Della Donna
Calmér, tucskó király Virág
Bemeta Székely
Mári, parasztleány Báthori G.

Este fél nyolcz óraker

A nagymama.

Fenekes vígjáték 3 felvonásban.
Csiky Gergely darabíró szin-
padra alkalmazta Pásztor Árpád,
zenéjét szerzője Mader Rezső.

Szerény grófné Blaha L.
Mária Tucsányi
Piroska Della Donna
Nagy Orkány Horváth
Gróf Szerény Páman
Pr. Orkányi Kálmán Balint
Kozma Kúrti
Langó Szeráfina Marosi A.
Tóthok Szilárd Nagy

Vígshírház

Délután 3 óraker

BACCARAT.

Színmű 3 felvonásban. Irla Bern-
stein Henri, Fordította Góth
Sándor.

Lehong Charles Hegedüs
Izabella, felesége Kias I.
Heléna, leányuk Kertész E.
De Brechebel A. gr. Tapolczai
De Chacery R. Góth
De La Viellarde Balassa
Lebourg Amédée Feenyessi
Branelin, ököszerez Szeréné
Doulence marquisés Haraszthi

Este fél 8 óraker

Tatárjárás.

Operett három felvonásban. Irla
Bakonyi Károly, zenéjét Gábor
Andor verseire írta Kálmán I.
Személyek:

Lohonyai tábornok Vendrey
Treszsa a leánya Harnai H.
Riza Keleti J.
Lórnthey Hegedüs
Imrédy Feenyessi
Mogyoróssy Kornai B.
Wallenstein Sarkadi
Illiko Koltóczy I.
Turi Tihanyi

Pénteken 1908. márczius 20-án este fél 8 óraker a Royal-
szálló dísztermében

Marschalkó Rózsika

hangversenyénekendő

egyetlen dalestélye.

Jegyek: 2-10 kor-ig a „Harmonia” zenemű-keres-
kedésben, IV., Váci-utca 20, kaphatók.

Pénteken, 1908. márczius 13-án, este fél 8 óraker a
Royal-szálló dísztermében

Friedmann Ignác

zongoraművész

második (utolsó) hangversenye

Jegyek 2-10 koronáig a Harmónia zenemű-keres-
kedésben (IV. Váci-u. 20. szám) kaphatók

Hétfőn, 1908. márczius 9-én este fél 8 óraker a
Royal szálló dísztermében

Róna Józsefné

opera és dalénekeső

HANGVERSENYE.

Jegyek 2-10 koronáig a Harmónia zeneműkeres-
kedésben IV., Váci-utca 20. szám kaphatók.

Csütörtökön, márczius 12-én a Royalteremben a páris

Boite á Fursy

egyetlen CABARET-estélye.

Jegyek: 10-3 koronáig kizárólag Mérv Bélánál, VI.
kerület, Andrassy-ut 12.

Slaviansky

d'Agrenoff Dimitri 40 tagból álló világhírű orosz
nemzeti vegyes énekkara

3 hangversenyt rendez a Vigadó nagyter-
mében február 27., 28. és 29-én.

Népszerű helyárok: 6, 4 és 2 kor. fenntartott helyek 10 kor.
Rendező: Mérv Béla zeneműkereskedése, Andrassy-ut 12

Kedden márczius 10-én a Rosl-teremben

Cseh vonós

négyes 8 és utolsó kamaraszélye bérelben.

Műsor: Poppoz, Beethoven, Brahms vonósduócsok.

Jegyek: 2-3 K, kizárólag Mérv Bélánál Andrassy-ut 12.

Pénteken, 1908. márczius 6-án este fél óraker az Orsz.
m. kir. zeneakadémia Liszt Ferencz-téri palotájának nagy
hangversenytermében

Ifj. Schmidthauer Lajos

orgonaművész

orgona-hangversenye

Wajdits Sári és Wenczell Béla

hárjarművész a m. kir. Operaház tagjának

közreműködésével.

Jegyek 2-10 koronáig a „Harmonia” zeneműkeres-
kedésben (IV., Váci-utca 20 kaphatók.)

Pesti Vigadó nagytermében csütörtök, szombat és vasár-
nap, 1908. márczius 19, 21, és 22-ikén este 7 1/2 óraker

Marteau-Dohnányi

három szonáta estélye bérelben.

Műsor: Beethoven összes hegedűszonátái.

Béreltjegyek ára mind a 3 hangversenye: 15, 10, vagy
5 korona. Kaphatók Rózsavölgyi és Társa udv. zeneke-
reskedésben IV., Kristóf-ter 3.

Szőlőbirtokosok,

kínek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg
más francia fajszőlőkből szűrt borai vannak,
felhívóknak ajánlatot tenni. Bármily
mennyiséget megvásárolunk.

Megnyilt a

HUNGÁRIA BUFFET.

Dohány-utca 56 (Akácfa-utca sarok)

Kétféle magyar konyha. Minden este cigányzene. Valódi jó
éti kiszolgálás. Itatok. Egész éjjel nyitva. o Egész éjjel nyitva.

Nyilatkozat. A Csillaghegyi forrásvíz

bakteriológiai szempontból tisztának és kifogástalan
nak minősítendő.

Dr. Preisz Hugó

a m. kir. Állami bakteriológiai Intezet
vezetője.

A Csillaghegyi forrásvíz központi iro-
dája Bpest, III. Bécsi-ut 94. Telefon 77-98.

Orgona-

harmoniumok

mindkét rendszer szerint, legolcsóbban szállítanak

Pajkr Rezső és Tsa

Budapest, X., Delez-utca 11/II.

(Tisztviselő-telép).

Védőoltás harmoniumok pontos orgona
mórtókkal.

Bőrművesztés az utolsó vasúti állomásig.

Tanárúknak és lelkészeknek külön szűzalk-
engedély.

Aranyérem ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

Csak ROGÁTSY-féle BORAX-ot kérjünk!

MAGYAR ASSZONYOK

és leányok, ha az aroz-, test- és kéz-bő-
rötöket üdén, tisztán, rózsásan és egész-
ségesen akarjátok megtartani, használjátok
kizárólagosan és állandóan a magyar
gyártmányu, kitűnő és elismert

Rogátsy-féle

Magyar Pipere Borax-ot,

mely mint testápoló és szőpítő szer felülmul-
hatatlan, hatása biztos és gyors.

Table with 4 columns listing names and products: Annyal Boriska, Arany Gáborné, Gálik Aranka, Liszky Ferencz, Vida Andrásné, Madgyessy Faus.

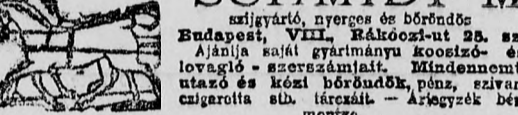
FOLYTATJUK.

Egy doboz ára 30 és 75 l., 10 nagy doboz vidékre bérmentve
Magyar Pipere Borax-Crém 1 tégely 1 korona.
Magyar Pipere Borax-Szappan 1 drb 80 fill.
Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és fűszerüzletben
vagy az egyedüli gyártónál:

ROGÁTSY RÁLMAN drogueria BUDAPEST.

VII., Rákóczi-ut 10. sz.
Figyeljünk a „ROGÁTSY” névre.

Csak ROGÁTSY BORAX-ot fogadjunk el!!

SCHMIDT M

szilvárvári, nyeres és bőrdobos
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 28. sz.
Ajánlja saját gyártmányu kocsizó- és
lovagló-szerszámait. Mindennemű
utazó és kőzi bőrdobos, pénz, ezüst,
cigaretta stb. tárcsák. - Árjegyzék bér-
mentve.

MÁRCZIUS 15-IKI IRODALOM.

- SAS EDE: Hősök-hőse, Nyolcz képmelléklettel. 7.-kor
SEBOK ZSIGMOND: Kossuth Lajos életrajza 50 fillér. Diszkötésben ... 80 kor.
RAKOSI VIKTOR: Korhadt fakeresztek. Har- madik újsági kiadás. Diszkötésben ... 4.-kor.
RAKOSI VIKTOR: Hős fiúk. Regényes törté- net a szabadságharczából. Diszkötésben ... 6.-kor.
POSA LAJOS: Száll az ének. Szavalni való hazafias versek. Fűzve 2 kor. Diszköt. ... 4.-kor.
POSA LAJOS: A szabadság hősei. Képek az 1848-49. szabadságharczából. Képekkel ... 60 kor.
POSA LAJOS: Haza és szabadság. Hazafias szavalmányok és költemények ... 60 kor.
GAUSS VIKTOR: A piros köpenyeg. Elbeszélés a magyar szabadságharczából. Képekkel ... 60 kor.
GAAL MOZES: A vasember fia. Történeti el- beszélés képekkel ... 150 kor.
GAAL MOZES: Bem apó. Történeti elbeszélés ... 60 kor.
HAVAS MIHALY: A hősök. Hazafias elbeszé- lések képekkel ... 60 kor.
RRUDY GYULA: A komáromi fiúk. Történeti elbeszélés ... 1.-kor.
RRUDY GYULA: Előre. Hazafias elbeszélés. Képekkel ... 60 kor.
LENGYEL LAURA: A virradat napja. Törté- neti elbeszélés. Képekkel ... 150 kor.
LENGYEL LAURA: Magyar hősök. Történeti elbeszélés képpel ... 1.-kor.
MADARASSY L.: A kis hadsereg. Történeti elbeszélés ... 1.-kor.
PERENYI LAJOS: A hazáért. Hazafias elbe- szélés képpel ... 60 kor.
TABORI RÓBERT: Gábor Aron. Történeti elbeszélés ... 60 kor.
FARKAS LÉRE: A kapitány. Jelenet. Előadja: 2 férfi és 1 nő ... 30 kor.
ILLYES BALINT: Hazafias költemények. Ára fűzve 3 korona, kötve ... 5.-kor.
UNNEPI VERSEK: Szerkeszti Dr. Vajda Gyula. Szavaló- könyv. Iskolai ünnepekre alkalmas költemények gyűjteménye. 2 kiadás. Ez a gyűjtemény aranykönyve a magyar újságnak. Egyrészt az összes iskola ünne- pekre alkalmas szavaletokat csoportosítja, másrészt remekíróink költeménye mellett az újabb magyar költé- szet összes nevesebb képviselőinek műveit tartalmazza.
A vaskos kötet 300 költeményt tartalmaz.
Ára fűzve 3 korona, diszkötésben 5 korona.
SINGER ÉS WOLFNER kiadása
Budapesten, VI., Andrassy-ut 10.

SZÍNHÁZAK

Vasárnap 1908. február 23-án

Magyar színház

Délután 3 óraker.

GRETCHEN.

Tréfa 3 felvonásban. Irta Dawis és Lipschütz. Fordította Hajó Sándor.

Von der Plein gróf Lóránt I. Dr. Schwegelmann Forrai R. Mosligné Beinagó Milli Tilda Grete Gloom Francziska Ó Jensege Von Strehle Emma Bins, polgármester Tobisch Niemann

Este fél 8 óraker

A császár katonái.

Dráma három felvonásban. Irta Földes Imre.

Karáczy István Vágó Karáczy Zoltán Garas Karáczy Erzsébet Borostyán Schneller Lajos Z. Molnár Marjay István Réthey Szilassy Ernő Törzs Joasz Géza Csontos Sárosy Agósti Vándori Keller Gyula Rátkay Szedlacsck János Papp Pintér István Tárnay Ferencz Körmeny

Apollo színház.

(Telefon 68-39.)

Kutyák a rendőrség szolgálatában. Madár fészkek. Rókvadászat.

Boszuálló gyárvezető.

Utazás jóhátton Délamerikában. Egy aglegény kalandjai.

A szerelem elixirje.

Kezdeté fél 5 óraker.

Király színház

Délután 3 óraker

A vig özvegy.

Operette 3 felvonásban. Irta Leon és Stein. Zenejét szerelte Lehár Ferencz.

Személyek: Zófia Valencienne Danilovics gróf Gyavari Hanna Rosillon Camil Nyegye Traskovia Kromow Cascada Pápir T. Harmat Csapó Kormos Kondor Boross Becskint Szabó Simai

Este fél 8 óraker

Varázskeringő

Operett 3 felvonásban. Irta Dörmann és Jacobsen. Fordította Mérei Adolf. Zenejét szerelte Strauss Oszkár.

XIII. Joahim Németh Lothár Papir Heléna Petráss S. Niki Csapó Gusztáv Sárosi Friderika Orley G. Francz Ottvós G. Vendo'in miniszter Szabó

MODERNSZÍNHÁZ KABARET

Andrássy-ut 69. Telefon 98-16

Utazás egy siker körül.

Tréfa, irta Hóltai Jenő

MICZI HERCEG

Zeneje Lehár Ferenczétől, operette 1 felvonásban Személyek. Miczi hercege - Nyárai, Jerszabinka - Boros, Pizsa - Keleti Julika, Amorantó - Medgyaszay Vilma.

Szép asszony kocsisa. Párisi kocsiförtenet.

Kabaretszámokat adnak elő: Medgyaszay Vilma, Nyárai, Keleti Julika, Sarkadi, Vörös Illi, Kardos, Kékény Illi, Poor Lili Boros, Bárszany.

BUDAPESTI Cabaret Terezkörút 28

(BONBONNIÉRE). Telefon 52-88

A nagyszerű febrári műsor utolsó hete.

3 mulatságos bobózat 3

25 új cabaret-szám 25

4 vidám szupadi tréfa 4

Fellépnek: Nagy Endre, László Rozsi, Ferenczy Károly, Balogh Böske, Fabian Kornelia, Képi Jován, Szecsi Magda, Huszar Károly, Fajó Géza, Mahr Naanor, Gabanyi László és Kövéri Gyula.

Jegyek: Bárd-nál, Kossuth Lajos-utca és Andrássy-ut, Zilpser-nél, Andrássy-ut 4. és a Cabaret pénztáránál, Terezkörút 28.

TATRA-MULATÓ

VII., KIRÁLY-UTCA 77.

Igazgatóság: WABITS és GRUNER.

Budapest leelőkelőbb osaládi mulatója.

Ma, 1908. február hó 1-től

Teljesen új szenzációs műsor.

Esti 8 órától 10 óráig Varieté előadás, azontul

Nemzeti Cabaret előadás.

Nemes Lessenn Melta Cabaretdiva saját eredeti műsorával. Keller Bernhard báróné cocottalok (barrakissérrel). La belle Sylvia dán soubrette. Humberto & Renardo zene-excentrikusok. Orlowa Frieda orosz énekesnő és táncosnő. Schmiedt Bertalan humorista teljesen új eredeti műsorával. Maara Gusti előadó soubrett. Sugar Elza cabaret énekesnő. Ferenczy Kamilla női baritonista.

Pénztárvitás 5 óraker. Kezdeté 8 óraker.

Telefon 15-10.

A gége, torok, tüdő, gyomor, bél, vese, hólyag hurutos bántalmainál felülmulhatatlan

Sicilia

ARTÉZI GYÖGYVÍZ

KAPHATO MINDENÜTT

PÖ. BRÁZAY KALMAN

RAKÁR. BUDAPEST, VIII., JOZSEF-KÖRÜT 37/39

Csak „SICULA” névvel ellátott üvegek valódiak.

Nagy élvezetet nyújt a

„Világpanoráma”

Budapest, IV., Városház-tér 4. (Piaristák épületében.) Jövő héten

A Spitzbergáktól Norvégiába.

Minden héten új műsor. Nyitva reggel 9 órától este 9 óráig.

Bérlépdíj 40 fillér, tanulóknak 20 fillér.

KÖRÜTI FÜRDŐ és hidegiz-kúra. GÖZMOSO Erzsébet-körút 51. USZODA és hidegiz-kúra. Fűzőgyógyászok! 66- és kádifürdők! A gözmósoda gyorsan és pontosan teljesíti megjelölt feladatát.

Jól lát? Ha nem, akkor forduljon bizalommal HATSCHEK optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látóeszközök is legelőkelőbb kaphatók ingyen árjegyzék bérmentve.

„MINTA” szálloda Budapest, Nagymező-utca 62. szám. Teljesen ujonnan berendezve 40 szobával rézágakkal és villanyvilágítással. Szobák 80 kr.-tól feljebb. A szállodalakvé ház egész éjjel nyitva. Híres ozigányzene. Telefon 315. Strasser Jakob, szállodás és kávész.

CIMBALMOK, legújabb szabadalmazott acél borsó szerkezetű, melynek hangja, hangterjedése rendkívül jónak bizonyult, részletfizetésre is legmegszébbmő jóállással kaphatók. Fonografok, gramofonok, hegedűk, fuvolák, oziperák, okarinák stb. olcsón legelőkelőbb. Külön tette elismert jó munkáért. Árjegyzéket ingyen küld. Mogyoróssy Gyula m. kir. szabadalmazott hangszergyáros Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71. Telefon 58-20.

HAGGENMACHER Szent-Gellért-sör

osapoltása:

Szivós Zsigánál I., Krisztina-ter „Zöldfa”

Wehrmann Bélánál I., Fehérvári-ut 46.

Kubancz Venczelnél II., Kő-ut, Buda-vidék

Borovszky Lajosnál II., Palfly-ter

Derer Józsefnél III. ker., Zsigmond-utca, Lukács-túrdó mellett

Schneider Lipótnál V., Lipót-körút 2.

Mertl Istvánnál IX., Ulói-ut 111.

Nemcsák Mihálnál V., Lipót-körút 21.

Wagner Vilmosnál VI., Andrássy-ut 46.

Kossa Jánosnál VI., király-utca 100.

Ozv. Jahn Edénél VII., király-utca 59.

Putnoki Istvánnál VIII. ker., József-körút és József-utca sarok

Fettlök Gyulánál VIII. ker., József-körút 8, Baross-utca sarok

Kertalakitásokat

elvitál Weber Károly faiskolatulajdonos Békesmogyoron (Buda-pest mellett), Gyümölcsia, díszta és rozsa árjegyzék ingyen.

FISCHER és TSA NAGYENYED

FA- és SZŐLŐISKOLÁK

150.000 Gyümölcsfa csemefé. 1.000.000 Gyümölcsfa-alany. 1.000.000 Élő sövény csemefé szőlőfák, díszcserjék, tülevél-fák, rózsák stb. 1.000.000 szőlőoltvány. Európai és amerikai sima és gyökéres vessző. Különleges: Csemegeszőlő-oltványok.

30.000 Kiváló szép beazterozeti és boszniai szilvafa csemefé.

Étesitem igen tisztelt vevőimet s ösmerőseimet hogy a tavaszl és nyári angol s belföldi szőlővet-udonságok nagy választékban már raktáromon vannak, s azok földelőzéséhez kizárólag elsőrendű munkásokkal rendelkezem. Igen tisztelt vevőim s ösmerőseimnek ajánlom magamat továbbra is szives pártfogásába.

Kiváló tisztelettel Szőke Andor urí-szabó Telefon 72-51. Budapest, VI., Andrássy-ut 66. I. em.

Butor Ehrentreu és Fuchs testvéreknél Budapest, VI., Terezkörút 8. Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

Ekszerek ezüstneműek, egyházi szerek, ötvös-művek, órák, angol ezüst különlegeségek a legjutányosabb árban beszerezhetők részletfizetésre is SÁRGA JÁNOS ékszergyárosnál EOLOZSVÁRT. Képes nagyárjegyzék ingyen. Gyár: Görög templom-u. Főraktár: Mátyás k.-t. 13.

HETI MŰSOR.

Table with 9 columns: Február, Nemzeti Színház, M. kir. Operaház, Vigaszínház, Király-Színház, Népszínház (Vig-Opera), Magyar Színház, Vár Színház, J. rante színház. Rows for dates 24 (Hétfő) to 1 (Vasárnap).

ellért-sör

Mihálynál
St.-körút 21.
Vilmosnál
Andrássy-ut 46.
Jánosnál
Király-utca 100.
János Edénél
Király-utca 59.
Istvánnál
Teréz-körút és József-
a sarok
Gyulánál
Teréz-körút 8, Baross-
a sarok

Weber Károly
tulajdonos Bé-
nyóron (Buda-
melett), Gyü-
ingen.

NYED
Ultrán, Euro-
tima és gyö-
esző.
semlegesítő-
ok.
Agyag-
lapra.

s ösmerőseimel
a beföldi sző-
ktáromon van-
őrendű munká-
ösmerőseimnek
fogásába.

lelettel
ndor
t 66. I. em.

szelítőtőre
Fuchs
Teréz-körút 8.
telefon 88-59.

mbek, egy-
erek, ötvös-
órák, angol
különleges-
szerezhető
re is
ergyárosnál
nyezék ingyen.
társaság k. t. 13.

rania színház
szerelem története
szerelem története
szerelem története
szerelem története
szerelem története

A tenger
szerelem története

Olvasd!

Nélkülözhetetlen könyv minden családban!

Hogy lehet a beteg ember ismét egészséges?

Teljesen díjmentesen küldi a szerző:
Dr. MITZGER TIVADAR intézete, Bpest, VI., Teréz-körút 44.

INGYEN!
és bérmentve küldöm szülő-
oltvány és vesszőkötő ár-
jegyzékemet, mely minden
szülő- és kortulajdonosnak
nélkülözhetetlen tudnivalókat
tartalmaz.
Az árak meglepő olcsók.
Számos előismerő levél iga-
zolja oltvány- és vessző-
anyagok jószágát.
Delawarét okvetlen
rendeljen.
mert ezen fajt nem kell sem
beoltani, sem perinotézni.
Szöcs S. fia szülőtejepe
Bihardioszeg.

ABBAZIA

Grand Hotel Bristol

Ujjonnan épült, minden kényelemmel berendezett, elsőrangú fényes szálloda. Nagy szerű szobák, lift, központi fűtés, villamos világítás, telefon, melegvíz-vezeték stb. A délre és keletre nyíló összes szobák erkélylyel ellátva, Kávéházi étkező, olvasó- és zenetermek. Pompás kilitás a Quarnero egész vidékeire. Igen mérsékelt árak.
A BRISTOL-SZÁLLODA IGAZGATÓSÁGA:
RUDOVITS W. tulajdonos.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

nemi betegségben szenvednek,

kik bármily

mint húgycső és hólyagbajok, húgycsőszűkítések, vizeleti zava-
lok, ójleli megomlések, szobok és bujakoros bántalmak (syphi-
lis), az üntertőzés utóbjajaként fellépő idegbajok, korai férfi-
erő elgyengülés, bármily bőrképzések stb. nőknél lehérfolyás,
méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyítására szigo-
ruan tudományos és lelkiismeretes gyógymódjának
fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. cs. és kir. osztály főorvos országos hírv és a loegréibv, 32
éve tennálló rendelő intézetét

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgycső cső-
lyag bajok vizsgálata villamos húgycsőtükrözéssel.
Vidékiek levelekre kimerülő válaszi és szakaszú tanácsot nyer-
nek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.
Nőknek külön váróterem.

Gramofonok

kizárólag eredeti elsőrangú
gyártmányok

részlet-fizetésre is
kaphatók.

**MAGY. IPAR ÉS KE-
RESKEDELMI R. T.**

**BUDAPEST,
VI., Teréz-körút 19.**

Kérjen árjegyzéket. 27804

DIESEL-motorral

a tényleges löerő

óránként csak 1 fillérbe
kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségtérítéssel
készségesen szolgálunk

Fegyver- és Gépgyár R.-t.
Budapesten.

Párisi világtállítás „Grand Prix” 1900.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

Diätetikus szor lovak, szarvasmarhák és juhok
számára.

Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.
50 év óta használatos a legtöbb istállóban étvágy-
talanság és rossz emésztés esetében, teheneknél a
tej javítására és a tej gyarapítására.

Valódi csak ezen védjeggyel:
Képes árjegyzék ingyen és
bérmentve.

Főraktár: **TÓRÖK JÓZSEF** gyógyszerész,
Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és
VI. kerület, Andrássy-ut 28. szám.

A TITOKZATOS HAJÓ

— REGÉNY. —
Írta: **FREDVILLER**

16

— Ez helyes — jegyezte meg Monk, ki nagy érdeklődéssel hallgatta a magyarázatot. — Egyik rekeszben egy levél maradákat találtam, amelyből kitűnik, hogy a hajóst Antonisen Antalnak hívták és a felesége pedig Severina nevű, egyebet nem tudok kihozni belőle — csak még annyit, hogy a hajó Dél-Amerikából jön és utban volt Norvégia felé.

— Egyebet nem tudtál meg tőle?

— Nem, alig beszélünk egy keveset, a szeme különös, merev nézésű lett. Ujabb adag chibint adtam be neki és rávettem, hogy alud-
jék. Végre sikerült. Most ismét nyugodtan alszik.
Lámpást gyújtottunk és a házikó tetejére tettük, a vacsoránkat pedig oda vittük fel. Monk vizsgálódásainak eredménye néhány doboz konzerv volt és így az étkezésünk ez alkalommal kissé dúsabb lehetett.

Fent a fedélzeten sokkal kellemesebb volt, mint a füledt levegőjü kajütben és azonkívül egyikünknek mindig a kormányra kellett figyelnie, így tehát elhatároztuk, hogy együtt maradjunk.

Az étkezés befejezése után pipára gyújtottunk rá és a találgatások végtelen sorozata kezdődött. Mindezek fölött a csodálatos dolgok fölött, melyekkel lépten-nyomon találkozunk. Talán nem is kell külön megemlítenem, hogy a „Fram” eltűnését újból és újból megvitattuk, de a valószínű megoldást egyikünk sem találta.

Ez éjszakán át sűrűn esett a harmat. Mi ketten, Holt és én, kiknek nem kellett őrszolgálatot teljesíteni, lemásztunk aludni.

Egy órakor Monk ott állott a fekhelyem előtt és felkeltett. Teljes szélcsend uralkodik s így nem kellett a fedélzeten dobognom a felkeltéssel, amint megbeszéljük, hanem lejtöttem. Gyorsan felöltözöttem, ha ugyan a cipőkbe

való bebujást annak lehet nevezni — és felmentem. A helyzet az este óta nem változott; csak a szél állott el teljesen. A levegő enyhe, az ég teljesen derült és csillagsugáros volt, a tengerfény meg-megvillant, mialatt a jármű lassan siklott tova a vizen.

— Délkelet felé tartunk — mondta Monk, amint felváltottam őt a keréknél. — Holt őt órára kerül sorra. Képzeld, még röviddel ezelőtt ott állt a beteg mellett, bár az már nyugodtan aludt.

— Ez sokat ígérőnek mutatkozik — feleltem én — simán és egyszerűen léprement. Egyéb ujság nincsen.

— Azt hiszem, legjobb, ha mindent elmondok neked.

Monk hangja kissé különösen hangzott — de — — — — —
— Ezt én is tudom; de felfedeztél valami újabbat?

— Hallgasd csak! Röviddel ezelőtt mentem megnézni, vajjon az oldallámpások rendben vannak-e és ekkor — meg mernék rá esküdni — hogy egy alakot láttam a hajó fala mentén végigsurranni és a ponyvakamrába vezető nyílásban eltűnni. De lehet, hogy csak káprázat volt az egész. Olyan álmos vagyok már, hogy alig látok a szememmel.

— Egyebet nem láttál?

— Ugy tetszett nekem, mintha két izben hallottam volna zajt a középfedélzet és a nagy lejáró alatt levő helyiségben. Zajt, valami zajt...

— Átkozott hajó ez! — kiáltottam teljes meggyőződéssel — s azután én is elbeszéltem az előtte való este tapasztaltakat.

— Igazán bosszantó, hogy a mai nap folyamán nem vizsgáltuk meg a helyiségeket — jegyezte meg Monk. — Egész idő alatt gondoltam rá, de oly sok dolgunk akadt, hogy lehetetlenség volt a sötétség beállta előtt hozzájutni.

— Nem hagyhatjuk el mindketten a kormányt, hogy Holtot felzavarjuk; ezt igazán nem szívesen tenném, tegnap egész éjjel virrasztott.

— Nem, ezt nem tehetjük; de meg az sem ér semmit, hogy lámpásokkal kotorászunk ott lent. Ha emberek vannak a fedélzeten, azok

rosszat forralnak és könnyen kelepczébe csalhatnak bennünket.

— Igazad van; ez szinte hihetetlen, hogy emberek itt elrejtözve maradhassanak. A zaj, amit hallottunk, talán az egyensúly fentartására szolgáló kövektől ered, amint ide-oda gurulnak, vagy talán a macskától, amint patkányokra vadászik. Nem is láttam még ma az állatot.

z — De én láttam, a szágo-levest ette, melyet Holt a pacziensének készített.

Monk először lefeküdt a fedélzeten, hogy a közelemben maradhasson; de a harmat oly erősen hullott, hogy csak úgy csurgott a házikó tetejéről s így innen fel kellett kelnie. Ekkor eszünkbe jutott, hogy a kapitány rekesze a középfedélzet kajütje mellett van és onnan egy ablak nyílik a fedélzetre.

— Ebbe a rekeszbe fekszem — mondta Monk. — Ha esetleg történik valami, csak üsd be az ablakot, én rögtön fent vagyok a fedélzeten. Nálad van a revolvered? — nem? Eredj le és hozd fel, egyuttal nézd meg, vajon benne vannak-e a töltények?

Ugy tettem, amint mondta s egy negyedóra múlva már hallottam Monk hortyogását a rekeszből. A szél egészen gyengén fújt és csak néha nyikorgott és zörgött az árbocok, fák és tömlők között, amint a jármű lassan föl és leingott.

A szél teljesen elhalt; a vitorlák odaverődtek a rudakhoz, ha a hajó az orrát bemártotta a vízbe és a hullámokon keresztbe dobálódzott. Kivéve az ezek által okozott zajt, oly teljes csend honolt a fedélzeten, mint a sirban.

Letettem egészen a kormányrudat, a kereket megkötöttem szorosán és a kis fedélzeten fel s alá kezdtem sétálni. De nagyon ki voltam fáradva a szokatlan napi munkától és az alvás nem volt elégséges. A tagjaim sajogtak, akár csak kerékbe törtek volna. Előkerestem egy darab vitorlavásznat, kiterítettem a kerék mellett és leültem. Hogy ébren maradjak, rágyújtottam a pipámra, s mivel reggel felé járt az idő s kissé hűvös volt, begombolkoztam. Jobb kezemmel megtapogattam a revolvert, vajjon kéznél fekszik-e adandó esetben.

(Folyt köv.)

JUMMI Gy-szerok

Valódi francia és amerikai gyártmány!
Orvosiak ajánlja! Feltétlen biztos!

Gummi.
Kredeti csomagolásban!
Árak: 12 db. francia gyártmány K 8-10
12 db. amerikai gyártmány K 10-12
Csepel amerikai gyártmány K 4-6
Halványag 12 db. francia K 8-10
"Non plus ultra" K 12-16

Minta-gyűjtemény
Készletű csomagolásban, 12 db K 8-10
25 db K 8-10

Női övszer "Faszium" csomagolásban K 8-10

Sérüléskötés orvos ajánlata szerint valódi angol acélírógépvel K 7-10. Cs. és sz. szabad. Keleti-féle pneumatikusan políttával K 12-16

Suspensor (heretartó) darabja K 1-2.40

Havibaj kötés darabja K 3-4

Halkötés darabja K 7-8.4

Gummi gőrszer-harisnya darabja K 8-12

Irrigátor teljesen felszerelve, darabja K 3-9

Uji "Auto vaginal Spray" legmegbízhatóbb női költelgeség K 15.-

Székfűtés titoktartás mellett. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

KELETI J. gummiárak és beteg-ápolási cikkek gyára.
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17/1.

200 korona
a modern technika legújabb remeke, a **MIGNON-írógép.**

Bárki tanulás nélkül rögtön ír. Azonnal és állandóan látható írás. Legegyszerűbb szerkezet. Fémbetűk. Másol és sokszorosít. Bármely írógéppel egyenrangú. 1 évi jótállás.

Szabadalmazott ipar
Budapest, VII., Csögegy-utca 24/b.

A MÜLLER J. L. -féle
Kaliptas
LEGJOBB FOGPÉP

Az egész országban mindenütt kapható.

3600 munkatárs, a fogakat fehéríti és éppen tartja. Kis tubus 50 fillér, nagy 1 korona.

MÜLLER J. L.
a. és sz. szabad. üzemi
Gyárt. Koronaherczeg-utca 2.
Mindenütt kapható.

Teljes közelműberendezések
székfűtés, székfűtés, székfűtés, székfűtés

IPAR- és MEZEI VASUTAK
a. p. álmok, kocsik, edények, székfűtés, székfűtés

Motorok és lokomobilok
Benzin-, gáz- és gőzmozgók. Garancia mellett felszerelve.

Malmi-téglagyári cikkek
valamint székfűtés, székfűtés, székfűtés, székfűtés

SCHLESINGER ALAJOS-nál
BUDAPEST, V., Váci-körút 36. SZÁM.

Modern
urasági butorok

alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és réz-butorokban.

GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ez előtt Gyár-utca.
Telefon 14-09.

**Legjobb... Legjobb... Legjobb...
PAP... PAP... PAP...**

GICHNER JÁNOS
ágyonmű-réz- és vasbutor-ágyas szőnyeg, függöny, pokróc, terítő stb. nagy választékban.

BUDAPEST, Erzsébet-körút 20.

Gyár: Kertész-utca 7. és 8.
Árjegyzéket bármikor ingyen és bérmentve küldök.

Gyermekkoszt egy választékban. Még nem láttál 500 forintot vagy a pénz visszafizetését.

KÜLÖNFÉLÉK.

Interieur.

Kicsinyke szoba, olivzöld falak; A fény tompított, intim félhomály van meghitt sarkában. Az ablakra lágyan piros puha függönyök omlanak.

Nagy barna zongora, fölötté kép; pár szál virággal karcsu váza rajta; lecsüng róla egy tarka kendő sarka. S az árnyék mind csupa mély, csupa kék.

A zsöllyén sárga bő ruhájú nő, idegesen fut keskeny ujjá végig s fehér csontsorból sóhajt csal elő.

Megreszketi a fiurok lelke mélyit s a szobán fájó Chopin-dallamok zsongó hulláma halkán átzokog.

Haraszthy Lajos.

(Gázvilágítás és az utcai fák.) Eddig általános-ságban a gázlámpákat az utca fának növekedésére káros befolyásuaknak tartották, annál meglepőbb most, hogy ujabban már kedvező, jótékony hatást is megfigyelték. Steyglitz németországi városban az idén azt tapasztalták, hogy az utcát szegélyező vadgesztenyefák közül azok, amelyek a gázlámpák közvetlen közelében állottak, tovább tartották meg lombjaikat, mint a többiek. Míg a többi fák már mind lehullatták diszükét és lombtalanul meredtek az égbe, addig ezeknek a fának ága... és galyain, különösen a lámpához legközelebb eső részeken még meglehetősen dús lombzat állt és csak három-négy héttel később kezdtek leveleiket hullatni. E csodálatos jelenség oka ezideig még nincsen megmagyarázva. Lehetséges, hogy a lámpákból kisugárzó fénytömegek

segítették elő a közelben lévő leveleket életműködésük meghosszabbításában. Nem lehetetlen azonban, hogy a kisugárzó hő idézte elő ezt a jótékony hatást. E mellett szól az is, hogy e levelek még akkor is az ágakon voltak, amikor a többnapos fagy és dér minden más levél életműködésének véget vetett. Sőt a levelek szárai a levél nélkül még novemberben is az ágakon voltak. A fénynek ez esetekben minden-esetre szerepe van, mert a mesterséges fénynek a vegetációra gyakorolt jótékony hatását más esetek is eléggé bizonyítják. Hogy azonban ez esetben is csak a fény befolyásáról lehet szó, vagy egyúttal a hőhatásról is, az még megállapításra szorul.

(A kilogramm.) A hossz- és súlymérték rendszernek alapja a normális méter, mely trigonometriai mérések révén meghatározott hossza egy délkör tízmilliomod részének. A normális kilogrammot Lefevre-Gineau és Fabroni állapították meg a XVIII. század végén és pontosságának kiszámítása azóta számtalan vizsgálódás és számítás tárgyát képezte. Az ellenőrzés módszere abban áll, hogy egy geometriai pontossággal megmért testnek normális súlyok segítségével meghatározzák 4 fok Celsius hőmérsékletű vízben a súlyvesztésüket. A Lefevre-Gineau és Fabroni által megadott etalon-kilogrammnak ellenőrző kísérletel azonban eltérő eredményt mutatnak egymás között. A párisi Bureau international des poids et mesures, amelynek feladata mintaméter és minta-kilogramm ellenőrzése, most több évi munka után a legújabb mérőrendszernek igénybevételeivel új ellenőrző kísérleteket eszközölt, melyeknek eredményét a legutóbbi ülésen közölték a párisi Akadémiával. Eszerint egy kilogramm kémiaiilag tiszta 4 fok Celsius hőmérsékletű víz térfogata 760 milliméter légnyomás mellett 1,000.028 köbdeciméter, amikor is 1—2 tizedes az esetleges tévedésre esik, vagyis a valóságban egy kilogramm olyan vizkockának a súlya, melynek oldalhossza 4 fok Celsius és 760 milliméter légköri nyomás mellett 1,000.009

deciméter. E számok igazolják, hogy milyen házsálynai pontossággal dolgoztak a méterrendszer megteremtői.

(A zulu király palotája.) Egy angol haditudósító, ki a natáli csapatokkal együtt expedícióba ment a hírhedt Csetevajo zulu királynak fiához, Dzinizuluhoz, így írja le a hatalmas zulu királynak Uszutu mellett levő lakását: „A král nagy négyszögben sөvény veszi körül s belül fákkal van beültetve. A tulajdonképeni lakóházat egy kis král képezi, a nagyobb sөvényzetben belül a lakóház épített négyszögű téglapépületben van a hárem. Látogatásunk alkalmával e kunyhón kívül a főnöknek mintegy 25 asszonya guggolt. Roskadózóbb és rosszabb szagu épületet már képzelni sem lehet. Belső berendezése gyékényekből és bádogdobozokból áll, a menyezetről pedig állatbőrbe s rongyokba csavart titokzatos csomagok lógnak le. Egy másik szoba valószínűleg a királynak dolgozószobája. Mikor odaértem, kíséretünk tagjait épp Dzinizulu gramofonja mulattatta. Egy polcon újságok s könyvek heverték s egy poros írógép is volt ott. Ebben a szobában volt a palotának egyetlen ágya, porral és piszokkal ujjnyi vastagon bevonva. Egy másik dombon, száz méternyire a palota fölött, a katonai král fekiült, melyet Dzinizulu pár évvel ezelőtt építtetett az angol erődök mintájára, de az elhanyagolás következtében ez is dűledezőfélben volt.

(Gesztenyefalevelek mint szivarbetét.) A londoni parkokban most sok embert lehet látni, akik hosszú botokkal felvegyerve a gesztenyefák alatt ide-oda járkálnak s egyes faleveleket gondosan feltűzik és elviszik. Ezek az emberek, akiket „leifer“-nek neveznek, nagy angol szivargyárnak alkalmazottai és az a feladatuk, hogy sötétzöld leveleket gyűjtsenek, amelyeket olcsó szivarokhoz használnak fel. Természetesen nem lehet az összes faleveleket erre használni, hanem nagy szakértelem szükséges a valódi és használható levelek kiválogatásához. Ezeket a leveleket azután igazi dohánylevelekből sajtolt lében megfűrésztik és egy valódi dohánylevélbe csavarják. Darabját egy pennyért (körülbelül egy fillér) árúsítják tehát még mindig elég drág.

Nemzetiségi sajtóperek.*

Budapest, február

Ezidőszerint a legaktuálisabb és egyúttal a legszomorubb tárgyak közé tartoznak ama bűnperek, melyek egy idő óta kisebb részben a szociálista, tulnyomó részben pedig a nemzetiségi sajtó ellen vannak folyamatban, többnyire a B. T. 172. §-a alapján, amely a jogász-humor — ruganyosságát akarván jellemezni — „gumpiparagrafus“-nak elkeresztelt.

Ezen szakasznak 2. bekezdése szerint két évig terjedhető fogházzal és 2000 forintig terjedhető pénzbüntetéssel sújtandó, ki valamely „osztályt, nemzetiséget vagy hitfelekezetet“ a másik ellen gyűlöletre izgat.

Midőn a laikus ezt a meghatározást olvassa: először is ama benyomást nyeri, mintha a törvény nem a magyar állam vagy nemzet, hanem inkább a nemzetiségek, a nem magyar ajkúak védelmére hozatott volna, mert hiszen modern közjogászaink a magyarságot „nemzet“-nek tekintik, nem pedig „nemzetiség“-nek.

Ily felfogás mellett azonban lehetetlenség volna megtorolni a magyarságot, annak hegemóniája vagy nyelve ellen intézett támadásokat, pedig ily megtorlás nemcsak szükséges, de ezidőszerint felette aktuális.

Magyarázat gyanánt fel kell említenem, hogy a B. T. a magyart épp úgy, mint az 1868. 44. t.-cikk csak olyan „nemzetiségnek“ tekinti, mint a többi nem magyarajkú népfajokat, akiknek egyenjogúsága képezi a törvény alap- és vezérgondolatát; a „magyar nemzet“ alatt pedig nem a fajt, nem etnikai tömeget, hanem a hazai nemzetiségek összességét, a politikailag egységes népet érti; csakis nyelvi tekintetben biztosít a magyarnak, mint az állam hivatalos nyelvének bizonyos előjogokat, egyrészt az állam egységére, másrészt a gyakorlati célszerűségekre való tekintetből; ez kétségtelenül megállapítható a „nemzetiségi egyenjogúság tárgyában“ hozott törvénynek következő bevezetéséből:

„Mint hogy Magyarország összes honpolgárai az alkotmány alapelvei szerint is politikai tekintetben egy nemzetet képeznek, az osztálylan egységes magyar nemzetet, melynek a hon minden polgára, bármely nemzetiséghez tartozék is, egyenlő tagja;

* Előkelő kézből, a nemzetiségi kérdés alapos ismerőjétől kaptuk ezt a cikket, amelyvel azonban nem azonosítjuk magunkat.

„minthogy továbbá ezen egyenjogúság egyedül az országban divatozó többféle nyelvek hivatalos használatára nézve és csak annyiban eshetik külön szabályok alá, amennyiben ezt az ország egysége, a kormányzat és közgazgatás gyakorlati lehetősége s az igazság pontos kiszolgáltatása szükségessé teszik;

„a honpolgárok teljes egyenjogúsága minden egyéb viszonyokat illetően épségben maradván, a különféle nyelvek hivatalos használatára nézve következő szabályok fognak zsinór-mértékül szolgálni.“

Kétségtelen tehát az is, hogy a B. T. az 1868. 44. t.-cikk alapján hozatván, utóbbinak közjogi felfogásából indult ki és ugyaneme felfogáshoz alkalmazkodnak bíróságaink is, midőn a magyarellenes izgatásokat a B. T. 172. §-a alapján üldözik és büntetik.

Ily sajtóperek ennek előtte csak szórványosan fordultak elő és elég enyhén kezeltettek; erélyesebb kezelést csakis utóbban, a nemzeti kormány alatt tapasztalunk, főképp mióta gróf Andrássy Gyula programbeszédében a nem-magyarajkú tömegeket az állam jótéteményeiben, az izgatókat a törvény teljes szigorában részesíttetni ígerte.

Ily helyesen koncepiált kormányzati elv ellen senki sem tehet kifogást, de az elvnel nem kevésbé fontos annak méltó alkalmazása.

Egy nemrég megjelent, feltűnést keltett röpirat („Nemzetiségi politikánk hibái és bűnei“ írta: Argus) a nemzetiségi kérdés egész területére kiterjeszkedvén s eme sajtópereket is éles bírálat tárgyává téve, a következőket írja:

„Ez idő szerint a félszázat meghaladják a magyar nemzet elleni izgatás címén indított sajtóperek; valóságos üldözési mánia szállta meg az állanhatalom buzgó öreit és vádolnak boldog, boldogtalant; az általános izgalom a magyar esküdtbírákat is hatalmába kerítvén, kevés kivétellel kimondják a „vétkest“, megtekelnek a börtönök és orgiákat ül a boszu; tucatszámra liferálják a vértanukat. Már nem is igen válogatnak; legújabbán a kir. ügyészség oly cikket is inkrimínál, mely az izgatás miatt elítélteknek száraz statisztikáját közli; ügybuzgalmát még oly lapokkal is érezteti, melyek mint a mérsékelt irány szószólói a nemzetiségi békét hirdetik; így akasztottak izgatási pert a balázsfalvi gör. kat. érseknek „Unirea“ című lapjának a nyakába és a tulzók nagy örömeire 10 hónapi fogságra ítélte a kolozsvári esküdtbírák a nagyszabeni metropolita lapjának, a

„Telegraful Roman“ szerkesztőjét is, üldözöbve véve azon egyetlen mérsékelt román lapot, mely a legújabbán megindult békemozgalmat ismertette és ezen hazafias akciót lanczirozta!

„Az érdekes jogeset iránt érdeklődve, elolvastam a cikk inkrimínált részét és ámulva konstatáltam, hogy az egész cikkben szó sincsen „magyar nemzetiségről“ és így rejtély maradt előttem, miképp lehetett az ellen „gyűlöletre izgatni“?!

„Ilyen és sok más hasonló „balekstósz“ láttára nehéz dolog meg nem írni a szatirát és önkénytelen eszünkbe jut Oxenstierna öröké aktuális, felejthetetlen mondása: parva sapientia regitur mundus!“

E sorok alkalmasak arra, hogy mindenkit, aki eme nagy horderejű tárgy iránt érdeklődik, gondolkodóba eítsen.

Mert hiszen eme, nem annyira jogi, hanem kiválóan politikai természetű perek főcélja nem lehet más, mint megakadályozni, illetve megtorolni egyes egyéneknek és lapoknak ama törekvését, hogy a békés és jóhiszemű tömegeket félrevezetve, azokban a magyar állam, a magyar nemzet és nyelv vagy esetleg más hazai nemzetiség, osztály vagy hitfelekezet irányában ellenszenvet keltsenek, azokat felizgassák és esetleg hazaellenes cselekedetekre indítsák.

Hogy eme politikai cél elérhető legyen: két főmomentum tartandó szem előtt; egyrészt hogy ily bűnös szándék tényleg fennforogjon, másrészt hogy a megtorlás egy politikai szempontnak, mint az azzal kongruens s a törvény által is kontemplált osztó igazság követelményeinek megfelelően; eme követelményeket „Argus“ elég jellemzően így fejezi ki:

„Hogy az előző fejezetben elmondottak valahogy félre ne értsenek, ki kell jelentenem, hogy az oly káros izgatások megtorlását magam is szükségesnek, sőt mellőzhetetlennek tartom ott, hol a megtorlást az illető nyilatkozat vagy újságcikk tartalma és dolozus intencziója igazolják; de ezen eljárásnál nem szabad a viszonosságáról sem megfeledkezni, vagyis meg kell torolni az egész vonalon, tekintet nélkül arra, vajon az a magyar, vagy pedig más nemzetiség ellen irányul, mert — quid uni iustum, alteri aequum.

„De oly sajtóperről, mely valamely nem-magyar nemzetiség ellen irányuló izgatás miatt fétetett volna folyamatba, mai napig soha sem hallottam. Megtorlás nélkül marad minden támadás, minden rágalom; de nyomban kap „idézö

Az ut végén.

Ahányszor egymástól el-ejszakadunk.
Az én lelkem üres, vak, sugártalan.
Nincs egy hulló könnyem, nincs egy jajszavam

Csak a szívem reszket félve, tétován:
Hány csalódás éri majd az ut során?
S visszahozza-e majd lelke új sebét?
És az utia végén — én várom-e még?
... Várom-e még?

Ahányszor egymástól el-ejszakadunk:
Az ő lelke csupa forró fénysugár.
Délihábos álmok fátyolába jár.
Szíve csupa mámor, ujjongó gyönyör.
Büszkén, bizva, bátran a magasba tör.
Messze csalia tölem száz színes remény...
És az utia végén — visszavárom én,
Csak én, csak én ...

Nil.

Csatavesztés.

Írta: Dodó

Az apja vigyázott rá, óvta az emberektől, a híretől, a dicsőségétől. Barátai nem voltak, csak bámulói, barátnőkre sohasem is gondolt. Ugy élt, mint ahogy Itáliában, a messze hazában él a fiúszál — öntudatlanul, boldogan, örömteljes örökös napienyben. Az ő boldogsága az volt, ha az öreg, a mester, az apja megczírogatta az

arcát, végigsimította vállaira omló haját és magához ölelte:

— Ma szépen játszottál.

Ő meg tovább adta a csókot a hegedűjének.

Az igazi dicsősége ennyiben állott. Nem szerette a tapsot. Sértette a lelkét. Ostobáknak látta az embereket, akik pillanatnyi lelkesülésükben megfedkeznek arról, hogy emberek és lármát csapnak azért, mert nekik valami tetszett.

Ilyenkor szeretett volna nyelvet nyujtani rájuk.

A tizenégy éves művész ott ült a szálló ablakánál és kinézett az utcára. Most is az a feszes apród-ruha volt rajta, amiben játszani szokott. Fehér selymét a szép Lodiancában tulajdon kezével, igaz szeretettel szötte az édes anyja.

Lodianca kicsi falu Itáliában. Olyan kicsi, hogy Adalberto minden követ ismeri. Nem is olyan régen még közöttük volt és játszott velük. A kövekkel. Mert Lodiancának sokszínű csillogó kövei vannak és belőlük nagyon szép házakat lehet építeni.

És ezek az apró babalázak szebbek voltak a nagy világvárosok palotáinál, amint hogy Lodianca viskói is szebbek a világ minden villájánál, az ege derültebb, mint bárhol és a tenger, meg a fű zöldébb, mint a smaragd.

Ott él az ő édes anyja, jószágos arczu, dalamos szavu asszony, aki most is, hogy jómódu, gazdag lett, maga szövi az Adalberto ruháit csillogó szárnyu selyembogarak házából. És beleszövi a ruhába a szívének minden szeretetét, a lelke áldását.

Az apja zongoramester volt, aki zongorázni meg hegedülni tanított a városban uri

gyerekeket. Sokszor hetekig nem látták otthon Lodiancában. Amikor otthon volt, a kis Alberto könyörögve kérte, hogy tanítsa meg őt is a fekete pontok nyelvére, a hegedű szavára.

Az öreg dörmögött, hogy kutyának való pálya, de tanított, mutogatott, aztán újra elment. Ők otthon maradtak: az anyja, a színes kövek, a hegedű, meg ő.

Igy telt el pár év. Kettő vagy három. Talán több is. Adalberto sohasem nézte a naptárt.

Egyszer soká nem volt otthon az öreg. Amikor hazajött is, boszús volt. A körmet rágtá meg a borotvált ajkát és talán káromkodott is. Az anyja sirt. Pénzt emlegettek.

Szegény kicsi fiúnak majd meghasadt a szíve.

— Apám, édes apám, azt sem kérde, mennyit tanultam ...

Amikor látta, hogy senkisével figyel rá, elővette a hegedűjét és a szíve keserűségét kiöntötte rajta. Nem hallotta, nem dalolta soha senki Lodiancában azt a szomorú dalt. Ott fakadt az az Adalberto gyöngéd lelkében, mint ahogyan az oázis rózsáia egy éjjelen nő fel, bimbózik és pattan.

Erre a dalra az öreg felfigyelt, aztán hallgatni kezdte átszellemülten, nyitott szájjal. A kezével a homlokát törülgette. A kis fiu pedig csak muzsikált olyan szépen, hogy Lodianca mezőin felsírt rá a fülemüle és mosolyogtak a virágok.

Már másnap uton voltak.

Azóta Adalberto nevével tele vannak az újságok, az utcasarkokon kiáltják a rikkancsok, emlegetik szalonokban arany szemüveges urak és gazdag asszonyok.

És ő most újra Lodiancára gondol, meg az

végzett" a sértett fél, ha a támadást viszonzni merészeli, mert: si duo faciunt idem — non est idem.

„Pedig a B. Tkv. 172. §-a épp úgy veszi védelmébe a nemmagyar, mint a magyar „nemzetiséget” — mert az idézett §. a jogegyenlőség alapján állva a „nemzetet” nem különbözteti meg a nemzetiségtől és nem részesíti külön védelemben.“

„Ha erre valaki azt találná mondani, hogy a mi politikusaink és a mi lapjaink nem szoktak a nemzetiségek ellen izgatni, hogy ők a farkasok, mi pedig ama bányák, kiknek ők zavarják a vizet, ez a valaki vagy nem olvas magyar lapokat, vagy pedig egy és ugyanazon állásponton áll a nemzetiségi rajongókkal, kik az izgatásban — midőn mellettük izgat — nem törvénysértőt látnak, hanem azt mint „nemzeti nagy küzdelmük lelkes bajnokát” üdvözlők.

„Eszerint indokoltnak kell elismerni másajku polgártársainknak ama panaszát is, hogy a magyar Themis szemkötője csupán a felszemet takarja el, hogy az államhatalom csakis a magyarságot védelmezi, őket azonban mindenki bátran és szabadon sértheti anélkül, hogy félnie kellene a törvény büntető kezétől. Hogy mennyire alkalmas ily igazságügyi politika arra, hogy másajku polgártársaink bizalmát megnyerje és azokat intézményeink iránti tiszteltetleire indítsa, azok ítéletére bízom, kik még egyáltalán hisznek az igazságban és nem tartják üres frázisnak vagy cifra dekorációnak a legfelsőbb bíróság homlokzatáról ránk meredő ama emlékezetes mondást: „Justitia est regnorum fundamentum.“

Az egyoldalú köznapi felfogás fölé emelkedve, lehetetlen elzárkózni ama elemi igazság elől, mely e sorokban megnyilatkozik; annak megszívlelése nélkül — sine ira et studio — soha sem fogjuk elérni ama célt, mely a törvényhozást eme üdvös koncepcziójánál vezérelte, soha sem fogjuk meggyőzhetni sem másajku polgártársainkat, sem a külföldi törvényeink és ténykedéseink helyes és igazságos voltáról; kik ily rideg és kevésbé körültekintő, mondhatni automatikus alkalmazás mellett az állami jogrend védelmét célzó rendszabályokban csakis politikai üldözést, jogtalan zaklatást látnak, amelynek ódiama ismét csak a magyar államra és nemzetre hárul és így a megtorlás, ahelyett hogy előmozdítaná a békét s a másajkuakat az izgalmtól megóvná: válogatás nélkül szaporítva a „vértanúk” számát, inkább növelni fog-

ják az izgalmakat és óriási mértékben fokozva az elégtelenséget, ezzel oda fognak vezetni, hogy a magyarság rövid pár év múlva a nemmagyarajkuak konszolidált nagy tömegeit fogja magával szemben találni, de alig fogunk találni oly nemzetiségi embert, (a megüzetettek kivül) ki fajrokonai közt a magyar állameszme védelmére kelni merészkedik.

Hiszen nem is várható más eredmény — a mérsékelt elemeknek a tulzokkal való egyesülése — akkor, midőn azok közt nem teszünk különbséget és egy-egy „lapsus” miatt üldözöbe veszünk oly lapokat is, melyek — úgy mint a két román metropolita lapjai — ellentétben a tulzokkal, a nemzetiségi békét hirdetik!

Kinek tulajdonítható e hiba, kit terhel a felelősség? értem a politikai felelősséget, mert jogilag — egy rossz törvénynek bár hibás, de közkötelező rendelkezései mellett — senki sem vonható felelősségre.

Első sorban a „szabadelvűnek” (?) mondott kormány és törvényhozók lelkét terheli a Plósz-féle büntető perrendtartásnak ama rettenetes hibája, hogy az oly nehéz és kényes természetű politikai pereknek ugyszólvá szuverén elpirálását a laikus és sokszor elfogult esküdtekre bizza anélkül, hogy azoknak ténybeli és jogi tévedéseivel szemben megfelelő korrektívumot nyújtana.

A Curianak teljesen megköti kezét eme szerencsétlen törvény; az oly magas jogi és erkölcsi színvonalon álló bírák tisztán látják a vádlott büntetlenségét, de mivel az esküdtek bűnösnek találták: formahiba, u. n. alaki semmisségi ok hiányában sokszor meggyőződésük ellenére — vérző szívvel — kénytelenek magas tekintélyük rovására is, szentesíteni, mit a német nyelv „Justizmord” kifejezéssel jellemez; mert a perrend által megnyomortott legfelsőbb bíróság tisztán alaki revizionális hatáskörénél fogva, nincsen is jogosítva megvizsgálni, vajjon képez-e vádlott ténykedése valóban büntetendő cselekményt?

Itt van pl. a nagyszabeni román lapnak hivatkozott sajtóper; a cikk egy miniszteri programbeszédet bírál (elég mérsékelt hangon); a kir. ügyészség a cikket „a magyar nemzetiség elleni izgatás” czimén inkriminálja, az igazságügyi kormány megadja a szükséges felhatalmazást: az esküdtek kimondják a vétkést és a törvényszék a bt. törv. 172. §. alapján elítéli „az izgatót” olyanért, aminek a cikkben nyoma sincsen.

A m. k. Curia nem segíthet a bajon, mert kötve van az esküdtbírák által megállapított „tényálláshoz”, mely a kormány ténykedésének bírálását „a magyar nemzetiség elleni izgatásnak” minősítette! De még a netalán tulszigoru büntetést sem enyhítheti, mert a B. T. 92. §-a az „államiórház” tekintetében nem ismer ily korrekciót.

Létezik-e ennél visszásabb dolog, nem-e háborodik fel minden igazlelkű ember jogérzete ily jogi monstruoizitás hallatára?!

Tűrhető-e jogállamban ily jogi perverzitás s nem-e kötelessége minden tényezőnek odahatni, hogy e tűrhetetlen állapot megszüntetessék? Nincsen bíró, ki ezt be nem látná, az ügyvédi kamarák pedig évi jelentéseikből ugyanennek adnak hangos kifejezést. De ne vigasztalja magát senki azzal, hogy a törvény ezidőszerint inkább csak „nemmagyar” polgártársainkat — a gyűlölt izgatókat — sújtja, mert egyrészt ily represszáliák még sohasem vezettek célhoz, másrészt ne felejtjük a politikai bűnök végzetét: hodie mihi — cras tibi.

Ily törvényes korrekció elmaradása alkalmas megingatni másajku polgártársainknak a magyar igazságszolgáltatásba vetett bizalmát és ezzel csorbítani ama intézményeink magas tekintélyét, amelyekben hazánk minden fia mind-éddig összes jogainak legfőbb biztosítékát tisztelte; mert — ne ámítsuk magunkat — a kormány és a közigazgatás közegeibe vetett bizalom már rég eltűnt s a másajkuak már csak bíróságainkba bíznak, azoknak részrehajlatlanságába vetett hitük — fájdalom — ma már az egyetlen etikai kapocs, mely a magyar állam és nemmagyarajku tagja közt létezik.

Ezt a kapcsolatot pedig semmi szín alatt nem szabad megingatni; a bíróságokat meg kell óvni annak látszatától is, mintha ők a változó politikai irányzatok szolgálatában állnának.

Ebben rejlik a józan és céltudatos magyar igazságügyi politikának legfőbb elve, mely vezérelvnek szem elől való tévesztése a magyar állameszmének kiszámíthatatlan, mert soha jóvá nem tehető károsodását vonná maga után.

Adja Isten, hogy ezt a hivatottak megértsék addig, míg nem lesz késő, míg oktalan módon el nem idegenítjük mindazokat, kik eddig barátaink voltak, de akiket rosszul alkalmazott rendszabályokkal ellenségeink karjaiba hajtunk!

édes anyjára, aki a kertben sárga nárciszokat ültet és piros tulipánt.

A szolga zavarta meg álmódosásában.

— Keresik a fiatal urat.

Intett, hogy küldje be az illetőt. Hátha hirt hoz az édes anyjáról, hátha Lodianca illatos levegőjéből maradt egy leheletnyi a ruháján.

Csalódott. Egy lakáj lépett be. Levelet hozott Adalberto urnak.

— Rám van czimezve?

— Igen.

— És ki küldte?

— Waldenberg grófné. Választ vár.

Fölbontotta a borítékot. Most történt először, hogy zárt levelet nyit fel. Ez a jog mindig az apjái volt, ha rá is volt czimezve a levél. Legtöbbször azt sem tudta meg, mi volt benne, mert az öreg mérgesen összetépte és bedobta a papirkosárba. Néha megcsókolta a homlokát és mintha azt mondta volna:

— Nem adom nektek az én szép, erős fiamat.

De most a mester elment hazuról. Valami színházdirektor hívta. Ki tudja, mikor jön haza és a grófné választ vár.

Sok-sok papiros hullott a lába elé. Pénz volt.

A fiu nem hajolt utána. Az inas tette szolgálatkészen vissza az asztalra. Ő a levelet kereste, az első levelet, amit nem az anyja írt neki, hanem valaki — más.

Tánczoltak a betűk a szeme előtt, amikor olvasta:

— Kedves Adalberto!

Nagyon lekötelezne, ha hegedűjével rövid negyedórán át szórakoztatna.

Comt. Marie.

— Ki ez a Marie? — kérdezte az inastól.

— A méltóságos asszony.

— Igen? Hát nézze kérem, nekem tulajdonképpen nem volna szabad sehovasem mennem, mert megharagítom az apámat, de ezt a pénzt vissza kell vinnem és ha nem laknak messze, egy negyedórányi időm talán lesz.

— Kocsival jöttem. Pár pillanat múlva ott leszünk.

Ez kellemesen érintette Adalbertot. Az idő nagyon szép és ő — egyedül fog ülni a hátulsó ülésen.

Főlcapta birétumát s a hegedűt is kezébe vette. Még a pénzért futott vissza, aztán leszaladt a lépcsőn.

Csak akkor esett gondolkodóba, mikor egy nagy palotába vezették. A hegedűjét elvették tőle és a mindenfelől tükörialu szobából egy másikba tessékelték, amikor újból ajtót nyitottak előtte és ő úgy birétumosan, zavartan belépett egy harmadik szobába.

— Adalberto!

Olyan csengő, olyan barátságos volt ez a megszólítás, hogy az ifju akaratlanul elmosolyodott.

Minden köszönés nélkül diskurálni kezdtek. Még a birétumot sem tette le a fejről.

... pedig biztosra vettem, hogy nem jön el.

— Nem is jöttem volna, comtessa, hanem ezeket hoztam vissza. Valószínűleg véletlenül került a borítékba. — Mert ugy-e maga írta ezt a levelet?

Jóindulatulag kirakta a bankókat az asztalra.

A grófné nevetett. Tetszett neki, hogy ez a fiu lemagazza őt, a nagy grófnét, akinek hatalmától a fél birodalom retteg.

— Igen, én írtam. Persze, hogy csak úgy véletlenül került bele a pénz. — Mondja csak

Adalberto, a mester küldte ide? Tudommal, sehová sem szokta elengedni, akárhová hívják.

— Nem, az apám nincs otthon, de mert a pénz — pénz. . .

— És tudja, miért kérttem ide?

— Oh igen. Bocssáson meg, a hegedűm kint van, de rögtön behozom.

Az asszony megfogta a kezét.

— Nem, ne bántsa. Majd később. Nem . . . lássa . . . de igazán . . .

Zavarban volt ő, a hatalmas gróf felesége. A fiu két szemei olyan tisztán, őszintén néztek rá, hogy nem tudta kimondani, amit akart.

— Parancsol, grófné.

— Igen . . . igen. Jöjjön közelebb Adalberto. Majd mondunk mesét egymásnak.

— Ugy-e, ott Olaszthonban szép meséket tudnak, ugy-e maga is tud mesélni?

És átült az ifju mellé arra a törökös szofára, ahol gerliczék csókolóztak, rátette a vállára a kezét és a szemével ránevetett igéző, varázsos villanással, aminek nyomában pendül a szárnyas istenke gyámánthegyű nyílveszője. Adalberto gondolatai Lodiancán kószáltak, ahol az ő édes anyja mesélt neki aranyhajú tündérr királylányról, csókos szirénekről.

Amikor megszólalt, hogy Lodiancáról beszéljen, a hangja remegett, mintha elérhetetlen vágyak kísértének.

— Igen, comtessa. Lodianca földjén ugy terem a mese, mint másutt a buzavirág, vagy a pipacs. És Itália meséi rózsások és igazak.

— Én is igaz mesét mondok majd Adalberto. Hallgasson. Ha Frankhon meséi nem is oly szépek, mint Lodiancáé, azért nem kevésbé igazak és én francia leány vagyok.

Az ifju feléje fordult, úgy, hogy a nő karja a dereka köré fonódott.

— Mesélien hát frankloni mesét, medvék-

KÖZIGAZGATÁS.

A rendőrbíráskodás reformja.

— Levél a szerkesztőhöz. —

A fővárosi rendőrbíráskodás kritikáját hadd kövesse most a fősolgabírói rendőrbíráskodásról néhány szó.

Némi baj van a fővárosban e dolog körül? Ott, a szellemi élet középpontjában, a nagy nyilvánosság ezerszemű megfigyelői, a fürgé szárnyon röpködő utcai lapok hazájában? És ahol a panaszos, ha egy kis protekciója van: egyenesen a miniszterhez szaladhat a bajával?

Uramfia! milyen fényes viszonyok azok a mieinkhez képest, akik csak egy kissé más körülmények között élünk. Rajtunk a vidéken úgy elverik a port, hogy észre se veszi senki se és panaszainkat nincsen aki meghallja. Felebbezni igaz hogy lehet, de az eredmény száz eset közül kilencvenben rendesen az, hogy a felsőbb hatóság még jobban elveri a port rajtunk.

Rendnek muszáj lenni — az igaz. És az is igaz, hogy oktan dolgot cselekszik, aki azon kesereg, hogy a rend elen vétőt megbüntetik. Anarchia lenne az egész országban és minden a feje tetejére állana, ha a rendőrbíráskodás csak egy hétig is szünetelne. Erről tehát épp oly kevéssé lehet szó, mint például afféle a külföldi újságokban néha felmerülő rosszakaratu kritikák föllevenítéséről, amelyekkel a mi közigazgatásunkat tárgyalni szokták, rendesen szolgabíró-gazdálkodás czim alatt.

Mi nagyon jól tudjuk, hogy mióta a minősítési törvény jogvégeztséghez köti a szolgabírói állásokat, a gentrynek csak a komoly törekvésű és képzett elemei juthatnak vezető hivatalokba a megyéknél és ezek, különösen ha megszerezték a kellő gyakorlatot, úgy az erkölcsi, mint a pozitív tudós szempontjából kifogástalanul töltik be hivatásukat. Ha van közöttük oda nem való ember — és melyik testületben nincsen? — az hamar lejárja magát, e tekintetben egész sereg példára hivatkozhat-

nánk, ha a nevek felsorolása nem lenne olyan gyűlöletes dolog. Egyszóval: semmi sincs e sorok irójától távolabb, mint személyi szempontokból kifogásolni a vidéki rendőrbíráskodást.

Egy szóval se kívánom tehát se most, se fejtetésem végén, hogy például ezt a funkciót vegyék el azoktól, akik most gyakorolják. A szolgabíró és fősolgabíró tekintélyét a megyékben ma már ugyszólván ez az egy funkció tartja fenn, amely pillanatban elvonnék és a rendőrbíráskodást például a királyi bíróságokra ruháznák, abban a pillanatban kezdetét venné az autonómia végleges feloszlása. A nemzetiségi megyékben ez annyit jelentene, hogy a magyar állameszme elveszitené az ottani utolsó oszlopait is.

A rendőrbíráskodás tehát csak hadd maradjon nagyobb részt annak a kezében, akiében ma van, de gondoskodjunk róla, hogy e nagyjelentőségű és az egész társadalmat oly közelről érintő bírói hatalom gyakorlása oly feltételekhez legyen kötve, amelyek több megnyugvást keltethetnek, mint az eddigiek.

Hogy e feltételek közül melyik a legelső? Ere álmában megfelel minden vidéki ember, akinek valaha kihágási ügyben érintkezése volt a szolgabírákkal. Ezek az urak ugyanis túl vannak zsufova mindennemű aprólékos ügyekkel, úgy, hogy a törvényszabta közvetlenség elvének a legtöbb esetben ők sem tehetnek eleget.

Ezen csak munkamegosztással lehet segíteni, amihez viszont törvényhozási intézkedés kellene. De ha erre gondolunk, akkor a közigazgatás palástján nemde száz toldozni-foldozni való repedést és folytonossági hiányt fedezünk föl és a teendők sokaságától elihiedve egy jobb kor bekövetkezését kezdjük emlegetni, mikor minden bajon majd egyszerre segítünk egy nagy szerves törvénnyel?

Azért, hogy erre a nagyszabású törvényre egyhamar nincs kilátásunk, mi mégis elmondjuk, hogy mit kellene cselekedni? Ki tudja, hátha egyik-másik eszménk szerencsét csinál és még az új törvény alapelveinek keresése közben koraszülöttként életbe lép?

Eszményeket hozzákapsoljuk Hieronymi volt belügyminiszternek ahhoz az abbanmaradt törekvéséhez, hogy a megyei autonómia hatásköre alól mentől nagyobb mértékben fölszabadítsa mindazokat a területi csoportokat, amelyek az önállás bizonyos fokára eléggé fejlődöttek.

Kezdeni kellene a dolgot a rendezett tanácsu városokkal, amelyeket teljesen függetleníteni kellene a megyéktől.

De itt nem szabad megállani. Vissza kell állítani a régi mezővárosokat, amelyeket meg lehet találni a vásártartási joggal felruházott nagyközségek közt.

E mezővárosi nagyközségek szervezetében aztán azt a változtatást kell tenni, hogy a főjegyzőjüktől kívánják meg a jogi képeztést, éppen úgy, mint ahogy ez a rendezett tanácsu városok főjegyzőjére nézve is követelmény legyen.

Hogy a volt mezővárosok főjegyzőitől ezt a minősítést régen meg nem követelték, az teljesen érthetetlen. Hiszen az ilyen községekben a főjegyző javadalma rendesen eléri a 6—7000 koronát és csak ritkán marad 4000-en alul, amivel szemben vannak köztük, ahol 10.000—20.000 koronás jövedelme van a boldog nótáriusnak. Örök rejtély, hogy ilyen szép egzisztencia fejében miért nem követelték maguk az illető községek már régen a jogi képeztést? Hiszen nagy érdekük fűződik hozzá, mert a jogvézett jegyzőre minden aggodalom nélkül rá lehetne bízni az elsőfoku rendőri bíráskodást, amit, ha az ügyes-bajos emberek helyben kapnak, óriási könnyebbségül szolgál az egész községre. Csak arra gondoljunk, hogy milyen megnyugvással fogadta számos község, hogy jegyzőjét, ha személyi megbízhatóság szolgált mellette, e jog egy csekély részével (a mezőrendőrség és cselédügyekben) a belügyminisztérium fölruházta.

Mennyivel nagyobbíku lenne e megnyugvás a jogvézett jegyzők alkalmazása esetében mindezekben a községekben, ahol az elsőfoku rendőrbíráskodás egész ügyköre helyben gyakoroltatnék?

És más oldalról, mily megkönnyebbüléssel járna egyes községek efféle ügyeinek kikapcsol-

kel harcoló óriásokról és aranyhaju várurnokról, mert ahány frank mesét hallottam, mind örölközölök. — Igaz, szépek is voltak.

— Igen Adalberto. Hát hol is kezdjem.

Volt egyszer, hol nem volt egy hatalmas vár. Olyan magas hegyen épült, hogy bástyáira éjfélkor leszállottak a csillagok tünderei megpihenni hosszú utazásuk után. Egyszer egy csillagos éjszakán, szőke haja, mosolygó szemű tündér szállott alá pihenőre a vár bástyára. Karcsu volt, mint a vízi lilium és szép. Szébb a tavasznál, csengőbb hangú a patakok zenéjénél és ábrándozó, mint egy tündér sem.

— Nem volt olyan szép, mint maga.

— Volt, Adalberto, volt. „Akkor még szébb volt. Hosszu Loreley haja úgy omlott le egész a földig, mintha csillogó aranyból fonták volna.

— A keze volt ilyen szép fehér, mint a magáé?

— Fehérebb volt és még kisebb. És ahogy leszállott a vár fokára, meglevenedett körötte az erdő. A fák szerelemről sutogtak, ezt lehetett fülébe a déli szellő, erről beszélt az éjszaka csendje és fehér lábujjait megcsókolta a levegő. Pedig a szép tündér nem őket szerette. Valamikor álmában, ábrándos ködképekben látott egy ifjút, azt várta szerelemmel. Szőghajú szőke gyermek volt ez az ábrándkép, akinek igazgyöngyökkel kirakott öv ragyogott a derekán kicsiny acél törrel, akinek kezében bűbájós hangokra fakadt a gitár és akinek a csókja égetett, mint a perzselő nap. Pedig sohasem hallotta addig gitárjának ezüst csilingelését, sohasem érezte csókjának lángját.

Adalberto az ajkához szorította az asszony kezét.

— Szépen tud beszélni a comtessa. Az ajkáról mintha az élet folyna.

A comtessa lihegett és megszorította az ifju kezét. A szemében tízes indulat lobogott.

— Egyszer, amikor így ábrándozott a tündér, valaki átölelte, hideg, vad ölelés szorította a derekát, úgy hogy sikoltva akart menekülni vissza csillagországába, de a kakas kukorékolts a vad óriás kacagva huzta le magával a földre. Azóta szomorubb a tündérből lett halandó a magányos holdnál, elhagyottabb a puszták czedrusánál, szerencsétlenebb a koldusoknál. Csak egy vigasztalás maradt számára. Tovább kereste a fehér ruhás dalmokot, álmai hőstét és bátran hitte, hogy meg fogja találni az emberek között.

— És megtalálta?

— Igen, megtalálta, Adalberto és olyannak találta, amilyenről álmodott. Szép haja omolva hullik vállaira, a szeme kék és ábrándos, hangszerén zokogva csendül fel a mesék országának csodás zenéje.

— Boldog hát most a tündér?

— Nem boldog, mert a fehér ruhás dalmoknak a lelke is fehér és nincs benne indulat. Karjai nem vágnak ölelésre és piros ajkait nem szorítja égő szerelemmel a tündér ajkára. Adalberto, hát nem tudod, ki ez a tündér?

— A tündér talán az éj és a dalmok a nap.

— A tündér már nem tündér és a dalmok te vagy Adalberto. Láttalak Firenzében, követtelek Lyonba, veled voltam Athene kék ege alatt és a Párisi Operában oly közel voltam hozzád, hogy hallottam a szved dobogását. És te hideg vagy Adalberto, mint Pheideas isteni szobrai. Pedig sokszor láttál. A tekinteted rajtam pihent és csókot is küldtél felém, hogy megremegett belé a lelkem.

Az ifju csattos cipőjét nézegette és lángolt az arca.

— Nem szép a comtessától, hogy kigunyolja a szegény dalmokot.

— Adalberto!

Fájó kétségbeesés bugott ki az asszony hangjából. A fiu elsápadt és a fülébe sugta:

— Marie.

Fehértollas sapkája félrecsuszott a fején, amikor átölelte a nőt és megcsókolta a homlokát. Olyan szépek, olyan egyformák voltak, amikor alkuk egymásra tapadt.

A lányarcu ifju azt hitte, lázas álom az egész. Mese, mint ahogy ilyen meséket mondanak el Lodianca vénjei csillagos esteken a mocsár harangszavu tündérijéről és a szerelmes pásztorról, akit maga után csalt az ingoványba, boldogságot ígérve és halált adva. Mert a boldogság mindég csak mese és a valóság mindég halál.

Ah Lodianca!

Végigsimitotta kezével a homlokát.

— Engedj Marie, nekem játszani kell este és még próbát sem tartottam.

— Tartsd meg itt a próbát. Behozatom a hegedűdet, de ha hallják, méltóságos asszony, vagyok, Adalberto ur!

Csodás, szinte tulvilági ária zengett föl a hegedűből. Ott ujongott benne a dalmok csordulig örömmel megtelt szive és ott busongott az elrabolt tündérlány keserve. Távoli menydörgés hallatszott, amibe pacsirta trilla vegyült és gerliczebugás kacagott. Aztán mind sürűbb lett a dorej, mintha zivatar előtt villámos felhők beszélgetnének egymással haragos indulattal, mind sikongóbb a felhangzó panasz-szó.

A comtessa sirt és lélekzetét visszafojtva hallgatta a trobadour imáját.

Szinte érthető szavak törték elő a hegedű melléből. A comtessa értette.

Az a dallamos finom futam most Lodianca

lása a szolgabírákra nézve, kik néhol a tulterheléstől fizikailag képtelenek lelkiismeretes munkát végezni.

Egy harmadik szempont is előtérbe lép itt vagyis az a régi kíváncsi, amelynek teljesítésétől várja legtöbb szakember a hazai közigazgatás újjászervezését, hogy t. i. a községi és a megyei közigazgatás között le kell dönteni a kinei falat, hogy a közigazgatás egész területe egy tartományt alkosson; aki a községtől a megyéhez át akar lépni, ne csak nyitva találja maga előtt az utat, de legyen az ő természetes előmenetele. E tekintetben már ma is ott tartunk, hogy a jogvégtett emberek felszaporodása, az ügyvédi pálya túlszűkösödésének mindinkább ijesztő példái mellett, ha ma kimondják, hogy a jegyzői pályán eltöltött évek előjogot adnak a megyei szolgálathoz: az országban található jegyzői állásoknak legalább a felére jelentkezőnek jogvégtett ember. Nem mondjuk, hogy ilyenekre szükség van, csak megemlítjük, hogy ilyen esetekben és mások (péld. segédjegyzők) jogainak sérelme nélkül, ha ilyen irányú kísérletet tennének, az eredmény nem lenne negatív.

Az Egyetértésben ismételt szó volt arról, hogy a közigazgatási tanfolyamokat a jogakadémiaikon kell szervezni és ha sokkal többbe kerülne is, de olyan minősítéssel kellene ellátni a jegyzőjelölteket, amelylyel a közigazgatási pálya legmagasabb csúcsára feljuthatnak. Ha ez egyszer megvalósul, akkor létesülhetne az az ideális állapot, hogy minden nagy községben és minden körben helyben lenne egy-egy rendőrbíró.

Hogy ezt nem lehet egyszerre megcsinálni? Igaz, de még kevésbé lehet, ha sohase fogunk hozzá. Holott, hogy valamit cselekedjenek e téren és a vidéki rendőrbíráskodásnak a reformját legalább előkészítsék — annak már nagyon is itt az ideje.

Megüresedett községi jegyzői állások.

Alsókamarás. Jegyzői állás, 1536 korona fizetés, 12 öl tűzifa, szabadlakás, 10 hold szántó haszna. Február 26-ig. Főszolgabírószág Etelek.

Tótmegyer. Segédjegyzői állás, 1000 korona

neve, a napsugaras, ártatlan Lodiancáé, ahol egy öregedő, egyszerű polgárasszony aranyszálas selyemruhát sző a kicsi fiának. A sejtelmes, áhitatos, lassu tempójú tremolóban él az ima, amivel az ő fehérré szőrnő bogárkájának ártatlan szívét imádkozik minden este a Madonna-kép előtt, ahogyan ez Lodiancában szokás. Most szakgatott, szenvedélyes sóhajtások suhannak fel. Ez az ő szenvedélye, a Marie-é, az asszonyé. A belevágódó rettenetes zugás a mester kétségbeesése s a kiűző tompa pizziccatok az ifjú ténélődése, a hálóbba került selyemlepké vergődése.

Harcz folyik itt, rettenetes harc. Szívek vérzenek rajtuk lötött sebtől, szomjas ajkak lihegnek tiltott csók után és közbe mintha dobpergés vegyülne rémes kíséretnek.

Halkan félig sirt fel egy futam. A hegedű kiesett az ifjú kezéből.

Adalberto, a szerető, eszmélet nélkül vágódott el a szőnyegen.

A harcznak im vége.

Ki most a győztes?

Az asszony végigsimogatta kis kezével az ájult halántékokat, illatos üvegcsét tartott orra alá s mikor újra eszmélni kezdett, lopva, titkon édesen megcsókolta pirosító ajkait.

Sóhajtás tört elő a gyerek melléből. Az asszony remegve hallotta:

— Anyám! Lodianca!

Vesztett! Az az egyszerű, öregedő polgárasszony a távoli olasz falucskából megnyerte a csatát.

Szinte hallatszott a félhomályban tisztán, kísértetiesen:

— Ave Maria, gratia plena . . .

fizetés, egy butorozott szobás lakás. Február 25-ig. Főszolgabírószág Nagysurány.

Bánya (Krássószörény megye). Körjegyzői állás 3318 korona összárandóság. Február 29-ig. Főszolgabírószág Bozovics.

Prilipecz. Körjegyzői állás, 2784 korona összárandóság. Február 29-ig. Főszolgabírószág Bozovics.

Kőly. Körjegyzői állás (12 község), 1600 kor. fizetés, lakás kerttel. Február 28-ig. Főszolgabírószág Székelyhid.

Zajgó. Segédjegyzői állás, 500 korona fizetés, szabadlakás. Február hónap 25-ig. Főszolgabírószág Szolyva.

Bustyaháza. Segédjegyzői állás, 1000 kor. fizetés. Február 25-ig. Főszolgabírószág Tecső.

Magyarbánszék. Segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Február 25-ig. Főszolgabírószág Mezőkövesd.

Igar. Jegyzői állás, 1519 korona fizetés, 3¼ hold szántó, adómentesen, háromszobás lakás kerttel, 160 korona fűtés stb. általány. Márczius 6-ig. Főszolgabírószág Sárbogárd.

Boksa. Körjegyzői állás, 1600 korona fizetés, szabad lakás kerttel, általányok. Február 29-ig délután 5-ig. Főszolgabírószág.

Szentlőrincz. Körjegyzői állás, 1600 kor. fizetés, szabadlakás kerttel. Február 29-ig délután 5-ig. Főszolgabírószág Szentlőrincz.

Bakabánya. Körjegyzői állás, 1600 korona fizetés, szabadlakás, 300 korona fuvar-általány, 200 korona munkaerő-általány, 25 m. beszállított tűzifa. Február 26-ig. Főszolgabírószág Bát.

Mórág. Jegyzői állás, 1526 korona fizetés, 6¼ hold szántó adómentesen, szabadlakás, 32 méter kemény tűzifa, 500 korona irodai munkás számára. Főszolgabírószág Bonyhád.

Magura. Körjegyzői állás, 1600 korona fizetés, közs. ellenőri fizetés 160 korona, irnok-tartás 480 korona, 400 korona uti-általány, szabad lakás. Febr. 29-ig. Főszolgabírószág Óradna.

Nagycsongova. Körjegyzői állás, 1600 kor. fizetés. Márczius 10-ig, délelőtt 9-ig. Főszolgabírószág Nagyszőlős.

Megüresedett községi orvosi állások.

Kurtakereszt. Körorvosi állás (9 község), 1200 kor. fizetés, 800 kor. fuvarra, 160 kor. lakpénz. Állandó szabad lakás kilitásban van. Kézi gyógy-szertár. Látdíjak 1—2 korona, lakhelyen kívül 3—5 korona és fuvar. Önálló gazdaságtól külön díjazás. Február 26-ig. Főszolgabírószág Ógyalla.

Perbete. Körorvosi állás (3 község), 1200 korona fizetés, 400 korona fuvarra. Látdíj —50—1— korona, székelyen kívül 3—5 korona és fuvar. Február 23-ig. Főszolgabírószág Ógyalla.

Nagyszőlős. Községi orvosi állás, 800 kor. fizetés. Márczius 7-ig. Főszolgabírószág Nagyszőlős.

EGYHÁZAK.

Az 1848. XX. t. cz. és a katonatiszti fizetések fölemelése.

Hatvan éve már annak, hogy az 1848:XX. t. cz. szentesítést nyert s bár ezen időtől fogva ennek a törvénynek a végrehajtását a protestánsok folytonosan sürgetik, ez a törvény még máig sincsen végrehajtva. Pedig ennek a törvénynek a végrehajtását nemcsak a protestánsok érdeke, hanem az egész magyar nemzet kulturális fejlődése is követeli, valamint követeli a szegényebb néposztály millióinak anyagi helyzete is. És mégis — ismétlem — hogy ez a törvény még máig sincsen végrehajtva. A protestáns anyaszentegyházban még ma is az az elavult ókorbeli adózási rendszer uralg, amelynek elbírhatatlan terhe alatt az egyháztagok keserű békéltenségek között roskadoznak, az anyaszentegyház tisztasága pedig a szegénységnek és megafátatásnak keserű kenyerén tengődik. Az az államsegély pedig, amit a vallásügyi miniszter az utóbbi időben a protestánsok részére kilitásba helyezett, ezen a helyzeten semmit sem változtat. Tény az, hogy a mi fizetésünk most is csak 1600 korona, emellett pedig mindennap ajkainkra vehetjük ama szomorú sóhajtást: „Uram, mit eszünk és mivel ruházunkunk!”

Bizony nekünk protestáns papoknak mélyen lealázó a helyzetünk. És mi mégis mindezekig csak túrtunk és vártunk. Vártuk a 48-as párt rég óhajtott diadalát. Várakozásunkban nem is csalódtunk. Megjött a várva-várt 48-as többséggel bíró nemzeti kormány.

Azonban fájdalommal kell tapasztalunk, hogy ez a kormány sem hajlandó végrehajtani azt a törvényt,

amelynek jogosultságát programjába vette. Ezzel szemben pedig — mint a jelekből látható — nagyon is hajlandó a katonatisztek fizetésének a felemelésére. Pedig erre a kormányt sem törvény nem kötelezi, sem ezt a programjába fel nem vette, de sőt ellenkezőleg, paktumban kötelezte magát az újabb katonai terhek mellőzésére.

Miért van hát mégis az, hogy a kormány és országgyűlés szívesebben foglalkoznak az osztrák szellemmel telített katonatisztek, mint a magyar érzelmi protestáns papok fizetésének a felemelésével? Ez csak azért van, mert mi protestáns papok nagyon szegények vagyunk s szegényes helyzetünkben valami nagyobb szerű akcióra nem is vállalkozhatunk és így senki nem is tekint minket számottevő tényezőnek. Kormány és országgyűlés miért törődnek hát velünk?!

Ide járul az a jogosulatlan gyámkodás is, melyet a világi elem, különösen az évtizedekre terjedt szabadellvű korszak bünös uralma alatt nagy mértékben gyakorolt felettünk. Abban a sötét multban különösen kiváló gondjuk volt a világiaknak arra, hogy minket, protestáns papokat a politikai mozgalmaktól távolítsanak. Ebből a czélból gyakran hangoztatták felénk ama hatalmas ígéretet: nem szabad a papnak politizálni, nem szabad a politikát egyházi tere vinni. És mi, nyomorult gyáva papok, önként alávetettük magunkat a világiak eme jogosulatlan gyámkodásának. És éppen ez volt nekünk az önmagunk ellen elkövetett legnagyobb mulasztásunk; az volt a legnagyobb bününk, hogy a közélet teréről, különösen a politikai élet munkamezejéről minden igaz ok nélkül félrevonultunk, s akárminő egyházi vagy világi hatalom kezdett fölöttünk jogosan vagy jogtalanul rendelkezni, mi az előtt gyáván meghunyászkodtunk, az előtt önként tétet-fejet hajtottunk. Ebben a saját gyávaágunk által teremtett lealázó helyzetünkben aztán — engedve a jóakarát mezébe öltöztetett politikai czélzatu intelmeknek — mindig olyan világi férfiakat emeltünk egyházi magasabb állásainkra, — akik azt az állást — tisztelet a kivételnek — sohasem a mi érdekeink ápolására, védelmére, hanem mindig saját egyéniségük emelkedésére, saját tekintélyük növelésére és saját politikai hatáskörük szélesítésére használták fel és nemcsak hogy nem segítettek rajtuk, hanem hozzájárultak ahhoz, hogy a nálunknál sokkal kisebb képzettséggel bíró tanítók és körjegyzők fizetése a mienknél sokkal magasabbra emeltesék s ezáltal hozzájárultak a mi háttérbe szorításunkhoz, a mi elmellőztetésünkhez, hozzájárultak ahhoz, hogy a mi egyéniségünknek és hivatalos állásunknak szerencsétlen fizetési rendszerünk miatt különben is nagyon megingott tekintélye a nép szeméi előtt még az eddiginél is alább süllyessék le.

Régi igazság az, hogy a lealázott szegény embernek könnyebb rendelkezni, mint a vagyonosnak és önállóknak. Ugy látszik, mintha egy titkos kéz ezt az igazságot akarná rajtuk érvényesíteni, úgy látszik, mintha ez a kéz örök időken keresztül a lealázott szegénység igája alatt akarna minket tartani. Hiszen mi sehogy se tudunk boldogulni, még csak azt se tudjuk kikunyorálni, hogy 1600 koronából álló fizetésünk bár csak annyira emeltesék fel, mint a menynyire a 4—5 polgári osztályból kikerült alkalmazottak fizetése már felemeltetett.

Ebben az országban ma már csaknem mindenik hivatalnoknak fel van emelve a fizetése, úgy hogy ma már csaknem mindeniknek nagyobb a fizetése, mint amennyi ezeltől tíz esztendővel volt. Ebben a tekintetben csak mi protestáns papok vagyunk megfordított helyzetben. A mi fizetésünk ma sokkal kevesebb, mint amennyi ezeltől tíz esztendővel volt és ezt a keveset is nagobbrészt terményben és olyan lealázó, szegyenletes módon kapiuk be, ami szegényre válik a magyar nemzetnek, a magyar államnak, szegényre válik magának a magyar kormányának.

Európának egyetlenegy művelt országában sem engednék meg azt, hogy akadémiai végzettséggel tudományos képzettséggel bíró diplomás papok kénytelenek legyenek az erkölcs-vallásos élet végtelen kárára, sokkal kevesebb fizetésen tengődni, mint amennyivel polgári osztályból kikerült tanítók, körjegyzők és rendőr-strázsamesterek dicsekedhetnek. Egyetlenegy művelt országban sem tűrnék el, hogy a vallás szolgálói, intelligens, tisztességes papok, mint a

koldusok, kénytelenek legyenek házról-házra járva, szitkok, átkok és könyvek közt koldulni össze jól megérdemelt fizetésüket. El nem tűrnék azt sem, hogy a pap a maga szorult anyagi helyzetében, mint valami rabló, erőszakkal legyen kénytelen kicsikarni szegény családok atyák kezéből azt a darabka kenyert, amelyet azok nehéz fáradtsággal és izzasztó munkával saját éhező gyermekeik számára szereztek meg.

Valóban vaknak kell lenni annak, aki papoknak és világiaknak ezt a szerencsétlen helyzetét nem látja; lelketlen embereknek kell lenni azoknak, akiknek ezen a szánalmas helyzeten segíteni kötelességük volna és mégsem segítenek. Mi is papok gyávák és nyomorult sorsunkra méltók vagyunk, hogyha ezt a lealázó helyzetet tovább is így tűrjük, hogyha helyzetünk javítására meg nem tesszük azt, amit megtenni jónak látunk.

Végre valahára ébredjünk hát férfias önértre; lépünk ki a küzdelem terére s kezünkben a szentesített törvénnyel, követeljük azt, amihez Isten és emberek előtt jogunk van.

Követeljük a terménybeli fizetés eltörlésével törzsfizetésünknek 2400 koronára leendő felemelését és az ötödéves korpótlékok.

Követelésünk érvényesítése céljából, papok és egyháztagok, lépünk szoros összeköttetésbe egymással.

Most községenként felolvasásokon, majd ország-szerte mindenfelé tartandó népgyűléseken ismertetjük meg a néppel az 1848:XX. t.-cz.-nek és a szekularizációnak a lényegét. Mozgalmunkba vonjuk be a katolikus egyháztagokat is, hiszen ők is éppen úgy görnyednek az igazságtalan egyházi adóztatás terhe alatt, mint a protestánsok.

A legközelebbi követelést alkalmával csak olyan képviselőket választunk, akik kellő módon kötelezik magukat a nép egyházi terheinek a könnyítésére és a közijólét előmozdítására.

Ez a mi hazafias törekvésünk és ebben nem gáncsolhat minket senki, mert mi nem a meglévő törvényeket akarjuk megsemmisíteni, hanem éppen egy szentesített törvényt akarunk életbeléptetni. Ebben az igyekezetünkben pedig mellettünk van a jog, törvény és igazság és mellettünk van maga a nép.

Egy ref. pap.

A tanítónők.

Budapest, február 22.

A szélsőségek korát éljük. Erősen idegesek vagyunk. Emiatt örökösön mozog a fejünk. Egyiknek belülről, a másiknak kívülről. Betegségit tünet ez is, az is. A régi ember nem így tett. Gondolkozott is. De az esztét pihentette is. Ezért agyveleje nyugodt és egészséges is volt. A fejt is megmozgatta. De csak akkor, ha indulatai támadtak. Ma az emberek legtöbbször a feje mindig mozog kívülről is, belülről is. Ezért gondolatok és cselekedetei legtöbbször egészségtelenek is. Még pedig azért, mert ezekben őt nem az értelem, a józan belátás igazítja, hanem az ideges betegség, amelynek kiváltása már ennél fogva sem lehet egészséges elméleti matéria.

Ilyen betegségit tünetnek tartjuk a nőtanítókérdésének újabb szellőztetését is. Hogy ennek dacára a kérdéshez mi is hozzájárulunk, annak az a magyarázata, hogy a sok tapogatózásba a közvélemény előtt bizonyos világosságot akarunk hozni. Ilyen tapogatózás a többi között, hogy a nő a tanításban úgy ösereje, mint szerzett képességeit tekintve, kiállja-e a versenyt a férfival.

Általában, tehát kivételekkel beszélünk.

Tagadhatatlan, hogy a nőtanítókérdés egyenlő kötelességteljesítés mellett az ismeretek nyújtásában a férfival nem állhatják ki a versenyt. Oka pedig ennek a nők természetrajzában keresendő. A nő ugyanis inkább az érzések, a külsőségek világában él. Innen szerzi lelki életéhez a materiát. Lénye és cselekvése ezekben olvad fel. Elméje eképpen nem képes az ismereteknek arra a mélyen rejlő gyökerére hatolni, amely az alapos tanításnak egyik elengedhetetlen feltétele. De másfelől azután a nőtanító éppen annál a természeti sajátságánál fogva, mert nem annyira a gondolatok, mint inkább az érzések, a külsősé-

gek, a formák világában él: a gyermekek érzésére, kedélyére, szépészeti érzékeire a külsőségekben fejlesztőbben is tud hatni, mint a férfi. Ami nem is csodálandó, mert hiszen természetéből jellegzetesen csakis ez fakadhat ki. Az erkölcsképzést ellenben, dacára annak, hogy ez is az érzések elemeiben találja meg végső okát, a férfiak mégis hatályosabban végzik. Mert higadtságuknál, élesebb értelmi belátásuknál fogva a zabolátlan törekvések fékmentartására és helyes irányítására a szabályozó készülék inkább hatalmukban van, mint a nőknek. Így tehát a nők úgy az ismeretek nyújtásában, mint az erkölcsnek jó irányba való terelésénél a férfiak mellett határozottan hátrul maradnak. Egyedül a kedély és a szépészeti képzés külső eszközeiben állanak azok előtt. De itt is csak a külső eszközökben. Mert mi — és ez tisztán egyéni véleményünk — főleg a jó tanítást tartjuk az emberi lélek három fejlődési irányának: a szépnak, a jónak és az igaznak a legerősebb fundamentumának. Ha ugyanis tanítunk: mindig igazságot tanítunk. Az igazság pedig a leg is szebb, a leg is jobb ezen a kerek világon.

Ha a fentebbi elmékedések tartalmát végig nézzük, úgy rögtön beláthatjuk, hogy a férfi tanító munkája, általánosságban és kivételezve értve a dolgot, határozottan felül áll a nőtanító munkájának. De egyszersmind az is kitűnik belőle, hogy a nőtanítók csakis leányosztályokba valók. Itten azután csakugyan alkalmasabbak is, mint a férfiak, már csak azért is, mert hasonló csak hasonlóval érthető meg legjobban magát. De még azért is, mert a leánygyerekek inkább a házi oltár kultuszára van rendelve. Ezt a rendeltetést pedig csakis a nőtől sajátíthatja el eredményesen. A nőtanítók tanítási valamirevalóságával eképpen amugy futólagosan rendben is vagyunk. Most következnek „férjezett” oldaluk.

Sokan, amint azt olvassuk, eszelősségükben azt követelik, hogy a nőtanítók, ha férjhez mennek: mondjanak le állásukról. Megokolják pedig ezt a követelésüket részint tisztán nevelészet, részint tanítási szempontokkal. Végül még szociális argumentumokat is fűznek hozzá. Ezeknek a Németországból származott okoskodásoknak a nyomán Fiume már ki is mondta a férjezett tanítóknak az anatómát.

A nevelészet szempont oda vergál, hogy a férjezett tanító áldott állapotában rossz érzéseket, a gyermekek előtt eddigé ismeretlen képzeteket és ezeknek révén erkölcsstelen gondolatokat is ébreszt a még fejlődő gyermeki lelkekben. Mindenkor megállta volna talán a helyét ez az okoskodás, csak napjainkban nem. Mert hiszen éppen most éljük a „szexuális felvilágosítás” arany korát. Nem is vesszük ezt ettől a kortól komolyaknak, csak kendőző prudériának. Szerintünk a nőtanító áldott állapota nem hat zavarólag a gyermekek érzésére és erkölcsi kialakulására már csak azért sem, mert ezt az állapotot az anyján is, az utcán is lépten-nyomon tapasztalja. Mivel a dolog ugyyszólván közfoglalmi: nem is érez ki belőle semmi különöset. Tiszteletlenség sem támadhat benne tanítóje iránt, mert hiszen akkor a saját anyját is megvetné. De másképpen sem lehet érzéseiben semmi zavar, mert csak állapotot lát. Az ok és okozati összefüggés előtte ismeretlen. Ha pedig ismeretes, akkor a dolog rá nézve már csakugyan nem ártalmas. És rá is mondhatni az áment bátran.

Sokkal nagyobb súlyjal esik itt a mérlegbe az a tulkiadás, amely ennek folytán az iskolafenntartók vállaira nehezedik. Az áldott állapotban lévő tanító nő ugyanis mielőtt még a „nagy pillanat” bekövetkezik, már jóval azelőtt kénytelen a tanítást abbahagyni. Nem lehet tagadni, hogy ez a huzamosabb távollmaradás nagy dézsmálója az iskolafenntartók kasszájainak. Amde a mulasztások révén a többleti kiadás sokszor a nő tanítóknál is előáll. Több gyermek, több ragályos betegség, több kiltás. Ennél fogva ráfizetés itt is van bőven, elannyira, hogy e tekintetben a nők aligha állanak előbb, mint a férfiak. Mindezekből azért az következnek, hogy úgy a nő tanítók, mint a férjezett tanítóknak lába alá laput kellene kötni. Ami már még ebben a félrefaragó században is bizonyára futóbolond-história volna.

De nem állhat meg a férjezett nőknek az iskolából való kitérésük szociális szempontból sem. Mert hát az emberiség azért verődött társaságba, hogy egyfelől az egyes a közös cél elérése végett a társaságot, amelynek ő is tagja, szellemi és testi erejével támogassa. A társaság-

nak pedig kötelessége, hogy ebből a kötelességteljesítésből kifolyólag az egyesnek biztosítsa mindazokat a javakat és jogokat, amelyek őt, mint a társadalom tagját megilletik. Mert, ha nem így jár el: jogfosztást követ el. Mivel pedig a férjezett tanító kötelességteljesítését visz be a társadalom szervezetébe: következik, hogy a tanító, ha az férjhez megy is, állásától egy iskolafenntartó sem foszthatja meg. Mert ha ezt teszi, nemcsak a természet legfőbb törvényét, hanem a társadalmi törvényeket is lábba tiporja el. Ha nem bírja a költséget: az államnak kötelessége őt kisegíteni. De elüzni ezen a czímen senkit sem lehet.

De magasabb állami szempontból sem helyes ennek a kérdésnek ilyen való felvetése. Mert minél több az ember, annál több az erő. Minél több az erő, annál hatalmasabb és erősebb az ország is. Hol volna pedig az erők szaporítására nagyobb szükség, éppen mint nálunk. Ahol so rainkat annyira megtizedelte a sok harc és háboru. És ha Széchényi szerint nálunk még az apagyilkosnak is meg kellene kegyelmezni, akkor igazán öngyilkossági kísérlet volna cserben hagyni az élet nehéz utain éppen azokat, akik nemcsak hogy nem ölnek, sőt a nemzet számára még életet is teremtenek.

Egyéni nézetünk különben nekünk is az, hogy a nőnek nem a közélet terén, hanem otthon van a természetes helye. De ha otthona nincs. De ha nincs kenyérkeresője: akkor az ultima ratió mégis csak az, hogy magának kell kenyeret keresnie. És ha ezen a kenyérkereső pályán véletlenül beleszámálódik a házasságba, brutalitás volna akkor is ott a pályától eltiltani, amelynek eszközeit ő annyi tanulás és talán nélkülözés árán megszerezte.

Bár a férjezett tanítóknak a tanítástól való eltöltése a nagy Németországból fúj, mindennek dacára hisszük, hogy nálunk ebben a tekintetben a németnek most ezuttal nem lesz követője.

Szabó Kálmán.

IRODALOM.

Komjáthy Jenő.

Most februárban volt ötven éve, hogy ez a mi — az előző századoktól örökbe hagyott eszméktől kétségbeesetten vajudó — korunk egy új, sajátos gondolkodású egyéniséget hozott a világra. Szívében a halhatatlanság jelével, homlokán a martíromság töviskoszorújával. S január 15-én mult tizenhárom éve, hogy ez a legszerencsétlenebb életű poétánk hosszas küzdelem után, testében a veszes kórral, lelkében a meg nem értés sötét vádjával, szinte ismeretlenül halt el Budapest egyik kórházában. De előbb reszkető kézzel sajtó alá rendezte verseit. Látnoki erő vezérelte talán ebben, hogy az utókor neki igazságot szolgáltatson. Ennek a „Homályból” című kötetnek szerzője Komjáthy Jenő.

Bár ötven év rövidsége még nem állíthatta őt az irodalomtörténet ítélőszéke elé s így még a sorsra nem neheztelhetünk, mégis visszának tűnik fel ezen a szomorú évfordulón ez a nagy hallgatás, a mi jubileumoktól zajos napjainkban. Bár ez a stilszerű. Hisz a világ minden időben, minden nemzetnél így köszöntötte azokat, kik a népet felvilágosítani s egy tisztább, aetheribb légkörbe akarták emelni. Ezek azok, kik készek az igazságért kihajtani a méregpoharat is, kik szenvedést, kint békén tünnek, mert magukban érznek mindent, mi isteni. S mert, Komjáthyval szólva, tudják, hogy vakond fölött a nap hiába kél. A részvét, szeretet, igazság őshatalma egyszóvalja a fájdalomukat. Oh Schmerz, wie bist du wahr! És Komjáthy poézise nem a korlátolt tömeghez, vagy a mandarinok szorosan határolt köréhez szól — ami mindenesetre könnyebb és haszonhajtóbb feladat — és nem is azok kicsinyes életeseeményeiből meríti gondolatait, hanem az ő poézise a gondolat arisztokratái, a szellemi élet elitjeiből válogatja közönségét. Ő jól tudta, hogy híres poéta nem lesz: hisz a szeretet, a gondolat, az eszme, miknek ő apostola volt, sohasem kelendő árucikkek.

Ilyen kis cikkek keretében lehetetlen Komjáthy költészetét elemezni; avagy egyéniségét méltatni; avagy életének gyönyörű epizódjait, például Reviczky-

vel való barátságát leírni. Inkább költészetének alapvonásait mutatom be.

Már egyik első költeményében, a „Himnusz”-ban megcsendül komor fenségében költészetének alaptónusa. „Oh fáj e gunyos össze-visszaság, tudom, hogy minden hiúság!” De ellentétben Schopenhauer látszólag vigasztalan pesszimizmusával és Leopardival, kinek költeményeiben csak úgy liheg a világ-fájdalom, ő nyíltan hirdeti ugyanott: „De ajkam ajkad kéjít issza, Ragyogó édes ifjuság”. S bár ő is tisztában van azzal, hogy a világon minden csak szanzára, mégis hiszi, hogy diadalt ül a gondolat, az igazság, a szeretet: szentháromsága az ő költészetének és ezért áldja a percet, midőn született. S míg Leopardi szerint „sirt óhajt és nem babért, ki ismeri a jait”; s míg Reviczky végre is meggyugszik abban, hogy „a világ csak hangulat”, bár mindennek hű voltát ő is hirdeti, Komjáthy így kiált fel: „Gyönyör reám!”

Komjáthy a legnagyobb álmodozók és idealisták egyike. E költeményében egy másik húr is megcsendül, egyetlen sor az egész, de amely később hatalmas folyóvá nő az ő költészetében, végig bug, zug, rohan minden során, bepillantani enged az ő mély lelkébe s amelyből később a legszebb gondolatai válnak, melyek mint valami természetes apotheosis csoportosulnak körülötte s amely megmutatja az utat arra a magaslatra, ahonnan őt megérthetjük s megvilágítva láthatjuk az ő egész lényét. Ez az egy sor: „Magam fölé emelkedem” — ez az egy sor sejteti már, hogy ő misztikus. De Komjáthy nem a keresztény szimbolizmus alapján állt, mint Svedenborg és mások, hanem az általános erkölcsi érzékre támaszkodott, ahol fehér vagy fekete ember, Jézus vagy Szakiamuni és ezek tanai egyek. És csak egy hatalmat ismernek, melynek a gondolat és igazság csak gyermekei és ez a szeretet, amely szerintük „bizonyos tekintetben nagyobb mint az Isten”, mint ahogy Böhme Jakob mondta. Az ő törekvésük, Komjáthy remek sorai szerint az, szívükkel szívekben egyesüljenek. És ezt a kultuszt, hogy így nevezzem, Komjáthy emelte legmagasabbra. És sajtát életével megszentelte! Ő világgá harsogta, mint Petőfi a világszabadságot, hogy annak a tisztább életnek, amit Goethével szólva: a természet gyári teremtményei meg nem értenek, kikacagnak, ahol nincs hatalma a durva földanyagnak, hol minden élet általánosul, ennek az életnek központja, napja: Világszerelme! S amelynek lakóit istenalmok ragadják: világszerelme, világszabadság! Ebben éri el tetőpontját Komjáthy Iyája. Ez a hang mint valami refrain huzódik végig az ő költészetén és életén. Ez emeli őt mindenek fölé! Ez teszi őt egyedülállóvá! És ez teszi őt testvérévé a nagy vallásalapítóknak és a legnagyobb költőknek. Az ő vallása nem a tagadás, nem is a kétkedés, nem is az ami Rabelaise, a nagy talán. Ő nem csatlakozik egyik vagy másik nagy filozófus hirdetőihez, hanem ha emlékeztet is néha Nietzsche, Spinozára vagy Schopenhauerre (Kar, Lelekemből zengem), ebben teljesen egyéni s ha filozófiáját nem is tömörítette egészszé, az egy-egy sorából világosan kicsillámlik.

Némely versét boncolgatni sem szabad, különben úgy járunk, mintha napsugarat bocsátunk át háromszögű prizmán. A fény elemeire bomlik s nem lesz oly vakító szép, mint előbb volt. Itt csak érzéseinkre vagyunk utalva. Az élet kéje, az Élet képe című verseiben a betűk szinte lelépnek a papírosról, testet öltenek, levegőt kapnak, lélekeznek; mi csoda fantasztikus, izzó jelzők. Itt a gondolat, az érzés nem szavakban van kifejezve, hanem a lélek megtestesül, mozog előttünk. Komjáthy komor, fenséges ódái úgy hatnak ránk, mint a vak, sokat szenvedett Beethoven örökszép szimfóniái vagy a lángoló vérű, csalódott szívű Chopin nocturnei. Megrázzák bennünk a lelket, megremegetik testünket s ha már elhangzott az utolsó akord, kezdünk eszmélni, kezd lelkünk felengedni s mintegy megkönynyebbülvé, megtisztulva érezzük magunkat. Ő a magyar költészet egyik legnagyobb zenésze. Beethovenje és Chopinje egyben. Egyformán játszik minden húrjára. Elméláz a hárfán, elsir a hegedőn (amire gyönyörű példa Őszi dal ez. verse, amit egy kedves leány zenejátéka mellett rögtönzött), de legjobban otthon érzi magát a zongora fenséges komor

billentyűin. Egyformán él, sugárzik, zeng, lórog, csapong, repül, örvénylik, dul, ragyog. Ő a magyar költészet legnagyobb lélekanatomusa. Kinek lelke kilep önmagából, hogy kikutathassa és feltárhassa más lelkek legelrejtettebb titkait. És ha igazak Wagnernek a „Meistersinger”-ben Hans Sachs ajkára adott szavak: „all' Dichtkunst und Poeterel ist nichts als Wahrtraugdeuterei” — minden költészet csak az igaz álom magyarázata: akkor ő a legnagyobb költő. És jellemel Petőfi szigorú erkölcsű szavait így szedi versebe: „Egy fehér zászló van kezemben: Szepőtelen becsülete!” Már ez követeli, hogy ne csak bámuljuk, de szeressük is őt, mert nemcsak költő volt, hanem igazán ember.

Oh, a szeretet örök, mint az Isten; s „ti kis babylonok” — Carlyllal szólva — rég feledésbe merültetek, mikor Komjáthy még élni fog.

Sikabonyi Antal.

Uj Idők. Az e heti számban találni Herczeg Ferencz regényfolytatását, Szikra, Ambrus Zoltán, Farkas Pál, Juhász Gyula, Szamadó János és mások írásait. A képek közt van két kép az „Eliána” című operából, Garay Akos eredeti rajzi, aktuális fejléczrajzok stb. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévenként négy korona.

A Magyar Közigazgatási Jog Betűsoros Tárgymutatója. Ezen címen dr. Dunst János, Szombathelyi város tanácsnoka és h. polgármestere oly munkát rendez sajtó alá, mely egy már régi, nagy hiányt van hivatva megszüntetni. A magyar közigazgatási jog anyagának végtelensége és rendszertelensége mellett hízogot fog pótolni ez az egységes utmutató, melynek segítségével minden szükséges rendelkezés feltalálható.

„Hamvasztás”. Dr. Wilhelm Frigyes és Pap Sámuel folyóiratának, mely folyó évi január hó 1-én lépett 2-ik évfolyamába, most jelent meg a második száma. Az új szám gazdag és eleven tartalmu. A lapra előfizetni lehet a kiadóhivatalban: V., Nádor-utca 20.

A madárbírák. Az állatvédelem nemcsak céljait van hivatva szolgálni az a szépen kiállított és pompás czimlappal ékesített könyv, mely „A madárbírák” cím alatt most jelent meg K. Nagy Sándor tollából. A szerző, akinek már egész sereg gyakorlati könyve forog közkézen, ebben a legújabb munkájában igen elmés és tanulságos módon propagálja az állatvédelem eszméjét. Novellisztikus formában maguk az egyes madarak mesélik el ugyanis élet-történetüket, szerepüket a természet háztartásában, hasznos vagy káros voltukat a gazdaságra s így amellet, hogy kioktatnak bennünket: mely állatokat kell védnünk s melyeket lehet pusztítanunk, egyben olyan természettudományi ismereteket is közölnek velünk, melyeket csak a legszárzabb ornithológiai munkák buvárlása mellett szerezhettünk meg eddig. A népkönyvtárak s gazdálkodók, valamint az ifjuság számára különösen hasznos könyvet száznál több kép díszíti. A Franklin-Társulat adta ki; ára két korona 40 fillér.

Iparosok olvasótára. Az 1908. évvel hnmár tizennegyedik évfolyamába lép a Mártonffy Márton szerkesztésében megjelenő Iparosok Olvasótára, legjobb biznyságúul annak, hogy a vállalat csakugyan életrevaló s a gyakorlati élet igényeihez alkalmazkodik. Az új évfolyam első füzeté kettős szám s Hasznos olvasmányok gyűjtőcím alatt érdekes tárcákat ad Lőrinczy Györgytől (Az örök harcban); Kerekes Györgytől (A polgárság szerepe az emberiség és a nemzetek életében); Sárány Istvántól (Kajdi Tamás fogsága); Pacséri Károlytól (A jó modorról); Heller Richárdtól (A mesterséges világitásról) és Vértessy Sándortól (Régmúlt időkől). A kettős füzet ára 1 korona 20 fillér. — A 3. szám Thiering Oszkár könyve A damaszkszövéstől, melyben a szerző előadja a damaszkszövést eddig meglehetősen ismeretlen történetét; ismerteti a damaszkszövetek szerkezetét s leírja: milyen szövészekén szövik és hogyan csinositják az árut. Ennek a füzetnek az ára 60 fillér. — A céljukhoz képest kiállított füzetet a Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) Részvénytársaság kiadásában jelentek meg és minden könyvkereskedésben kaphatók.

Kézgyesítő-gyakorlatok. Az új tantervben előirt kézügyesítő-gyakorlatok sikeres taníthatása céljából Tarnói (Niepel) Lajos szobotisti (Nyitra m.) igazgató-tanító egy 30 darab díszes tárgyból álló kartonpapír mintagyűjteményt állított össze, melynek birtokában a tanító nagyon könnyen elsajátíthatja az egyes tárgyak készitési módját. A 30 darabból álló gyűjtemény ára 10 korona, megrendelhető a szerzőnél. Kartonpapír mintagyűjtemény, tár-

gyal: 1) Órend. 2) Aktavédő. 3) Bűvészkönyv. 4) Zsebkönyvecske. 5) Tolltartó. 6) Fali gyufatartó. 7) Persely. 8) Kefetartó. 9) Hájó. 10) Névjegyartó. 11) Csillagalaku tálcza. 12) Bélyegtartó. 13) Tányér. 14) Álló képráma. 15) Függő képráma. 16) Íróasztal fiókkal. 17) Asztali képráma. 18) Levéltartó. 19) Levelezőlap-tartó. 20) Falipolcz. 21) Falikosár. 22) Asztali gyufatartó. 23) Szivartartó. 24) Asztalkendő-szorító. 25) Keztyűdoboz. 26) Lámpa-tálcza. 27) Kézimunka kosár. 28) Irkatartó. 29) Függő arcképráma. 30) Újságtartó. Ezen mintagyűjteményt melegen ajánljuk az érdekelt hatóságok figyelmébe.

A „Vasárnapi Ujság” február 23-iki száma érdekes képei között bemutatja Kenessey Béla, az új erdélyi ref. püspök arcképet, Thorwaldsen, a híres dán szobrász főbb műveit, részleteket a régi Budapestről, Neogrády Antal művész rajzát, a Rákóczi síremlék-pályázat nyertes műveit. Szépirodalmi olvasmány: Rákosi Viktor regénye, Jakob Ödön verse, Gyarmathy Zsigáné elbeszélése, Fogazzaro regénye, tárczacikk a londoni nyomor-tanyákról. Egyéb közlemények: tárczacikk a hétről, természettudományi cikkek s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s egyletek, Sakkjáték, Képtalány. Egyveleg setb. „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4 szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes-Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

A jég csodás alakzatai.

A természet háztartásában sok olyan tüneménynek vagyunk szemmel látó tanúi, amelyek csöndes elmélkedésre készítetnek s a melyeknek látása még nagyobb imádatot tölti el szívünket a természet iránt. A nyugalmat hozó téli folyamában gyakorta találkozunk a viznek szilárd alakban mutatkozó képződményével, amely, mint jég, évente megismétlődve szemünk elé tárul: a patakok, folyók, tavak jégtakarójának, valamint jégcsapok, zuzmara és dér képében; sőt hozzánk igen közel: lakásunk befagyott ablakai jégvirágainak és más egyéb jégalakzatoknak gyönyörű látványában.

A jégnek sok olyan nevezetes tulajdonsága van, amely igen alkalmas arra, hogy szélesebb körben érdeklődést keltsen. Első sorban is szemünkbe tűnik a jégnek nagy szilárdsága, amelyet észrevehető rugékonyság és hajlékonyság támogat. A jég hordóképeségének még az alatta levő víz ellentállása is hasznára van. Így látjuk, hogy a folyók, tavak és tengerek jégtakarója roppant nagy terheket emel. Százan meg ezren mozognak, nyúzsognak szép téli napokon a befagyott folyó vagy tó jegén s a vidám élet mellett, amely őket körülveszi, elfeledik otthon a meleg kályhát. Nehéz terhes szekerek használják ítélem nélkül a természetes hidat. Az a jégtakaró, amely a gerenda nélkül való elemet megiekszi, rendszerint nem valami nagy vastagságu s hozzá még rajta keresztül a víz elillanó légbuborékok, amelyek a jégben tartózkodnak, a jég összetartó képességét tetemesen mecsökkentik.

A jég szilárdságának különösen nyomós bizonyosságául szolgál az a jégpalota, amelyet Anna czárnó uralkodása alatt (1740) Szent-Péterváron a Néwa koczára kifaragott jégéből építettek. A jégpalota előtt hat ágyból és két mozsárból való ütög állott megtöltve s ugy ezeket mint az ágyutalpakot és kezekeket is mind szintén jégből készítették. Ezekből az ágyukból, egynegyed font lövőpor használata mellett, csepiújtásos jéggyolyóval tüzeltek, anélkül, hogy azokat a puskaerő ereje szétvetette volna.

A jég a hősugarakat átocsátja magán, anélkül, hogy ő maga felmelegedne. Azért a jég gyújtó-üvegnek egészen jól használható s vele a puskaerő valóban meggyújtható. Ez a tulajdonság nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a folyók, tavak és tengerek jégburkai igen nagy vastagságot soha sem érhetnek el. A jégburk a viznek mintegy védőtakaróul szolgál és visszatartja attól a hideg befolyását. A magas északon ezt nagyon jól tudják és nem is mulasztják el, hogy hasznat huzzanak belőle. Elégge ismeretes, mily hathatósan visszatartják a téli ablakok a hideget a lakószobáktól és ezt egészen eredeti módon eszközlik. Tiszta jégből ugyanis jégtáblákat állítanak fel némi távolságban a rendes ablakoktól és azokat olyaténképpen erősítik össze, hogy a táblák között való réseket vízzel öntözik és megfagyasztják.

A víz megmerevedése a hidegben teljesen hasonlatos az oldatok, vagy olvasztott anyagok kristályainak jegecedéséhez és így a jégnek is bizonyos szabályos alakja van. A víz a kristályosodásnál ugyanazt az alakot veszi fel, mint a hegyi jegec. Ezt a meghatározást korántsem dönti meg az, hogy folyóink és tavaink jégtakarói uincsenek hatoldalú piramisokból összetéve s hogy mi rendszerint nyomát sem találjuk azoknak, vagy általában valamely szabályos alaknak.

Méltán nevezhetjük a kristályt lénynek, következésképp szüksége is van — mint minden lénynek általában — szabad hatáskörre és pontosan megszabott időre a kifejlődéséhez. Mind a kettő meg van adva a jégnek. Míg a hegyi jegec háborítatlan nyugalmában talán évszázadokat fordított a maga fejlődésére: a folyó, vagy a tó rövid idő alatt, talán egy éjszakán át vonódik be szilárd jégtakaróval. S mivel itt egyszerre tömördek sok kristály keletkezik, hát megakadályozza (kivált mikor a víz a fagyáskor kiterjed) egyik a másiknak a kifejlődését. Ennek a sietésnek a következménye, hogy mind elhanyagolódik, hogy a szabályos alaknak nyoma sem található.

Figyelmes vizsgálónak, kivált a jégképződés kezdetekkor, nem kerülheti ki a figyelmét, hogy a víznek bizonyos képző-ösztöne van. És habár az avatatlan nagy alakbéli zavart vesz észre: a dologhoz értő szeme nem ritkán még a látszólag alakatlan, egyforma jégtakaróban, vagy a teljesen szabálytalan jégcsapokban is egészen szabályosan kiképződött alakokat képes felismerni. Ugyan ki akarná a gyönyörű szép hócsillagoknak és a dér különös képződményének a látásakor — amely hideg éjszakákon a lidak karfájára és más tárgyakra a szabadban lecsapódik — ezt megtagadni a viztől? Hiszen mind a kettő, hó és dér, semmi egyéb, mint megfagyott víz.

Persze, sokan ezek mellett a csodás dolgok mellett, amelyek mindennapiságuk miatt érdeklődésre való ingerülk nagy részét elvesztették, közönyösen mennek el. De a legközönyösebbekhez is ugyancsak hangosan szólanak azok a fantasztikus alakzatok, amiket a hideg, titokzatos téli éjszaka teljes csendben és titkon odarajzol ablaktábláinkra, midőn jeges lehelletét a vízgőz szobáink levegőjéből azokra lecsapja és megdermeszti.

Az embernek tulajdonsága, hogy csak arra irányozza a figyelmét, ami távolból mutatkozik; a küzdelem, hogy azt elérje, fűszerrel voltaképpen az élvezetet. Azért nem vesszük észre azt, amit a közelség kínál, abban a bálhiedelemben, hogy a mindennapi semmi olyast nem nyújt, ami érdekes, ami figyelemre méltó lehetne. Irtóznak a kísérlettől, hogy ezt a feltévést próbára tegyék s így elhanyagolják a legtisztább gyönyörök leggazdagabb forrásai mellett anélkül, hogy megismernék. Így azután az a virágos, az a csodás világ, amely a jégtájakban ablaktábláink körülött területén szemünk elé tárul: egészen észrevétlen marad...

Hányszor jelenik meg a téli napok okozta unalom órája, amelyben a gondlódó szívrallal a száunkban, gondolat nélkül szemléljük a füstkarikákat! Hogyha ilyen szabad és unalmas pillanatokban csak egyszer is kevés fáradságot vennénk és ügyelmesen megtekintünk azt a bájos kertet, amely sokszor nap-nap után kivirul: bizony — mint mondani szokták — lesnek a hályog a szemünkről. Csakhamar belemélyednénk az örökké változó, gyönyörű alakzatok érdekes tanulmányozásába.

Azt hisszük, hogy mindenkinek, a kinek a lelke fogékony a természet szépségei iránt: csak egy új-mutatásra van szüksége, hogy új meg új felfedezésekben lelki szükségleteit kielégítse.

Hiszen a gyermekjátékban is sokszor mély értelem rejlik. Ezt tanítja a képeső (kaleidoskop). Nagyon ismeretes játékszer, amelyben nagy gyermekek is kedvet találják, de amely következményeiben messze kiható a gyakorlati életre. Azok a sokféle matematikai és színes átlátszó alakzatok, amelyek minden forgatáskor és az egyszerű műszer gyenge rázásakor a mindenféle apró testecskék mozgása által megváltozva, százezer szébbnél-szebb formációt mutatnak: a hímző-mintarajzoló mintegy kioktatják arra, hogy új alakzatokat találjon föl — szőnyegek, kárpitok, ruhaszövetek s más egyéb készítmények számára.

De mily messze hátramarad a kaleidoskop ama

gyönyörű alakzatok mögött, amelyekbe a víz újra meg újra öltözködik! Amaz mindig csak szigoruan mértani alakzatokat enged meg, a miknek minden nyoma ellát az élettől; míg emez csodás sokféleségben — a mi a szigorú szabályszerűsétől eltérni látszik — mint valóságos Protens folyvást új meg új alakzatokat alkot, amelyekben élet gerjedez és mozgás mutatkozik... Mintha a víz nyilvánvalóvá akarná tenni, hogy bizonyos tekintetben a szerves természethez tartozik, mivelhogy szükségképpen alkotó eleme minden szerves képződménynek.

Első tekintetre csakugyan lát az avatatlan szem a megfagyott ablaktáblákon sok olyan dolgot, a mit semmibe sem lehet venni. De mihelyt azokat a szembe nem tűnő alakzatokat jobban megnézzük és ha nevezetesen a fantázia némi segítségére jár a szemnek: akkor egyszerre megelevenülnek a merev alakok, akkor csakhamar bőven rátalál az ember valóságban létező dolgokra. Először itt-ott fölmerül egy-egy alak, amely előttünk ismeretesnek látszik, majd mások is csatlakoznak hozzá, úgy, hogy egész képcsoport sorakozik egymás mellé. Majd a legpompásabb kert válik láthatóvá, aztán ismét egy-egy kedves tájkép, vagy főnséges havasi tájak visszfénye, tántogó hasadékok, meredező sziklacsucok és csipkézetek, más helyütt egyes bokrok, bokorcsoportok és erdő-részletek rajzolódnak le...

Itt tehát a művésznak és technikusnak, akinek feladata, hogy képzelőtehetségével fantasztikus alakokat, képeket és különös czifrázatokat szerezzen: új és kimeríthetetlen tárháza nyílik meg a legképzőlemezgazdagabb idomoknak és alakzatoknak, ahogy ő azokat mint a nélkül papírra vagy vászonra vetni nem tudná. De vannak mellesleg olyan tünemények, amiket csupán csak egyszer lehet a művésznak meglesni és elszipni. Ha nem ragadja meg gyorsan jelentkezésük alkalmát: örökre eltűnnek. Másodsor nem térnek vissza, semmi hatalom sem képes ugyanazt az alakot ismét visszavarázsolni. A megmerevedett pára elmúlik az enyhe levegő első lehelletére, amely a kályhától oda áramlik, mint a sivatag csallóka képe s a délibáb szemfényvesztése a levegőben, hogy egészen más alakban ismét feltámadjon.

A jégalakzatok, ahogy mi azokat természetben az ablaküvegen látjuk: szinte utánozhatatlan szépek; mi csak tökéletlen utánzatokat vehetünk papírra azokból. Tökéletleneket már azért is, mivel a hideg csakhamar befejt az ujjunkba s így kellő szolgáltatásra alkalmatlanná teszi. De a fantázia az által táplálékokat nyer új alakzatok képzésére. Azután meg a napfényt, mint rajzoló, szintén oda állíthatjuk, amely egy pillanat alatt lerajzolja azokat olyan híven, ahogy arra ember nem képes.

Mindazok között az alakzatok között, amelyek a szerves természet képződményeit alkotják, egy sem ér föl az ablaküvegen mutatkozó jégével szépségben, aminek voltaképpen az az oka, hogy a szigorú és erős törvényszerűség jobban előtérbe lép.

A számtalan alakzattól, amiket a víz a tél fagyos lehelte alatt fölvesz, csupán néhányat: lombot, levél-, palma-, legyező-, arabdisz- és hálóalakzatokat emelünk ki, mint leggyakrabban előforduló képződményeket. Ezek magokban is elegendők, hogy érdeklődést keltsenek mindenkinél a gyönyörű természeti tünemény iránt. Azért a jégkristályok keletkezését illetőleg — amiket a megfagyott ablaküveg virágaiban és sokféle más fészfő alakzatokban csodálunk — egy kis magyarázattal szolgálunk. Mert akinek fogékonysága van efféle vizsgálódás iránt, az nem elégszik meg a képek egyszerű szemléletével, hanem tudni óhajtja azok eredetét is.

Már a levegőben magában is mindig van vízgőz, de még inkább a lakó szobában, mivel az ember általában ilyen nemesak kilehel, hanem a bőre lika-csain keresztül is folyvást átad a levegőnek. Azonkívül a szobában végbemenő égéssel, tehát a lámpa és más világítóeszközök, sőt a szivar égésével is, valamint a szobai növények lélegzésével is egyre szaporodik a szoba vízgőze.

A magasabb hőmérséklet szobáinkban nagy mennyiségű vízgőzt képes termelni, ami természetesen szemmel láthatóvá mindjárt nem válik. De mihelyt odakünn az éjszakák hűvösre fordulnak: szobánk levegőjének a víztartalma világosan fölismerhető az ablaktáblák harmatos voltában. A hideg levegő, amely künn az ablaküveget megékszi, azon

fölmelegedni törekszik és attól lassankint meleget von el. Ezzel aztán az ablaküveg hőmérséklete megszűnik egyenlő lenni a szoba levegőjével. Csak hogy ezzel a ragadozással nem messze megy, mivel a hideg külső levegő töle ezt ismét elkergeti.

Igy tart tovább ez a játék szakadatlanul és nem szűnik meg előbb, míg a hőmérséklet kiegyenlítése meg nem történik. A meleg átadásával megcsökken egyszermind a szoba levegőjének abbeli képessége is, hogy a vizet föloldva tartsa. Tehát minél inkább kihül a levegő az ablaküveg közelében, annál több vizet kell annak átadnia, amely aztán az üvegre lecsapódik. Ilyenkor azt mondják: az ablak „izzad”.

Ha az éjszakák hidegebbek, akkor ez a harmat meglagy. De nem mikor odakünn a hőmérő csak zérus fokon áll, hanem mikor legalább négy fok hideg van. Mert az ablaküvegek, amelyek belülről még mindig kapnak meleget, csak most hűlnek ki a fagyáspontig. Minél hidegebbek az éjszakák, annál vastagabb természetesen — a fent említett okból — ablakainkon a jégkárpit. Rendesen csillagos téli éjszakán (de sokszor nappal is) mikor csikorgó hideg van, legbüjebb a jégvirág-tenyészet.

Az ablaküveg fagyása mindig alulról fölfelé történik. Tehát az ablak alsó üvegtáblái vonódnak be hóvirágokkal először — és itt is az alsó részükön. Hogy miért van ez így, könnyen megérthetjük.

Tudvalevőleg a levegő sűrűsége a melegségtől függ. Minél melegebb a levegő, annál könnyebb, s a melegség csökkenésével a nehézség is növekszik. A könnyebb, melegebb levegő felemelkedik, míg a nehezebb, hidegebb az alsóbb tájakon vesztegel. Hőmérő segítségével, amelyet a szoba különböző magasságában felfüggesztünk, megláthatjuk a különbséget. Erre egyébiránt már a közéletbeli egyszerű tapasztalás is rávezet bennünket. Innen ered a láb fázása a szobában; míg a szobai légy a hidegebb évszakban legszívesebben a szoba boltozatán szeret tartózkodni.

Valamint a folyóvíz merevedésénél, úgy itt is, kicsinyben, a kristály az ő keletkezésénél egy pontot keres, amelyen megtámaszkodhassék. Azért a jégképződés mindig az ablakramánál kezdődik.

Amint a levegő több, vagy kevesebb vízgőzt tartalmaz: az alakulásoknak több, vagy kevesebb hatáskör van adva a kifejlődésükben. Lakatlan és hideg helyiségekben keletkeznek a legszebb alakzatok, legkivált pedig a kettős ablakok külső tábláin. A két ablak közé zárodott levegő sokkal kevesebb vízgőzzel van telítve, mint a szoba levegője, azért a csapadék a külső üvegtáblán csekélyebb, mint a belsőn. De aztán ez okból kevésbé is van amaz befagyva, mint emez; mert minél kevesebb nedvesség van a levegőben, annál erősebben kihül, mielőtt a vízgőz belőle lecsapódik.

Egyes kiformalódott alakzatok keletkezését azért legjobban megfigyelhetjük: a külső ablaktáblákon. Ha ezek finom harmattal vannak bevonva és ez mérsékelt hidegben van megfagyva: akkor ebben a megfagyott bevonatban szétszórt pontokon (mindenütt ott, ahol parányi, alig észrevehető kiemelkedések vagy rések vannak, vagy ott, ahol csak egy porszemecske van megtapadva) egyes igen finom jégkristályok képződnek, amelyek lassankint megnagyobbodnak. Majd ékes, rojtokkal ellátott csillagok, majd egymást keresztező vonalak láthatók, amelyek parányi, sűrűn sorakozott jégcsapokat viselnek s ez által deres szalmaszálakhoz, vagy növény alakjaihoz hasonló külsőt kapnak; majd gyönyörű moha-csomóhoz hasonlítanak, vagy ágas-bogas tüskebokor, vagy fenyő kicsinyített képét mutatják. Majd ismét palmalevél, vagy toll képét tüntetik elő, a víz képzőösztöne szerint alakulva...

Hirtelen beálló kemény hideg mellett először finom harmat képződik, a legpompásabb sárga, vörös, kék, ibolya s más színekben látszva. Aztán a harmat kezd megfagyani és némi figyelemmel csakhamar látjuk a kristályképződés meglehetősen gyors folyamatát. Itt is látszik még a színjáték, még pedig élénkebben, mint előbb, de már nem soká. A színek elhalványulnak, a bevonat számtalan apró részecskére oszlik, s ezzel elkezdődik a legfinomabb növényzet képződése, amely gyakran valami távoli fenyves széléhez hasonlít és folyvást mind nagyobb terjedelmet ölt, míg az összes meglévő víz a kristályalakot föl nem vette.

Kemenzky Kálmán.

Legjobb minőségű **bontófésűk** bivalycsont, kaurtsuk, békateknőc és elefántcsontból dus választék.

Legnagyobb választék békateknőc és imitáció **hajtók, konty- és ollófésűk, hajsütővasak és sütőlámpák.**

MÜLLER J. L.-féle BRISE DE VIOLETTES a legjobb, legkeresettebb ibolya-illat, a Frissen szedett ibolyának illatával egyenlő kellemes, tartóssága és finomságára négyre felmívelve, ezen kifinomított illatát felülmúló minőségű, a varakozási kiváló ható és kellemes illata által.

Üvegje 8, 5 és 9 kor. Müller J. L. Cs. és kir. udv. Szálító Illatsz. és pipaszappan-gyáronál Budapesten. Koronahaj-utca 2. Rottenbiller-utca 6. sz. Haj-, fog- és körömrefék díszes kasszettekben Körömapolo-szerek.

n. dr. Geberhardt tanár-féle **nővényt szappan** 1 drb 70 fill., 1 tucsa 7.60 kor. fenyő Eau de Cologne-szappan 1 K, nagyobb 1.60 K

Mindenütt kapható a legfinomabb **Weider tejszín és Zsolna csokoládé** Csokoládé dessert bonbonok. **Weider Ármin és Béla** csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA.

OX FIBRE BRUSH COMPANY, FREDERICKBEN a 20658. számú

„Önműködő kefedeszka mozgató berendezés sörtekötég lyukakat furó és kefesőrtéket behúzó gépekhez”

czimú magyar szabadalom tulajdonosai, szabadalmuknak gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keresnek; szabadalmukat esetleg el is adják vagy gyártási engedélyt adnak.

Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással **Kelemen M. István** szabadalmi ügyvivői iroda Budapest, Royal-szálloda B.

OX FIBRE BRUSH COMPANY, FREDERICKBEN a 15639. számú

„Készülék a munkadaraboknak kefekötő vagy más hasonló gépek szerszámához való vezetésére”

czimú magyar szabadalom tulajdonosai szabadalmunknak gyártására céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keresnek; szabadalmukat esetleg el is adják vagy gyártási engedélyt adnak. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással.

Kelemen M. István szabadalmi ügyvivői irodája Budapest, Royal-szálloda B.

OX FIBRE BRUSH COMPANY, FREDERICKBEN a 9523 számú

„Kefék előállítására szolgáló gép”

czimú magyar szabadalom tulajdonosai, szabadalmunknak gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keresnek; szabadalmukat esetleg el is adják, vagy gyártási engedélyt adnak.

Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással, **Kelemen M. István,** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, Royal-szálloda B.

THE DIAMOND MATCH COMPANY, CHICAGOBAN. a 4692 számú

„Gép viaszgyújtók előállítására”

czimú magyar szabadalom tulajdonosai szabadalmunknak gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keresnek; szabadalmukat esetleg el is adják vagy gyártási engedélyt adnak.

Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással **Kelemen M. István** szabadalmi ügyvivői iroda Budapest, Royal-szálloda B.

Mérnöki műszereket vez., elad., cserélj, lejtérők, Planiméter, Teleskop Goerz-Zeiss-Iridarstb **HATSCHEK EMIL** Andrassy-ut 13. Fiókja: Erzsébet-körút 38

„Salome” csak urak részére 6 felvonásban dobozonként 8 korona. Gummi-különlegességek francia és amerikai gyártmány tucatonként 4-6-8-10-15 kor. **Hálólámpa** párisi gyártmány tucatonként 4-6-8-10-15 korona. Mintagyűjtőnény férfi és női övszerekből tucattal 6-10-15-20 korona. **Irrigátorok** teljesen felszerelve 6-8-10-14 korona. Szétküldés diszkrétan és bérmen ve. Arjegyüket kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Fischer gummiáruház Budapest, VII., Damjanich-utca (28/B-1.) »VIRI« idegerősítő 1 üveg 10 kor.

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok Motoros cséplőkészletek. A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek. Tessék arjegyüket kérni, ingyen küldjük. **Dobry Ant** motor- és gépgyárainak magyarországi kizárólagos képviselője: **Kovács Mihály és Társa** Budapest, V., Hold-utca 23. sz

Ha évente 15 HUZÁSBAN

akar résztvenni, akkor rendelje meg alant felsorolt 6 db eredeti sorsjegyet.

- 1 drb Konv. Jelzalog sorsj. legközelebbi huzása febr. 25-én
- 2 » Erzsébet szanat. sorsj. » márcz. 2-án
- 1 » Bazilika-sorsjegy » » 2-án
- 1 » Magyar vör. ker. sorsj. » » 2-án
- 1 » Jósziw sorsjegy » » május 15-én

Ezen sorsjegyek évi összfontoseredménye **Hárommillió korona.**

Fenti sorsjegyeket eladjuk 25 havi 9 kor. 70 fill., vagy pedig 31 havi 8 koronás részletfizetésre. Már az első részlet beküldése ellenében kiszolgáltattuk a 6 db eredeti sorsjegyről szóló sorozat és számot tartalmazó részletlevelet azonnali játékkal. Minden huzás után 1 vevőnknek sorsolási lapot küldünk. A további befizetésekhez portómegtakarítás céljából postatakarékpénztári befizetési lapokat küldünk.

Külön eladjuk a **Konvertált Jelzalog sorsjegyeket** melyek huzása márcz. 2-án és hó 25-ikén tartatik meg a következő havi részletfizetésre. Befizetés darabonként

24 havi törlesztésre	==	==	==	==	Kor. 6.30
28	;	;	;	;	5.60
32	;	;	;	;	5.-

ÁLTALÁNOS BANK Részvény-társaság Budapest, VII., Erzsébet-körút 39. szám. 31 havi 8 koronás részletre.

Kiszorította a copavát, kubebát és befecskendezéseket; **48 ÓRA** alatt meggyógyítja a kifolyást. Igen hatásos hólyagbajknál, a legzavarosabb vizeletes is megtisztítja. — Jótállás jeléül minden tokocskán rajta van a név **ANDY** Egy 40 tokocskát tartalmazó üveg ára használati utasítással együtt 2 frt 10 kr. Vidékre 2 forint 30 kr. beküldése mellett, bérmentve vagy utánvétellel. Budapest, Török József gyógyszerárában, Király-utca 12. szám.

MÜBUTOR csak kiváló jó minőségben. Szolid munka. Olcsó árak. Modern kivitel. **Fáy Antal butorgyárosnál** BUDAPEST, Semmelweis- (Ujvilág)-utca 4. sz. a sarikon.

Katzky Lajos épületműlakatos-mester »Zephir«-szab. ajtócsukók és elsőrendű tűzhelyek mintaraktár Budapest, VI. ker., Liszt Ferenc-tér 14.

HEKTOGRAFH javított másoló készülék **HEKTOGRAFH-ANYAG, HEKTOGRAFH-TINTA** levél-, számla rendező és bibliorhaptas. Képes arjegyek, helogr. levonatok ingyen és bérmentve. Telefon: 15909. Telefon: 15909. **Josef Lewitus, Wien, I., Franzensring 22.** Hektograph anyag és tinta egyetül és kizárólag az eredeti tetszőlőnél legjobb minőségben s a legolcsóbb arakon.